

Başlarken

Sevgili Okuyucularımız

27.02.2006 tarih ve 10646 Bakanlar Kurulu Kararı ile kamuya yararlı Dernek sayılan Mahalli İdareler Derneğinin yaklaşık 30 yıllık yayın tecrübesine sahip olan Mahalli İdareler Dergisi ile belediye, bağlı kuruluşlar, il özel idareleri ve birliklerle birlikte diğer kamu kurum ve kuruluşlarına mevzuat yönünden destek sağlamak amacıyla yayın hayatını devam ettirmektedir.

Ağustos ayı dergimizde uygulamada karşılaşılan sorunlara çözüm getirmek amacıyla birbirinden değerli yazar arkadaşlarımızın kaleme aldığı makalelerimizi sizlerin istifadesine sunmaktayız.

Yerel yönetimlerde en çok sorulan sorulardan birisi de zabıta müdürlerinin atanmasına ilişkin sorular gelmektedir. Bazı belediyelerimiz diğer şartları taşıyan personeli 48 saat süreyle zabıta müdürü yaparak diğer müdürlükleri doldurma yoluna gittikleri görülmüştür. Konuyla ilgili “Zabıta Müdürlüğü Kadrosuna Atanma Ve Zabıta Kadrosundan Başka Kadrolara Geçme” başlıklı makalemizi inceleyebilirsiniz. Yine konuyla ilgili Temmuz 2020 (91. Sayımızda) makale çalışması da mevcuttur.

Belediyeler ve bağlı birliklerdeki Devlet memurları personeli için getirilen görevde yükselmeye ilişkin yenilikler 2 Temmuz 2020 tarihli ve 31173 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren, **Belediye Ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Personeli İçin Yeni Bir Görevde Yükselme Ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği** incelenmiştir. Yine Temmuz sayımızda görevde yükselmeye ilişkin yayımlanmış olan makale çalışmamızı da birlikte incelemeniz yararlı olacaktır.

İl Özel İdareleri İle İl Özel İdarelerinin Üyesi Oldukları Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme Ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik 22 Temmuz 2020 tarih ve 31193 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Yönetmelik ile liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak, il özel idareleri ile il özel idarelerinin kurdukları birlik, müesses ve işletmelerde görev yapan Devlet memurlarının görevde yükselme ve unvan değişikliklerine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

(Covid -19) Pandemi sürecinde belediyeler, hemşerilerinden daha fazla kişiye destek olmak istemiştir. Ancak, görev ve sorumluluklarının çokluğu karşısında yetersiz belediye kaynakları, belediyelerin bağış kabul etme, yardım toplama mekanizmasını hızla devreye almasına sebep olmuştur. “**Belediyelerin Bağış Kabul Etmesi ve Yardım Toplaması**” başlıklı makalemizde belediyelerin bağış kabul etme/yardım toplama faaliyetleri üzerinde durulmuştur.

3194 sayılı İmar Kanunu’nun 42 nci maddesinin 1 inci fıkrasına göre, bu maddede belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyideler uygulanmaktadır. Bu uygulamaya ışık tutması amacıyla; “**İmar Para Cezalarında Para Cezasının Ve Artırımların Hesaplanma Şekli**” başlıklı makalemiz siz değerli yöneticilerimizin istifadesine sunulmuştur.

Yerel yönetimlerde şirketler, işçi statüsünde çalışan bazı kadrolardaki personellerin kadroya geçirilmesine ilişkin yasal düzenlemeden sonra hızla artmıştır. Bu şirketlerde görevli kurumlarda görevli veya seçilmiş kişilerle birlikte dışarıdan şirket yöneticisi olarak atananlar **şirket yöneticisi olarak işledikleri suçlar nedeniyle 4483 sayılı Kanun karşısındaki durumu** incelenmiştir.

Dergimizin pratik bilgiler başlıklı bölümde siz yöneticilerimiz için hazırlanan kısa ve özet mali tabloları, para cezaları, vergi tutarları, belediye meclis huzur hakları ve belediye başkan ödenekleri ile birlikte bir çok parasal limitleri bulacaksınız.

Dergimizin bu sayısını ve eski sayılarını www.mahalliidarelerdergisi.com.tr adresinden ücretsiz takip edebilirsiniz.

Yazarlarımıza yaptıkları özgün çalışmalarından dolayı her birine ayrı ayrı teşekkür eder, siz değerli okuyucularımıza sağlıklı mutluluk ve huzurlu günlerler dileriz. Hoşça kalın.

Gelecek sayıda buluşmak dileğiyle sağlıklı, mutlu ve hoşça kalın.

YAYIN KURULU

İçindekiler

MAKALE ADI	YAZAR	SAYFA
Zabita Müdürlüğü Kadrosuna Atanma ve Zabita Kadrosundan Başka Kadrolara Geçme	M.Lamih ÇELİK	3
İmar Para Cezalarında Para Cezasının ve Artırımların Hesaplanma Şekli	Suat ŞİMŞEK	10
Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personeli İçin Yeni Bir Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği	Mustafa DÖNMEZ	18
Belediye/İl Özel İdare Hizmetlerine Gönüllü Katılım Sağlayan Kişiler Sigortalı Sayılır mı?	Mahmut ÇOLAK	35
Genel ve Özel Bütçeli Kamu İdarelerine, İl Özel İdarelerine, Belediyelere ve Köylere Bağışlanan Tesislerin İnşasına İlişkin KDV İstisnası	Altar Ömer ARPACI	43
Belediyelerden Olan Alacakların Devri	Fatih YALAZA	50
Yap-İşlet-Devret Modeli Kapsamında Mülkiyeti Büyükşehir Belediyelerinde Olan Yerlerin Kiralanması	Ufuk ÜNLÜ	57
Belediyelerin Bağış Kabul Etmesi ve Yardım Toplaması	Yaşar MATUR	64
Belediye Şirketlerinin Yönetici ve Çalışanlarının İşledikleri Suçlar Nedeniyle 4483 Sayılı Kanun Karşısındaki Durumu	Mustafa YAVUZ	69
Belediyelerin Danışmanlık ve Belediyenin Genel Denetimi Amaçlı Hizmet Alımı Yapıp Yapamayacakları?	Haluk NALÇAKAR	77
Belediyelerin Fakir ve Muhtaçlara Verilmek Üzere Alışveriş Çeki Alımında KDV Uygulanması	Salih ÇALAL	86
Bisiklet Yolları	Elif TAGRİVERDİ	91
Kurumlararası Geçişlerde Geç Muvafakat İşlemine Tazminat Kararı	Öğr. Gör. Dr. Güven DENİZ	101
Elektronik İhalede Ticaret Sicil Gazetesinde TC Kimlik Nolarının Yer Almaması Konusu	Av. Necati TORUN	108
Kamu İhalelerinde Hakedişödemeye Esnasında Vergi Borcu Sorgulama Tutarı Arttırıldı	Gürkan GÜVEN	114
Mevzuat Fihristi		119
Yargı Kararları		126
Genelge, Görüşler ve Tebliğler		141
Sorular		156

PRATİK BİLGİLER

Devlet Memurlarıyla İlgili Mali Haklar	160	Fazla Çalışma Ücretleri	179
Devlet Memurlarına Sağlanan Sosyal Yardımlar	161	Gayrimenkul Sermaye İratharında Uygulanan Kira İstisna Tutarı 2020 Yılı	180
Belediye Başkan Ödeneği	162	Hizmet Erbabına İşyeri veya İşyerinin Müstemilatı Dışında Kalan Yerlerde Yemek Verilmek Suretiyle Sağlanan Menfaatlere İlişkin İstisna Tutarı	180
Belediye Meclis Üyeleri Huzur Hakkı	162	Basit Usule Tabi Olmanın Genel Şartlarından Olan İşyeri Kira Bedeline İlişkin Tutar	180
Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümeni Ödeneği	163	Engelliler İçin Vergi İndirimi	180
İl Genel Meclis Üyelerinin Huzur Hakları	163	Yeniden Değerleme Oranları	180
İl Encümeni Brüt Ödenekleri	163	Görevden Uzaklaştırma Halinde Ödenecek Ücret	181
Asgari Ücretin Net Hesabı Ve İşveren Maliyeti	164	Ücretli Yıllık İzinler	181
2020 Yılı Asgari Geçim İndirimi	164	İş Akininin Feshinde İhbar Tazminatı Tutarları	181
Gelir Vergisine Tabi Gelirlerin Vergilendirilmesinde Esas Alınan Tarifeler	165	Memur Ödemelerinden Yapılan Kesintiler	182
1608 Sayılı Kanununa Göre 2020 Yılı Belediye İdari Para Cezaları	165	Devlet Memurlarına Hastalık Ve Refakat İzni	183
2559 Sayılı Polis Vazife Ve Selahiyet Kanununa Göre 2020 Yılı Belediye İdari Para Cezaları	166	Memurlarda Açıkta Vekalette Ödenecek Ücret	184
İmar Para Cezaları 2020 Yılı	167	Devlet Memurlarında Kurum Dışından Vekalette Ücret	184
4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Uygulanacak Para Cezaları 01/01/2020-31/12/2020	169	Kurum İçinden Vekalette Ödenecek Ücret	185
Gecikme Zammı Tablosu	171	6301 Sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu	186
Proje ve Kontrol İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları (1.7.2020 Tarihinden İtibaren Geçerlidir)	172	1593 Sayılı Umumi Hfzıssıhha Kanunu	186
Belediye Meclis ve Encümeni İçin Uzlaşma Limitleri (01.01.2020-31.12.2020 Tarihleri Arası)	173	Damga Vergisine Tabi Kağıtlar	187
Çeşitli Kanun Ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine Göre Bütçe Kanununda Gösterilmesi Gereken Parasal Sınırlara Ait Cetvel (2020 Yılı)	174	5846 Sayılı Fikir Ve Sanat Eserleri Kanunu	189
Değerli Kağıtlar (2020 Yılı)	175	7126 Sivil Savunma Kanunu	189
Amortisman Ayrılmada Alt Sınır	175	Vergi Usul Kanununda Yer Alan Ve 01/01/2020 Tarihinden Geçerli Olmak Üzere Uygulanacak Olan Had Ve Tutarlar	190
Belediyelere Verilen Faaliyetten Men Edilme Cezaları	176	Sular Hakkında Kanun	192
2886 Sayılı Devlet İhale Kanunundaki Parasal Limitler (2020 Yılı)	177	Tahsildarların Üzerinde Tutabilecekleri Para Limiti	192
H - Cetveli 10/2/1954 Tarihli Ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu	178	Çevre Temizlik Vergisi	193
Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik Ve Tazminat Tutarları		Kik Eşik Değerler Ve Parasal Limitler	195
		Yürürlük Tarihlerine Göre Tecil Faiz Oranları	196
		Parasal Sınırlar	197

M.Lamih ÇELİK

*Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Teftiş Kurulu Başkanı*

ZABITA MÜDÜRLÜĞÜ KADROSUNA ATANMA VE ZABITA KADROSUNDAN BAŞKA KADROLARA GEÇME

1. GİRİŞ

Belediye Zabıtası¹, belediye sınırları içinde beldenin, belde halkının düzen, sağlık ve huzurunu, yetkili organların bu amaçla alacakları kararların yürütülmesini sağlamak ve korumakla, belediye yasalarına karşı suç işlenmesini önleyecek tedbirleri almak ve işlenen belediye suçlarını kovalamakla ilgili görevleri yapmakla görevli bir kuruluştur. Zabitanın görev ve yetkileri yasalarla belirlenmiştir. Belediye Zabita Yönetmeliği, 11. 04. 2007 tarih ve 26490 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Belediye zabıta teşkilâtının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını, zabıta memurlarının

¹ Zabıta kelimesi ise yine Arapça, “sıkıca tutma, idaresi altına alma, sahip olma veya silahla zorla getirme” anlamlarına gelen “zabt” kelimesinden Türkçeye geçmiştir (Meydan Larousse, 1969:890).

niteliklerini, görevde yükselme ve mesleki eğitimlerini, kıyafetleri ile çalışma usul ve esaslarını bu özel Yönetmelikte gösterilmiştir. Bu çalışmamızda Zabıta Müdürü kadrolarının görevde yükselme sistemi dışında olup olmadığı ile zabıta müdürü kadrosundan diğer müdür kadrolarına atanma hususuna açıklık getirmeye çalışacağız.

2. ZABITA MÜDÜRÜ KADROSUNA ATANMA

Bilindiği üzere kurumlar personelinin görevde yükselmeye ilişkin düzenlemelerini Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelik hükümleri çerçevesinde ve bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla yapmak zorundadırlar.

18.04.1999 tarih ve 23670 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmeliğin “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde;

“Bu Yönetmelik, özel kanunlardaki düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla;

a) 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kadrolarda,

b) İl özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelere ait memur kadrolarında,(...)

istihdam edilen personelin, müdür ve daha alt görevlere yapılacak görevde yükselme mahiyetindeki asaleten atamaları ile en az ortaöğretim düzeyinde mesleki veya teknik eğitim sonucu ihraz edilen unvanlara ilişkin unvan değişikliği mahiyetindeki asaleten atamaları hakkında uygulanır.”

Görevde yükselme yönetmelikleri” başlıklı 15 nci maddesinde;

Madde 15 – (Değişik birinci fıkra: 6/5/2013-2013/4957 K.) Belediyeler ve bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlardaki personel için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, il özel idareleri ve bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlardaki personel için İçişleri Bakanlığı; yükseköğretim üst kuruluşları ile yükseköğretim kurumlarındaki personel için Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı olmak üzere kurumlar, bu Yönetmeliğin kapsamına giren görevlere

atanacaklarda aranacak şartları ve yapılacak sınavlara ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususları Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşünü alarak bu Yönetmeliğe aykırı olmamak üzere çıkaracakları yönetmelikle düzenler.²

Bu Yönetmeliğin uygulanması sırasında doğacak tereddütleri gidermeye Devlet Personel Başkanlığı yetkilidir.”

Geçici 2 nci maddesinde ise; (Ek : 21/5/2000 – 2000/1231 K.) Mahalli idarelerde boş kadro olmaması nedeniyle görevde yükselme niteliğindeki atamaların yapılabilmesi için ilgililerin görevde yükselme sınavında başarılı olduğuna dair belgelerin kadro ihdası amacıyla belediyeler ve bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar için Çevre ve Şehircilik Bakanlığına, il özel idareleri ve bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar için İçişleri Bakanlığına gönderilen kadro cetvellerine eklenmesi şarttır.”³ hükümlerine yer verilmiştir. Söz konusu hükümler uyarınca, İçişleri Bakanlığınca hazırlanan “Mahalli İdareler

2 18/4/2019 tarihli ve 30749 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararının 2 nci maddesi ile bu fıkrada yer alan “İl özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri ve belediyelerin kurdukları birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlardaki personel için İçişleri Bakanlığı” ibaresi “Belediyeler ve bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlardaki personel için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, il özel idareleri ve bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlardaki personel için İçişleri Bakanlığı” şeklinde değiştirilmiştir

3 18/4/2019 tarihli ve 30749 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararının 3 üncü maddesi ile bu fıkrada yer alan “İçişleri Bakanlığına” ibaresi “belediyeler ve bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar için Çevre ve Şehircilik Bakanlığına, il özel idareleri ve bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar için İçişleri Bakanlığına” şeklinde değiştirilmiştir.

Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik” 04.07.2009 tarih ve 27278 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Anılan Yönetmeliğin “Zabıta ve itfaiye personeli” başlıklı 21 inci maddesinde “(1) Zabıta ve itfaiye personelinin görevde yükselme işlemleri, ilgili mevzuat hükümlerine göre yürütülür.” ifadesi yer almakta olup, söz konusu Yönetmelik hükmünün işaret ettiği Belediye Zabıta Yönetmeliği 11.04.2007 tarihli ve 26490 sayılı Resmî Gazete’de, Belediye İtfaiye Yönetmeliği ise 21.10.2016 tarih ve 26326 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Belediye zabıta teşkilatının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını, zabıta memurlarının niteliklerini, görevde yükselme ve mesleki eğitimlerini, kıyafetleri ile çalışma usul ve esaslarını düzenleyen Belediye Zabıta Yönetmeliğinin; “Kadro ve unvanlar” başlıklı 6 ncı maddesinde; “Belediye zabıta teşkilatı personel kadro ve unvanları; Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına İlişkin Esaslara göre belirlenmiş; daire başkanı, zabıta müdürü, zabıta şube müdürü, zabıta amiri, zabıta komiseri ve zabıta memuru unvanlı kadrolar ile hizmet için gerekli diğer kadrolardan oluşur.”

“Görevde yükselme şartları” başlıklı 17 nci maddesinde; “Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde sayılan unvanlardan daire başkanı ve zabıta müdürü dışındaki kadrolara yapılacak atamalarda aşağıdaki şartlar aranır.Belediyeler, atanılacak görevin niteliği itibarıyla aranacak hizmet sürelerini, 657 sayılı Kanunun 68 inci

maddesinin (B) bendi hükümlerine göre değerlendirerek kendi kurumlarında ve diğer kurumlarda geçen hizmet sürelerini dikkate alarak belirlerler. Bu sürelerin en az iki yılının zabıta teşkilatında geçmiş olması şarttır. Ancak, yeni kurulan belediyeler ile görevde yükselmeyle ilgili ilanlara başvuru olmaması halinde en az iki yıl çalışmış olmak şartı aranmaz.” denilmektedir.

21.10.2016 tarih 26326 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Belediye İtfaiye Yönetmeliği’nin “Görevde yükselme şartları” başlıklı 19 uncu maddesinde; “Bu Yönetmeliğin 8 inci maddesinde sayılan unvanlardan daire başkanı ve itfaiye müdürü dışındaki kadrolara yapılacak atamalarda aşağıdaki şartlar aranır.

(2) Belediyeler, atanılacak görevin niteliği itibarıyla aranacak hizmet sürelerini, 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin (B) bendi hükümlerine göre değerlendirerek kendi kurumlarında ve diğer kurumlarda geçen hizmet sürelerini dikkate alarak belirler. Bu sürelerin en az iki yılının itfaiye teşkilatında geçmiş olması şarttır. Ancak, yeni kurulan belediyeler ile görevde yükselmeyle ilgili ilanlara yeterli sayıda başvuru olmaması halinde en az iki yıl çalışmış olmak şartı aranmaz....” hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden görüleceği üzere belediye zabıta ve itfaiye teşkilatına ilişkin görevde yükselme şartları, Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmeliğin 15 ve Geçici 2 nci maddeleri ile özel bir yönetmeliğe bırakılmış, bu kapsamda çıkarılan **Mahalli İdareler Perso-**

nelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğinin 21 inci maddesi ile de zabıta teşkilatı ve itfaiye teşkilatı anılan Yönetmelik dışında tutularak, zabıta teşkilatı hakkında Belediye Zabıta Yönetmeliğinin, itfaiye teşkilatı hakkında Belediye İtfaiye Yönetmeliğinin geçerli olacağı hüküm altına alınmıştır.

Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 17 nci maddesi hükmü ile zabıta teşkilatının görevde yükselmeye ilişkin şartları belirlenmiş, ancak daire başkanları ve zabıta müdürleri için sınav şartını içeren 17 nci maddenin birinci fıkrası kapsam dışında tutulmuştur.

Aynı şekilde, Belediye İtfaiye Yönetmeliği ile daire başkanları ve itfaiye müdürleri kapsam dışında tutulmuştur. Diğer bir deyişle zabıta müdürü ve itfaiye müdürü kadrosuna atanabilmek için görevde yükselme sınavında başarılı olma şartı getirilmemiş, ancak anılan Yönetmeliklerin görevde yükselmeye ilişkin maddelerinin ikinci fıkrasında yer alan hükümden daire başkanları ve zabıta müdürleri ile itfaiye müdürleri istisna tutulmamıştır. Söz konusu durum zabıta müdür kadrosuna atanabilmek için gerekli şartlara Yönetmeliğin 17 nci maddesinin ikinci fıkrasında, itfaiye müdür kadrosuna atanabilmek için gerekli şartlara Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer verildiğini göstermektedir.

Sayıştay Temyiz Kurulunun 3.7.2019 tarih ve 46549 tutanak nolu kararında⁴ "...söz konusu hükümlerden zabıta müdürü, itfaiye müdürü ve daire başkanı kadrolarına atanabilme şartlarının

tespitinde Yönetmeliğin "Yönetmelikte hüküm bulunmayan haller" başlıklı 51 inci maddesine ihtiyaç bulunmadığı anlaşılmaktadır." denilmekte ancak Ankara Kahramankazan Belediyesi 2018 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunun 52. Sayfasında "Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin 21'inci maddesinde, zabıta ve itfaiye personelinin görevde yükselme işlemlerinin ilgili mevzuat hükümlerine göre yürütüleceği belirtilmiş olmasına rağmen, Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 17'nci maddesindeki düzenlemeden anlaşılacağı üzere, bu düzenleme, zabıta müdürü ve daire başkanlığı dışındaki kadrolara yapılacak atamalarla ilgilidir. Belediye Zabıta Yönetmeliği'nde zabıta müdürü kadrosuna atanma şartları açıkça belirlenmediğinden aynı Yönetmeliğin 51'inci maddesi gereği Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelik esaslarına göre atama yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Kurum tarafından zabıta müdürlüğü kadrosuna 11.09.2015 tarihinde asaleten atama gerçekleştirildiği, söz konusu personelin iki yıllık yükseköğretim mezunu olduğu ve söz konusu atama işlemine esas alınan herhangi bir görevde yükselme sınavı başarısı bulunmadığı anlaşılmıştır. Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelik hükümlerine göre görevde yükselme kapsamında olan zabıta müdürlüğü kadrosuna mezuniyet ve sınav şartını taşımayan ilgili personelin atanmasının mevzuata aykırı olduğu değerlendirilmektedir." görüşüne yer ve-

⁴ <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/tkk/?krr=19918>

rılmıştır.⁵ Bir biriyle çelişen görüşlerin uygulayıcıları zora sokmaktadır. Ancak kafa karışıklığı sadece Sayıştay kararlarında bulunmamaktadır. Bakınız; İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü 23.07.2008 tarihinde (Sayı: B.05.MAH.0.71.00.01/253-19774) Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik ile yürürlükten kaldırılan İl Özel İdareleri, Belediyeler ve İl Özel İdareleri ve Belediyelerinin kurdukları Birlik, Müessese ve İşletmeler ile Bunlara Bağlı Döner Sermayeli Kuruluşlardaki Memurların Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik yürürlükte iken verilen görüş aynen şu şekildedir.

“İliniz Belediyesinde zabıta müdürü vekili olarak görev yapan’ın görevde yükselme sınavına katılmadan zabıta müdürü kadrosuna atamasının yapılıp yapılmayacağına ilişkin tereddüdü içeren ilgi yazınız incelenmiştir.

5 Sayıştay 5.Dairesi 16.9.2014 tarih ve 37 nolu ilamı Belediyelerde görevde yükselme suretiyle müdürlük kadrolarına atanabilmek için Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik te belirtilen şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu şartları en önemlisi de, aday memurların Yönetmelikte belirtilen genel ve özel şartları yerine getirmeleri ve görevde yükselme sınavında başarılı olmalarıdır. Anılan Yönetmeliğin 21 inci maddesinde, Zabıta ve itfaiye personelinin görevde yükselme işlemlerinin ilgili mevzuat hükümlerine göre yürütüleceği belirtilmiş olmasına rağmen, Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 17 inci maddesindeki düzenlemeden anlaşılacağı üzere, bu düzenleme, zabıta müdürü ve daire başkanlığı dışında-ki kadrolara yapılacak atamalarla ilgilidir. Dolayısıyla, Belediyelerdeki zabıta müdürlüğü kadrosuna görevde yükselme suretiyle yapılacak atamalarda geçerli olan mevzuat, ne söz konusu Zabıta Yönetmeliği, ne de Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik’tir. Bu iki Yönetmelik’te de, Zabıta Müdürlüğü kadrosuna görevde yükselme suretiyle yapılacak atamalara ilişkin herhangi bir hüküm bulunmadığına ve başka bir mevzuata da atıfta bulunulmadığına göre, söz konusu atama konusunda genel hükümlere göre işlem yapılması gerekmektedir. Söz konusu “genel hükümler” den kasit ise, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 68/B maddesindeki düzenlemedir. (<https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=8983>)

Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 17 nci maddesinde “Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde sayılan unvanlardan daire başkanı ve zabıta müdürü dışındaki kadrolara yapılacak atamalar” belirtilmekte ise de; İl Özel İdareleri, Belediyeler ve İl Özel İdareleri ve Belediyelerinin kurdukları Birlik, Müessese ve İşletmeler ile Bunlara Bağlı Döner Sermayeli Kuruluşlardaki Memurların Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin 5 inci maddesinde görevde yükselmeye tabi kadrolar yer almaktadır.

11 Nisan 2007 tarihli ve 29490 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 51 inci maddesinin (1) fıkrasında 115/03/1999 tarihli ve 99/12647 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan, Kamu Kurum ve Kuruluşunda Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelik” hükümleri uygulanır denilmektedir.

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda adı geçen görevde yükselme sınavına katılıp başarılı olmadan zabıta müdürü kadrosuna atanamayacağı değerlendirilmektedir.” Görüşünü vermişken aynı konuda bu kez; “İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 93127266-622.02-E.16635 sayı ve 10.08.2015 tarihli görüş yazısında “a) 1.dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12, b) 1. Ve 2. Dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300’den az olanlar için en az 10 yıl, c) 3. Ve 4. dereceli kadrolar için en az 8 yıl bulunması ve yükseköğrenim görmesi şarttır. Dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu süreler iki yıl ilave edilir” hükmü uyarınca ilgilinin görev-

de yükselme sınavına katılmadan Zabıta Müdürü kadrosuna atanabilmesinin Kurumun takdirinde olduğu değerlendirilmektedir.” görüşünü vererek durumu karmaşık hale getirmiştir.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 23/10/2019 tarih ve Esas No: 2018/137, Karar No: 2019/4596 ve Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 12/12/2013 tarih ve E:2010/2799, K:2013/4540 sayılı kararıyla; Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 17. maddesinin 1. fıkrasında, zabıta şube müdürü, zabıta amiri ve zabıta komiserinden ayrı olarak zabıta daire başkanı ve zabıta müdürünün görevde yükselmenin dışında tutulduğu, ancak aynı maddenin son fıkrasında, “Belediyeler, atanılacak görevin niteliği itibarıyla aranacak hizmet sürelerini, 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin (B) bendi hükümlerine göre değerlendirerek kendi kurumlarında ve diğer kurumlarda geçen hizmet sürelerini dikkate alarak belirlerler. Bu sürelerin en az iki yılının zabıta teşkilatında geçmiş olması şarttır.” ibaresine yer verildiği, böylece zabıta daire başkanı ya da zabıta müdürü olarak atanacak kişilerin de hizmet süreleri yönünden 657 sayılı Kanun'un 68. maddesinin (B) bendinde yer alan şartları taşımaları yanında ayrıca en az iki yıl zabıta teşkilatında çalışmış olmaları gerektiğinin düzenlendiği açıklaması eklenmek suretiyle Daire kararının onanmasına karar verilmiştir. Bu karara yönelik kararın düzeltilmesi isteğiyle yapılan başvuru ise, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 01/04/2015 tarih ve E:2014/5104, K:2015/1043 sayılı kararıyla reddedilmiştir.

Danıştay kararları ışığında, zabıta müdürü kadrosuna atanacakların görev-

de yükselme sınavına tabi tutulamayacağı açıktır. Ancak, zabıta müdürü kadrosuna atanabilmek için atanacak kişinin hizmet süreleri yönünden 657 sayılı Kanun'un 68. maddesinin (B) bendinde yer alan şartları taşımaları yanında ayrıca en az iki yıl zabıta teşkilatında çalışmış olması gerekmektedir. Sonuç olarak, zabıta müdürü kadrosuna yapılacak atamalarda⁶, görevde yükselme sınavı gerekmeyecek, ancak Devlet Memurları Kanunu'nun 68/B maddesindeki şartlara⁷ uyularak atamalar gerçekleştirilecektir.

3. ZABITA MÜDÜRÜ KADROSUNDAN DİĞER MÜDÜR KADROLARINA ATANMA

6 Sayıştay Temyiz Kurulunun 3.7.2019 tarih ve 46549 tutanak nolu kararı Rapor dosyası ve eki belgelerin incelenmesi neticesinde; 31.12.1992 tarihinde göreve başlayan ...'ın, 30.05.2011 tarihi itibarıyla iki yıllık yükseköğrenimini tamamladığı, 12.06.2013 tarihinde 1. Dereceli İtfaiye Müdürlüğü, 29.08.2016 tarihinde de 1. Dereceli Zabıta Müdürlüğü kadrosuna naklen atandığı görülmüştür. İtfaiye müdürlüğü kadrosuna atandığında hizmet süresi 18 yıl 5 ay, zabıta müdürlüğü kadrosuna atandığında 23 yıl 8 ay olduğundan, 657 sayılı Kanunun 68/B maddesinde öngörülen hizmet süresi şartlarını taşımaktadır. Bu nedenle yapılan atama işleminin hukuka uygun olduğu görülmüştür.

7 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun konuya ilişkin “Derece Yükselmesinin Usul ve Şartları” başlıklı 68/B maddesinde; “Eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı hariç, sınıfların 1, 2, 3 ve 4 üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usule göre daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabilir. Ancak; bu şekilde bir atamanın yapılabilmesi için ilgilinin;

- 1 inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12 yıl,
- 2 nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300'den az olanlar için en az 10 yıl,
- 3 üncü ve 4 üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl, hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır. Dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu sürelere iki yıl ilave edilir. Bu sürelerin hesabında; 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2 nci maddesi kapsamına dâhil kurumlarda fiilen çalışan süreler ve Yasama Organı Üyelğinde, belediye başkanlığında, belediye ve il genel meclisi üyelğinde, kanunlarla kurulan fonlarda, muvazzaf askerlikte, okul devresi dâhil yedek subaylıkta ve uluslararası kuruluşlarda geçen sürelerin tamamı ile yükseköğrenim gördükten sonra özel durumlarda veya serbest olarak çalıştıkları sürenin; Başbakanlık ve bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcılarını ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için tamamı, diğer kadrolara atanacaklar için altı yıl geçmemek üzere dörtte üçü dikkate alınır.”

Yeni yürürlüğe giren Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik'in "Zabıta ve itfaiye personeli" başlıklı 20 inci maddesinin 1 inci fıkrasındaki "Zabıta ve itfaiye personelinin görevde yükselme işlemleri, ilgili mevzuat hükümlerine göre yürütülür." hükmü ile aynı fıkranın (a) bendindeki "Zabıta müdürü ve itfaiye müdürü kadrolarında en az iki yıl görev yapanlar, 19 uncu maddenin birinci fıkrasının (c) bendindeki hükümlere göre" alt görevlerde çalışma süresi şartı hariç olmak üzere, aranan diğer özel şartları taşımaları kaydıyla, sınavsız, genel hükümlere göre atanabilirler." hükmüne yer verilmiştir. Buna göre; zabıta ve itfaiye personelinin bu yönetmelik kapsamındaki görevde yükselmeye tabi kadrolara atanmalarında unvan denklikleri esas alınacağı hükme bağlanmış, zabıta müdürü ve itfaiye müdürü kadrolarında en az iki yıl görev yapanlar, alt görevlerde çalışma süresi şartı hariç olmak üzere, aranan diğer özel şartları taşımaları kaydıyla, sınavsız, genel hükümlere göre, yeni Yönetmeliğin 20 nci maddesinde tariflenen kadrolara atanabileceklerdir.

Yeni düzenlemeye göre genel hükümlere uyularak, Zabıta Müdürü kadrosuna, görevde yükselme sınavına tabi olmadan atanan bir kişi, başka bir Müdür kadrosuna atanabilmesi için Zabıta Müdürü kadrosunda en az 2 yıl süreyle çalışmak mecburiyetinde olacaktır. Bu düzenleme ile zabıta müdürü kadrosuna görevde yükselme sınavına tabi olmadığı kabul edilmiş ancak bu hakkın kötüye kullanılmasını önlemek için 2 yıl bekleme süresi öngörülmüştür. Buna göre **Zabıta Müdürü kadrosuna, görevde yükselme**

sınavına tabi olmadan atanan bir kişi, başka bir Müdür kadrosuna atanabilmesi için Zabıta Müdürü kadrosunda en az 2 yıl süreyle çalışmak mecburiyetinde olacaktır.

4. SONUÇ

Zabıta Müdürü kadrolarına atanmanın görevde yükselme sınavlarına tabi olmayacağı yönündeki düzenleme sadece genel yönetmelikte yapılabilir. **Zabıta Müdürü kadrosunu bu şekilde görevde yükselme sistemi dışında tutmak görevde yükselme yönetmelikleri anlamsız kalacaktır. Bu konuda genel yönetmelikte düzenleme yapılarak açıkça istisna edilmeli veya görevde yükselme sınav sistemine dahil edilmelidir.**

KAYNAKÇA

Zabıtanın Cep Kitabı (Av.Veli Böke ile) (5.baskı) Türkiye Belediyeler Birliği Yayını, Ankara-2018

Halil MEMİŞ, ZABITA VE İTFAİYE MÜDÜRÜ KADROLARINA YAPILACAK ATAMALARIN GÖREVE YÜKSELME SİSTEMİNDEN İSTİSNA OLUP OLMADIĞI (<https://mevzuattakip.com.tr/mevzuat/zabita-ve-itfaiye-muduru-kadrolarina-yapilacak-atamalarin-goreve-yukselme-sisteminden-istisna-olup-olmadigi>)

BİLGİ: Zabıta Personelinin Atanmasına İlişkin Dergimizin Temmuz 2020 (91. Sayısında Sayın Akın Şimşek'e ait "BELEDİYE PERSONELİNİN GÖREVE YÜKSELME VE UNVAN DEĞİŞİKLİĞİ YÖNETMELİĞİNİN ZABITA VE İTFAİYE PERSONELİNE YANSIMALARI" Başlıklı Makaleyi incelemeniz faydalı olacaktır.

Suat ŞİMŞEK

*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı,
Milli Emlak Genel Müdürlüğü,
Daire Başkanı*

İMAR PARA CEZALARINDA PARA CEZASININ VE ARTIRIMLARIN HESAPLANMA ŞEKLİ

1. GİRİŞ

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42 nci maddesinin 1 inci fıkrasına göre, bu maddede belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyideler uygulanır.

İmar Kanunu'nun 42 nci maddesinde imar para cezaları 4 ayrı fıkrada düzenlenmiştir.

-42 nci maddesinin 2nci fıkrasında ruhsat alınmaksızın yapı yapmak ve ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere ve imar mevzuatına aykırı olarak yapı yapmak;

-3 üncü fıkrasında İmar Kanunu'nun

18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmemek veya bu maddelere aykırı davranmak;

-4 üncü fıkrasında, mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ettiği veya edeceği tespit olunan yapılara, ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviyede bulunmamak veya bu yapıları yıkmamak,

-5 inci fıkrasında, Kanun'un 27 nci maddesine göre belirlenmiş köy yerleşik alanı ve civarı sınırları içinde köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, valilik onayı alınmadan ve muhtarlığa bildirim yapılmadan konut ve zatî maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi,

Fiillerine uygulanacak imar para cezaları belirlenmiştir.

Çalışmamızda bu fıkralar kapsamında uygulanacak para cezalarının nasıl hesaplanacağı izah edilecektir.

2. İMAR KANUNU'NUN 42. MADDESİNİN 2.FIKRASINDAKİ CEZALAR

a) 42 nci Maddenin 2 nci Fıkrası Kapsamında Ceza Gerektiren Eylemler

Söz konusu fıkraya göre;

a) Ruhsat alınmaksızın yapı yapmak,

b) Ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere ve imar mevzuatına aykırı olarak yapı yapmak,

c) Kanun'un 27 nci maddesi kapsamında ruhsat alınmadan yapılabilen yapılardan aynı maddede belirtilen koşullar sağlanmadan yapı yapmak,

aykırılığın büyüklüğüne göre, bin Türk lirasından az olmamak üzere, aşağıdaki şekilde hesaplanan idari para cezası uygulanmasını gerektirir.

Kanunun 42 nci maddesinin 5. fıkrasına göre, Kanunun 27 nci maddesine göre belirlenmiş köy yerleşik alanı ve civarı sınırları içinde köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen valilik onayı alınmadan ve muhtarlığa bildirim yapılmadan konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi halinde yapı sahibine bin Türk Lirası idari para cezası verilir. Yani bu eylemler, 42 nci maddenin 5 inci fıkrasına göre cezalan-

dırılır. Yani diğer koşullar sağlanmasına rağmen sadece "valilik onayı alınmadan ve muhtarlığa bildirim yapılmadan" inşa edilen yapılar için 42 nci maddenin 5 inci fıkrası uygulanacaktır.

Bu yapılardaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılardaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası, bin Türk Lirasından az olmamak üzere, ikinci fıkraya göre hesaplanan toplam ceza miktarı uygundur. Yani 42 nci maddenin 5 inci fıkrasına göre cezalandırılacak fiiller dışında kalanlar, 42 nci maddenin 2 ncifıkrasına göre cezalandırılır.

b) 42 nci Maddenin 2 nci Fıkrası Uyarınca Verilecek Ceza Miktarı

İmar Kanunu'nun 42 nci maddesinin 2 nci fıkrasında, imar para cezalarının hesaplanması açısından ikili bir sistem belirlenmiştir. Öncelikle aykırılığa konu alan, bu alanlar için belirlenen ve her yıl güncellenen ceza miktarı ile çarpılacak; gerekiyorsa bu alanlar için 42 nci maddenin 2 nci fıkrasının (c) bendindeki artırım nedenleri uygulanacak; sonrasında idari para cezası verilmesini gerektiren aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel kadar idari para cezası ayrıca uygulanarak toplam ceza miktarı belirlenecektir.

b.1) 42 nci Maddenin 2 nci Fıkrası Uyarınca Verilecek Temel Ceza Miktarının Belirlenmesi

42 nci maddenin 2nci fıkrası, bu fıkrada sayılan fiillere uygulanacak temel

(baz) ceza miktarının belirlenmesi açısından, aykırılığa konu alanın belirlenmesi ve belirlenmemesi durumları için ayrı ayrı sistemler öngörmüştür.

42 nci maddenin 2 nci fıkrasının (a) bendine göre, aykırılık inşaat alanı üze-

rinden hesaplanabiliyorsa Bakanlıkça belirlenen yapı sınıflarına ve gruplarına göre yapının inşaat alanı üzerinden hesaplanmak üzere, mevzuata aykırılığın her bir metrekaresi için aşağıdaki şekilde ceza uygulanır.

Kanuni Dayanağı	Fiil	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari Para Cezası (TL) (her bir m2 için, 2020 yılı)
42/2-a ve 42/5	Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapı yapmak, ayrıca 42 nci maddenin 5 inci fıkrasına göre (köy yerleşik alanı içinde ruhsata tabi olan tarım ve hayvancılık maksatlı yapılar)	I	A	8,54
			B	14,24
		II.	A	22,78
			B	31,32
		III	A	51,26
			B	56,98
		IV	A	65,52
			B	71,22
			C	88,32
		V	A	108,26
B	131,06			
C	148,15			
D	179,5			

Yani mevzuata aykırılığın her bir metrekaresi, yapının sınıfı ve grubu için belirlenen ceza miktarı ile çarpılır. Örneğin I. sınıf A grubu bir yapıda 50 m² mevzuata aykırı inşaat var ise uygulanacak temel ceza miktarı 427 (50 x 8,54) TL'dir. **(İlerleyen bölümlerdeki hesaplamamızda kullanmak üzere, bu şekilde belirlenen para cezası miktarına (a) diyelim.)**

42 nci maddenin 2 nci fıkrasının (b) bendine göre, mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması

mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gerekleri aykırı bulunan uygulamalar için, Bakanlıkça yayımlanan ve aykırılığa konu imalatın tespiti tarihinde yürürlükte bulunan birim fiyat listesine göre ilgili idarece belirlenen bedelin % 20'si kadar idari para cezası verilir. **(İlerleyen bölümlerdeki hesaplamamızda kullanmak üzere, bu şekilde belirlenen para cezası miktarına (b) diyelim.)**

b.2) 42 nci Maddenin 2 nci Fıkrasındaki Aykırılıklarda Aynı Fıkradaki Artırım Nedenleri

42 nci maddenin 2 nci fıkrasının (c) bendine göre, (a) ve (b) bentlerine göre cezalandırmayı gerektiren aykırılığa konu yapı;

1) Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise cezanın % 30'u,

2) Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise cezanın % 40'ı,

3) Uygulama imar planında veya parselasyon planında "Kamu Tesisi Alanı veya Umumi Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise cezanın % 60'ı,

4) Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise cezanın % 100'ü,

5) Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise cezanın % 20'si,

6) Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise cezanın % 80'i,

7) Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise cezanın % 50'si,

8) Ruhsatsız ise cezanın % 180'i,

9) Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise cezanın % 50'si,

10) Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise cezanın % 100'ü,

11) İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise cezanın % 10'u,

12) İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise cezanın % 20'si,

13) Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise cezanın % 20'si,

(a) ve (b) bentlerinde belirtilen şekilde tespit edilen para cezalarının miktarına göre ayrı ayrı hesap edilerek ilave olunur.

Yani daha önceki bölümde açıkladığımız şekilde hesaplanan (a) ve (b) temel ceza tutarına, c bendinde sayılan bu artırımlar uygulanır. **(İlerleyen bölümlerdeki hesaplamamızda kullanmak üzere, bu şekilde belirlenen para cezası miktarına (c) diyelim.)**

b.3) 42. Maddenin 2. Fıkrasındaki Aykırılıklarda Aykırılığa Konu Alanın Emlak Vergi Değeri İle Çarpımı Sonucu Bulunacak İlave Ceza Miktarı

İmar Kanunu'nun 42 nci maddesinin 2 nci fıkrasına 25.03.2020 tarihli ve 7226 sayılı Kanun'un 39 uncu maddesiyle eklenen bent hükmüne göre; "Bu fıkra uyarınca idari para cezası verilmesini gerektiren aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel kadar idari para cezası yukarıdaki bentlere göre verilen para cezalarına ayrıca ilave edilir."

Görüldüğü üzere bu bent 2 nci fıkra kapsamında idari para cezası verilmesini gerektiren aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel kadar idari para cezasının ayrıca verilmesini öngörmektedir. **(İlerleyen bölümlerdeki**

hesaplamamızda kullanmak üzere, bu şekilde belirlenen para cezası miktarına (d) diyelim.)

Bu bent uyarınca verilecek cezalarda aykırılığın metrekaare olarak değeri, alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekaare birim değeri ile çarpılarak uygulanacak para cezası belirlenir. Örneğin 50 m² aykırılık olan bir yapının bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekaare birim değeri 500 TL ise uygulanacak ceza miktarı, 25.000 (50 x 500) TL'dir.

Önemli Not: 42 nci maddenin 2 nci fıkrasının (b) bendinde “mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan uygulamalar” cezalandırıldığı için ve 42 nci maddesinin 2 nci fıkrasına 25.03.2020 tarihli ve 7226 sayılı Kanun’un 39 uncu maddesiyle eklenen bent “**idari para cezası verilmesini gerektiren aykırılığa konu alan** ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekaare birim değerinin çarpımı” öngördüğü için ““Bu fıkra uyarınca idari para cezası verilmesini gerektiren aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekaare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel kadar idari para cezası yukarıdaki bentlere göre verilen para cezalarına ayrıca ilave edilir.” hükmünü ihtiva eden bu bent sadece 42 nci maddenin 2 nci fıkrasının (a) bendinde belirtilen cezalar için uygulanabilir.

Ayrıca 42 nci maddesinin 2 nci fıkrasına 25.03.2020 tarihli ve 7226 sayılı Kanun’un 39. maddesiyle eklenen bent “**Bu fıkra uyarınca idari para cezası verilmesini gerektiren** aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekaare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel kadar idari para cezası yukarıdaki bentlere göre verilen para cezalarına ayrıca ilave edilir.” hükmünü ihtiva ettiği için bu bent sadece 2 nci fıkra kapsamındaki imar para cezalarına uygulanır.42. maddenin diğer fıkraları kapsamında verilecek cezalara bu hüküm uygulanmamalıdır.

b.4) 42 nci Maddenin 2 nci Fıkrasındaki Aykırılıklarda Toplam Ceza Miktarının Belirlenmesi

42 nci maddenin 2 nci fıkrası uyarınca uygulanacak toplam para cezasını, aykırılığın metrekaare olarak ölçülüp ölçülemediğine göre açıklayalım.

- **Eğer aykırılık metrekaare olarak ölçülebiliyor ise** daha önce isimlendirdiğimiz yazımızın daha önceki kısımlarında harflendirdiğimiz (a) para cezasının (eğer artırım nedeni var ise c para cezasının) (d) ile toplanması sonucu bulunur. Yani aykırılığın her bir metrekaresi, yapının sınıfı ve grubu için belirlenen ceza miktarı ile çarpılır, (c) bendindeki artırım sebepleri var ise bu uygulanır; bulunan miktar, aykırılığın metrekaare olarak değerinin, emlak vergisine esas asgari metrekaare birim değeri ile çarpılması sonucu hesaplanan tutar ile toplanır. *Örneğin emlak vergi değeri 500*

TL olan I. sınıf A grubu bir yapıda 50 m² mevzuata aykırı inşaat var ise uygulanacak temel ceza miktarı 427 (50 x 8,54) TL; aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel 25.000 (50 x 500) TL; toplam ceza miktarı ise 25.427 TL'dir.

- **Yukarıdaki örneğinizi (c) bendindeki artırım sebeplerini de dahil ederek şu şekilde uygulayabiliriz:** Örneğin emlak vergi değeri 500 TL olan I. sınıf A grubu bir yapıda 50 m² mevzuata aykırı inşaat var ise uygulanacak temel ceza miktarı 427 (50 x 8,54) TL'dir. Bu yapının kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise cezanın % 40 oranında artırılması gerekir. Buna göre hesaplanan ceza miktarı $427 + (427 \times 0,40) = 427 + 170,8 = 597,8$ TL olur. Aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel 25.000 (50 x 500) TL olacaktır. Toplam para cezası ise 25.597,80 TL olarak hesap edilir.
- **Eğer mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan bir yapı söz konusu ise birim fiyat listesine göre ilgili idarece belirlenen bedelin % 20'si kadar idari para cezası verilir.** 42 nci maddenin 2 nci fıkrasının (c) bendindeki artırım nedenleri var ise bu uygulanır. Ancak, 42 nci maddesinin

2 nci fıkrasına 25.03.2020 tarihli ve 7226 sayılı Kanun'un 39 uncu maddesiyle eklenen bent "idari para cezası verilmesini gerektiren aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı" öngördüğü ve bu bent sadece 42 nci maddenin 2 nci fıkrasının (a) bendinde belirtilen cezalar için uygulanabileceği için mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan inşaatlarda bu hesaplama yapılmaz.

3. İMAR KANUNU'NUN 42. MADDESİNİN 3. FIKRASINDAKİ CEZALAR

18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmeyen veya bu maddelere aykırı davranan yapı veya parsel sahibine, harita, plan, etüt ve proje müelliflerine ve gözetmenlerine, fenni mesullere, yapı müteahhidine ve şantiye şefine, ilgisine göre ayrı ayrı olmak üzere ikibin Türk Lirası, bu fiillerin çevre ve sağlık şartlarına aykırı olması halinde dörtbin Türk Lirası, can ve mal emniyetini tehdit etmesi halinde altıbin Türk Lirası idari para cezası verilir.

a) 42 nci Maddesinin 3 üncü Fıkrası Kapsamında Ceza Gerektiren Eylemler

42 nci maddesinin 3 üncü fıkrasına göre; Kanunun 18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmeyen veya bu maddelere aykırı davranan kişilere para cezaları uygulanır. Bunlar şunlardır:

- **18 inci maddedeki yükümlülük:** 3194 sayılı Kanunun 18/son fıkrasında belirtilen durumlar hariç, imar planı olmayan yerlerde her türlü yapılaşma amacıyla arsa ve parsellerin hisselerine ayıracak özel parselasyon planları, satış vadi sözleşmeleri yapılması
- **28 inci maddedeki yükümlülük:** Müelliflik, gözetmen fenni mesuliyet, şantiye şefliği ve yapı müteahhitliği hususundaki görev ve sorumlulukların yerine getirilmemesi
- **32 nci maddedeki yükümlülük:-**Yapı sahibinin bir ay içerisinde yapısının ruhsata uygun hale getirmemesi veya ruhsat almaması
- **33 üncü maddedeki yükümlülük:** İnşaat, tamirat ve bahçe tanzimi ile ilgili tedbirler alınmaması ve mükellefiyetlerin yerine getirilmemesi
- **34 üncü maddedeki yükümlülük:** Binaların zemin seviyesi altında kat kazanmak maksadıyla, bina cephe hattından yola kadar olan kısımda, zeminin kazılarak yaya kaldırımının seviyesinin altına düşürülmesi; her ne sebeple olursa olsun evvelce ön bahçeleri yaya kaldırımını seviyesinden, 0.50 m. Daha aşağıda teşekkül etmiş bulunan binalarla gibi arsaların sahiplerinin emniyet tedbiri almaması
- **35 inci maddedeki yükümlülük:** Binaların zemin seviyesi altında kat kazanmak maksadıyla, bina

cephe hattından yola kadar olan kısımda, zeminin kazılarak yaya kaldırımının seviyesinin altına düşürülmesi; her ne sebeple olursa olsun evvelce ön bahçeleri yaya kaldırımını seviyesinden, 0.50 m. Daha aşağıda teşekkül etmiş bulunan binalarla gibi arsaların sahiplerinin emniyet tedbiri almaması

- **36 ncı maddedeki yükümlülük:** Kapıcı dairesi ve sığınak ayrılması hususlarındaki mükellefiyetlerin yerine getirilmemesi
- **37 nci maddedeki yükümlülük:** Otopark yerlerinin kullanma izni alındıktan sonra plana ve yönetmelik hükümlerine aykırı olarak başka maksatlara tahsis edilmesi
- **4 üncü maddedeki yükümlülük:** Kamunun selameti için alınması gereken tedbirlerin alınmaması.
- **4 üncü maddedeki yükümlülük:** Belediye veya valilikçe verilen müddet içinde belirli yollar üzerinde mahzurlu bina bulunan veya binasız arsaların yola bakan yüzlerinin tayin edilen tarzda kapatmamak

b) 42 nci Maddenin 3. Fıkrası Uyarınca Verilecek Ceza Miktarı

42 nci maddenin 3 üncü fıkrası, 18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirilememesi veya bu maddelere aykırı davranılması halinde aynı miktar para cezasının verilmesini öngörmektedir. 2020 yılı için bu tutar, 5.698,89TL'dir.

Kanuni Dayanak	Fiil	Ceza Miktarı	Fiillerin Çevre Ve Sağlık Şartlarına Aykırı Olması Halinde	Can Ve Mal Emniyetini Tehdit Etmesi Halinde
42/3	18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmemek veya bu maddelere aykırı davranmak	5.698,89	11.386,00	17.088,00

Aynı fıkraya göre, fıkrada sayılan bu fiillerin çevre ve sağlık şartlarına aykırı olması halinde dörtbin Türk Lirası (2020 yılı için bu tutar, **11.386,00 TL**dir.), can ve mal emniyetini tehdit etmesi halinde altıbin Türk Lirası (2020 yılı için bu tutar, **17.088,00 TL**dir.) idari para cezası verilir.

4. İMAR KANUNU'NUN 42. MADDESİNİN 4. FIKRASINDAKİ CEZALAR

42 nci maddenin 4 üncü fıkrasına göre, yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ettiği veya edeceği ilgili idare veya mahkeme kararı ile tespit olunan yapılarla, ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviyede bulunmayan veya bu yapıları 39 uncu madde uyarınca yıkmayan yapı sahibine onbin Türk Lirası (2020 yılı için bu tutar, **28.487,00 TL**dir.) idari para cezası verilir.

Bu fıkra tehlike arz eden yapısını, 39 uncu maddede öngörülen şekilde güç-

lendirmeyen veya yıkmayan yapı sahibine para cezası uygulanmasını öngörmektedir. Fıkrada herhangi bir artırım sebebi bulunmamaktadır.

5. İMAR KANUNU'NUN 42. MADDESİNİN 5. FIKRASINDAKİ CEZALAR

42 nci maddenin 5 inci fıkrasına göre, Kanun'un 27 nci maddesine göre belirlenmiş köy yerleşik alanı ve civarı sınırları içinde köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen valilik onayı alınmadan ve muhtarlığa bildirim yapılmadan konut ve zatî maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi halinde yapı sahibine bin Türk Lirası idari para cezası verilir.

Not: Bu yapılardaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılardaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası, bin Türk Lirasından az olmamak üzere, ikinci fıkraya göre hesaplanan toplam ceza miktarı uygulanır.

Mustafa DÖNMEZ

*Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü
Şube Müdürü*

BELEDİYE VE BAĞLI KURULUŞLARI İLE MAHALLİ İDARE BİRLİKLERİ PERSONELİ İÇİN YENİ BİR GÖREVDE YÜKSELME VE UNVAN DEĞİŞİKLİĞİ YÖNETMELİĞİ

1. GİRİŞ

Devlet memurlarının statüsündeki olumlu değişmeyi ifade eden yükselme, değerlendirme kavramı ile sıkıya bağlı bir deyimdir. Esasen değerlendirme sistemleri de, memurların yükselmeye ehil olup olmadığının saptanmasına yönelmiştir.

Yükselme, bir kuruluştaki çalışan personelin bulunduğu iş ya da makamdan daha fazla ücret, sorumluluk ve daha iyi çalışma koşulları içeren bir üst makama atanması veya geçirilmesi olarak tanımlanabilir.¹

Günümüzde bazı müdür ve alt düzeydeki görevlere ve kadrolara Devlet memurlarının atanması, görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavına tabi kılınmıştır. Başka bir deyişle, Devlet memurlarının görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavla mümkün olabilmektedir.

Esasen liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerde görev yapan Devlet memur-

¹ Mahmut Adil Savaş, "Devlet Memurlarının Terfi ve Yüksel-

meleri"; *Uzman Der Dergisi*, Ocak-Mart 1998, sayı 1, s.13-19

larının görevde yükselme ve unvan değişikliklerine ilişkin usul ve esaslar, Görevde Yükselme Yönetmeliği ile düzenlenmiştir.

Bilindiği üzere, mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği sınavları 04.07.2009 tarihli ve 27278 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik” hükümlerine göre yapılmaktaydı. Ancak, 16 Nisan 2017’de gerçekleşen Anayasa değişikliğinin ardından 24 Haziran 2018 seçimiyle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmiş, bu kapsamda mahalli idarelerle en fazla vesayet ilişkileri içerisinde olan İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü kaldırılmış, mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetleri yapmak, takip etmek, sonuçlandırmak ve geliştirmek, merkezi idare ile olan alaka ve ilişkilerini düzenlemek amacıyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nda Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Bu değişikliklerle birlikte, belediyeler, bağlı kuruluşları ve bu idarelerce kurulan birliklere ait iş ve işlemler ağırlıklı olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’na geçmiştir.

Bu itibarla, belediye ve bağlı kuruluşları ile mahalli idare birlikleri personeli için yeni bir görevde yükselme ve unvan değişikliği yönetmeliğinin yürürlüğe konulması ihtiyacı hasıl olmuştur. Bu kapsamda Çevre ve Şehir-

çilik Bakanlığı’nca hazırlanan **Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik 2** Temmuz 2020 tarihli ve 31173 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Bu yazıda, yeni Yönetmeliğin görevde yükselme ve unvan değişikliği konularında yerel yönetim personeli için getirdikleri yenilikler ve değişiklikler, açıklanacaktır.

2. GÖREVDE YÜKSELME VE UNVAN DEĞİŞİKLİĞİNE İLİŞKİN ESASLAR

2.1. Görevde Yükselme Suretiyle Atanacaklarda Aranacak Genel Şartlar

Görevde yükselme suretiyle atanacaklarda;

- Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,
- 657 sayılı Kanununun 68 inci maddesinde belirtilen atanabilme şartlarını taşımak,
- Bu Yönetmelik kapsamındaki kadrolara atanabilmek için son müracaat tarihi itibarıyla en az bir yıl süreyle atamanın yapılacağı yerel yönetimde çalışmış olmak,

genel şartları aranır.²

² Tüzel kişilikleri sona eren yerel yönetimlerden devrolunan personel için, Görevde Yükselme Yönetmeliğinin 6 nci ve 7 nci maddelerde belirtilen sürelerin hesabında, tüzel kişiliği sona eren yerel yönetimlerdeki çalışma süresi de dikkate alınır (Geç.md.3).

Ancak, ilan edilen kadro için yerel yönetimde bir yıl çalışma şartını taşıyan personel bulunmaması durumunda, söz konusu kadro için yapılacak başvuruda bu şart aranmaz.

Bu arada maddede bahsi geçen ve görevde yükselme suretiyle atanacaklarda aranacak genel şartları ihtiva eden DMK'nın "Derece yükselmesinin usul ve şartları" başlıklı 68 inci madde hükümlerine şöyle bir göz atalım.

"Madde 68 - (Değişik : 12/2/1982 - 2595/5 md.)

A) Derece yükselmesi yapılabilmesi için:

a) (Değişik : 26/6/1984 - KHK 241/4 md.) Üst derecelerden boş bir kadronun bulunması,

b) Derecesi içinde en az 3 yıl ve bu derecenin 3 üncü kademesinde 1 yıl bulunmuş,

c) Kadronun tahsis edildiği görev için öngörülen nitelikleri elde etmiş,

d) (Mülga : 13/2/2011 - 6111/101 md.)

olması şarttır.

B) (Değişik : 4/5/1984 - KHK-199/1 md.) Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı ile Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı hariç, sınıfların 1, 2, 3 ve 4 üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki

usule göre daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabilir.

(Değişik ikinci paragraf : 13/2/2011 - 6111/101 md.) Ancak, bu şekilde bir atamanın yapılabilmesi için ilgilinin;

a) 1 inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12 yıl,

b) 1 inci ve 2 nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300'den az olanlar için en az 10 yıl,

c) 3 üncü ve 4 üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl,

hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır. Dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu süreler iki yıl ilave edilir. Bu sürelerin hesabında; 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi kapsamına dâhil kurumlarda fiilen çalışılan süreler ile Yasama Organı Üyeliğinde, belediye başkanlığında, belediye ve il genel meclisi üyeliğinde, kanunlarla kurulan fonlarda, muvazaf askerlikte, okul devresi dâhil yedek astsubaylık ve yedek subaylıkta ve uluslararası kuruluşlarda geçen sürelerin tamamı ile yükseköğrenim gördükten sonra özel kurumlarda veya serbest olarak çalıştıkları sürenin; Başbakanlık ve bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcıları ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için tamamı, diğer kadrolara atanacaklar için altı yılı geçmemek üzere dörtte üçü dikkate alınır.

(Ek fıkra: 26/8/1993 – KHK-501/1 md.; İptal Anayasa Mahkemesinin 6/10/1993 tarihli ve E. 1993/32, K. 1993/32 sayılı kararı ile)

Bu bent hükümlerine göre atananlar atandıkları kadronun aylık (Ek gösterge dahil) ve diğer haklarından yararlanırlar. Bu suretle üst dereceye atananların bu kadrolarda geçirdikleri her yıl kademe ilerlemesi ve her “3” yıl derece yükselmesi sayılmak suretiyle kazanılmış hak ve emeklilik keseneğine esas aylık derecelerinin yükselmesinde gözönüne alınır. Ancak atandıkları kadro aylıkları, başka görevlere atanma halinde kazanılmış hak sayılmaz.

(Ek paragraf : 2/7/2018 - KHK-703/172 md.) Cumhurbaşkanı onayıyla yapılan atamalarda Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde öngörülen hizmet süresi şartları aranır. Üst kademe kamu yöneticisi sayılmayan daire başkanı ve bu kadrolara denk yönetici kadrolarına yapılacak atamalarda bu bentte öngörülen hizmet süresi yükseköğrenim görüldükten sonra beş yıl olarak uygulanır. Ancak bu beş yıllık sürenin hesabında Devlet memurlarının kazanılmış hak aylık derece ve kademesinde değerlendirilen hizmet süreleri esas alınır.

C) (Ek : 13/2/2011 - 6111/101 md.) Derece yükselmesi ile ilgili onay mercii atamaya yetkili amirdir. Müşterek kararlar atanmış olanların derece yükselmeleri, ilgili bakanın veya yetkili kıldığı makamın onayı ile yapılır. Üst derece kadroya atanmış olup da kazanılmış hak ve emeklilik keseneğine esas aylık

dereceleri daha aşağıda bulunanların (45 inci maddenin ikinci fıkrasına göre yapılan atamalar hariç), kazanılmış hak ve emeklilik keseneğine esas aylık derecelerinin yükseltilmeleri için, bu hâlin devamı süresince yukarıda belirtilen onay aranmaz.”

Söz konusu madde hükmünü genel olarak değerlendirdiğimizde; Devlet memurlarının derece yükselmesi yapılabilmesi için;

- Üst derecelerden boş bir kadronun bulunması,
 - Derecesi içinde en az 3 yıl ve bu derecenin 3 üncü kademesinde 1 yıl bulunmuş,
 - Kadronun tahsis edildiği görev için öngörülen nitelikleri elde etmiş,
 - Sınıfların 1 - 4 üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın
 - 1 inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12 yıl,
 - 1 inci ve 2 nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300'den az olanlar için en az 10 yıl,
 - 3 üncü ve 4 üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl,
- hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır.

Görevde yükselmeye gireceklerin bu şartlarına sahip olması gerekir.

2.2. Görevde Yükselme Sınavına Tabi Olarak Atanacaklarda Aranacak Özel Şartlar

Görevde yükselmeye tabi kadrolara, görevde yükselme suretiyle yapılacak atamalarda aşağıdaki özel şartlar aranır.

a) Müdür ve Şube Müdürü

1. Fakülte veya en az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak,

2. Son müracaat tarihi itibarıyla;

- Koruma ve güvenlik görevlisi amiri,
- Şef, koruma ve güvenlik şefi, bando şefi,
- Hukuk müşaviri,
- Çözümleyici,
- Uzman, sivil savunma uzmanı,
- Muhasebeci, ayniyat saymanı,
- Kontrol memuru,
- Eğitim kadrolarında
- veya
- En az önlisans düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolarda,

en az iki yıl,

Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının “d) İdari hizmetler grubu”nun (2) numaralı alt bendinde sayılan;

“Bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, veznedar, an-

bar memuru, ayniyat memuru, belediye trafik memuru, bilet satış memuru, evlendirme memuru, gemi adamı, koruma ve güvenlik görevlisi, gişe memuru, memur, mutemet, sayaç memuru, tahsildar, şoför.” görevlerinde,

veya

Ortaöğrenim düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolarda,

en az altı yıl çalışmış olmak.

Bu arada hemen belirtelim ki, görevde yükselme için aranan temel koşullardan eğitim düzeyi ile ilgili olarak Görevde Yükselme Yönetmeliğinin Geçici 1 inci maddesinde yer alan, “18.4.1999 tarihinde görevde bulunan ve aynı tarih itibarıyla iki veya üç yıllık yükseköğrenim mezunu olanlar, diğer koşullara sahip oldukları takdirde 7 nci maddenin uygulanması bakımından dört yıllık yükseköğrenim mezunu kabul edilirler.” hükmü uyarınca, geçmişe dönük olarak getirilen temel kazanımın istisnasının devam ettirildiği görülmektedir.

Söz konu madde hükmüne göre; ülkemizde Devlet memurları için ilk görevde yükselme eğitimine geçiş tarihi olan **18 Nisan 1999 tarihinde;**

- Görevde bulunan ve
- Aynı tarih itibarıyla iki veya üç yıllık yükseköğrenim mezunu olanlar,

diğer koşullara sahip oldukları takdirde görevde yükselme sınavına tabi

olarak atanacaklarda aranacak özel şartlardan **fakülte** veya **en az dört yıllık yüksekokul mezunu** olma uygulaması bakımından **dört yıllık yükseköğrenim mezunu** kabul edileceklerdir.

Başka bir deyişle, yukarıda belirtilen memurlar 4 yıllık öğrenim mezunu kabul edilip, örneğin müdür/şube müdürü gibi kadrolar için açılan görevde yükselme sınavına girebilecek ve başarılı olmaları durumunda o kadrolara atanabileceklerdir.

b) Hukuk Müşaviri

- 1) Hukuk fakültesi mezunu olmak,
- 2) 5 inci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan görevler ile unvan değişikliğine tabi kadrolarda ayrı ayrı veya toplam en az iki yıl çalışmış olmak.

c) Çözümleyici

1. Fakülte veya dört yıllık yüksekokul mezunu olmak,
2. En az iki programlama dilini bildiğini mezun olduğu okuldan alacağı belge veya Milli Eğitim Bakanlığı'ndan onaylı kurs sertifikası ile belgelemek,
3. Son müracaat tarihi itibarıyla;

“Bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, veznedar, anbar memuru, ayniyat memuru, belediye trafik memuru, bilet satış memuru, evlendirme memuru, gemi adamı, koruma ve güvenlik görevlisi, gişe memuru,

memur, mutemet, sayaç memuru, tahsildar, şoför.” görevlerinde,

Veya “*mühendis hariç unvan değişikliğine* tabi kadrolarda,

ayrı ayrı veya toplam **en az iki yıl** süreyle çalışmış olmak.

ç) Koruma ve Güvenlik Görevlisi Amiri

- 1) En az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak,
- 2) Son müracaat tarihi itibarıyla en az dört yıl koruma ve güvenlik görevlisi kadrosunda çalışmış olmak.

d) Koruma ve Güvenlik Şefi

- 1) En az iki yıllık yüksekokul mezunu olmak,
- 2) Son müracaat tarihi itibarıyla en az iki yıl koruma ve güvenlik görevlisi kadrosunda çalışmış olmak.

e) Şef

1. En az iki yıllık yüksekokul mezunu olmak,
2. Son müracaat tarihi itibarıyla
 - Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının “d) İdari hizmetler grubu”nun (1) numaralı alt bendinde sayılan; *“Ayniyat saymanı, muhasebeci, kontrol memuru, eğitimci,”* görevlerinde,
 - Mühendis hariç en az önlisans düzeyinde öğrenim gerek-

tiren unvan değişikliğine tabi (tekniker...) kadrolarda,

en az **iki yıl**,

“Bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, veznedar, anbar memuru, ayniyat memuru, belediye trafik memuru, bilet satış memuru, evlendirme memuru, gemi adamı, koruma ve güvenlik görevlisi, gişe memuru, memur, mutemet, sayaç memuru, tahsildar, şoför.” görevlerinde,

veya ortaöğrenim düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolarda,

en az **dört yıl** çalışmış olmak.

f) Uzman ve Sivil Savunma Uzmanı

1. Dört yıllık yüksekokul veya fakültelerden veya bunlara denkliği kabul edilen yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak,

2. Son müracaat tarihi itibarıyla;

“Bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, veznedar, anbar memuru, ayniyat memuru, belediye trafik memuru, bilet satış memuru, evlendirme memuru, gemi adamı, koruma ve güvenlik görevlisi, gişe memuru, memur, mutemet, sayaç memuru, tahsildar, şoför.” görevlerinde **en az dört yıl**,

veya

“Koruma ve güvenlik görevlisi amiri, şef, koruma ve güvenlik şefi, çözümleyici, ayniyat saymanı, muhasebeci, kont-

*rol memuru, eğitim kadroları ile en az lisans düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliği”*ne tabi kadrolarda **en az iki yıl**,

çalışmış olmak.

g) Muhasebeci, Ayniyat Saymanı ve Kontrol Memuru

1. En az iki yıllık yüksekokul mezunu olmak,

2. Son müracaat tarihi itibarıyla

“Bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, veznedar, anbar memuru, ayniyat memuru, belediye trafik memuru, bilet satış memuru, evlendirme memuru, gemi adamı, koruma ve güvenlik görevlisi, gişe memuru, memur, mutemet, sayaç memuru, tahsildar, şoför.” görevlerinde en az iki yıl,

süreyle çalışmış olmak,

ğ) Eğitimci

1. Fakültelerin, yüksekokulların, meslek liselerinin veya teknik liselerin ilgili bölümlerinden mezun olmak,

2. Son müracaat tarihi itibarıyla;

İdari hizmetler grubu”nun (2) numaralı alt bendinde sayılan;

“Bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, veznedar, anbar memuru, ayniyat memuru, belediye trafik memuru, bilet satış memuru, evlendirme memuru, gemi adamı, koruma ve güvenlik görevlisi, gişe memuru,

memur, mutemet, sayaç memuru, tahsildar, şoför.” görevlerinde **en az iki yıl**,

süreyle çalışmış olmak,

h) Bando Şefi

1. En az iki yıllık yüksekokul mezunu olmak,

2. Son müracaat tarihi itibarıyla bandocu kadrosunda en az iki yıl süreyle çalışmış olmak.

1) Bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, veznedar, anbar memuru, ayniyat memuru, belediye trafik memuru, bilet satış memuru, evlendirme memuru, gişe memuru, memur, mutemet, sayaç memuru ve tahsildar.

Bu kadrolara atanabilmek için:

1. En az ortaöğrenim (lise, meslek lisesi ve dengi okul) mezunu olmak,

2. Veri hazırlama ve kontrol işletmeni ile bilgisayar işletmeni kadrolarına atanabilmek için;

- Milli Eğitim Bakanlığı onaylı bilgisayar işletmeni sertifikasına sahip olmak veya
- Bitirdiği okulun ders müfredatında en az iki dönem bilgisayarla ilgili ders aldığını belgelemek

veya

- Bilgisayara ilişkin konularda kurumlarca açılan en az 60 saatlik hizmet içi eğitimlere katılıp başarılı olduğunu gösterir belgeye sahip olmak,

“Aşçı, bahçıvan, bekçi, dağıtıcı, gasal, hastabakıcı, hayvan bakıcısı, hayvan kesicisi, hizmetli, çocuk bakıcısı, gemici, bakıcı anne, temizlik hizmetlisi, kaloriferci, sağlık teknisyen yardımcısı, teknisyen yardımcısı, matbaacı.” kadrolarında ayrı ayrı veya toplam en az **iki yıl** hizmeti bulunmak.

i) Gemi Adamı

1. En az ortaöğrenim mezunu olmak,

2. Mesleği ile ilgili ehliyet belgesine sahip olmak,

3. 5 inci maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan kadrolarda ayrı ayrı veya toplam en az iki yıl hizmeti bulunmak.

j) Koruma ve Güvenlik Görevlisi

1. En az ortaöğrenim mezunu olmak,

2. 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunda belirtilen şartları taşımak,

3. 7.10.2004 tarihli ve 25606 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte belirtilen sağlık şartlarını taşımak,

4. 5 inci maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan kadrolarda ayrı ayrı veya toplam en az iki yıl hizmeti bulunmak,

k) Şoför

1. En az ortaöğrenim mezunu olmak,

2. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 38 inci maddesi gereğince belirlenen en az (C) tipi sürücü belgesine sahip olmak,

3. Yönetmeliğin 5 inci maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan kadrolarda ayrı ayrı veya toplam en az iki yıl hizmeti bulunmak,

gerekir.

Öte yandan, müdür ve şube müdürü, şef, uzman ve sivil savunma uzmanı kadrosuna atanabilmek için farklı alt görev hizmet süresi belirlenen unvanlarda çalışmış bulunan personelin alt görev hizmet süresinin hesaplanmasında;

- İki yıllık süre aranan alt görevlerde geçen sürenin tamamı,
- Dört yıllık süre aranan alt görevlerde geçen sürenin yarısı,
- Altı yıllık süre aranan alt görevlerde geçen sürenin üçte biri,

alınmak suretiyle, toplam en az iki yıllık süre şartı aranır.

2.3. Unvan Değişikliği Sınavına Tabi Olan Kadrolara Atanma Şartlar

Unvan değişikliği, en az ortaöğretim düzeyinde mesleki veya teknik eğitim sonucu ihraz edilen unvanlara ilişkin görevlere yapılan atamaları ifade etmektedir.

2.3.1. Unvan Değişikliği Sınavına Tabi Olan Kadrolara Atanacaklarda Aranacak Genel Şartlar

Unvan değişikliği suretiyle atanacaklarda aşağıdaki genel şartlar aranır:

- Unvan değişikliği sınavında başarılı olmak.
- 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin (B) bendinde belirtilen süre kadar hizmeti bulunmak.

Hatırlatalım ki, bahsi geçen 68/B maddesine göre; bu şekilde bir atanmanın yapılabilmesi için ilgilinin:

- 1 inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12 yıl,
- 1 inci ve 2 nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300'den az olanlar için en az 10 yıl,
- 3 üncü ve 4 üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl,

hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır.

Dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu süreler iki yıl ilave edilecektir.

2.3.2. Unvan Değişikliği Suretiyle Atanacaklarda Aranacak Özel Şartlar

Unvan değişikliği suretiyle atanacaklarda aranacak özel şartlar, unvanlar itibariyle değişiklik göstermektedir.

Unvan değişikliğine tabi unvanlar aşağıda gösterilmiştir:

“Mühendis, mimar, peyzaj mimarı, sanat tarihçisi, arkeolog, dekora-

tör, desinatör, ev ekonomisti, fizikçi, heykeltıraş, hidrobiyolog, hidrolog, jeofizikçi, jeolog, jeomorfoloğ, kimyager, matematikçi, paleontoloğ, pilot, restoratör, şehir plancısı, antropoloğ, bakteriyoloğ, bioloğ, veteriner hekim, diyetisyen, fizikoterapist, fizyoterapist, radyoterapist, pedagoğ, psikoloğ, sosyal çalışmacı, sosyal hizmet uzmanı, sosyoloğ, kütüphaneci, odyoloğ, sağık fizikçisi, tıbbi teknoloğ.”

Bu kadrolara atanabilmek için:

1. Fakülte veya dört yıllık yükseköğretim kurumlarının ilgili bölümlerinden mezun olmak,
2. Öğrenim durumu itibarıyla atanacağı kadro unvanını ihraz etmiş olmak.

Nitekim, **Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik**'in 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi de; “*Bu Yönetmelik kapsamı dışında bulunan daha üst görevlerde en az altı ay süreyle çalışmış olanlar, alt görevlerde çalışma süresi şartı hariç olmak üzere, aranan diğer özel şartları taşımaları kaydıyla, 5 inci maddede yer alan yönetim hizmetleri grubu, araştırma, planlama ve savunma hizmetleri grubu ve hukuk hizmetleri grubunda gösterilen kadrolar ile unvan değişikliğine tabi kadrolara sınavsız, genel hükümlere göre atanabilirler. Diğer hizmet gruplarında yer*

alan kadrolara atanmada en az altı ay çalışmış olma şartı aranmaz.” hükmüne yer vermiştir.

Söz konusu madde hükmüne göre; Yönetmelik kapsamında yer almayan daha üst görevlerde (belediye başkan yardımcısı, daire başkanı, genel sekreter yardımcısı gibi) bulunanların, süre kaydına tabi olmaksızın **atamaya yetkili amirin** uygun görmesi durumunda, unvan değişikliği sınavına girmeden mühendis, mimar, avukat gibi kadrolara atanabileceği değerlendirilmektedir.

Ancak, bu şekilde avukatlık kadrosuna atanabilmesi için ilgilinin hukuk fakültesi mezunu olması ve avukatlık stajını tamamlamış olması gerekmektedir.

b) Ekonomist

Fakülte veya en az dört yıllık yükseköğretim kurumlarının;

- Ekonomi, iktisat,
- Maliye,
- Bankacılık-finans, bankacılık,
- Ekonomi ve finans,
- Ekonomi-yönetim bilimleri,
- Finans matematiği,
- Uluslararası finans,
- Uluslararası ticaret,
- Uluslararası ticaret ve finansman,
- Uluslararası ticaret ve işletmecilik,

- Uluslararası ekonomik ilişkiler veya
- Çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri

bölümlerinden mezun olmak.

c) İstatistikçi

Fakülte veya en az dört yıllık yüksekokulların istatistik veya ekonometri bölümü mezunu olmak.

ç) Grafiker

Fakülte veya yüksekokulların grafik tasarımıyla ilgili bölümlerinin birinden mezun olmak,

d) Avukat

1. Hukuk fakültesi mezunu olmak,
2. Avukatlık ruhsatına sahip olmak,

e) Mütercim ve Tercüman

1. Fakülte veya en az dört yıllık yüksekokulların filoloji, mütercim ve tercümanlık bölümlerinden veya ilgili diğer bölümlerden mezun olmak,

2. YDS'den (A) düzeyinde puan almış olmak veya buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olmak,

f) Programcı

Fakülte veya yüksekokulların *bilgisayar programcılığı* ile ilgili bölümlerinden mezun olmak.

g) Hemşire, sağlık memuru, laborant, ebe, sağlık teknikeri, sağlık teknisyeni, veteriner sağlık teknisyeni, veteriner sağlık teknikeri, çocuk reh-

beri ve gözetimcisi, çocuk eğitimcisi, çocuk eğiticisi, çocuk gelişimcisi, diş protez teknisyeni, ressam, kameraman.

Bu kadrolara atanabilmek için:

Fakültelerin, yüksekokulların, sağlık meslek liselerinin veya meslek liselerinin ilgili bölümlerinden mezun olmak.

ğ) Kaptan

1. En az ortaöğretim veya dengi okul mezunu olmak,
2. Mesleği ile ilgili ehliyet belgesine sahip olmak.

h) Tekniker

En az iki yıl süreli mesleki veya teknik yüksekokulların duyuruda belirtilen bölümlerinden mezun olmak suretiyle tekniker unvanını kazanmış olmak.

ı) Teknik Ressam

En az meslek lisesi veya dengi diğer teknik liselerin ilgili bölümlerinden mezun olmak.

i) Topograf, Ölçü ve Ayar Memuru

Endüstri meslek lisesi, kız meslek lisesi ve/veya dengi diğer teknik liselerin ilgili bölümlerinden mezun olmak.

j) Antrenör, Fotoğrafçı, Dalgıç, Balık Adam, Bandocu

1. En az ortaöğretim mezunu olmak,

2. Özel mevzuatında öngörülen diploma veya kurs bitirme belgesine sahip olmak.

k) İmam

1. İmam hatip lisesi veya ilahiyat fakültesi mezunu olmak,

2. Kadronun gerektirdiği yeterlilik belgesine sahip olmak.

l) Teknisyen

Mesleki ve teknik öğretim veren ortaöğretim kurumlarının veya denkliği Milli Eğitim Bakanlığınca kabul edilen diğer mesleki ve teknik öğretim veren ortaöğretim kurumlarının ya da bu okullara denk mülga ortaöğretim kurumlarının ilgili bölümlerinden mezun olmak,

gerekir.

3. SINAV ŞARTI

Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği'nin 3 üncü maddesine göre;

- Görevde yükselme veya
- Unvan değişikliği

suretiyle atanacakların yazılı ve sözlü sınavda başarılı olmaları gerekir.

4. DUYURU VE BAŞVURU

Görevde yükselme veya unvan değişikliği suretiyle atama yapılacak boş kadroların sınıfı, unvanı, derecesi, hangi birimde bulunduğu ve aranacak şartlar, **her yılın 15 Ocak tarihine** kadar duyurulur. İlgililerin müracaatları

1 Şubat tarihine kadar alınır. Duyuruda yazılı sınava ilişkin olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenen konu başlıklarına yer verilir.

İlan edilen boş kadrolar için belirlenen başvuru tarihinin son günü itibarıyla aranan nitelikleri taşıyan personel, başvuru şartlarını taşıdığı farklı unvanlı kadrolardan sadece biri için duyuruda belirtilen şekilde başvuruda bulunabilir. Başvurular, ilanda belirtilmesi şartıyla elektronik ortamda da yapılabilir.

Aylıksız izinde bulunanlar dâhil olmak üzere, ilgili mevzuatı uyarınca verilen izinleri kullanmakta olanlar da başvuruda bulunarak sınava katılabilir.

Aday memurlar ve görevden uzaklaştırılmış bulunan personel başvuruda bulunamaz.

Bir yerel yönetimin kadroları için diğer yerel yönetimlerin veya başka kurumların personeli başvuruda bulunamaz.

Yerel yönetimlerin personel işlemlerinden sorumlu birimlerine yapılan başvurular incelenerek, aranan şartları taşıyanlar kurumlarınca **15 Şubat tarihine kadar resmi internet sitelerinde** ilan edilir. Görevde yükselme veya unvan değişikliği sınavına katılma şartlarını taşımayanlara durumu gerekçesi ile bildirilir. Söz konusu listeye ilişkin olarak ilan tarihinden itibaren **5 iş günü** içinde ilgili yerel yönetimin personel işlerinden sorumlu birimine

itiraz edilebilir. İtirazlar beş iş günü içinde ilgili birimlerce sonuçlandırılır.

Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği kapsamında bulunan personelin görevde yükselme veya unvan değişikliği suretiyle atamalarının yapılması amacıyla, **ilgili yerel yönetimler her yılın Şubat ayı sonuna kadar** yazılı sınava tabi tutmak istedikleri personelin niteliklerini ve sayısını valiliklere bildirir. Valiliklere gelen listeler birleştirilerek tek liste halinde **en geç 15 Mart** tarihine kadar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na gönderilir.

Yazılı sınavlara katılacakların listesi Bakanlık tarafından sınavı yapacak kuruma bildirilir.

5. GÖREVDE YÜKSELME VE UNVAN DEĞİŞİKLİĞİ SINAVINA İLİŞKİN ESASLAR

5.1. Yazılı Sınav

Görevde yükselme ve unvan değişikliği yazılı sınavı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından,

- Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığına,
- Milli Eğitim Bakanlığına veya
- Yükseköğretim kurumlarından birine,

yapılacak protokol hükümleri çerçevesinde ilgili kurumun tabi olduğu mevzuat hükümlerine göre yaptırılacaktır.

Yazılı sınav, **100 tam puan** üzerinden değerlendirilecektir. Yazılı sınavda

başarılı sayılmak için **en az 60 puan** alınması zorunlu olup duyuruda belirtilecektir.

Yazılı sınav sonuçları, sınavı yapan kurum tarafından Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na bildirildiği tarihten itibaren **en geç 5 iş günü** içinde Bakanlık Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü'nün resmi internet sitesinde ilan edilir.

Yazılı sınavın gerçekleştirilmesi ve itirazlar, Bakanlık ile sınavı yapacak kurum arasında düzenlenecek protokol çerçevesinde yürütülür. Yazılı sınav sonuçlarına yapılacak itiraz, yetkili kılınan kurum tarafından özel mevzuatı çerçevesinde karara bağlanır ve ilgililere bildirilir.

5.2. Sözlü Sınav

Yazılı sınavda başarılı olanlardan en yüksek puan alan adaydan başlamak üzere ilan edilen kadro sayısının beş katına kadar aday sözlü sınava alınır. Sözlü sınav, ilgili yerel yönetim tarafından yapılır.

Yazılı sınav sonuçlarının açıklanmasını müteakip en geç dört ay içinde sözlü sınav yapılır, sonuçlandırılır ve başarı listesi ilan edilir.

Son adayla aynı puana sahip olan personelin tamamı sözlü sınava alınır.

İlgili personel, sınav kurulunun her bir üyesi tarafından;

- Sınav konularına ilişkin bilgi düzeyi,

- Bir konuyu kavrayıp özetleme, ifade yeteneği ve muhakeme gücü,
- Liyakati, temsil kabiliyeti, tutum ve davranışlarının göreve uygunluğu,
- Özgüveni, ikna kabiliyeti ve inandırıcılığı,
- Genel kültürü ve genel yeteneği,
- Bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığı,

esas alınarak **100 tam puan** üzerinden değerlendirilir. Bu ölçütlerden (a) bendinde yer alan ölçütün puan ağırlığı elli; diğer ölçütlerin her birinin puan ağırlığı ondur. Her üye, ilgili personel için vermiş olduğu puanları, bu ölçütleri ve puan ağırlığını esas alarak gerekçelendirir ve sözlü sınav tutanağına kaydeder.

Her üyenin vermiş olduğu puanların aritmetik ortalaması alınarak personelin sözlü sınav puanı tespit edilir. Sözlü sınav tutanağında gerekçesi belirtilmeyen veya ölçütler için belirlenen puan ağırlığı ile bağdaşmayan puanlar ortalamaya dâhil edilmez.

Sözlü sınavda yüz üzerinden en az yetmiş puan alanlar başarılı sayılırlar.

Görevde yükselme veya unvan değişikliği sözlü sınav sonuçlarına itirazlar; sonuçların ilan edildiği tarihten itibaren en geç beş iş günü içinde ilgili yerel yönetimin sınav kuruluna yapılır ve **en geç 5 iş günü** içinde söz konusu

sınav kurulunca sonuçlandırılarak ilgililere yazılı olarak bildirilir.

İtiraz üzerine yapılan değerlendirme sonucunda verilen kararlar kesin olup ikinci kez itirazda bulunulamaz.

5.3. Sınav Kurulu ve Görevleri

Yerel yönetimlerce yazılı ve sözlü sınavlara ilişkin görevde yükselme ve unvan değişikliği işlemlerini yürütmek üzere beş kişiden oluşan sınav kurulu teşkil edilir.

Sınav kurulu, atamaya yetkili amir veya görevlendireceği kişinin başkanlığında, üyelerden biri personel işlerinden sorumlu birim temsilcisi olmak üzere, atamaya yetkili amirce belirlenecek üyelerden teşekkül eder. Aynı usulle birer yedek üye belirlenir. İhtiyaç duyulması halinde kurum dışından da kamu görevlileri sınav kurulunda üye olarak görevlendirilebilir.

Sınav kurulunu teşkil eden üyeler, görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavı ile alınacak personelden; görev, lisansüstü hariç öğrenim ve ihraz ettikleri unvanlar itibarıyla daha düşük seviyede olamazlar.

Görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavına sınav kurulunun başkan ve üyelerinin eşlerinin, ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan ve kayın hısımlarının katıldığına tespit edilmesi halinde, bu üye veya üyeler sınav kurulu üyeliğinden çıkartılır ve bunların yerine yedek üye veya üyeler görevlendirilir.

Sınav kurulu; sözlü sınavların yapılması, değerlendirilmesi, sınav sonuçlarının ilanı, başarı listesinin düzenlenmesi, sözlü sınavlara ilişkin itirazların incelenip sonuçlandırılması ve ilgili diğer işleri yürütür.

Sınav kurulu, üye tamsayısı ile toplanır. Kararlar oy çokluğuyla alınır.

5.4. Unvan Değişikliği Sınavı

Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği kapsamındaki personelin, en az ortaöğretim düzeyinde mesleki veya teknik eğitim sonucu ihraz edilen ve unvan değişikliğine tabi kadrolara ilişkin görevlere atanmaları, anılan Yönetmelik'te belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yapılacak unvan değişikliği yazılı sınavı sonucundaki başarısına göre gerçekleştirilir.

Unvan değişikliği yazılı sınavına katılacaklarda, kurumda veya öğrenim durumları ile ilgisi bulunmayan görevlerde belirli süre hizmet yapmış olma koşulu aranmaz.

Unvan değişikliğine ilişkin sınavın değerlendirilmesinde;

- Yazılı sınavda **100 puan** üzerinden **en az: 60 puan,**
- Sözlü sınavda **100 puan** üzerinden **en az : 70 puan,**

alanlar başarılı sayılacaktır.

5.5. Başarı Sıralaması

Görevde yükselme veya unvan değişikliği sınavı için **ilan edilen boş kadro sayısı kadar atama yapılmasında başarı puanı** esas alınır.

Başarı puanı, yazılı ve sözlü sınav puanlarının aritmetik ortalaması alınmak suretiyle belirlenir ve ilgili yerel yönetimlerin resmi internet sitesinde ilan edilir. Yapılan puanlama sonunda eşitlik olması durumunda sırasıyla;

- Hizmet süresi fazla olanlara,
- Daha üst öğrenimi bitirmiş olanlara,
- Üst öğrenim mezuniyet notu yüksek olanlara,

öncelik verilir. Bunların da eşitliği halinde kura ile tespit yapılır.

İlgili yerel yönetimlerce ihtiyaç duyulması halinde görevde yükselme veya unvan değişikliği sınavında başarılı olmalarına rağmen, ilan edilen kadro sayısı nedeniyle ataması yapılmayan personelden en fazla asıl aday sayısı kadar personel, başarı sıralamasına göre yedek olarak belirlenebilir.

5.6. Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Suretiyle Atanma

Atanmaya hak kazanan personel, **başarı sıralaması listesinin kesinleşmesini müteakip en geç 1 ay (bir ay)** içinde atanır.

Yerel yönetimce tercih alınması durumunda ise başarı sıralaması esas alınarak ilgili personelin tercihlerine göre atamaları yapılır.

Duyurulan kadrolardan;

- Atanma şartlarını taşımadıkları için sınavların geçersiz sayılması veya bu sebeple atamaların

iptal edilmesi, atanılan göreve geçerli bir mazeret olmaksızın süresi içinde başlanmaması ya da atanma hakkından vazgeçilmesi,

- Emeklilik, vefat, memurluktan çekilme veya çıkarılma, başka unvanlı kadrolara ya da başka bir kuruma naklen atanma,

sebepleriyle boş kalan veya boşalan kadrolara, başarı sıralamasının kesinleştiği tarihten itibaren altı aylık süreyi aşmamak üzere aynı unvanlı kadrolar için yapılacak müteakip sınava ilişkin duyuruya kadar, yedekler arasından başarı sıralamasına göre atama yapılabilir.

5.7. Sınav Sonuçlarına Göre Yapılacak Atamaların İzlenmesi

Görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavlarının sonuçlarına göre yapılan atamalar, atamanın yapıldığı tarihten itibaren **bir ay içerisinde**, bir liste halinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na gönderilir.

6. NAKLEN ATAMALAR

Diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapanlardan, bu Yönetmelikte belirtilen aynı unvana, bu unvanla aynı düzeydeki veya daha alt düzeydeki diğer unvanlara, söz konusu unvanlar için mevzuatla aranan öğrenim ve sertifika gibi belgelere sahip olma şartlarını taşımaları kaydıyla, genel hükümlere göre naklen atama yapılabilir. Söz konusu personelden doktora

öğrenimini bitirmiş olanlar hakkında 19 uncu maddenin birinci fıkrasının (d) ve (f) bentlerindeki hükümler de uygulanabilir.

Diğer personel mevzuatına tabi olanların atamalarında ihraz ettikleri unvanların bu Yönetmelikteki denk kadroları, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının görüşü doğrultusunda belirlenir.

7. SONUÇ

Devlet memurlarının liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak, görevde yükselme ve unvan değişikliklerine ilişkin usul ve esaslar, Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği ile düzenlenmiştir.

Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerde görev yapan Devlet memurlarının görevde yükselme ve unvan değişikliği, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanan ve 2.7.2020 tarihli ve 31173 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik'te düzenlenmiştir.

Bu kapsamda, yerel yönetimlerde görev yapan memurların görevde yükselme niteliğindeki atamalarının yapılabilmesi için 657 sayılı Kanun'un 68 inci maddesinde belirtilen atanabilme şartlarını taşımaları, Yönetmelik'te be-

lirtilen süre kadar bulunduğu kurumda veya diğer kurumlarda alt görevlerde çalışmış olmaları ve bu amaçla yapılacak sınavda başarılı olma koşulu getirilmiştir.

Görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavları yazılı ve sözlü sınav şeklinde iki aşamalıdır.

Görevde yükselme ve unvan değişikliği yazılı sınavı, 100 tam puan üzerinden değerlendirilir. Yazılı sınavda başarılı sayılmak için en az 60 puan alınması zorunlu olup duyuruda belirtilir.

Yazılı sınavda başarılı olanlardan en yüksek puan alan adaydan başlamak üzere ilan edilen kadro sayısının 5 katına kadar aday sözlü sınava alınır. Yazılı sınav sonuçlarının açıklanmasını müteakip en geç 4 ay içinde sözlü sınav yapılır. Sözlü sınav 100 tam puan üzerinden değerlendirilir. Sözlü sınav, ilgili yerel yönetim tarafından yapılacak olup, sınavda 100 üzerinden **en az 70 puan** alanlar başarılı sayılacaktır.

Görevde yükselme veya unvan değişikliği sınavı için ilan edilen boş kadro sayısı kadar atama yapılmasında başarı puanı esas alınacaktır.

Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Başmüfettişi

BELEDİYE/İL ÖZEL İDARE HİZMETLERİNE GÖNÜLLÜ KATILIM SAĞLAYAN KİŞİLER SİGORTALI SAYILIR MI?

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "belediye hizmetlerine gönüllü katılım" başlıklı 77'nci maddesinde;

"Belediye; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, engellilere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular.

Gönüllülerin nitelikleri ve çalıştırılmalarına ilişkin usul ve esaslar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

düzenlemesi yapılmıştır.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun "il özel idaresi hizmetlerine gönüllü katılım" başlıklı 65'inci maddesine göre;

"İl özel idaresi sağlık, eğitim, spor, çevre, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, engellilere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında ilde dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular.

Gönüllülerin nitelikleri ve çalıştırılmalarına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir."

Bu maddeler çerçevesinde sayılan gönüllü kişilerin 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kap-

samında sigortalı sayılır mı? sorusuna bu makalede cevap bulunacaktır.

2. 5510 SAYILI KANUNDA SİGORTALILIK ŞARTLARI

5510 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinde sigortalılar üç şekilde düzenlenmiş olup; 4/1-a (SSK), 4/1-b (Bağ-Kur), 4/1-c (Emekli Sandığı) olarak hüküm altına alınmıştır.

4/1-a kapsamındaki sigortalılar; hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlardır.

4/1-b kapsamındaki sigortalılar; köy ve mahalle muhtarları ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan ise;

- Ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usûlde gelir vergisi mükellefi olanlardır.
- Gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlardır.
- Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortaklarıdır.
- Tarımsal faaliyette bulunanlardır.

4/1-c kapsamındaki sigortalılar; kamu idarelerinde;

- 4/1-a kapsamında olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında 4/1-a kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlardır.

- 4/1-a ve 4/1-b kapsamında olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında 4/1-a kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86'ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atananlardır.

Aşağıda sayılanlar hakkında 4/1-a kapsamındaki sigortalılara ilişkin hükümlere tabi olacaktır (5510 sayılı Kanun/Madde 4):

- İşçi sendikaları ve konfederasyonları ile sendika şubelerinin başkanlıkları ve yönetim kurullarına seçilenler,

- Bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan; film, tiyatro, sahne, gösteri, ses ve saz sanatçıları ile müzik, resim, heykel, dekoratif ve benzeri diğer uğraşları içine alan bütün güzel sanat kollarında çalışanlar ile düşünürler ve yazarlar,

- Müttekabiliyet esasına dayalı olarak uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi yapılmış ülke uyuğunda olanlar hariç olmak üzere, yabancı uyruklu kişilerden hizmet akdi ile çalışanlar,

- 2/7/1941 tarihli ve 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanuna göre çalıştırılanlar,

- 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanununda belirtilen umumî kadınlar,

- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen kurslarda usta öğretici olarak çalıştırılanlar, kamu idarelerinde ders ücreti karşılığı görev verilenler

- Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen Toplum Yararına Çalışma Programlarından yararlananlar.

**4/1-b kapsamındaki sigortalı sayı-
lanlara ilişkin hükümler;** 10/7/1953 ta-
rihli ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında
Kanuna tabi jockey ve antrenörler hak-
kında da uygulanır (5510 sayılı Kanun/
Madde 4)

**Aşağıda sayılanlar hakkında 4/1-c
kapsamındaki sigortalı sayılanlara iliş-
kin hükümler uygulanacaktır (5510 sa-
yıılı Kanun/Madde 4):**

- Kuruluş ve personel kanunları veya
diğer kanunlar gereğince seçimle veya
atama yoluyla kamu idarelerinde göreve
gelenlerden; bu görevleri sebebiyle ken-
dilerine ilgili kanunlarında Devlet mem-
urları gibi emeklilik hakkı tanınmış
olanlardan hizmet akdi ile çalışmayanlar,

- Cumhurbaşkanı yardımcıları, ba-
kanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye-
leri, belediye başkanları, il encümeninin
seçimle gelen üyeleri,

- 4/1-c kapsamında iken, bu kap-
samdaki kişilerin kurduğu sendikalar ve
konfederasyonları ile sendika şubelerinin
başkanlıkları ve yönetim kurullarına se-
çilenlerden aylıksız izne ayrılanlar,

- Harp okulları ile fakülte ve yüksek
okullarda, Milli Savunma Bakanlığı he-
sabına okuyan veya kendi hesabına oku-
makta iken askerî öğrenci olanlar ile ast-
subay meslek yüksek okulları ve astsubay
naspedilmek üzere temel askerlik eğiti-
mine tâbi tutulan adaylar,

- Polis Akademisi ile fakülte ve yük-
sek okullarda, Emniyet Genel Müdürlü-
ğü hesabına okuyan veya kendi hesabına
okumakta iken Emniyet Genel Müdür-
lüğü hesabına okumaya devam eden öğ-
renciler ile polis nasbedilmek üzere Polis
Meslek Eğitim Merkezlerinde polislik
eğitimine tabi tutulan adaylar,

- Jandarma ve Sahil Güvenlik Aka-
demisi ile fakülte ve yüksekokullarda
Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil
Güvenlik Komutanlığı nam ve hesabına
okuyan veya kendi hesabına okumakta
iken Jandarma Genel Komutanlığı ve Sa-
hil Güvenlik Komutanlığı nam ve hesabı-
na okumaya devam edenler ile subay ve
astsubay naspedilmek üzere temel asker-
lik eğitime tabi tutulan adaylar.

**Bunun yanında aşağıda sayılanlara
aşağıdaki sigorta kolları uygulanmak-
tadır (5510 sayılı Kanun/Madde 4):**

- Hizmet akdi ile çalışmamakla bir-
likte, ceza infaz kurumları ile tutukevleri
bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve
benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü
ve tutuklular hakkında, iş kazası ve mes-
lek hastalığı ile analık sigortası uygulanır
ve bunlar, 4/1-a kapsamında sigortalı sa-
yırlarlar.

- 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mes-
lekî Eğitim Kanununda belirtilen aday
çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eği-
tim gören öğrenciler hakkında iş kazası
ve meslek hastalığı ile hastalık sigortası;
meslekî ve teknik ortaöğretim ile yükse-
köğrenimleri sırasında staja tabi tutulan
öğrenciler, meslekî ve teknik ortaöğretim
sırasında tamamlayıcı eğitim ya da alan
eğitimi gören öğrenciler, kamu kurum ve
kuruluşları tarafından desteklenen pro-
jelerde görevli bursiyerler ile 2547 sayılı
Yükseköğretim Kanununun 46'ncı mad-
desine tabi olarak kısmi zamanlı çalıştırı-
lan öğrencilerden aylık prime esas kazanç
tutarı, 82'nci maddeye göre belirlenen
günlük prime esas kazanç alt sınırının
otuz katından fazla olmayanlar hakkında
ise iş kazası ve meslek hastalığı sigortası
uygulanır. Bunlar, 4/1-a kapsamında si-

gortalı sayılırlar ve bunlardan bakmakla yükümlü olunan kişi durumunda olmayanlar hakkında ayrıca genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır.

- Harp malulleri ile 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna veya 2330 sayılı Kanun hükümleri veya 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunun 56'ncı maddesi uygulanarak aylık bağlanmasını gerektiren kanunlara göre vazife malullüğü aylığı bağlanmış malullerden, 4/1-a, 4/1-b ve 4/1-c kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanların aylıkları kesilmez. Aylıkları kesilmeksizin 4/1-c kapsamında çalışanlar hakkında uzun vadeli sigorta kolları, 4/1-a ve 4/1-b kapsamında çalışanlar hakkında ise iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri uygulanır. İş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri uygulananların uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmayı istemeleri halinde, bu isteklerini Kuruma bildirdikleri tarihi takip eden ay başından itibaren, haklarında uzun vadeli sigorta kolları da uygulanır. Bu kapsama girenlerden ayrıca genel sağlık sigortası primi alınmaz.

- Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerler, 4/1-a kapsamında sigortalı sayılırlar ve bunlar hakkında iş kazası ve meslek hastalığı sigortası ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır. Bunlar için Türkiye İş Kurumu prim ödeme yükümlüsü olmakla birlikte bu Kanun kapsamında işyeri ve işveren sayılmaz.

- Ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçi-

leri 4/1-a kapsamında sigortalı sayılır ve bunlar hakkında kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır. Bu kapsamda yurt dışındaki işyerlerinde çalışan sigortalıların, bu sürede ödedikleri isteğe bağlı sigorta primleri 4/1-a kapsamında sigortalılık sayılır.

5510 sayılı Kanun tüm sigortalılara tabi olanları, bazı sigorta kollarına tabi olanları düzenledikten sonra sigortalı sayılmayanları da düzenlemiştir. 5510 sayılı Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları hükümlerinin uygulanmasında aşağıda sayılanlar sigortalı sayılmamıştır (5510 sayılı Kanun/Madde 5):

- İşverenin işyerinde ücretsiz çalışan eşi,

- Aynı konutta birlikte yaşayan ve üçüncü derece dahil bu dereceye kadar hısımlar arasında ve aralarına dışardan başka kimse katılmaksızın, yaşadıkları konut içinde yapılan işlerde çalışanlar,

- Ev hizmetlerinde çalışanlar (5510 sayılı Kanunun ek 9'uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamında sigortalı olanlar ile ücretle aynı kişi yanında ay içinde 10 gün ve daha fazla süreyle çalışanlar hariç),

- Askerlik hizmetlerini er ve erbaş olarak yapmakta olanlar ile yedek subay ve yedek astsubay okulu öğrencileri,

- Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri hükümleri saklı kalmak kaydıyla; yabancı bir ülkede kurulu herhangi bir kuruluş tarafından ve o kuruluş adına ve hesabına Türkiye'ye üç ayı geçmemek üzere bir iş için gönderilen ve yabancı ülkede sosyal sigortaya tabi olduğunu belgeleyen kişiler ile Türkiye'de kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan, yurt

dışında ikamet eden ve o ülke sosyal güvenlik mevzuatına tabi olanlar,

- Yüksek okullarda fiilen normal eğitim süreleri içinde yapılan, tatbikî mahiyetteki yapım ve üretim işlerinde çalışan öğrenciler,

- Sağlık hizmet sunucuları tarafından işe alıştırılmakta olan veya rehabilite edilen, hasta veya malûller,

- 4/1-b ve 4/1-c kapsamında sigortalı sayılması gerekenlerden 18 yaşını doldurmamış olanlar,

- Kamu idarelerinde ve 5510 sayılı Kanunun ek 5'inci maddesi kapsamında sayılanlar hariç olmak üzere, tarım işlerinde veya orman işlerinde hizmet akdiyle süreksiz işlerde çalışanlar ile tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan; tarımsal faaliyette bulunan ve yıllık tarımsal faaliyet gelirlerinden, bu faaliyete ilişkin masraflar düşüldükten sonra kalan tutarın aylık ortalamasının, 5510 sayılı Kanunda tanımlanan prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katından az olduğunu belgeleyenler ile 65 yaşını dolduranlardan talepte bulunanlar,

- Kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlardan, aylık faaliyet gelirlerinden bu faaliyetine ilişkin masraflar düşüldükten sonra kalan tutarı, prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katından az olduğunu belgeleyenler,

- Kamu idarelerinin dış temsilciliklerinde istihdam edilen ve temsilciliğin bulunduğu ülkede sürekli ikamet izni veya bu devletin vatandaşlığını da haiz bulunan Türk uyruklu sözleşmeli personelden, bulunduğu ülkenin sosyal güvenlik

kurumunda sigortalı olduğunu belgeleyenler ile kamu idarelerinin dış temsilciliklerinde istihdam edilen sözleşmeli personelin uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri çerçevesinde ve temsilciliğin bulunduğu ülkenin ilgili mevzuatının zorunlu kıldığı hallerde, işverenleri tarafından bulunulan ülkede sosyal sigorta kapsamında sigortalı yapılanlar,

- Gençlik ve Spor Bakanlığı, Spor Genel Müdürlüğü, Türkiye Futbol Federasyonu, bağımsız spor federasyonları tarafından yapılan her türlü gençlik ve spor faaliyetleri ile bu faaliyetlerle ilgili kamp, eğitim ve hazırlık çalışmalarında süreklilik arz etmeyecek şekilde görevlendirilenler,

- 5510 sayılı Kanunun 30'uncu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendi kapsamında olanlar hariç olmak üzere, yaşlılık aylığı almaktayken bu aylıkları kesilmeksizin 4/1-b kapsamında çalışanlar.

3. GÖNÜLLÜ KİŞİLERİN KATILIMINDA USUL VE ESASLAR

5393 sayılı Kanunun 77'nci maddesi ve 5302 sayılı Kanunun 65'inci maddesi kapsamında **"İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği"** yayımlanmıştır. 5393 sayılı Kanunun 77'nci maddesi, 5302 sayılı Kanunun 65'inci maddesi ve bu Yönetmelik düzenlemelerine göre, il özel idaresi ve belediye hizmetlerinin yürütülmesinde hemşehrilerin gönüllü katılımını sağlamak amaçlanmıştır.

Gönüllü katılımın kapsamında aşağıdaki hizmetler yer almaktadır:

- Sağlık,
- Eğitim,

- Spor,
- Çevre,
- Park,
- Trafik,
- İtfaiye,
- Kütüphane,
- Kültür, turizm ve sosyal hizmetler,
- Yaşlılara, kadınlara, gençlere, çocuklara, özürlülere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetler.

Gönüllü kişi ve kuruluşlardan kasıt; bilgi, beceri ve yeteneğini, her türlü ortak çalışma, imkan ve zamanını ortaya koyarak çalışma alanı konusunda **maddi bir kazanç beklemezsiniz** yerel yönetim hizmetlerine katılan gerçek ve tüzel kişiler ile bünyesindeki gönüllüleri bu hizmetlerde görevlendirecek kamu kuruluşlarıdır.

Gönüllü çalıştırma alanları; il özel idaresi veya belediye görev ve sorumluluklarına bağlı olarak yetki alanlarında yapmak üzere gönüllü çalıştırabilir.

- Engellilere, çocuklara, kadınlara, gençlere, yaşlılara, yoksullara, kimsesizlere ve düşkünlere yönelik eğitim, kültür, sağlık ve sosyal hizmetleri,

- Kütüphane, tiyatro, sinema gibi kültür hizmetleri,

- Bilişim, meslek edindirme kursları, kreş gibi eğitim hizmetleri,

- Park, bahçe, kent estetiği, çevre düzenlemeleri ile katı atık gibi çevre kirlenmesinin önlenmesine yönelik hizmetleri,

- Başiboş ve sahipsiz hayvanlara yönelik hizmetleri,

- Trafik, itfaiye, arama-kurtarma gibi denetim ve acil yardım hizmetleri,

- Tüm yaş gruplarını içine alan her türlü spor hizmetleri,

- Tarihi, kültürel mirasın ve tabiat varlıklarının yaşatılarak korunması hizmetleri

Çalışma usul ve esaslarına bakacak olursak; çalışma alanlarına ilişkin detayları ilgili il özel idaresi veya belediyece tespit edilmek şartı ile;

- Gönüllüler çalışacakları alanları belirtmek sureti ile ilgili il özel idaresi ve belediyeye müracaat ederler. Müracaatları uygun bulunanlar, ilgili birimin gözetim ve bilgisi dahilinde sorumluluk alanlarında taraflarca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde çalışırlar.

- Gönüllülerin, çalışma süreleri içinde çalışma alanlarına gidiş ve gelişleri ilgili il özel idaresi ve belediyece sağlanabilir.

- Belirlenen usul ve esaslara aykırı davranışlarda bulunulması halinde gönüllülük ilişkisi sona erer, verilen kimlik kartları geri alınır.

- İl özel idaresi ve belediye, gönüllülere faaliyet alanına göre, gerekli kıyafet, araç, gereç, mekan sağlayabilir ve eleman tahsis edebilir.

- Gönüllünün çalışacağı alan kent konseyinin oluşturduğu çalışma alanları içinde ise, bu çalışma kent konseyi çalışmaları ile birlikte değerlendirilir.

- Faaliyetlerin bitiminde gönüllülere teşekkür belgesi verilebilir.

Gönüllülerde aşağıdaki özellikler aranır:

- Reşit olması veya reşit olmayanlardan en az 12 yaşını bitiren küçükler yasal temsilcisinin iznini almış olması,

- Tüzel kişiler için yetkili organlarından karar alınmış olması,

- Sivil toplum kuruluşları için ilgili konuda faaliyette bulunuyor olması,

- Çalışma alanlarına bağlı olarak, gerektiğinde yetkili sağlık kuruluşlarından alınmış sağlık raporunun bulunması,

- Yabancı uyruklu gönüllüler için ayrıca, 6735 sayılı Uluslararası İş Gücü Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan yönetmelikler ile İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla mahallin en büyük mülki amirine bildirilmiş olması.

İl özel idaresi veya belediyeler, kendi özel kanunlarına uygun olarak aralarında yapacakları protokol çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, dernekler, vakıflar, meslek odaları ve diğer yerel yönetim birimleri ile ortak çalışma ve işbirliği yapabilir. Çalışma alanları ve esasları ile ilgili hususlar, il özel idaresinin veya belediyenin ilgili birimleri ile ortak çalışma ve işbirliği yapılan kurum ve kuruluşlar arasında belirlenir.

Gönüllülere, İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği ekinde yer alan şekil ve şartları belirlenmiş ve ilgili yerel yönetim birimlerinde onaylanmış resimli Gönüllü Kimlik Kartları verilir. Kimlik kartlarında gönüllünün adı, soyadı, çalışma alanı, kan grubu, T.C. Kimlik Numarası ve görev yaptığı yerel yönetimin ismi gibi bilgiler yer alır. Kimlik kartlarını vali, belediye

başkanı veya yetki verilmesi halinde ilgili birim amiri imzalar. Bilgilerde değişiklik oldukça keyfiyet, kimlik kartlarına işlenir. Gönüllüler çalışma sürelerince kimlik kartlarını üzerlerinde bulundururlar. Gönüllü katkısı sona erenlerin kimlik kartları veren makamca geri alınır.

Gönüllülerin katılımı ile yapılan hizmetlerden doğan sorumluluk, ilgili il özel idaresi ve belediye aittir. Bu sorumluluğun kapsamı ile ilgili detaylar il özel idaresi ve belediye ile gönüllüler arasında yapılacak protokol çerçevesinde düzenlenir. Protokol kapsamındaki çalışma alanları ile ilgili gerekli tedbirler, ilgili il özel idaresi ve belediye tarafından alınır.

Gönüllüler gerekli görülen alanlarda detayları il özel idaresince veya belediyece belirlenecek uyum veya yeterlik eğitimine tabi tutulurlar.

Gönüllüler tarafından yapılacak hizmetleri planlayıp sonuçlarını takip etmek, eğitimlerini yürütmek ve gerekli kayıtları tutmak üzere bir birim oluşturulur veya ilgili birimlerden birine görev verilir.

İl özel idaresi ve belediye İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği'ne aykırı olmamak kaydıyla uygulama yönergesi çıkarabilir.

4. GÖNÜLLÜ KATILIM KAPSAMINDA GÖREV ALAN GÖNÜLLÜLERİN SİGORTALILIĞI

5510 sayılı Kanun, 5393 sayılı Kanunun 77'nci maddesi, 5302 sayılı Kanunun 65'inci maddesi ve bu madde gereğince yayımlanan yönetmelikte gönüllü katılım kapsamındaki hizmetlerle sınırlı olmak üzere görev alan kişilerin sigortalı olmalarına/olmayacaklarına dair herhangi

bir düzenlemeye yer verilmediği görülmektedir. 5510 sayılı Kanun ve bu Kanun gereğince yayımlanan yönetmelik, tebliğ, genelge ve genel yazılarda da gönüllü katılım saylayan kişilerin sosyal güvenlikleri konusunda bir düzenleme yapmadıkları anlaşılmaktadır.

Yukarıda yapılan düzenlemelerden hareketle ve yukarıda yapılan açıklamalar ışığında; *gönüllü katılımcı ile belediye/il özel idaresi arasındaki hukuki ilişki bir işçi ve işveren ilişkisi olmadığı, hizmet sözleşmesi sayılmadığı, memuriyet ilişkisi doğurmadığı anlaşıldığından söz konusu kişilere ilgili belediye/il özel idaresi tarafından herhangi bir sigortalılık ilişkisi altında bir bildirim yapımlarına imkan bulunmadığı kanaatindeyim.*

Bu durum 5393 sayılı Kanun gereği belirlenmiş belediye hizmetlerinde tabiri caizse belde halkına katkı sağlamak amacıyla bilgi birikimi, tecrübe paylaşımı yapmak suretiyle kent konseyi mantığı çerçevesinde yapılan bir bedelsiz bir hizmettir.

Bu hizmeti yürütenler, ne işçi sayılır, ne memur sayılır, ne de sözleşmeli personel sayılır. Bu hizmeti yürütenler herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emekli olanlar olabilir, herhangi bir kamu kurum ve kuruluşundan veya özel sektörde işçi, memur, sözleşmeli personel veya diğer statülerde kişiler olabileceği gibi herhangi bir şekilde isteğe bağlı sigortalı, isteğe bağlı emekli sandığı iş-tirakçisi ya da sosyal güvencesiz bir kişi de olabilir.

Gönüllü katılım, sosyal güvencesizlere herhangi bir sigortalılık ilişkisi doğurmamaktadır. Dolayısıyla, gönüllü katılım kapsamında çalışanlar için ilgili belediye/il özel idaresi tarafından herhangi bir SGK bildirimini yapmayacaklardır.

5. SONUÇ

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, 5393 sayılı Kanunun 77'nci maddesi, 5302 sayılı Kanunun 65'inci maddesi ve bu madde kapsamında çıkartılan Yönetmelik hükümlerine uyulması şartıyla, gönüllü katılım kapsamında görev alan gönüllüler ile ilgili belediye/il özel idaresi arasında 5510 sayılı Kanun açısından sigortalılık ilişkisinin kurulamayacağı ve bu nedenle sigortalı sayılamayacakları değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 16/6/2006 Sayı : 26200

5393 sayılı Belediye Kanunu Kabul Tarihi : 3/7/2005 Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 13/7/2005 Sayı : 25874

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu Kabul Tarihi : 22/2/2005 Yayımlandığı R. Gazete : Tarih: 4/3/2005 Sayı : 25745

İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği
Resmî Gazete Tarihi: 09.10.2005 Resmî Gazete Sayısı: 25961

Altar Ömer ARPACI

Vergi Başmüfettişi

GENEL VE ÖZEL BÜTÇELİ KAMU İDARELERİNE, İL ÖZEL İDARELERİNE, BELEDİYELERE VE KÖYLERE BAĞIŞLANAN TESİSLERİN İNŞASINA İLİŞKİN KDV İSTİSNASI

1. GİRİŞ

7104 sayılı Kanunla 3065 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasına eklenen (k) bendine göre, genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağışlanmak üzere yapılan okul, sağlık tesisi ve yüz yatak (kalkınmada öncelikli yörelerde elli yatak) kapasitesinden az olmamak üzere öğrenci yurdu ile çocuk yuvası, yetiştirme yurdu, huzurevi, bakım ve rehabilitasyon merkezi, mülki idare amirlerinin izni ve denetimine tabi ibadethaneler, Diyanet İşleri Başkanlığı denetimine tabi yaygın din eğitimi verilen tesisler, Genç-

lik ve Spor Bakanlığına ait gençlik merkezleri ile gençlik ve izcilik kamplarının inşası dolayısıyla bağışta bulunacaklara yapılan teslim ve hizmetler 1/6/2018 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere KDV'den istisnadır.

İnşa amacıyla bağışta bulunacakların bu istisnadan yararlanabilmeleri için yapılacak bağışın genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağışlanmak üzere yapılması gerekmektedir. Satıcılar, yaptıkları mal teslimi ve hizmet ifalarına ilişkin faturada KDV hesaplamayacaklardır. Bağış yapacaklar eğer proje kapsamında mal ve

hizmet nedeniyle KDV ödemişse KDV mükellefiyeti olup olmamasına göre ilgili Vergi Dairesi'nce iade edilir.

2. İSTİSNANIN KAPSAMI

İstisnanın kapsamına, genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağışlanacak aşağıdaki tesislerin inşasına ilişkin mal teslimleri ve hizmet ifaları girmektedir:

- Okul,
- Sağlık tesisi,
- Yüz yatak (kalkınmada öncelikli yörelerde elli yatak) kapasitesinden az olmamak üzere öğrenci yurdu,
- Çocuk yuvası,
- Yetiştirme yurdu,
- Huzurevi,
- Bakım ve rehabilitasyon merkezi,
- Mülki idare amirlerinin izni ve denetimine tabi **ibadethaneler**,
- Diyanet İşleri Başkanlığı denetimine tabi yaygın **din eğitimi verilen tesisler**,
- Gençlik ve Spor Bakanlığına ait **gençlik merkezleri**,
- **Gençlik ve izcilik kampları**.

Genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, belediyeler ve köyler dışındakilere bağışlanan tesisler ile genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağışlanmakla birlikte yukarıda sayılanlar arasında yer almayan tesislerin inşasına ilişkin yapılan teslim ve hizmetler için bu istisnadan yararlanılamaz.

Düzenlemedeki “**okul**” ifadesinden, doğrudan eğitim-öğretim hizmetlerinin verildiği temel birimlerin anlaşılması gerekmekte olup rehberlik ve araştırma merkezi, mesleki eğitim merkezi, iş eğitim merkezi, mesleki ve teknik eğitim merkezi ve akşam sanat okulları da bu kapsamda değerlendirilir.

Düzenlemedeki “**sağlık tesisi**” ifadesinden, Sağlık Bakanlığınca sağlık tesisi kapsamında değerlendirilen kurum ve kuruluşların anlaşılması gerekmektedir.

Düzenlemedeki “**ibadethane**” ve “**yaygın din eğitimi verilen tesis**” ifadelerinden Diyanet İşleri Başkanlığınca ibadethane sayılan yerler ile Diyanet İşleri Başkanlığı denetimine tabi olan ve din eğitimi verilen tesislerin anlaşılması gerekmektedir.

Düzenlemedeki “**çocuk yuvası**” ve “**yetiştirme yurdu**” ifadeleri, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının hizmet dönüşümü kapsamında bulunan çocuk evleri sitesi, çocuk destek merkezi ve çocuk evlerini de kapsar.

Söz konusu istisnadan; genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağışlanmak üzere bu idare ve kuruluşlarla protokol imzalamak suretiyle yukarıda sayılan sayılan tesisleri inşa eden/ettiren gerçek ve tüzel kişiler (kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu, kooperatif, dernek, vakıf ve benzerleri dahil), KDV mükellefi olup olmadığına bakılmaksızın faydalananır.

İstisna kapsamına; genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, be-

diyeler ve köylere bağışlanmak üzere yukarıda sayılan tesislerin inşası dolayısıyla bağışta bulunacaklara yapılan teslim ve hizmetler girmektedir. Söz konusu tesislerin tadil, bakım ve onarım işlemlerine yönelik teslim ve hizmetler istisna kapsamına girmez.

İstisnadan faydalanılabilmesi için ilgili idare ve kuruluşlarla bağış protokolü imzalanması şarttır.

İstisna kapsamındaki tesisin inşaatı ile birlikte bağışlanması öngörülen makine, teçhizat ve tefrişatın bağışta bulunacaklara teslimi, söz konusu makine, teçhizat ve tefrişatın tesisin kullanım amacına uygun olması, mutad olması ve bağış protokolünde açıkça belirtilmiş olması kaydıyla istisna kapsamında değerlendirilir.

Söz konusu tesislerin belirli bir kısmının inşa edilmesine yönelik bağışta bulunulmasına dair protokol düzenlenmesi halinde, bağışta bulunan tarafından inşa edilmesi öngörülen kısımla ilgili yapılan teslim ve hizmetler de istisna kapsamında değerlendirilir.

Örnek: Bay (A), Milli Eğitim Bakanlığı ile Trabzon/Çaykara'da 20 derslikli ortaokul binasının %50'sinin bağışlanmak üzere inşa edilmesine ilişkin bağış protokolü yapmıştır. Bay (A), söz konusu okul binasının %50'lik kısmının inşasına ilişkin (B) Taahhüt Ltd. Şti. ile sözleşme imzalamıştır. Buna göre (B) Taahhüt Ltd. Şti.nin okul binasının inşasına ilişkin Bay (A)'ya vereceği inşaat taahhüt işi KDV'den istisna olacaktır.

Bu tesislerin tamamının veya belirli bir kısmının inşasına yönelik ilgili idare ve kuruluşlara nakdi olarak yapılan bağışlar, ilgili idare ve kuruluş tarafından istisna kapsamındaki tesislerin inşasına ilişkin yapılacak mal ve hizmet alımlarında kullanılsa bile bu alımlar istisna kapsamında değerlendirilmez.

3. İSTİSNANIN UYGULANMASI

Genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağışlanmak üzere inşa edilecek tesislere ilişkin ilgili idare ile bağışta bulunacaklar arasında bağış protokolü düzenlenir. Söz konusu protokolda, bağışlanmak üzere inşa edilecek tesisin maliyeti, teknik özellikleri (açık ve kapalı alan, derslik sayısı, yatak sayısı vb.), inşa edileceği alan gibi bilgilere yer verilir.

Genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, belediyeler ve köylere bağışta bulunacaklar, bağışlayacakları tesise ilişkin uygulama projesini hazırlar ve inşaat ruhsatını alırlar. Bağışlanacak tesisin ilgili idare ve kuruluşa ait bir taşınmaz üzerinde inşa edilmesi halinde tesise ilişkin uygulama projesi ve inşaat ruhsatı ilgili idare ve kuruluş tarafından alınır. ***Bağışta bulunacaklar uygulama projesi ve inşaat ruhsatına uygun olarak hazırlayacakları istisna kapsamında alınacak mal ve hizmet listesini ilgili idare ve kuruluşun onayına sunarlar.***

Bağışta bulunacaklar, ilgili idare ve kuruluş tarafından onaylanmış olan mal ve hizmetlere ilişkin listeyi elektronik ortamda sisteme girdikten sonra ilgili idare veya kuruluşa imzalanmış bağış protokolü ve inşaat ruhsatının bir örneğiyle

birlikte, KDV mükellefiyeti bulunuyorsa bağlı oldukları vergi dairesi, KDV mükellefiyeti bulunmuyorsa bağış yapılan tesisin bulunduğu yer Vergi Dairesi Başkanlığına/Defterdarlığa istisna belgesi almak için başvuruda bulunurlar. Vergi Dairesi/Vergi Dairesi Başkanlığı/Defterdarlık, talebin öngörülen şartları sağlayıp sağlamadığını değerlendirir ve KDV Uygulama Genel Tebliğinin 29 nolu ekinde yer alan belgeyi düzenleyerek bağış yapacaklara verir ve bir örneğini protokol yapan kuruluşa gönderir. Alınan istisna belgesinin bir örneği mal ve hizmetin alımı sırasında bağış yapacaklar tarafından satıcılara verilir ve istisna kapsamında işlem yapılması talep edilir. Bu belge satıcılar tarafından 213 sayılı Vergi Usul Kanununun muhafaza ve ibraz hükümlerine uygun olarak saklanır.

İstisna belgesinin ekinde, istisnalı olarak alınacak mal ve hizmet miktarı ve tutarı yer alır. Söz konusu istisna belgesi kapsamında teslim veya hizmette bulunan satıcı, istisna belgesinin ilgili mal veya hizmete ilişkin bölümünü fatura tarihi, numarası, mal veya hizmet miktarı ve tutarını belirtmek suretiyle onaylar ve bir örneğini alır. Mal teslimi ve hizmet ifası gerçekleştikçe alıcı ve satıcı alım/satım bilgilerini projeye uygun olarak sisteme girerler.

Satıcı mükellefin iade talebi, bu istisna belgesi esas alınmak suretiyle, iade için gerekli diğer belgeler de aranarak sonuçlandırılır.

Projenin sonradan revize edilmesi, güncellenmesi veya ek proje düzenlenmesi halinde proje kapsamındaki mal ve

hizmetlere ilişkin liste de elektronik ortamda revize edilir. Revize sonrası istisna kapsamına giren alışların istisna kapsamında alınabilmesi için istisna belgesinin revize ettirilmesi gerekir.

İstisna belgesi projede öngörülen süreyle sınırlı olarak verilir. Projedeki sürenin revize edilmesi durumunda, istisna belgesindeki süre de revize edilir.

Tek satıcıdan alınan proje maliyetinin binde 5'ine kadar olan birden fazla mal ve hizmete ilişkin harcamalar listeye tek satır olarak girilebilir. Birden fazla binde 5'lik toplu satır yazılabilir. Bu şekilde toplu yazılacak satırlarda yer alan tutarların toplamının proje maliyetinin yüzde 10'unu aşmaması gerekir. Bu durumda da mal ve hizmetin cinsi, miktarı, tutarı gibi hususlar, bu kapsamdaki alışları anlaşılır bir şekilde açıklayacak detayda yazılır. Bu alımlara ilişkin fatura tarih ve numarasının listede yer alması gerektiği tabiidir.

İstisna kapsamındaki malların ithalat yoluyla temin edilmesi halinde söz konusu belge, ilgili gümrük idaresine ibraz edilir. İstisna belgesindeki istisna kapsamında ithal edilen mala ilişkin bölüm doldurulduktan sonra ilgili gümrük idaresi tarafından bu bölüm de onaylanır.

İlgili idare ve kuruluşlar, proje kapsamındaki tesislerin projeye uygun olarak yapıldığını, inşaat ruhsatının alındığı tarihten itibaren altışar aylık dönemler itibarıyla istisna belgesini düzenleyen Vergi Dairesine/Vergi Dairesi Başkanlığına/Defterdarlığa bildirirler. Bu bildirim yapılmaması durumunda istisna belgesini düzenleyen Vergi Dairesi/Vergi Dai-

resi Başkanlığı/Defterdarlık ilgili idare ve kuruluştan bildirim talep eder, bildirim gelene kadar istisna belgesi kapsamında işlem yapılmaması için gerekli önlemleri alır.

Ayrıca, projenin tamamlanarak tesisi idareye teslim edildiği ya da protokole göre inşa edilmesi öngörülen tesisin tamamlanmadığı, protokole uygun olarak yapılmadığı, ilgili idare ve kuruluşlar tarafından bağışta bulunmak üzere protokolü imzalayan ve istisnadan yararlananların vergi dairesine veya istisna belgesini düzenleyen Vergi Dairesi Başkanlığına/Defterdarlığa bildirilir.

Bağışta bulunanlar tarafından belli bir kısmı inşa edilen ancak protokole öngörülen şekilde tamamlanamayan tesislere ilişkin istisnadan yararlanılabilmesi için ilgili idare ve kuruluşlar tarafından kabulü uygun görülen kısmının ayrıca istisna belgesini düzenleyen Vergi Dairesine/Vergi Dairesi Başkanlığına/Defterdarlığa bildirilmesi gerekmektedir.

İstisna kapsamında mal ve hizmet alanlar, istisna belgesinin bittiği tarih itibarıyla istisna belgesini vergi dairesine ibraz ederek kapatılmak zorundadır. Belgeyi veren Vergi Dairesi/Vergi Dairesi Başkanlığı/Defterdarlık istisna belgesinde yer alan mal ve hizmet bölümlerinin satıcılar tarafından doldurulup doldurulmadığını ve faturalarla uyumunu kontrol eder ve bağış yapılan ilgili idare ve kuruluşun yapacağı bildirimde göre istisna belgesini kapatır.

Satıcılar, yaptıkları mal teslimi ve hizmet ifalarına ilişkin faturada, Tebliğin bu bölümündeki açıklamaları da göz önün-

de bulundurmamak suretiyle KDV hesaplamazlar.

Ayrıca, istisna kapsamında teslimde bulunan veya hizmet ifa eden mükelleflerin mal ve hizmet alımları genel hükümlere göre KDV'ye tabidir.

İstisna hükmünün yürürlüğe girdiği 1/6/2018 tarihinden önce başlayan istisna kapsamındaki projelere ilişkin, 1/6/2018 tarihinden sonra yapılan mal ve hizmet alımları istisna kapsamında olup, bu kapsamda istisnadan faydalanılabilmesi için istisna belgesi alınması ve yukarıda yer verilen usul ve esaslar çerçevesinde hareket edilmesi gerekir.

İstisna kapsamındaki mal ve hizmetlerin KDV ödenerek satın alınması da mümkün olup bu şekilde yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödenen KDV, bağış yapacaklara iade edilir. Ancak bu durumda KDV ödemeksizin mal ve hizmet almak suretiyle istisnadan yararlanılması mümkün değildir.

Öte yandan, bu kapsamda bağış yapacaklara KDV iadesi yapılabilmesi için aranılan şartların bağış yapacaklar tarafından sağlanması ve istisna belgesi eki listenin (proje kapsamında yapılacak mal teslimleri ve hizmet ifalarına ilişkin liste) temin edilmesi gerekmekte olup, söz konusu bölümde istisnanın uygulanmasına dair yapılan açıklamalar bu bölüm için de geçerlidir. İstisna belgesi eki liste, bağış yapacaklara bir yazı ekinde verilir ve bunlar için istisna belgesi¹ düzenlenmez.

Bağış yapacaklar, istisna belgesi eki listenin ilgili mal veya hizmete ilişkin

1 İstisna Belgesi Tebliğin 29 nolu ekinde yer almaktadır.

bölümüne alış faturasının tarihi, numarası, mal veya hizmet miktarı ve tutarını belirtmek suretiyle projeye uygun olarak sisteme girerler.

Bağış yapacakların KDV mükellefiyeti bulunması halinde, bu işlemler dolayısıyla yüklenilen vergiler indirim konusu yapılır, indirim yoluyla telifi edilememeleri halinde ise iade konusu yapılabilir. Bağış yapacakların KDV mükellefiyeti bulunmaması halinde ise proje kapsamındaki mal ve hizmetler nedeniyle ödenen KDV, bağışlanan tesisin bulunduğu yer vergi dairesince iade edilir.

4. İSTİSNANIN BEYANI, İADE VE MÜTESELSİL SORUMLULUK

Bu istisna kapsamında yapılan teslim ve hizmetler, teslim ve hizmetin yapıldığı vergilendirme dönemine ait KDV beyannamesinin “İstisnalar-Diğer İade Hakkı Doğuran İşlemler” kulakçığının, “Tam İstisna Kapsamına Giren İşlemler” tablosunda, 333 kod numaralı “Genel ve Özel Bütçeli Kamu İdarelerine, İl Özel İdarelerine, Belediyelere ve Köylere Bağışlanan Tesislerin İnşasına İlişkin İstisna” satırı aracılığıyla beyan edilir. Bu satırın “Teslim ve Hizmet Tutarı” sütununa istisnaya konu teslim ve hizmetlerin KDV hariç tutarı, “Yüklenilen KDV” sütununa bu teslim ve hizmetlere ilişkin alış ve giderlere ait belgelerde gösterilen toplam KDV tutarı yazılır. İade talep etmek istemeyen mükellefler, “Yüklenilen KDV” sütununa “0” yazmalıdır.

KDV ödeyerek proje kapsamında mal ve hizmet alan KDV mükellefleri tarafından bu tutarlar, KDV beyannamesinin

“İstisnalar-Diğer İade Hakkı Doğuran İşlemler” kulakçığının “Diğer İade Hakkı Doğuran İşlemler” tablosunun 444 kod numaralı “Genel ve Özel Bütçeli Kamu İdarelerine, İl Özel İdarelerine, Belediyelere ve Köylere Bağışlanan Tesislerin İnşasına İlişkin Ödenen KDV” satırında beyan edilir.

KDV ödeyerek proje kapsamında mal ve hizmet alan ancak KDV mükellefiyeti bulunmayanların iade talebi, aylık dönemler itibarıyla bağışlanacak tesisin bulunduğu yer vergi dairesine standart iade talep dilekçesiyle yapılır.

Bağış yapacaklara istisna kapsamında satış yapanların iade taleplerinde aşağıdaki belgeler aranır:

- Standart iade talep dilekçesi
- İstisnanın beyan edildiği döneme ilişkin indirilecek KDV listesi
- İade hakkı doğuran işleme ait yüklenilen KDV listesi
- İadesi talep edilen KDV hesaplama tablosu
- Satış faturaları listesi
- İstisna belgesinin örneği ile proje kapsamında istisna uygulanarak alınacak mal ve hizmet listesinin örneği

KDV ödeyerek mal ve hizmet alan bağışçıların iade taleplerinde aşağıdaki belgeler aranır:

- Standart iade talep dilekçesi
- İstisnanın beyan edildiği döneme ilişkin indirilecek KDV listesi (KDV mükellefiyeti bulunmayanlardan aranmaz.)

- Proje kapsamında yapılan harcamaya ait olduğu ilgili idare veya kuruluş tarafından onaylanan yüklenilen KDV listesi
- Proje kapsamında istisna uygulanarak alınacak mal ve hizmet listesinin örneği

Bu işlemlerden kaynaklanan mahsuben iade talepleri yukarıdaki belgelerin ibraz edilmiş olması halinde miktarına bakılmaksızın vergi inceleme raporu, YMM raporu ve teminat aranmadan yerine getirilir.

Bu işlemlerden kaynaklanan ve 5.000 TL'yi aşmayan nakden iade talepleri vergi inceleme raporu, YMM raporu ve teminat aranmadan yerine getirilir. İade talebinin 5.000 TL'yi aşması halinde aşan kısmın iadesi, vergi inceleme raporu veya YMM raporuna göre yerine getirilir. Teminat verilmesi halinde iade talebi yerine getirilir ve teminat, vergi inceleme raporu veya YMM raporu sonucuna göre çözülür.

İstisnadan yararlanmak isteyen alıcıların istisna belgesinin imza ve kaşe tatbik edilmiş bir suretini, mükellef olmayanların ise sadece imzaladıkları istisna belgesinin bir suretini, mal teslimi ve hizmet ifasında bulunan satıcıya verme-

leri gerekmektedir. Bu yazı olmadan istisna uygulanması halinde, ziyaa uğratılan vergi, ceza, zam ve faizlerden teslim veya hizmeti yapan mükellefler ile birlikte teslim veya hizmet yapılan alıcı da müteselsilen sorumludur.

Kendisine teslim veya hizmetin istisna kapsamına girdiğini gösteren belge verilen satıcı mükelleflerce, başka bir şart aramaksızın istisna kapsamında işlem yapılır.

- *İstisna için ilgili düzenlemelerde belirtilen şartları baştan taşımadığı ya da şartların daha sonra ihlal edildiğinin tespiti,*

- *Bağış protokolüne göre idareye teslim edilmesi gereken tesisin tamamlanmadığının ya da protokole uygun olarak yapılmadığının ilgili idare ve kuruluş tarafından bildirilmesi (Protokolde öngörülen şekilde tamamlanamayan ancak belli bir kısmı inşa edilen tesislere ilişkin ilgili idare ve kuruluş tarafından kabulü uygun görülen kısımlar hariç),*

durumlarında, ziyaa uğratılan vergi ile buna bağlı ceza, faiz ve zamlar, kendisine istisna kapsamında teslim veya hizmet yapılan alıcıdan veya KDV ödeyerek mal ve hizmet alan ve kendisine iade yapılan bağıştıcıdan aranır.

Fatih YALAZA

*Çorlu Belediye Başkanlığı
Mali Hizmetler Uzmanı*

BELEDİYELERDEN OLAN ALACAKLARIN DEVRİ

1. GİRİŞ

Belediyelere ve diğer kamu kurumlarına mal ve hizmet tedarik eden yükleniciler, ticari borçları ve alacakları arasında piyasa şartlarından kaynaklı olarak oluşan vade uyumsuzluğu nedeniyle nakit dengelerinin bozulduğu durumlarda sıklıkla belediyelerden olan hakediş alacaklarını borçlularına devretmek suretiyle borç yüklerini azaltmaya çalışmaktadır. Bu çalışmamızda öncelikle alacağın devredilmesinin hukuki boyutu incelenecek ve akabinde alacağın devri işlemlerinde belediyelerde görev yapan uygulayıcıların dikkat etmesi gereken hususlara dikkat çekilecektir.

2. ALACAĞIN DEVRİ KAVRAMI

Alacağın devri 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun "Borç İlişkilerinde Taraf Değişiklikleri" başlıklı 5'inci bölümünün 183 ila 194'üncü maddelerinde düzenlenmiştir. 6098 sayılı Kanundan önce yürürlükte bulunan mülga 818 sayılı Borçlar Kanunu'nda ve günlük kullanımda ise alacağın devri yerine **alacağın temlik** kavramı kullanılmaktadır. Arapça kökenli olan temlik sözcüğü mülk olarak verme, bir hakkın diğer bir kimseye geçirilmesi anlamına gelmektedir. **Alacağın temlik ya da 6098 sayılı Kanun'un de-yimi ile alacağın devri, bir alacağın bu alacak ile ilgili tasarruf yetkisi bulunan alacaklısı tarafından başka bir kimseye**

geçirilmesidir. Alacağın devri sonucunda borç ilişkisinin taraflarından alacaklı taraf değişmekte ve eski alacaklının yerini yeni alacaklı almaktadır. Bu işlemle borçludan alacağı talep etme hakkı artık yeni alacaklıya yani devralana geçmektedir. Alacağın devrinin 3 türü vardır.

- Kanuni Devir
- Yargısal Devir
- İradi Devir

Kanuni devir, kanunda belirtilen olay, şart ve hükümlerin gerçekleşmesi nedeniyle alacağın bir başkasına geçmesidir. Bunun en sıklıkla karşılaşılan örneği ölüm olayının gerçekleşmesi ile birlikte ölen kişiye ait alacakların kanunun miras hükümleri gereği mirasçılara geçmesidir.

Yargısal devir ise alacağın bir mahkeme hükmüne dayanılarak bir başkasına devredilmesidir. Bunun da en tipik örneklerinden biri mirası paylaşmakta anlaşamadığı durumda mirasın mahkeme kararı ile mirasçılar arasında taksim edilmesidir.

İradi devir ise alacağın devreden ile devralan arasında yapılan bir sözleşme ile devredilmesi işlemidir. 6098 sayılı Kanun'un 183'üncü maddesinde iradi devir, "Kanun, sözleşme veya işin niteliği engel olmadıkça alacaklı, borçlunun rızasını aramaksızın alacağını üçüncü bir kişiye devredebilir." şeklinde tanımlanmıştır.

Alacağın devrinin hüküm ifade edebilmesi için gereken şartları 3 noktada toplamak mümkündür.

- Bir alacağın mevcut olması

- Sözleşme
- Devredenin tasarruf yetkisinin bulunması

Alacağın devrinin söz konusu olabilmesi için, ilk önce devredilebilme imkanı olan bir alacağın mevcut olması gerekmektedir. Kural olarak bütün alacaklar devredilebilir. İleride kazanılacak alacaklar, muaccel veya müeccel (vadesi gelmemiş) alacaklar, şarta bağlanmış alacaklar, haksız fiilden veya sebepsiz zenginleşmeden doğan alacaklar devredilebilecektir. Ancak nafaka alacaklarının alacaklının yaşamı için hayati olması nedeniyle devredilmesinin mümkün olmadığı kabul edilmektedir. Ayrıca, alacaklı ile borçlu, aralarında yapacakları bir sözleşme ile alacağın devredilemeyeceğini kararlaştırabilirler. Bu durumda kanunen devredilebilen bir alacak sözleşme hükümleri ile devredilemez hale gelmektedir. Özetle bazı istisnalar dışında kalan bütün alacaklar **borçlunun rızası aranmadan** devredilebilirler.

Alacağın devri iki taraflı bir hukuki işlem yani sözleşmedir. Bu nedenle alacağın devrinin kurulabilmesi için devreden ile devralanın iradelerini karşılıklı ve birbirine uygun surette açıklamaları gerekmektedir. Uygulamada alacağın devri sözleşmesine **temlikname** adı verilmektedir. 6098 sayılı Kanun'un 184'üncü maddesinde alacağın devrinin yazılı şekilde yapılması şart koşulmuştur. Bu itibarla geçerlilik şekli olarak öngörül-müş olan yazılı şekle uyulmadan yapılan alacağın devri hiçbir hüküm doğurmaz. Alacağın devri ile ilgili düzenlenen belgede sadece devredenim imzasının bu-

lunması yeterli olup ayrıca devralanın da imzasının bulunmasına gerek bulunmamaktadır. Alacağın devrinin hüküm ifade edebilmesi için, devreden bu alacak üzerinde tasarruf yetkisinin bulunması gereklidir. Örneğin iflas etmiş alacaklının iflas masasına girmiş alacakları üzerinde tasarruf yetkisi bulunmadığından bu alacakların devri mümkün değildir.

Alacağın devrinin devreden, devralan ve borçlu bakımından doğurduğu hükümler ayrı ayrıdır. Alacak, devredilmekle devreden malvarlığından çıkarak devralanın mal varlığına katılmış olur. Böylece devreden alacaklı sıfatı son bulur. Alacak ile birlikte alacağa bağlı fer'i haklar da devredilmiş olmaktadır. Bu durum 6098 sayılı Kanun'un 189'uncu maddesinde "Alacağın devri ile devreden kişiliğine özgü olanlar dışındaki öncelik hakları ve bağlı haklar da devralana geçer. Asıl alacakla birlikte işlemiş faizler de devredilmiş sayılır." şeklinde hükme bağlanmıştır. **Bu itibarla alacak için gösterilmiş teminat, kefalet ve rehinden bundan böyle devralan yararlanacaktır.** Aynı şekilde cezai şart ve faizler de devralana geçecektir. Devreden, 6098 sayılı Kanun'un 190'ncü maddesi hükümleri gereği alacağı temsil eden belge (senet, sözleşme...) ile birlikte alacağı ispata yarayan diğer belgeleri devralana teslim etmek ve ona alacak hakkını ileri sürmesi için gerekli olan bilgileri de vermekle yükümlüdür. Alacak devredilmekle devreden mal varlığından çıkar böylece devreden alacaklı sıfatı sona erer. O halde devreden, artık borçludan edimini ifa etmesini isteyemeyeceği gibi, borçlu tarafından kendisine yapılacak ifayı da kabul

edemez. Borçlu, edimini bundan böyle yeni alacaklıya yani devralana ifa etmekle yükümlüdür. Ancak, alacağın devri işleminde borçlunun iznine gerek bulunmadığından söz konusu devir işleminden borçlunun habersiz olma ihtimali bulunmaktadır. 6098 sayılı Kanunun 186'ncı maddesinde belirtildiği üzere devirden habersiz olan borçlu borcu eski alacaklıya yani devredene iyi niyetle öderse borcundan kurtulur. Bu nedenle devreden veya devralan tarafından borçlunun alacağın devri işleminden uygun araçlarla haberdar edilmesi önemlidir. Alacağın kime ait olduğu hususu tartışmalı ise, diğer bir deyişle hem devralan hem de devreden alacağın kendisine ait olduğunu iddia ediyorsa borçlu her ikisine karşı da ifadan kaçınarak borcunu mahkemeye veya hakimin göstereceği yere tevdi ederek borcundan kurtulabilir. Borçlu böyle yapmayıp borcunu devralan veya devredenden birine ifa ederse bundan doğacak sonuçlardan sorumlu olacaktır. Burada dikkat edilecek husus eğer anlaşmazlık henüz bir dava haline dönüşmemişse borçlu sadece ifadan kaçınmakla yetinecektir. **Anlaşmazlık yargıya taşınmışsa hakimin göstereceği yere borcunu ifa edecektir. Alacağın birkaç kez devredildiği bir durumda borçlu son devralan yerine önceki devralanlardan birine iyi niyetle ifada bulunması halinde borçtan kurtulacaktır.**

3. BELEDİYELERDEN OLAN ALACAKLARIN DEVRİ

Çalışmamızın giriş kısmında da belirttiğimiz üzere piyasa şartları gereği ticari borçları kısa, alacakları ise uzun

vadeli olan firma ve iş insanları borçları ve alacakları arasında oluşan bu vade uyumsuzluğu nedeniyle nakit dengelerinin bozulduğu ve dolayısıyla borçlarını ödemekte sıkıntı yaşadıkları durumlarda temerrüde düşmemek ve ticari kredibilitelerini koruyabilmek adına belediyelerden olan hakediş alacaklarını borçlu oldukları firmalara ve hatta bankalara devredebilmektedir. Söz konusu devir işlemlerinde 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu hükümleri ile birlikte belediyelerin tabi olduğu mali ve diğer mevzuat hükümlerinin de göz önüne alınacağı tabiidir. Belediyelerden olan alacakların devri işlemlerini düzenleyen mevzuat hükümlerine toplu olarak bir göz atalım.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Kamu makamlarının ve asıl işverenlerin hakedişlerinden ücreti kesme yükümlülüğü" başlıklı 36'ncı maddesinde "Genel ve katma bütçeli dairelerle **mahalli idareler veya kamu iktisadi teşebbüsleri yahut özel kanuna veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesine dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlar; asıl işverenler müteahhide verdikleri her türlü bina, köprü, hat ve yol inşası gibi yapım ve onarım işlerinde çalışan işçilerden müteahhit veya taşeronlarca ücretleri ödenmeyenlerin bulunup bulunmadığının kontrolü, ya da ücreti ödenmeyen işçinin başvurusu üzerine, ücretleri ödenmeyen varsa müteahhitten veya taşerondan istenecek bordrolara göre bu ücretleri bunların hakedişlerinden öderler..... Anılan müteahhitlerin bu işverenlerdeki her çeşit teminat ve **hakedişleri üzerinde yapılacak her türlü devir ve el değiştirme işlemleri veya haciz ve icra takibi bu işte çalışan işçilerin ücret alacaklarını****

karşılacak kısım ayrıldıktan sonra, kalan kısım üzerinde hüküm ifade eder." hükmü bulunmaktadır.

Yine benzer şekilde Sosyal Güvenlik Kurumu Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının Hakedişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksiz Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmelik'in 7'nci maddesinde, "...İhale konusu işin, işverenlere ait Kurumda tescilli devamlı işyerlerinin sigortalıları ile yapılması halinde, idareye karşı işi üstlenen işverenin tescilli işyerinin, ihale konusu işin yapıldığı sürede varsa prim ve diğer borçları ödenmedikçe ilişiksizlik belgesi verilmez ve kesin teminatı iade edilmez. **İşverenlerin, idare nezdindeki her çeşit alacak, teminat ve hakedişleri üzerinde işçi ücreti alacakları hariç olmak üzere yapılacak her türlü devir, temlik ve el değiştirme, Kurum alacaklarını karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra, kalan kısım üzerinde hüküm ifade eder."** denilmektedir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Amme alacağı ödenmeden yapılmayacak işlemler ile işlem yapanların sorumlulukları" başlıklı 22/A maddesinde; "Maliye Bakanlığı, **aşağıdaki ödeme ve işlemlerde**, Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge aranması ve yapılacak ödemelerden istihkak sahiplerinin amme borçlarının kesilerek ilgili tahsil dairesine aktarılması zorunluluğu ile kesintilere aşgari tutar ve oran getirmeye, kapsama girecek amme alacaklarını tür, tutar, ödeme ve işlemler itibarıyla topluca veya ayrı ayrı tespit etmeye, zorunluluk getirilen ödeme ve iş-

lemlerde hangi hallerde bu zorunluluğun aranılmayacağını ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

1. 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa tabi kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermaye işletmelerinin yapacağı her türlü ödemelerde,

2. 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumlar ile kamu tüzel kişiliğini haiz kurum ve kuruluşların (mesleki kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapacakları ödemelerde,

.....

Bu madde kapsamında zorunluluk getirilen ödemelere ilişkin olarak işçi ücreti alacakları hariç olmak üzere, yapılacak her türlü devir, temlik ve el değiştirme, Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcu karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra kalan kısım üzerinde hüküm ifade eder. Şu kadar ki bu hükmün uygulanmasında diğer kamu idarelerinin alacaklarına karşılık kesinti yapılması gereken hallerde kesinti tutarı garameten taksim olunur.

Anılan maddenin uygulama esasları ise Tahsilat Genel Tebliği Seri:A Sıra No:1 de düzenlenmiştir. Buna göre 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurumlar yapacakları 5.000,00 TL nin üzerindeki ödemelerde hak sahiplerinin vadesi geçmiş vergi borçları olup olmadığını gösterir belgeyi aramakla mükellef kılınmıştır.

Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin "Ödemenin kimlere yapılacağı" başlıklı 7'nci maddesinde herhangi bir alacağı temellük eden(devralan) kişilere belediyelerce yapılacak ödemelerde, **noterce onaylanmış** alacak temliknamesinin aranması gerektiği ifade edilmiştir.

Ayrıca 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun ikincil mevzuat düzenlemelerinde alacağın devri ile ilgili idarelerin dikkat etmesi gereken önemli hususlar bulunmaktadır.

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği ekindeki Hizmet Alımlarına Ait Tip Sözleşmenin 12'nci maddesinde,

"12.3. Yüklenici yapılan işe ilişkin hakediş ve alacaklarını idarenin yazılı izni olmaksızın başkalarına devir veya temlik edemez. Temliknamelerin noterlikçe düzenlenmesi ve idare tarafından istenilen kayıt ve şartları taşıması zorunludur." Hükmü bulunmaktadır.

Benzer Şekilde Yapım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği ekindeki Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşmenin 11'inci maddesinde;

"11.5. Yüklenici, her türlü hakediş ve alacaklarını İdarenin yazılı izni olmaksızın başkalarına temlik edemez. Temliknamelerin noter tarafından düzenlenmesi ve İdarece istenilen kayıt ve şartları taşıması gerekir. " denilmekte olup ayrıca mal, hizmet, danışmanlık ve yapım işlerine ait tip sözleşmelerde **yüklenicilere verilen avansın hiçbir şekilde başkalarına devir veya temlik edilemeyeceği ifade edilmiştir.**

Bahsettiğimiz bu mevzuat hükümlerinden yola çıktığımızda 6098 sayılı Kanun'un alacağın devriyle ilgili hükümleri ile kamu kurum ve kuruluşları ile belediyelerden olan alacakların devredilmesi işlemlerini düzenleyen mevzuat hükümleri arasında aşağıda saydığımız önemli farklılıklar bulunduğunu görülecektir.

- 6098 sayılı Kanuna göre alacağın devri sözleşmesinin yazılı olarak düzenlenmesi gerekirken kamu kurum ve kuruluşları ile belediyelerden olan alacakların devri için yazılı sözleşme yapılmasına ilave olarak söz konusu sözleşmenin noterce düzenlenmesi ve onaylanması şart koşulmuştur. Bu nedenle 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa tabi kamu kurum ve kuruluşları ile ve belediyelerde görev yapan muhasebe yetkililerinin noter onaylı temlikname olmadan ödeme yapmaları durumunda ileride ortaya çıkabilecek kamu zararlarından sorumlu olacaklarından bu hususa dikkat etmeleri gerekmektedir.
- 6098 sayılı Kanun'un 183'üncü maddesindeki, "Kanun, sözleşme veya işin niteliği engel olmadıkça alacaklı, borçlunun rızasını armaksızın alacağını üçüncü bir kişiye devredebilir." Hükmü gereği alacağın devri işlemlerinde borçlunun rızasının alınmasına gerek bulunmamaktadır. Ancak 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na tabi idarelerce düzenlenen ihalelerden kaynaklı alacakların devredilebil-

mesi için mutlaka İdarenin devre yazılı izin vermesi ve ayrıca devir sözleşmesinde İdarece istenilen kayıt ve şartların bulunması gerekmektedir.

- 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na tabi idarelerce düzenlenen ihalelerden kaynaklı alacakların ancak işçi ücret alacakları ile vergi ve Sosyal Güvenlik Kurumu alacakları ayrıldıktan sonraki kalan tutarları devre konu olabilecektir.
- İhale yüklenicilerine ihale sözleşmesi hükümleri gereği verilen avanslar hiçbir şekilde devredilemeyecektir.

4. SONUÇ

Hem mülga 818 sayılı Borçlar Kanunu'nda hem de 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda yer alan alacağın devri veya alacağın temlik, bir alacağın alacaklısı tarafından başka bir kimseye geçirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Alacağın devri sonucunda borç ilişkisinin taraflarından alacaklı taraf değişmekte ve eski alacaklının yerini yeni alacaklı almaktadır. Bu işlemle borçludan alacağı talep etme hakkı artık yeni alacaklıya yani devralana geçmektedir.

Nakit sıkışıklığı nedeniyle borçlarını çevirmekte zorlanan yüklenicilerin kamu kurum ve kuruluşları ile belediyelerden olan ihale hakediş alacaklarını 6098 sayılı Kanun hükümleri kapsamında devretmeleri mümkün olmakla birlikte bu alacakların devri işlemlerinde kamu kurum ve kuruluşları ile belediyelerin tabi olduğu mali mevzuat hü-

kümleri gereği kamu kurumlarında görev yapan uygulayıcıların aşağıda sıraladığımız noktalara dikkat etmeleri menfaatlerine olacaktır.

1) *Alacağın devri sözleşmesi mutlaka noterce düzenlenmeli ve onaylanmalıdır.*

2) *Alacağın devredilebilmesi için İdareden yazılı izin alınmalı ve ayrıca devir sözleşmesinin İdarenin talep ettiği kayıt ve şartları taşınması gerekmektedir.*

3) *İhale sözleşmesi hükümleri gereği verilen avanslar hiçbir şekilde devredilemeyecektir.*

4) *İhale hakediş tutarlarının ancak İhale konusu iş kapsamında istihdam edilen işçilerin ücret alacakları ile vergi ve Sosyal Güvenlik Kurumu alacakları ayrılıktan sonraki kalan kısmı devre konu olabilecektir.*

5) *İhale hakediş alacağımı devralan ve devreden de idareden talep ediyorsa yani alacağın kime ait olduğu konusunda ihtilaf söz konusu ise idare ödemedeki imtina edecek ve hakimin göstereceği yere ödemeyi gerçekleştirerek borçtan kurtulacaktır.*

KAYNAKÇA

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Kabul Tarihi: 11/01/2011 Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 04/02/2011 Sayı: 27836

4857 sayılı İş Kanunu Kabul Tarihi: 22/05/2003 Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 10/06/2003 Sayı: 25104

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Kabul Tarihi: 21/07/1953 Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 28/07/1953 Sayı: 8469

Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 15/08/2007 Sayı: 26614

Sosyal Güvenlik Kurumu Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının Hakedişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksiz Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmelik Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 29/09/2008 Sayı: 27012 2. mükerrer

Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 04/03/2009 Sayı: 27159

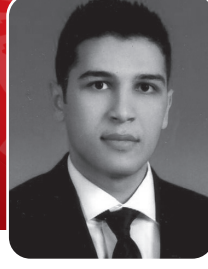
Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 04/03/2009 Sayı: 27159

Yapım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 04/03/2009 Sayı: 27159

Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 04/03/2009 Sayı: 27159

Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No:1 Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 30/06/2007 Sayı: 26568

AKINTÜRK Turgut Prof. Dr. , KARAMAN Derya Ateş Yard. Doç. Dr. , Borçlar Hukuku, Beta Yayıncılık 19. Basım 2012 İstanbul

Ufuk ÜNLÜ

Cumhurbaşkanlığı Denetçisi

YAP-İŞLET-DEVRET MODELİ KAPSAMINDA MÜLKİYETİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNDE OLAN YERLERİN KİRALANMASI

1. GİRİŞ

Kamu hizmetlerinin gördürülmesine yönelik arayışlar sonucu ortaya çıkmış olan yap-işlet-devret modeli ülkemizde 1980'li yıllardan itibaren kullanılmaya başlayan bir yatırım modeli haline gelmiştir. Bu yatırım modeli ile devlet bütçesinin yetersiz kaldığı veya hızlı bir şekilde gerçekleştirilemediği hizmetler özel sektör yardımı ile gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Bu yapılanmada esas hedef hem kamusal hizmetlerin daha etkin ve kaliteli sunulması hem de devletin küçülerek kendi yapması gereken asli görevlere yoğunlaşması yoluyla toplumsal refahın artırılmasını sağlamıştır. Böylece hem yeni finansman kaynağı bulunmakta hem de

hizmetlerin üretiminde etkinlik sağlanmaktadır.

Bu çalışmada, yap-işlet-devret modeli ile yapılarak mülkiyeti Büyükşehir belediyelerine geçen ve ilgili kişi ve kurumlarla kiralanın yerlere ilişkin kira sözleşmelerinde, kira bedelinin KDV hariç olarak belirlenmesi halinde söz konusu kiralama işlemlerinin KDV'den istisna olup olmadığı ve istisna değil ise KDV'nin tahsilinde izlenecek yol hususunda yapılması gerekenler açıklanacak ve söz konusu model hakkında inceleme yapılacaktır.

2. YAP-İŞLET-DEVRET MODELİ

Yap-İşlet-Devret modeli, bir yatırımın imzalanan sözleşme ile herhangi bir firma tarafından yapılması, işletil-

mesi ve sözleşme sonunda asıl sahibine devredilmesi şeklinde ifade edilebilir. **Bu modelde mülkiyet hakkı malın asıl sahibinde kalmaktadır.** Kamu kesimindeki Yap-İşlet-Devret'in dayanağı ile ilgili ilk yasal düzenleme, 08.06.1994 tarih ve 3096 sayılı "Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtırılması Hakkında Kanun"dur. Özel sektörde ise bir gerçek kişi ya da kuruma ait arsa üzerine (otel, hastane, fabrika, akaryakıt, bayii, öğrenci yurdu, eğlence merkezi, alış veriş merkezi, iş merkezi vb.) bina inşa edilmekte, inşa eden taraftan belirli bir süre (10 yıl, 20 yıl, 40 yıl gibi) kullanıldıktan sonra, arsa sahibine devredilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 18 inci maddesinde belediye meclisinin görev ve yetkileri sayılırken, (j) bendinde "Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek" yetkisi belediye meclisine verilmiştir.

- ✓ Bu modelin birinci ve temel işlevi **ileri teknolojiye sahip yatırımları gerçekleştirmesidir.** Bu modelde bir yatırımın yapılabilmesi için "ileri teknoloji veya yüksek maddi kaynak ihtiyacı duyulan" alanlardaki projelerin olması gerekmektedir.
- ✓ Yap-İşlet-Devret modelinin ikinci işlevi **yatırımın uygulanabileceği alanın, ileri teknoloji veya yüksek maddi kaynak ihtiyacını gidermesidir.**

- ✓ Yap-İşlet-Devret modelinin üçüncü işlevi, **yatırımı gerçekleştirecek ve ileri teknoloji ile gerekli finansmanı sağlayacak bir sermaye şirketi veya yabancı şirketin gerekliliğidir.**
- ✓ Tanımdan anlaşılan dördüncü işlevi ise, yapılan **yatırımın kâr dahil toplam maliyetinin karşı tarafça (idare ve hizmetten yararlananlarca) satın alınarak ödenmesi konusu oluşturmaktadır.**

Modelin hayata geçmesi için, bu projenin en önemli aktörü olan yerli veya yabancı sermaye şirketi bulunmalıdır. Bu şirketler bazen ortak girişim şirketi olarak karşımıza çıkmaktadır. Ortak girişim şirketleri yerli ve yabancı özel sektör temsilcileri tarafından kurulan çok uluslu yapılarıdır. Projenin kapsamına bağlı olarak bu şirket konsorsiyum halini alabileceği gibi bazen de var olan konsorsiyum(-lar) şirket kurmaktadır. Yap-İşlet-Devret modeli ile yatırımcı haline dönüşen yabancı şirketlerin, yerli şirketlerle ortak girişimde bulunması farklı açılardan değerlendirilebilmektedir. Genel hatları ile yabancı girişimcinin ülkeyi bilen yerli bir firma ile beraber hareket etmesi yabancı firma için çok önemli bir avantajdır. Zira yerel ortak, kendi ülkesiyle ilgili iş yaşamına ilişkin geleneklere, yasal düzenlemelere, uygulamalara, bürokratik yapıya ve denetim sisteminin işleyişine ilişkin süreci yabancı ortağa anlatarak yabancı yatırımcının o ülkeye yatırım yapmasının önündeki önemli bir engeli ortadan kaldırmış olacaktır. Ayrıca içinde bulu-

nulan piyasayı iyi tanıyan yerel işletmenin pazarlama ve ürün yapısına ilişkin önerileri yatırımın hem karlılığına hem de işletmenin sürdürülebilirliğine etki edecektir. Ancak yabancı şirket bazen yerel uygulamaları riskli görebilecek ve bu nedenle yerel ortağı ile anlaşmazlığa ve ya güven sorununun yaşanması durumuna neden olabilecektir. Yine yabancı şirket ve ya yerel şirket bazı sırlarının ortağı tarafından deşifre olması endişesine de düşebilmektedir. Bir diğer sakınca da yabancı şirketin karı kendi ülkesindeki özel durumları dikkate alarak belirlemesi durumunda yerel şirket ile fikir uyuşmazlığına düşmesi halidir.

Yapılacak sözleşmelerde sermaye şirketinin veya yabancı şirketin yapım ve işletmesini üstleneceği yatırım ve hizmetin süresinin belirlenmesinde yatırım bedelinin (elde edilecek kar dahil) ve yatırım için sağlanan kredilerin geri ödeme süresi ile projenin mahiyeti, sermayenin miktarı ve işletme esasları dikkate alınmaktadır ancak her durumda sözleşme süresi 49 yıldan fazla olamaz. Projenin bedeli mevzuat ile belirlenecek esaslar uyarınca gerekli görülen hallerde idarenin bulunduğu Bakan tarafından belirlenmektedir. **Yani bedel hususunda tam yetkili olan kurum yürütmedir.** Yatırım sonucu üretilen mal ve/veya hizmetlerin karşılığı olarak ödenecek ücretler veya katkı payları da Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan usul ve esaslar uyarınca gerekli görülen hallerde idarenin bağlı veya ilgili bulunduğu bakan tarafından belirlenmektedir. Bu durum hizmetin kamusal boyutu sebebiyle olmaktadır. Görevli şirketçe üretilen mal ve hizmetler için

idare tarafından talep garantisi de verilebilmekte; ancak talep garantisi verilmesi öngörülen sözleşmelerde garanti edilen mal ve hizmet düzeyinin üzerinde talep gerçekleşmesi durumunda hasılat paylaşımının ne şekilde yapılacağı hususu da düzenlenmektedir.

Yap-İşlet-Devret modeli ile köprü, tünel, baraj, sulama, içme ve kullanma suyu, arıtma tesisi, kanalizasyon, haberleşme, elektrik üretimi, iletimi, dağıtım ve ticareti, maden ve işletmeleri, fabrika ve benzeri tesisler, çevre kirliliğini önleyici yatırımlar ile bu kapsamda atık toplama ayırma, geri kazanım, geri dönüşüm, yakma ve bertaraf tesisleri, otoyol, trafiği yoğun karayolu, demiryolu, gar kompleksi, lojistik merkezi, yeraltı ve yerüstü otoparkı ve sivil kullanıma yönelik deniz ve hava alanları ve limanları ile bu kapsamda havalimanları ve havaalanları bünyesindeki yolcu ve yük taşımaya yönelik terminaller ve müteammimleri, yük ve/veya yolcu ve yat limanları ile kompleksleri, sınır kapıları, özel kanunu olanlar hariç milli park, tabiat parkı, tabiatı koruma alanı ve yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarında planlarda öngörülen yapı ve tesisleri, toptancı halleri ve benzeri yatırım ve hizmetler hayata geçirilebilmektedir.

3. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ TARAFINDAN YAPILAN KİRALAMA İŞLEMİNDE VERGİSEL DURUMLAR

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesinde iktisadi kamu kuruluşları, kurumlar vergisi mükellefleri arasında sayılmış olup anılan maddenin

üçüncü fıkrasında, Devlete, il özel idarelerine, belediyelere, diğer kamu idarelerine ve kuruluşlarına ait veya bağlı olup faaliyetleri devamlı bulunan ve sermaye şirketleri ile kooperatifler dışında kalan ticari, sınai ve zirai işletmelerin iktisadi kamu kuruluşu olduğu; altıncı fıkrasında da iktisadi kamu kuruluşlarının kazanç amacı gütmemeleri, faaliyetlerinin kanunla verilmiş görevler arasında bulunması, tüzel kişiliklerinin olmaması, bağımsız muhasebelerinin ve kendilerine ayrılmış sermayelerinin veya iş yerlerinin bulunmamasının mükellefiyetlerini etkilemeyeceği, mal veya hizmet bedelinin sadece maliyeti karşılayacak kadar olması, kâr edilmemesi veya kârın kuruluş amaçlarına tahsis edilmesinin bunların iktisadi niteliğini değiştirmeyeceği hükmüne bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 14 üncü maddesinin ikinci fıkrasında ise her mükellefin vergiye tâbi kazancının tamamı için bir beyanname vereceği; ancak, tüzel kişiliği bulunmayan iktisadi kamu kuruluşları ile dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmelerden her biri için, bunların bağlı olduğu kamu tüzel kişileri ile dernek ve vakıflar tarafından ayrı beyanname verileceği hükümlerine yer verilmiştir.

Anılan Kanunun uygulanmasına ilişkin açıklamaları içeren 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin;

• (2.3.1.) bölümünde, iktisadi kamu kuruluşunun ticari, sınai veya zirai bir işletme oluşturup oluşturmadığı hususunda, Tebliğin (2.4.) bölümünde yapılan açıklamaların dikkate alınması gerektiği,

• (2.4.) bölümünde, iktisadi işletme-

lerin belirgin özelliklerinin bağlılık, devamlılık ve faaliyetin ticari, sınai veya zirai bir mahiyet arz etmesi olduğu, diğer bir anlatımla iktisadi işletmenin unsurlarının ticari faaliyetin de temel özelliklerinden olan, bir organizasyona bağlı olarak piyasa ekonomisi içerisinde bedel karşılığı mal alım-satımı, imalatı ya da hizmet ifaları gibi faaliyetler olduğu, Kanunun bu gibi halleri tek tek saymak yerine, dernek veya vakıf tarafından piyasa ekonomisi içerisinde icra edilen tüm iktisadi faaliyetleri kapsamına aldığı, satılan mal veya hizmete ait bedelin sadece maliyeti karşılayacak kadar olmasının, kâr edilmemesinin, kârın kuruluş amaçlarına tahsis edilmesinin bunların iktisadi işletme olma vasfını değiştirmeyeceği,

• (14.1.) bölümünde, tüzel kişiliği bulunmayan iktisadi kamu kuruluşları ile dernek veya vakıflara ait tüzel kişiliği bulunmayan iktisadi işletmelerin her biri için bunların bağlı oldukları kamu tüzel kişileri ile dernek veya vakıflar tarafından ayrı beyanname verilmesi gerektiği; bu nedenle söz konusu kuruluşlara ait iktisadi işletmelerin her biri için ayrı kurumlar vergisi mükellefiyetinin tesis ettirileceği; iktisadi işletmelerin, ortak yönetimi veya sermayesi olsa dahi faaliyetlerinin bağımsız ve farklı olması halinde, ayrı ayrı mükellefiyet tesis ettirilmesi gerektiği, aynı faaliyet alanında farklı iş yerlerinde faaliyette bulunması halinde ise tek mükellefiyet tesis ettirilmemesinin mümkün olduğu; ancak, farklı yönetim, sermaye ya da organizasyonu olan işletmelerin ayrı ayrı iktisadi işletme kabul edileceği,

• (15.3.2.3.) bölümünde, Kurumlar Vergisi Kanununun 1. maddesinde sayılan kurumlar vergisi mükelleflerine (kooperatifler hariç) ait taşınmazların kiralama karşılığında bunlara yapılan kira ödemelerinden vergi kesintisi yapılmayacağı, bu kurumların elde ettikleri kira gelirlerinin ilgili hesap dönemine ait kurumlar vergisi beyannamesiyle beyan edileceği; dernek ve vakıflara ait taşınmazların bir iktisadi işletme oluşturacak şekilde kiralama halinde, oluşacak iktisadi işletme kurumlar vergisi mükellefi olduğundan elde edilen kira gelirleri üzerinden vergi kesintisinin yapılmayacağı,

• (15.3.2.4.) bölümünde de Devlete, özel idarelere, belediyelere ve köylere ait taşınmazların kiralama karşılığında anılan kamu kurumlarına yapılan kira ödemeleri üzerinden vergi kesintisi yapılmayacağı,

Açıklamalarına yer verilmiştir.

Kiralama işlemlerinde iktisadi işletme oluşup oluşmadığı hususu, kuru mülkiyet kiralama ile işletme hakkının devrini de içeren ve bir iktisadi işletme mahiyetinde bulunan gayrimenkulün kiralama halinde ayrı ayrı değerlendirmeye tabi tutulacaktır.

Kuru mülkiyet kiralama şeklinde gerçekleştirilen kiralama ticari amaçla ya da ticari bir organizasyon çerçevesinde gerçekleştirilmediği veya devamlı surette belirli bir hacim ve ehemmiyette olmadığı müddetçe bu kiralama işlemi nedeniyle iktisadi işletmeden söz etmek mümkün bulunmamaktadır. Ancak, işletilmeye hazır hale getirilen ve iktisadi bir faaliyetin icrasına tahsis edilen

gayrimenkuller üzerinde sahip olunan işletme hakkının kiralama işlemi işletme hakkının devrini de içerdiğinden, bu tür kiralama ticari nitelikte bir kiralama olduğu ve iktisadi işletme oluşmasının kabul edilmesi gerekir.

Buna göre, Büyükşehir belediyeleri tüzel kişiliklerinin itibarıyla kurumlar vergisi mükellefi olmamakla birlikte belediyelere ait gayrimenkullerin kiralama işleminin, ticari amaçla ya da ticari bir organizasyon çerçevesinde gerçekleştirilmesi veya devamlı surette belirli bir hacim ve ehemmiyette olması veyahut işletme hakkının devrini de içermesi halinde, belediyeler bünyesinde oluşacak iktisadi kamu kuruluşu nezdinde kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis edilmesi gerekecektir. Aksi takdirde, söz konusu kiralama işlemleri dolayısıyla iktisadi kamu kuruluşunun oluşması söz konusu olmayacaktır.

Ayrıca, büyükşehir belediyelerinin iktisadi kamu kuruluşu oluşturacak şekilde faaliyette bulunması halinde, elde edilen kira gelirleri, belediye bünyesinde oluşan iktisadi kamu kuruluşu tarafından kurum kazancına dahil edilerek ilgili hesap dönemine ait kurumlar vergisi beyannamesi ile beyan edileceğinden, kira ödemesini yapanlarca tevkifat yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun;

1/1. maddesinde, Türkiye'de yapılan ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin katma değer vergisine tabi olduğu,

1/3-f maddesinde, Gelir Vergisi Kanununun 70. maddesinde belirtilen mal ve hakların kiraya verilmesi işlemlerinin katma değer vergisinin konusuna girdiği,

17/4-d maddesinde, iktisadi işletmelere dahil olmayan gayrimenkullerin kiralanması işlemlerinin KDV den istisna olduğu,

hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan, Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinin "I/C-2.1.2.3. Kiralama İşlemleri" başlıklı bölümünde, KDV Kanununun 1/3-f maddesinde belirtilen mal ve hakların kiraya verilmesi işlemlerinde KDV beyanına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Öte yandan, 60 No.lu KDV Sirkülesinin «1.4.Kiralama İşlemleri» başlıklı bölümünde;

“• Belediye veya bir devlet üniversitesine ait arsanın kiraya verilmesi KDV Kanununun 17/4-d maddesine göre KDV’den müstesnadır. Ancak arsanın, bu kurumların iktisadi işletmesine dahil olması veya bu kiralama işlemi nedeniyle bir iktisadi işletme oluşması halinde, söz konusu kiralama işlemi Kanunun 1/1. maddesine göre KDV’ye tabi olacaktır.

• Belediye veya bir devlet üniversitesi tarafından bir yerin çay bahçesi olarak işletilmek üzere kiraya verilmesi durumunda işletme hakkının kiralanması söz konusu olacağından, çay bahçesinin, kiraya veren kurumun bir iktisadi işletmesine dahil olup olmadığına bakılmaksızın, bu kiralama işlemi Kanunun 1/3-f maddesi gereğince KDV’ye tabi tutulacaktır.”

denilmektedir.

Buna göre, ilgili yerlerin “yap-işlet-devret modeli” çerçevesinde kiraya verilmesi işlemleri taşınmaza bağlı işletme hakkının kiralanması olarak değerlendirilecek ve KDV Kanununun 1/3-f maddesine göre KDV’ye tabi olacaktır.

4. SONUÇ

İleri teknoloji veya yüksek maddi kaynak ihtiyacı duyulan projelerin gerçekleştirilmesinde kullanılmak üzere geliştirilen özel bir finansman modeli olup, yatırım bedelinin (elde edilecek kar dâhil) sermaye şirketine veya yabancı şirkete, şirketin işletme süresi içerisinde ürettiği mal veya hizmetin idare veya hizmetten yararlananlarca satın alınması suretiyle ödenmesini ifade etmektedir. 5393 sayılı Kanun uyarınca belediye meclislerinin, belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar verme yetkileri bulunmaktadır.

Yap-İşlet-Devret modeli ile köprü, tünel, baraj, sulama, içme ve kullanma suyu, arıtma tesisi, kanalizasyon, haberleşme, elektrik üretimi, iletimi, dağıtımı ve ticareti, maden ve işletmeleri, fabrika ve benzeri tesisler, çevre kirliliğini önleyici yatırımlar ile bu kapsamda atık toplama ayırma, geri kazanım, geri dönüşüm, yakma ve bertaraf tesisleri, otoyol, trafiği yoğun karayolu, demiryolu, gar kompleksi, lojistik merkezi, yeraltı ve yerüstü otoparkı ve sivil kullanıma yönelik deniz ve hava alanları ve limanları ile bu kapsamda havalimanları ve havaalanları

bünyesindeki yolcu ve yük taşımaya yönelik terminaller ve müteimmimleri, yük ve/veya yolcu ve yat limanları ile kompleksleri, sınır kapıları, özel kanunu olanlar hariç milli park, tabiat parkı, tabiatı koruma alanı ve yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarında planlarda öngörülen yapı ve tesisleri, toptancı halleri ve benzeri yatırım ve hizmetler hayata geçirilebilmektedir.

Büyükşehir belediyeleri tüzel kişiliklerinin itibarıyla kurumlar vergisi mükellefi olmamakla birlikte belediyelere ait gayrimenkullerin kiralınması işleminin, ticari amaçla ya da ticari bir organizasyon çerçevesinde gerçekleştirilmesi veya devamlı surette belirli bir hacim ve ehemmiyette olması veyahut işletme hakkının devrini de içermesi halinde, belediyeler bünyesinde oluşacak iktisadi kamu kuruluşu nezdinde kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis edilmesi gerekecektir. Aksi takdirde, söz konusu kiralama işlemleri dolayısıyla iktisadi kamu kuruluşunun oluşması söz konusu olmayacaktır. Ayrıca, büyükşehir belediyelerinin iktisadi kamu kuruluşu oluşturacak şekilde faaliyette bulunması halinde, elde edilen kira ge-

lirleri, belediye bünyesinde oluşan iktisadi kamu kuruluşu tarafından kurum kazancına dahil edilerek ilgili hesap dönemine ait kurumlar vergisi beyannamesi ile beyan edileceğinden, kira ödemesini yapanlarca tevkifat yapılmasına gerek bulunmamaktadır. İlgili yerlerin “yap-işlet-devret modeli” çerçevesinde kiraya verilmesi işlemleri taşınmaza bağlı işletme hakkının kiralınması olarak değerlendirilecek ve KDV Kanununun 1/3-f maddesine göre KDV’ye tabi olacaktır.

KAYNAKÇA

5393 sayılı Belediye Kanunu Resmi Gazete 13/7/2005 tarih ve 25874 sayılı.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu Resmi Gazete 21/06/2006 tarih ve 26205 sayılı.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu Resmi Gazete 02/11/1984 tarih ve 18563sayılı.

3096 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapılması Hakkında Kanun Kabul Tarihi : 8/6/1994 Resmi Gazete 13/6/1994 tarih ve 21959 sayılı.

Yaşar MATUR

İç Denetçi

BELEDİYELERİN BAĞIŞ KABUL ETMESİ VE YARDIM TOPLAMASI

1. GİRİŞ

Devletimizin temel amaç ve görevlerinden birisi de, Anayasa'nın 5'inci maddesinde belirtildiği üzere kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır. Devlet bu görevlerini merkezi ve mahalli idareler eliyle hayata geçirebilmektedir.

Bu manada belediyelerimiz halka en yakın idare olması hasebiyle, imkânları ölçüsünde kritik bir vazife yerine getirmektedir. Özellikle deprem, sel vs. gibi doğal afetlerde ve güncel olarak da korona virüs (Covid 19) pandemi sürecinde, sosyal belediyeçilik anlamında daha hassas bir süreci yönetmeye çalışmaktadır.

Pandemi sürecinde belediyeler, hemşerilerinden daha fazla kişiye destek olmak istemiştir. Ancak, görev ve sorum-

luluklarının çokluğu karşısında yetersiz belediye kaynakları, belediyelerin bağış kabul etme, yardım toplama mekanizmasını hızla devreye almasına sebep olmuştur.

Makalemizde belediyelerin bağış kabul etme/yardım toplama faaliyetleri üzerinde durulacaktır.

2. "BAĞIŞ" KONUSUNDA MEVZUATIMIZ NELER SÖYLÜYOR?

Öncelikle belirtmek gerekirse, 5393 sayılı Belediye Kanununun "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinin (a) bendinde "Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı,...sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır..." ifadesi bulunmaktadır.

Ayrıca aynı kanunun 38'inci maddesinin (m) bendinde, “belde halkının huzur, esenlik, **sağlık** ve mutluluğu için gereken önlemleri almak” görev ve yetkisinin belediye başkanında olduğu hüküm altına alınmıştır.

Bahsedilen sosyal hizmet ve yardımların yapılabilmesi, halkın sağlık ve mutluluğunun sağlanabilmesi için elbette belediyenin yeterli seviyede gelirinin olması şarttır. Belediyelerin gelir kaynaklarına ise **5393 sayılı kanunun 59'uncu maddesinde yer verilmiştir:**

“Belediyenin gelirleri şunlardır:

a) Kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları.

b) Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay.

c) Genel ve özel bütçeli idarelerden yapılacak ödemeler.

d) Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler.

e) Belediye Meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler.

f) Faiz ve ceza gelirleri.

g) Bağışlar.

h) Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler.

i) Diğer gelirler.

Büyükşehir belediyelerinde büyükşehir sınırları ve mücavir alanları içinde belediyelerince tahsil edilen emlak vergisi tutarının tamamı ilgili ilçe ve ilk kademe belediyeleri tarafından alınır.¹

Bunlardan büyükşehir belediyesine veya özel idareye ayrıca pay kesilmez.”

Madde metninde görüldüğü üzere **bağışlar belediyenin gelirlerinden bir gelir** kalemidir.

Yine 15'inci maddesine **göre**, bağış kabul etmek belediyenin yetki ve imtiyazlarındandır. Benzer hükümler 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu maddelerinde de bulunmaktadır. Bu husus, mevzuat tekrarı mahiyetinde olacağından makalemizde değinilmemiştir.

Gerçek ve tüzel kişiler tarafından kamu idarelerine yapılacak bağışların şartlı veya şartsız, aynî ve/veya nakdî olarak yapılması da mümkündür². **Belediyeler açısından bakıldığında şartsız bağışları kabul etme yetkisi belediye başkanına³ verilmiştir. Şartlı bağışların alınabilmesi ise mevzuatımızda belediye meclisinin kabulüne⁴ bağlanmıştır.**

Zikredilen yasal düzenlemelerden anlaşılacağı üzere, bu şekilde kabul edilen şartsız bağışlar, gelir kaydedilerek belediyenin tabi olduğu mevzuat çerçevesinde harcanacak; şartlı bağışlar ise kamu yararına kullanılmak kaydıyla şart kılındığı amaca harcanmak üzere ödenek kaydedilecek ve her iki bağış da Sayıştay denetimine tabi olacaktır. Dolayısıyla söz konusu yetkinin kullanımı, 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu kapsamı dışında yürütülecektir.

Bu aşamadan sonra 2860 sayılı Kanuna girmekte fayda görmekteyiz.

lediyeleri Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile mahalleye çevrilerak ilçe belediyelerine bağlı mahalle oluşturulmuştur.

2 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu/m.40

3 5393 sayılı Belediye Kanunu/m.38-1

4 5393 sk. m.18-g

1 İlk Kademe Belediyeleri 22.03.2008 tarih ve Büyükşehir Be-

3. “YARDIM TOPLAMA” MEVZUU?

Mevzuatımızda yardım toplama konusunda yer alan temel düzenleme, 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu’dur. Söz konusu kanun ve uygulaması, pandemi sürecinde gündeme gelmiş kanun maddelerinin lafzının ve ruhunun ne demek istediğinin önemi bir kere daha ortaya çıkmıştır.

2860 sayılı Kanunun amacı; “yardım toplamaya yetkili kişi ve kuruluşları ve bunların hangi amaçla yardım toplayabileceklerini belirlemek, yardımın toplanmasına, kullanılmasına ve denetlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir” şeklinde 1’inci maddede ifade edildikten sonra; 3’üncü maddede yardım toplayabilecek olanlar belirtilmiştir:

“Yardım toplayabilecek olanlar:

Madde 3 – Kamu yararına uygun olarak, amaçlarını gerçekleştirmek, **muhtaç kişilere yardım sağlamak** ve kamu hizmetlerinden bir veya birkaçını gerçekleştirmek veya destek olmak üzere gerçek kişiler, dernekler, **kurumlar**, vakıflar, spor kulüpleri, gazete ve dergiler yardım toplayabilirler.”

Yukarıdaki madde metninde belediyeler açıkça yazılmamıştır. “Kurumlar” kısmına girip girmeyeceği doktrinde tartışılmıştır. Makalemizde söz konusu tartışmalara girilmeyecektir. Ancak, yardım toplamaya yetkili “kurumlar” içerisinde belediyelerin girdiğinin kabulü halinde, yardım toplama faaliyetinin “bağış kabul etmekten” ayrılan bir tarafı ortaya çıkmaktadır. Zira, söz konusu kanunda yardım toplamak, izin alma şartına bağlan-

mıştır. Oysa bağış kabul etmekte sadece şartlı bağışlarda izin müessesesi işletilmiş ve bu konuda belediye meclisinin onayı yeterli görülmüştür. Yardım toplama izin prosedürleri ise, 2860 sayılı kanunun 6-10’uncu maddelerinde detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Kanunun 6 ve 7’inci maddeleri aşağıda belirtilmiştir:

“İzin alma zorunluğu:

Madde 6- Kişiler ve kuruluşlar, **yetkili makamdan izin almadan yardım toplayamazlar**. Ancak, kamu yararına çalışan dernek, kurum ve vakıflardan hangilerinin izin almadan yardım toplayabilecekleri, Cumhurbaşkanınca belirlenip ilan edilir.

İzin alınmadan girişilen yardım toplama faaliyetleri güvenlik kuvvetlerince derhal men edilir ve sorumlular hakkında kovuşturma yapılır.”

İzin vermeye yetkili makamlar:

Madde 7- (Değişik: 4/11/2004-5253/38 md.) Yardım toplama faaliyeti bir ilin birden fazla ilçesini kapsıyorsa o ilin valisinden, bir ilçenin sınırları içinde ise o ilçenin kaymakamından izin alınır. Yardım toplama faaliyeti birden fazla ili kapsıyorsa yardım toplama faaliyetine girişecek gerçek veya tüzel kişilerin yerleşim yerinin bulunduğu ilin valisinden izin alınır ve izni veren valilik tarafından ilgili valiliklere ve İçişleri Bakanlığına bilgi verilir. Yardım toplama faaliyetleriyle ilgili işlemler dernekler birimlerince yürütülür.”

Ayrıca yardım toplama şekilleri de 5’inci maddede belirtilmiştir:

“Bu Kanuna göre; makbuzla, belirli yerlere kutu koyarak, **bankalarda hesap**

açtıracak, yardım pulu çıkararak, eşya piyngosu düzenleyerek, kültürel gösteriler ve sergiler yoluyla, spor gösterileri, gezi ve eğlenceler düzenlemek veya bilgileri otomatik ya da elektronik olarak işleme tâbi tutmuş sistemler kullanmak suretiyle yardım toplanabilir.”

Yardım toplama faaliyetlerinin denetimi de bu kanunda düzenlenmiş ve izin veren makamın (Vali/Kaymakam) gözetim ve denetimine tabi tutulmuştur. İzin veren makam da bu yetkisini memurlar arasından veya dışarıdan yeterli sayıda denetçi görevlendirmek suretiyle yerine getirebilecektir.⁵

Yukarıda ifade edilen mevzuat hükümlerinden hareketle “yardım toplama” şeklinde yapılacak bir faaliyet için yardım toplama usullerinin tatbik edilmesi gerekmektedir. Yardım toplayabilecek “Kurumlar” arasında belediyelerin de kabulü halinde, 2860 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinin belediyeleri de bağlayacağı belirtilebilir. Yine, Belediyelerin “Kurum” tanımında yer almayıp sadece mahalli düzeyde hizmet eden bir kamu idaresi olduğu kabul edilecek olursa **2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu hükümlerine göre yardım toplama faaliyeti yapamayacaktır**. Belediyelerin bağış kabul etmesi halinde ise söz konusu yardım kanunu hükümlerinin hiç birisi gündeme gelmeyecektir.

4. VERGİ MEVZUATIMIZ AÇISINDAN BAĞIŞ – YARDIM

Vergi mevzuatımızda, belediyelere yapılan bağış ve yardımların gelir veya

kurumlar vergisi mükellefleri tarafından vergi matrahından indirilmesine ait düzenlemeler bulunmaktadır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu’nun 89’uncu maddenin 4’üncü fıkrası uyarınca, **belediyelere** yapılan bağış ve yardımlar, beyan edilecek gelirin % 5’ini, (kalkınmada öncelikli yörelerde % 10’unu) aşmaması şartıyla mükellef gelirinden indirim konusu yapılabilecektir. Yine aynı Kanunun 89’uncu maddenin (5) ve (7)’inci bentlerinde sayılan nakdi ve aynı bağış ve yardımların ise tamamı Gelir Vergisi matrahından indirilebilecektir. Benzer hükümlere 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 10’uncu maddesinin 1-c-ç-d bentlerinde yer verilmek suretiyle vergi gelirlerinden fedakârlık yapılmak suretiyle, şirketlerin de belediyelere bağış ve yardım yapmaları teşvik edilmiştir.

Vergi kanunlarında bağış ve yardım ifadelerinin kullanılması, **söz konusu kavramların sadece belediye** mevzuatı ile sınırlı olmadığını **göstermektedir**. Zira bu tür düzenlemeler ticarî hayatta mükellefler üzerinde son derece etkili olabilmektedir. Ancak, belediyelerin, yetkili makamlardan izin almadan 2860 sayılı Yardım Toplama Kanununa tabi olduğu düşünülen yardım kampanyalarına, gelir ve/veya kurumlar vergisi mükelleflerinin yaptıkları yardımların, vergi matrahından indirim konusu yapıp yapılmayacağı hususunda tereddütlere sebep olabileceği değerlendirilmektedir.

5. NETİCE

Belediye mevzuatı incelendiğinde “yardım toplama” kavramına yer verilmediği, ancak bağışların belediye

5 2860 sk/m.16-20

gelirleri arasında sayıldığı görülmektedir. Bağış ve yardım toplama tabirleri arasında bir anlam farkının olup olmadığının net bir düzenleme ile mevzuatta yer alması gerektiği değerlendirilmektedir. *Bu durum kanun sistematüğinde tanımlar kısmına, ilgili kavramların ilave edilmesi ve/veya 2860 sayılı kanundaki “kurum” tabirinin netleştirilmesi suretiyle belediyelerin bu kanuna tabi olup olmadıklarının belirlenmesi zarurî görülmektedir.*

Aksi takdirde pandemi süreci bitse bile deprem vs. afetler sebebiyle bağış ve yardımlara ait bir takım tartışmalar devam edebilecektir.

KAYNAKÇA

5393 sayılı Belediye Kanunu(3/7/2005 tarih ve 25874sayılı RG)

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu(23/7/2004 tarih ve 25531 sayılı RG)

2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu(25/6/1983 tarih ve 18088 sayılı RG)

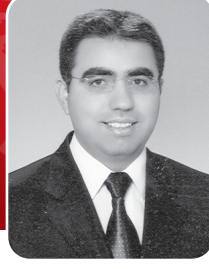
193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu

(6/1/1961 tarih ve 10700 sayılı RG)

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu(21/6/2006 tarih ve 26205 sayılı RG)

Belediyelere Bağış Yapılabilir mi? (<https://www.hukukihaber.net/belediyelere-bagis-yapilabilir-mi-makale,7625.html>)

Belediyelere Yapılan Bağış ve Yardımların Gelir veya Kurumlar Vergisi Mükellefleri Tarafından Vergi Matrahından İndirimi(<http://www.muhasabetr.com/yazarlarimiz/abubekir/008/>)

Mustafa YAVUZ
Gümrük ve Ticaret Uzmanı

BELEDİYE ŞİRKETLERİNİN YÖNETİCİ VE ÇALIŞANLARININ İŞLEDİKLERİ SUÇLAR NEDENİYLE 4483 SAYILI KANUN KARŞISINDAKİ DURUMU

1. GİRİŞ

Anayasanın 128. maddesinde, Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülmesi hükme bağlanmıştır. Buna mukabil, söz konusu görevleri, kamusal yetki ve usuller kullanılmak suretiyle ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin, bu görevleri sebebiyle işledikleri suçlar nedeniyle doğrudan doğruya ceza soruşturmasına tâbi tutulmaları, kamu hizmetinin işleyi-

şinde aksamalara neden olabilir ve kamu otoritesinin saygınlığını zedeleyebilir.

Buradan hareketle, hem bahsi geçen sakıncaların giderilmesi hem de memurlar ve diğer kamu görevlilerinin asılsız ihbar ve şikayetlerden korunması ve bunların görevlerini layıkıyla yerine getirmesi için görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında adli makamların soruşturma yapmadan önce idarenin bir inceleme yapması ve bu incelemenin sonucuna göre olayın adli mercie intikal ettirilmemesini teminen 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması

Hakkında Kanun¹ yürürlüğe konulmuştur. Belediyelerde seçimle iş başına gelenler ve memur kadrosunda görev yapanlar, anılan Kanun hükümlerine tabidir. Peki, belediyelerce kurulan veya ortak olunan şirketlerin yöneticileri ve personeli hakkında da aynı Kanun hükümleri uygulanacak mıdır?

İşte bu çalışmada, belediye şirketlerinin yönetici ve çalışanlarının işledikleri suçlar nedeniyle 4483 sayılı Kanun karşısındaki durumu, Danıştay kararları ışığında tüm yönleriyle ele alınmış ve incelenmiştir. Mezkûr Kanunda öngörülen izin sisteminin daha iyi anlaşılabilmesi için öncelikle bu Kanunun belediyelerde uygulanması esasları hakkında genel bilgi verilmiştir.

2. 4483 SAYILI KANUN VE BELEDİYELER AÇISINDAN BU KANUNDA ÖNGÖRÜLEN İZINUSULÜ

2.1. Genel Olarak

Türk hukukunda, memurlar hakkında adli suçlardan dolayı ceza soruşturması yapılması özel bir sisteme tabi kılınmıştır. Nitekim Anayasanın 129. maddesinin son fıkrasında, “Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idari merciin iznine bağlıdır.” Denilmiş ve bu suretle, kural olarak memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında ceza soruşturması yapılabilmesi için ilgili makamdan izin alınması şartı getirilmiştir. Bu çerçevede,

1 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun, 04.12.1999 tarihli ve 23896 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

4 Aralık 1999 tarihinde yürürlüğe giren 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun 1 inci maddesinde, bu Kanunun amacı, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için izin vermeye yetkili mercileri belirtmek ve izlenecek usulü düzenlemek olarak ifade edilmiştir. 4483 sayılı Kanunla, 1913 yılından beri uygulanmakta olan Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat da yürürlükten kaldırılmıştır.

4483 sayılı Kanun, öncelikle memurlara özgü yargılama sistemine diğer kamu görevlilerini de dâhil ederek özel yargılama kapsamına giren kitleyi genişletmiştir. Bununla birlikte, görev sırasında işlenen ancak görevle ilgili olmayan suçlar yasa kapsamı dışına çıkarılarak, suçlar açısından yasa kapsamı daraltılmıştır. Ayrıca, soruşturmaların uzamaması ve sürüncemede kalmaması için soruşturma izni verilme(me)si kararının belirli bir süre içinde alınması şartı getirilmiştir. Mezkûr Kanunla, yasa kapsamına giren suçlarla ilgili hazırlık soruşturması yapma görevi cumhuriyet savcılarına verilerek, idari kurulların soruşturma görevleri sonlandırılmıştır.

2.2. 4483 sayılı Kanunun Kapsamı

Öncelikle belirtelim ki, 4483 sayılı Kanun tüm memurlar ve kamu görevlileriyle ilgili olmakla birlikte, bu çalışmada zikredilen Kanun sadece belediyeler açısından ele alınmıştır. Belediyeler bakımından, 4483 sayılı Kanun, kamu tüzel kişiliğini haiz olan belediyelerin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu

hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında uygulanır. Bu noktada, belediyelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa² tabi olarak görev yapan memurlar ve kadro karşılığında çalışan sözleşmeli personel, 4483 sayılı Kanun hükümlerine tabidir. Buna karşın, kadro karşılığı olmaksızın yalnız sözleşme akdine dayalı olarak çalışan sözleşmeli personel, yardımcı hizmetler sınıfına dâhil personel, geçici görevliler ve işçiler³ hakkında ise 4483 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz.

Belediye başkanları ve belediye meclis üyeleri, görevlerinde sürekli olmamaları nedeniyle idare hukukunda memur sayılmazlar; ancak yürüttükleri görevin asli ve sürekli hizmetleri içermesi ve yaptıkları işin devletin asli fonksiyonlarından olması sebebiyle *'diğer kamu görevlisi'* olarak kabul edilirler.⁴ Kaldı ki, belediye başkanları ve meclis üyeleri 4483 sayılı Kanunda açıkça zikredildiği için bunların görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında bu Kanunun uygulanması zorunludur.⁵

Ancak, belediye yöneticileri ve personelinin görevleri sebebiyle işledikleri

2 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 23.07.1965 tarihli ve 12056 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

3 Danıştay 1. Dairesinin 12.03.2013 tarihli ve E.2013/254, K.2013/304 sayılı kararı (Danıştay Dergisi, 2013, S.133, s.97).

4 Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 14.09.1983 tarihli ve E.1980/1714, K.1983/803 sayılı kararında, "Türk İdare Hukukunda baskın ve yaygın görüşe göre, kamu görevlisi deyiminin iki ana unsuru içerdiği, bunlardan birincisinin görevlinin bir kamu hizmetini yüklenmesi, ikincisinin ise bu görev karşılığı Devlet bütçesinden maaş, ücret, ödenek vs. gibi her ne nam altında olursa olsun görevliye bir maddi meblağın tahsis edilmesi olduğu belirtilmiştir.

5 Erol Çetin, Ceza Hukukunda ve Özel Yasalarda Memur ve Memur Suçları, Seçkin Yayınları, Ankara 2003, s.492.

ri suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için 4483 sayılı Kanun uyarınca izin verilmiş olması gerekmekte birlikte, görev sebebiyle işlenen her suç bu Kanun kapsamında değildir. Zira anılan Kanunun 2 nci maddesinde bazı fiil ve suçlar saklı tutulmuştur. Buna göre; ağır cezayı gerektiren suçüstü hali, disiplin hükümleri, işkence ve zor kullanma yetkisinde sınırı aşma suçları, adliyeye ilişkin görevlerden doğan suçlar, 3628 sayılı Kanunda yazılı suçlar ile irtikâp, rüşvet, basit ve nitelikli zimmet, görev sırasında veya görevinden dolayı kaçakçılık, resmi ihale ve alım ve satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarının açıklanması veya açıklanmasına sebebiyet verme suçları, 5186 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yazılı suçlar, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanunda düzenlenen suçlar gibi suçun niteliği yönünden kanunlarda genel soruşturma hükümlerine bağlanan suçlar hakkında 4483 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz.

2.3. Soruşturma İzni Vermeye Yetkili Merciler

Belediyeler yönünden soruşturma izni vermeye yetkili merciler;

- Büyükşehir belediye başkanları, il ve ilçe belediye başkanları; büyükşehir, il ve ilçe belediye meclisi üyeleri hakkında İçişleri Bakanı,
- İlçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında kaymakam, merkez ilçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında buldukları ilin valisi,

- İlçede görevli belediye personeli hakkında kaymakam, ilde ve merkez ilçede görevli belediye personeli hakkında validir.

Soruşturma izni verme yetkisi, bunların yokluğunda vekilleri tarafından bizzat kullanılır. Yetkili mercilerin saptanmasında, memur veya kamu görevlisinin suç tarihindeki görevi esas alınır. Ayrıca, ast memur ile üst memurun aynı fiile iştiraki halinde izin, üst memurun bağlı olduğu merciden istenir.

2.4. Olayın Yetkili Mercie İletilmesi, Ön İnceleme Yapılması ve Soruşturma İzni

Cumhuriyet başsavcıları, belediye yöneticilerinin ve personelinin 4483 sayılı Kanun kapsamına giren suçlarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikayet aldıklarında veya böyle bir durumu öğrendiklerinde ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespitten başka hiçbir işlem yapmayarak ve hakkında ihbar veya şikayette bulunulan yönetici veya personelin ifadesine başvurmaksızın evrakın bir örneğini ilgili makama göndererek soruşturma izni istentler.

Savcılığın talebi üzerine veya 4483 sayılı Kanun kapsamına giren bir suç işlediğini bizzat öğrenen izin vermeye yetkili merci (belediyeler açısından kaymakam, vali veya İçişleri Bakanı), bir ön inceleme⁶ başlatır. Ön inceleme, izin vermeye yetkili merci tarafından bizzat yapılabilir.

6 Ön inceleme, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin, 4483 sayılı Kanun kapsamına giren suçlarla ilgili işlem ve eylemlerinin hukuki durumunun belirlenmesi amacıyla yetkili mercilerce bizzat veya görevlendirecekleri personel vasıtasıyla yapılan inceleme, değerlendirme ve raporlama çalışmalarıdır.

ceği gibi, görevlendireceği bir veya birkaç denetim elemanı veya hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki memur ve kamu görevlilerinden biri veya birkaçı eliyle de yaptırılabilir. Ön inceleme yapmakla görevlendirilenler, hakkında inceleme yapılanın ifadesini de almak suretiyle yetkileri dâhilinde bulunan gerekli bilgi ve belgeleri toplayıp, görüşlerini içeren bir rapor düzenleyerek durumu izin vermeye yetkili mercie sunarlar. Yetkili merci, bu rapor üzerine soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verir.

Diğer taraftan, yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dâhil en geç 30 gün içinde vermekle yükümlüdür. Bu süre, zorunlu hallerde 15 günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir. Yetkili merci, herhalde bu süreler içinde ilgili kamu görevlisi hakkında soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi konusunda karar vermek zorundadır.

2.5. Karara İtiraz

Yetkili merci, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararını Cumhuriyet başsavcılığına, hakkında inceleme yapılan belediye yöneticisi ve/veya personeline ve varsa şikayetçiye bildirir. Soruşturma izni verilmesine ilişkin karara karşı hakkında inceleme yapılanlar; soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı ise Cumhuriyet başsavcılığı veya şikayetçi, izin vermeye yetkili merciler tarafından verilen işleme koymama kararına karşı da şikâyetçi, yetkili mercinin kararının tebliğinden itibaren 10 gün içinde itiraz yoluna gidebilir.

İtiraz, büyükşehir belediye başkanları, il ve ilçe belediye başkanları, büyükşehir, il ve ilçe belediye meclisi üyeleri için Danıştay Birinci Dairesine; belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri ile belediyelerde görev yapan tüm memur ve diğer kamu görevlileri için ise yetkili merciin yargı çevresinde bulunan bölge idare mahkemesine yapılır. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. Öte yandan, soruşturma izninin itiraz edilmeden veya itirazın reddi sonunda kesinleşmesi ya da soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı yapılan itirazın kabulü üzerine dosya, derhal yetkili ve görevli Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir. İzin üzerine ilgili Cumhuriyet başsavcılığı ceza soruşturmasını yürütür ve sonuçlandırır.

3. BELEDİYE ŞİRKETLERİNİN 4483 SAYILI KANUN KARŞISINDAKİ DURUMU

Belediye yöneticileri ve memurları, 4483 sayılı Kanun kapsamında yer almakla birlikte, belediyeler tarafından kurulan veya sonradan ortak olunan anonim ve limited şirketlerin yönetim organı üyeleri (anonim şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde yönetim kurulu üyeleri, limited şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde müdür/müdürler kurulu üyeleri) ile çalışanları, zikredilen Kanun hükümlerine tabi midir?

Belediye şirketleri, doğrudan kanunla değil, kanunda verilen yetkiyle kurulmakta, işleyişleri, kuralları ve personel rejimleri bakımından da KİT'lerde olduğu gibi özel bir düzenlemeye tabi bulunmamaktadır. Dolayısıyla, bu şirketler

kamu tüzel kişisi olarak sayılmamaktadır. Zira Anayasanın 123/3. maddesine göre kamu tüzel kişilikleri ancak kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulabilir. Bu halde, belediye şirketleri tümüyle özel hukuk hükümlerine tabi bir şekilde faaliyet göstermektedir. Bunların yönetiminde belediye başkanı veya diğer kamu görevlilerinin bulunması, bu şirketlerin hukuki niteliğini değiştirmektedir.⁷ Yargıtay'ın bir kararında da, belediyeler kamu tüzel kişiliğine sahip anayasal kuruluşlar olmakla birlikte, belediye şirketlerinin 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu⁸ (TTK) hükümlerine tabi sermaye şirketleri olduğu, belediyelerin tüzel kişiliğinden ayrı ve bağımsız özel hukuk tüzel kişilerinin bulunduğu, belediyelerin kurdukları veya ortak oldukları sermaye şirketlerine, kamu tüzel kişiliği kazandıran herhangi bir kanun hükmü bulunmadığı gibi, kamusal yetki ve ayrıcalıkların da tanınmadığı, dolayısıyla söz konusu şirketlerin "kamu tüzel kişisi" ya da "kamu kurum ve kuruluşu" olarak kabul edilemeyeceği belirtilmiştir.⁹

Belediyede herhangi bir görevi bulunmayıp da, belediye şirketinde yönetici veya şirket personeli olanlar, 657 sayılı Kanuna değil, 4857 sayılı İş Kanunu¹⁰ hükümleri bağlamında hizmet akdi ile çalışmaktadır. Dolayısıyla, bunlar hakkında 4483 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz.

7 Hasan Tahsin Gökcan, Türk Ceza Kanunu Uygulamasında Kamu Görevlisi Kavramı, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, C.3, S.2, 2015,s.156.

8 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

9 Yargıtay 22. H.D'nin 13.06.2017 tarihli ve E.2016/24028, K.2017/14012 sayılı kararı.

10 4857 sayılı İş Kanunu, 10.06.2003 tarihli ve 25134 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Bununla beraber, belediyede ifa ettikleri görev nedeniyle 4483 sayılı Kanuna tabi olan belediye başkanları, meclis üyeleri, belediyede memur olarak ve kadro karşılığı sözleşmeli personel şeklinde çalışanlar, belediye şirketlerinin yönetim organına seçilmeleri halinde, şirket işlerinden dolayı bu Kanun hükümleri uygulanacak mıdır?

Belirtmek gerekir ki, belediyede görevli iken şirket yönetim organına atanan kişilerin şirketteki görevleri tamamen TTK hükümlerine tabi olup, kamu görevi mahiyetinde değildir. Dolayısıyla, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri, belediye şirketlerinin yönetim organı üyeleri ve çalışanları hakkında tatbik olunmaz.

Nitekim, Danıştay 1. Dairesince yakın zamanda verilen bir kararda, “Belediyeye ait ... A.Ş.’nin Yönetim Kurulu Başkanları ... ve ... ile Yönetim Kurulu Üyeleri ... ve ...’nün ihalesiz olarak ve yüksek bedelle ... A.Ş.’ye 18 adet araç almak suretiyle 4734 sayılı Kanuna aykırı hareket ettikleri belirtilerek haklarında soruşturma izni verilmiş ise de, Belediyeye ait ... A.Ş.’nin Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulan ve yönetilen ticari bir şirket olduğu, **ilgililerin özel hukuk hükümlerine tabi bu şirketteki görevlerinin kamu görevi olmadığı, ilgililere isnat edilen eylemin de Belediyedeki Başkanlık ve Meclis Üyeliği görevlerinden kaynaklanmadığı, Şirketin ticari faaliyetlerinden kaynaklandığı, 4483 sayılı Kanun kapsamında kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevin ifasından kaynaklanmayan bu eylemin genel hükümlere göre soruşturul-**

ması gerektiği anlaşıldığından, itirazların kabulüyle İçişleri Bakanının 17.04.2018 tarih ve Kont.Bşk.2018/71 sayılı kararının; belirtilen eylemden ..., ..., ... ve ... hakkında soruşturma izni verilmesine ilişkin kısmının kaldırılmasına” hükmedilmiştir.¹¹

Benzer şekilde, Danıştay’ın aynı Dairesince verilen başka bir karar da, “Belediye başkanı ve belediye fen memuru olan ilgililerin, aynı zamanda Belediyenin hakim ortağı olduğu Jeotermal Isıtma Termal Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nin yönetim kurulu başkan ve üyeleri oldukları, bu şirkete ait kaynakları ... Belediyesinin muhtelif işlerinde kullanarak şirket mal varlığını zarara uğrattıkları ve bu eylemleri şirket yönetim kurulu başkan ve üyeleri sıfatıyla gerçekleştirdikleri, Şirketin ise Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi olarak yönetildiği anlaşıldığından Şirket mal varlığını zarara uğrattıkları eyleminin, 4483 sayılı Kanunun kapsam başlıklı 2. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen “Devlet ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar” kapsamında olmadığı görülmekle 23.01.2006 günlü ... sayılı Yetkili Merci kararının kaldırılması, genel hükümlere göre işlem yapılmak üzere dosyanın ... Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi” şeklindedir.¹²

Yine Yüksek Mahkeme bir kararında, “Hakkında ön inceleme yapılan ...’nin,

11 Danıştay 1. Dairesininin 08.11.2018 tarihli ve E.2018/2017, K.2018/1909 sayılı kararı.

12 Danıştay 1. Dairesininin 28.03.2006 tarihli ve E.2006/191, K.2006/336 sayılı kararı.

4483 sayılı Kanunda belirtilen memur veya diğer kamu görevlilerinden olmayıp, Türk Ticaret Kanunu uyarınca bir özel hukuk tüzel kişisi olarak faaliyette bulunan ...Büyükşehir İmar İnş. Tur. Otopark Gıda Elkt. Ürt. San. Tic. A.Ş.de işçi statüsünde çalıştığı, dolayısıyla 4483 sayılı Kanuna tabi olmayan bir kişi hakkındaki soruşturmanın genel hükümlere göre yapılması gerektiği anlaşıldığından, itirazın kabulü ile İçişleri Bakanının 16.11.2011 tarih ve Mül.Tef.Ku.Bşk.2011/514 sayılı kararının; ... için soruşturma izni verilmesine ilişkin kısmının kaldırılmasına” karar verilmiştir.¹³

Danıştay’ın söz konusu kararlarından hareketle, ister belediye yetkilisi olsun, ister olmasın, belediye şirketlerinin yönetim organı üyeleri ve çalışanları hakkında 4483 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz. Dolayısıyla, bunların şirketteki görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için haklarında ön inceleme yapılması ve herhangi bir mercinin soruşturma izin vermesi gerekmemektedir. O halde, belediye şirketlerinin yönetim organı üyeleri ve çalışanları hakkında 4483 sayılı Kanun tatbik olunmaksızın Cumhuriyet Savcılıklarınca genel hükümlere ceza soruşturması yapılabilir.

4. SONUÇ

Ülkemizde memurlar ve diğer kamu görevlerinin, görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı özel soruşturma yönteminin uygulanmasının yüz yılı aşan bir geçmişi vardır. Bu konudaki ilk

¹³ Danıştay 1. Dairesinin 09.05.2012 tarihli ve E.2012/482, K.2012/810 sayılı kararı.

genel hukuksal düzenleme 1872 yılında Memurin Muhakematı Nizamnamesi ile yapılmış, 1913’te Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat çıkarılmış ve 1999 yılında da 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun yürürlüğe konulmuştur.Hali hazırda yürürlükte olan 4483 sayılı Kanunda öngörülen izin sistemi, memurlar ve diğer kamu görevlilerine, görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı bir tür güvence sağlamaktadır. Zira kamu görevlileri, gördükleri hizmet nedeniyle sık sık baskı altında tutulabileceği gibi suçlama ve karalamalara da uğrayabilirler. Göreviyle ilgili olarak suçlanan bir memurun, doğrudan adli yargıya sevk edilmesi, memurları tedirgin ederek kamu hizmetlerini aksatabileceği gibi kamu otoritesinin saygınlığını de zedeleyebilecektir.

Büyükşehir, il, ilçe ve belde belediye başkanları, belediye meclisi üyeleri, encümen üyeleri, belediyede görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri, görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için 4483 sayılı Kanun uyarınca haklarında öncelikle ön inceleme yapılması ve yetkili mercii tarafından soruşturma izni verilmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte, söz konusu kişilerin, belediye bünyesinde ifa ettikleri görevlerden ayrı olarak belediye şirketlerinin yönetiminde görev almaları ve şirketin faaliyetleri kapsamında bir suç işlemeleri halinde, Danıştay’ın istikrar kazanmış kararları uyarınca, yönetim organı üyeliğinin genel idare esaslarına göre yürü-

ten kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli bir görev olmaması nedeniyle bunlar hakkında 4483 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz. Bu durum, memur veya diğer kamu görevlisi sıfatını haiz olmaksızın dışarıdan atanan şirket yönetim organı üyeleri, 696 sayılı KHK kapsamında belediye şirketlerinde istihdam edilen işçiler ve diğer şirket çalışanları için geçerlidir.

KAYNAKÇA

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu (23.07.1965 tarihli ve 12056 sayılı R.G.).

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun (04.12.1999 tarihli ve 23896 sayılı R.G.).

4857 sayılı İş Kanunu, 10.06.2003 tarihli ve 25134 sayılı R.G.).

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı R.G.).

Çetin, Erol, Ceza Hukukunda ve Özel Yasalarda Memur ve Memur Suçları, Seçkin Yayınları, Ankara 2003.

Danıştay 1. Dairesinin 08.11.2018 tarihli ve E.2018/2017, K.2018/1909 sayılı kararı.

Danıştay 1. Dairesinin 12.03.2013 tarihli ve E.2013/254, K.2013/304 sayılı kararı.

Danıştay 1. Dairesinin 09.05.2012 tarihli ve E.2012/482, K.2012/810 sayılı kararı.

Danıştay 1. Dairesinin 28.03.2006 tarihli ve E.2006/191, K.2006/336 sayılı kararı.

Gökcan, Hasan Tahsin, Türk Ceza Kanunu Uygulamasında Kamu Görevlisi Kavramı, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, C.3, S.2, 2015.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 14.09.1983 tarihli ve E.1980/1714, K.1983/803 sayılı kararı.

Yargıtay 22. H.D'nin 13.06.2017 tarihli ve E.2016/24028, K.2017/14012 sayılı kararı.

Halûk NALÇAKAR

İçişleri Bakanlığı

E. Mahalli İdareler Başkontrolörü

BELEDİYELERİN DANIŞMANLIK VE BELEDİYENİN GENEL DENETİMİ AMAÇLI HİZMET ALIMINI YAPIP YAPAMAYACAKLARI?

Belediyelerimizde gerek mahalli idare seçimlerini takip eden süreçte veya gerekse de ilerleyen süreçlerde, belediye başkanlarının/harcama yetkililerinin onayı ile belediye hizmetlerinin etkin ve verimli yürütülmesi yanında sorunlara çözüm önerileri, bilgi aktarımı, yürürlükte olan veya yürürlüğe girecek mevzuat konusunda belediye yetkilisini yazılı veya sözlü bilgilendirme, sorulara cevap verme, idarenin karşılaştığı sorunlara çözüm önerileri sunma, mevcut evrakların kontrol ettirilerek hatalı hususlarla ilgili rapor düzenlenmesi gibi hususlar için belediye dışındaki gerçek ve tüzel kişilerden danışmanlık olarak adlandırılan hizmet alımları ile belli bir döneme

(özellikle de geçmiş belediye başkanına ait döneme) ait evraklarının (özellikle harcama ve ihale) denetletirilmesi ve sorumlularının bulunması sonucuna endeksli hizmet alımları yaptıkları gözlemlenmektedir.

Yukarıdaki paragrafta ana hatları ile **danışmanlık** ve **denetim** olarak iki ana dala ayrılan bu hizmet alımlarını ayrı ayrı incelemek ve kanaatimizi ortaya koymak maksatlı bu makale kaleme alınmıştır.

1. DANIŞMANLIK HİZMET ALIMINI:

Bu tür hizmet alımları hususunda konunun uzmanlarınca çeşitli görüşleri sürülmektedir. Bazı uzmanlara göre

bu tür alımların yapılması mevzuata uygun görülmemekte, bazılarında da uygun görülmemektedir. Bu tür alımları uygun görmeyen uzman görüşleri ana hatlarıyla

- *danışmanlığın herkesçe yapılabilecek işlerden olmadığı, danışmanlığın kariyer bir meslek birikimi gerektirdiği,*
- *kamu görevlileri hakkında idari ve cezai sonuçlar doğurabileceği,*
- *gizli kalması gereken idari bilgilerin yetkisiz kişilerin eline geçmesine sebebiyet vereceği*

gibi öngörülere dayanmakta, ancak konuyla ilgili olarak kabul edilebilir herhangi mevzuat veya yargı kararı göstermedikleri görülmektedir. Yukarıda izah edilen ret gerekçelerini yadsımak mümkün değildir. Belediyelerce danışmanlık hizmeti alımı yapılabileceğini savunan bir uzman olarak meslektaşlarımızın ileri sürdükleri bu hususlara dikkat edilmesinin ve bu tür sakıncaların meydana gelmemesine özen gösterilmesinin ve dikkat edilmesinin gerekliliğine bende katılmaktayım. Ancak, bu varsayımlarla konuyu tamamen ret etmek ve danışmanlık hizmeti alımı yapılamayacağını öne sürmek mevcut yasal düzenlemeler ve yargı kararları karşısında kanaatimce uygun değildir.

Belediyelerimizce danışmanlık hizmeti alımı yapılabileceğini ortaya koyan kanaatlerimizi içeren açıklamalarımız aşağıda yer almaktadır:

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun “Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinde **Danışman** “*Danışmanlık yapan, bilgi ve*

deneyimini idarenin yararı için kullanan, danışmanlığını yaptığı işin yüklenicileri ile hiçbir organik bağ içinde bulunmayan, idareden danışmanlık hizmeti karşılığı dışında hiçbir kazanç sağlamayan ve danışmanlık hizmetlerini veren hizmet sunucuları” şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Kanunun “Danışmanlık hizmetleri” başlıklı 48 inci maddesinde de; *Mimarlık ve mühendislik, etüt ve proje, harita ve kadastro, her ölçekte imar planı, imar uygulama, ÇED raporu hazırlanması, plan, yazılım geliştirme, tasarım, teknik şartname hazırlanması, denetim ve kontrolörlük gibi teknik, mali, hukuki veya benzeri alanlardaki hizmetlerin danışmanlık hizmet sunucularından alınabileceğini hüküm altına almıştır.*

Aynı madde de; Danışmanlık hizmetlerin sadece belli istekliler arasında ihale usulü ile ihale edileceği, Ancak yaklaşık maliyeti 13 üncü maddenin (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde hizmet alımları için öngörülen üst limit tutarının dört katının altında kalan danışmanlık hizmetlerinin, hizmet alımı ihalesiyle (açık ihale, pazarlık usulü veya doğrudan temin) gerçekleştirilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Kamu İhale Kanunu’nun 63 üncü maddesinin (e) bendinde “*İdarelerce kanton, tüzük ve yönetmeliklere göre istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması halinde, bu Kanunda belirtilen hizmetler için ihaleye çıkılabilir. Ancak danışmanlık hizmet alım ihalelerinde, istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması şartı aranmaz.*” hükmü yer almaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanununun “Belediyenin Giderleri” başlıklı 60 ıncı maddesinin (1) bendinde: Danışmanlık hizmetleri karşılığı yapılacak ödemeler belediyenin giderleri arasında sayılmıştır.

Yine aynı Kanunun “Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri” başlıklı 38 inci maddesinin (a), (b) ve (i) bentlerinde:

“a) Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.

b) Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.

i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara onay vermek” denilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Üst Yönetici” başlıklı 11 inci maddesinde; *belediye başkanının belediyenin üst yöneticisi olduğunun, üst yöneticilerin idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi,*

izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Aynı Kanunun 31 ve 32 nci maddeleri, üst yöneticinin bu sorumluluğunu harcama yetkilileri aracılığıyla yerine getireceğini, harcama yetkililerinin harcama talimatının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli şekilde kullanılmasından sorumlu olduğunu ortaya koymuştur.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, Belediye teşkilatının en üst amiri olarak Belediye Başkanının yukarıda belirtilen ilgili kanun maddeleri gereğince belediye hizmetlerinin etkin ve verimli yürütülmesi yanında sorunlara çözüm önerileri, bilgi aktarımı, yürürlükte olan veya yürürlüğe girecek mevzuat konusunda belediye yetkilisini yazılı veya sözlü bilgilendirme, sorulara cevap verme, idarenin karşılaştığı sorunlara çözüm önerileri sunma ve benzeri gibi konularda hizmet alımı yapılmasını uygun görerek, 4734 sayılı Kanunun 19, 21/f, 22/d veya 22/a, b maddesi hükümlerine göre hizmet alımı ihalesi oluru vermesinde bir sakınca olmadığı açıkça görülmektedir.

Konuya net bir açıklama getiren ve kanaatimce tartışmalara son noktayı koyacak olan **Sayıştay Temyiz Kurulunun 26.06.2012 tarih ve Dosya No: 34843, Tutanak No: 35318 sayılı Kararı Şöyledir:**

“3. daire

3) 1438 sayılı ilamın 11. maddesi ile Memurlar eliyle yürütülmesi gereken işler için hizmet satın alınması nedeniyle 56.640,00 TL'ye tazmin hükmü verilmiştir.

Dilekçi dilekçesinde özetle;

Kamu İhale Kanunu'nun 63. maddesinin (e) bendinde “İdarelerce kanun, tüzük ve yönetmeliklere göre istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması halinde, bu Kanunda belirtilen hizmetler için ihaleye çıkılabilir. Ancak danışmanlık hizmet alım ihalelerinde, istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması şartı aranmaz.” hükmünün yer aldığını,

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun Belediyenin Giderleri başlıklı 60. maddesinin I bendinde:

“1) Avukatlık, danışmanlık ve denetim hizmetleri karşılığı yapılacak ödemeler.” denildiğini,

Yine aynı kanunun “Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri” başlıklı 38. maddesinin a, b ve i bentlerinde:

“a) Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.

b) Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.

i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara onay vermek” denildiğini,

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Üst Yönetici başlıklı 11 inci maddesinde belediye başkanının belediyenin üst yöneticisi olduğunun, üst yöneticilerin idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumlu olduğunun belirtildiğini,

Aynı Kanun'un 31 ve 32 nci maddeleri gereğince üst yöneticinin bu sorumluluğunu harcama yetkilileri aracılığıyla yerine getireceğini, harcama yetkililerinin harcama talimatının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli şekilde kullanılmasından sorumlu olduğunu,

Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak Belediye Başkanının yukarıda belirtilen ilgili kanun maddeleri gereğince belediye hizmetlerinin etkin ve verimli yürütülmesi yanında sorunlara çözüm önerileri, bilgi aktarımı, yürürlükte olan

veya yürürlüğe girecek mevzuat konusunda belediye yetkilisini yazılı veya sözlü bilgilendirme, sorulara cevap verme, idarenin karşılaştığı sorunlara çözüm önerileri sunma ve norm kadro çalışmalarında görüş ve önerileri kapsayan hizmet alımı yapılmasını uygun görerek, 4734 sayılı kanunun 21/f maddesi hükümlerine göre hizmet alımı ihalesi oluru verdiğini,

Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 7 nci maddesinde "İdare, danışmanlık hizmeti almak üzere ihaleye çıkacağı işin tanımını hazırlar. İş tanımında verilen hizmetlerin kapsamı, işin bütçesine uygun şekilde belirlenir. İş tanımı, hizmetin amacını, kapsamını, ulaşılmak istenen sonuçları ve ilgili çalışmalar ile temel bilgiler de dahil olmak üzere hizmetin geçmişine ilişkin çalışmaları açıkça ve anlaşılır bir biçimde ifade eder." hükmünün yer aldığını, Söz konusu hizmetin kapsamının teknik şartnamede açıkça belirtildiğini, iş tanımı yapılarak danışmanlık hizmeti alındığını,

İhale konusu hizmetin memur eliyle yürütülecek işlerden olmadığını, şartname incelendiğinde tanımı yapılan işin uzmanlık gerektirdiğini, memur eliyle yürütülen rutin işlemlerden olmadığını görüleceğini, bu anlamda mevzuata bir aykırılık bulunmadığını, mevzuata aykırı olmayan bir işlem nedeniyle kamu zararının doğmasının da mümkün olmadığını,

Bütçede bu iş için kullanılabilir ödeneğin mevcut olduğunu, 30/03/2007 tarihinde harcama talimatı verilerek ihale sürecinin başlatıldığını ve mevzuata uygun olarak sonuçlandırıldığını, 12/04/2007

tarihinde sözleşme imzalanarak, sözleşme hükümleri uyarınca hak edişlerin hazırlanarak ödemelerin gerçekleştirildiğini,

Bahse konu sözleşmenin İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerince 23/08/2007 tarihinde hazırlanan 61/69-144/57-64/57 sayılı rapor gereğince karşılıklı olarak feshedildiğini belirterek tazmin hükmünün kaldırılmasını istemiştir.

Sayıştay Savcılığı daire kararının onanması yönünde görüş bildirmiştir.

Kamu İhale Kanunu'nun 62. maddesinin (e) bendinde; "İdarelerce kanun, tüzük ve yönetmeliklere göre istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması halinde, bu Kanunda belirtilen hizmetler için ihaleye çıkılabilir. Ancak danışmanlık hizmet alım ihalelerinde, istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması şartı aranmaz." denilmekte,

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun Belediyenin Giderleri başlıklı 60. maddesinin I bendinde ise:

"1) Avukatlık, danışmanlık ve denetim hizmetleri karşılığı yapılacak ödemeler." denilerek danışmanlık hizmet alımı Belediyenin giderleri arasında sayılmıştır.

Yukarıda ifade edilen mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere Belediyenin danışmanlık hizmeti alması için istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması şartı aranmamaktadır. Ayrıca danışmanlık hizmetleri açıkça belediyenin giderleri arasında sayılmıştır. Diğer yandan rapor dosyası incelendiğinde; bütçede bu iş için kullanıla-

bilir ödeneğin mevcut olduğu, 30.03.2007 tarihinde harcama talimatı verilerek ihale sürecinin başlatıldığı ve mevzuata uygun olarak ihalenin sonuçlandırıldığı, 12.04.2007 tarihinde sözleşme imzalanarak, sözleşme hükümleri uyarınca hakedişlerin ödendiği görülmüştür.

Bu itibarla dilekçi iddialarının kabulü ile 1438 sayılı ilamın 11. maddesiyle verilen tazmin hükmünün KALDIRILMASINA,

Karar verildiği 26.06.2012 tarih ve 35318 sayılı tutanakta yazılı olmakla işbu ilam tanzim kılındı.”

denilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı birlikte incelendiğinde belediyelerimizce Danışmanlık hizmeti alınmasının önünde yasal bir engel olmadığı görülmektedir. Yasal olarak yapılmasında herhangi bir sakınca bulunmayan bu tür hizmet alımlarının yapılmasında belediyelerimiz bu hizmet alımını yaptıkları gerçek ve tüzel kişilerin neden tercih edildiklerini, almış oldukları hizmet alımı hususunda bu kişilerin gerekli donanımına sahip olup olmadıklarını, hizmetin alımın neleri kapsadığını, hizmet tanımının ne olduğunu, hizmet alımı yapılan kişilerin geçmiş mesleki tecrübelerini mutlaka ortaya koymalıdır. Yoksa, birilerine belli bir mali kaynak aktarımına yönelik, belediye mevzuatı hususunda herhangi bir kariyer, bilgi birikimi ve deneyimi olmayan kişilerden bu tür hizmet alımı yapılmamasına özen göstermelidirler. Daha somut bir ifade kullanmak gerekirse Sayıştay denetçiliği, mülkiye müfettişliği,

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Kontrolörlüğü gibi mesleki kariyeri, geçmiş olan kişiler tercih edilmelidir.

2. DENETİM AMAÇLI HİZMET ALIMI:

Belli bir döneme (özellikle de geçmiş belediye başkanına ait döneme) ait evraklarının (özellikle harcama ve ihale evraklarının) denetlettirilmesi ve sorumlularının bulunması sonucuna endeksli, denetim sonucunda bir rapor oluşturulması esaslı hizmet alımları ise Danışmanlık Hizmet Alımı çerçevesini zorlayıcı, merkezi idarenin idari vesayet yetkisini by-pass edici, siyasi bir atmosfer oluşmasına sebebiyet veren bir durum oluşturduğundan farklı bir şekilde değerlendirilmesi gerekli bir husustur.

Anayasanın 127. maddesinde, *Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir* hükmü bulunmaktadır.

Anayasanın 160. maddesinde de, *Sayıştay, merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir. Sayıştayın kesin hükümleri hakkında ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren*

onbeş gün içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler. Bu kararlar dolayısıyla idari yargı yoluna başvurulamaz.

Vergi, benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyumsuzluklarda Danıştay kararları esas alınır.

Mahallî idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması Sayıştay tarafından yapılır.

Sayıştayın kuruluşu, işleyişi, denetim usulleri, mensuplarının nitelikleri, atanmaları, ödev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri ve diğer özlük işleri, Başkan ve üyelerinin teminatı kanunla düzenlenir.hükmü yer almaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanununun “Denetimin amacı” başlıklı 54 üncü maddesinde, Belediyelerin denetimi; faaliyet ve işlemlerde hataların önlenmesine yardımcı olmak, çalışanların ve belediye teşkilâtının gelişmesine, yönetim ve kontrol sistemlerinin geçerli, güvenilir ve tutarlı duruma gelmesine rehberlik etmek amacıyla; hizmetlerin süreç ve sonuçlarını mevzuata, önceden belirlenmiş amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine ve kalite standartlarına göre tarafsız olarak analiz etmek, karşılaştırmak ve ölçmek; kanıtlara dayalı olarak değerlendirmek, elde edilen sonuçları rapor hâline getirerek ilgililere duyurmaktır şeklinde tanımlamada bulunulmuştur.

Aynı Kanunun “Denetimin kapsamı ve türleri” başlıklı 55 inci maddesinde,“Belediyelerde iç ve dış denetim yapılır. Denetim, iş ve işlemlerin hukuka uygun-

luk, malî ve performans denetimini kapsar.

İç ve dış denetim 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre yapılır. Ayrıca, belediyenin malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemleri, hukuka uygunluk ve idarenin bütünlüğü açısından İçişleri Bakanlığı tarafından da denetlenir.

Belediyelere bağlı kuruluş ve işletmeler de yukarıdaki esaslara göre denetlenir.

Denetime ilişkin sonuçlar kamuoyuna açıklanır ve meclisin bilgisine sunulur.” hükmü yer almaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “İç denetim” başlıklı 63 üncü maddesinde,“İç denetim, kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetidir. Bu faaliyetler, idarelerin yönetim ve kontrol yapıları ile malî işlemlerinin risk yönetimi, yönetim ve kontrol süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek yönünde sistematik, sürekli ve disiplinli bir yaklaşımla ve genel kabul görmüş standartlara uygun olarak gerçekleştirilir.

İç denetim, iç denetçiler tarafından yapılır. Kamu idarelerinin yapısı ve personel sayısı dikkate alınmak suretiyle, İç Denetim Koordinasyon Kurulunun uygun görüşü üzerine, doğrudan üst yöneticiye bağlı iç denetim birimi başkanlıkları kurulabilir.”

“Dış denetim” başlıklı 68 inci maddesinde, “Sayıştay tarafından yapılacak harcama sonrası dış denetimin amacı, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, yönetimin mali faaliyet, karar ve işlemlerinin; kanunlara, kurumsal amaç, hedef ve planlara uygunluk yönünden incelenmesi ve sonuçlarının Türkiye Büyük Millet Meclisine raporlanmasıdır.

Dış denetim, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları dikkate alınarak;

a) Kamu idaresi hesapları ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak, mali tabloların güvenilirliği ve doğruluğuna ilişkin mali denetimi ile kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarına ilişkin mali işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti,

b) Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi, faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve performans bakımından değerlendirilmesi,

Suretiyle gerçekleştirilir.

Dış denetim sırasında, kamu idarelerinin iç denetçileri tarafından düzenlenen raporlar, talep edilmesi halinde Sayıştay denetçilerinin bilgisine sunulur.

Denetimler sonucunda; ikinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen hususlarda düzenlenen raporlar, idareler itibarıyla konsolide edilir ve bir örneği ilgili kamu idaresine verilerek üst yönetici tarafından cevaplandırılır. Sayıştay, denetim raporları ve bunlara verilen cevapları dikkate alarak düzenleyeceği dış denetim genel değer-

lendirme raporunu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

Sayıştay tarafından hesapların hükme bağlanması; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir, gider ve mal hesapları ile bu hesaplarla ilgili işlemlerinin yasal düzenlemelere uygun olup olmadığına karar verilmesidir.

Dış denetim ve hesapların hükme bağlanmasına ilişkin diğer hususlar ilgili kanununda düzenlenir.”

“Sayıştayın denetlenmesi” başlıklı 69 uncu maddesinde, “Sayıştayın denetlenmesi, her yıl Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından görevlendirilen ve gerekli mesleki niteliklere sahip denetim elemanlarından oluşan bir komisyon tarafından, hesaplar ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak yapılır.”

“Sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idareler” başlıklı 77. maddesinde, “Sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idare bütçelerinin hazırlanması ve uygulanması ile diğer mali işlemleri, bu Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, ilgili kanunlarındaki hükümlere tâbidir. Ancak, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerin ayrıntılı harcama programları ile finansman programları bütçeleriyle birlikte hazırlanır, görüşülür ve onaylanır. Ödenekler de bu usul ve esaslara göre kullanılır.

Malî yönetim ve kontrol sisteminin zaafa uğradığı, yolsuzluk veya kamu zararına yönelik emarelerin ortaya çıktığı durumlarda; il özel idareleri için ilgili vali, belediyeler için ilgili belediye başkanının

talep etmesi veya doğrudan Cumhurbaşkanının onayı üzerine İçişleri Bakanı, yetkili denetim elemanlarına, ilgili mahallî idarelerin tüm malî yönetim ve kontrol sistemlerini, malî karar ve işlemlerini mevzuata uygunluk yönünden teftiş ettirir. Bu teftişler sonucunda düzenlenecek raporların bir örneği İç Denetim Koordinasyon Kuruluna, bir örneği de gerekli işlemlerin yapılması için ilgili vali veya belediye başkanına gönderilir.”

hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda yer alan hükümler belediyelerin nasıl, ne şekilde denetlenebileceğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu hükümlere ilaveten 5393 sayılı Kanunla belediye meclislerine de denetleme yetkisi verilmiştir.

Belediyelerce, belli bir döneme (özellikle de geçmiş belediye başkanına ait döneme) ait evraklarının (özellikle harcama ve ihale evraklarının) denetlettirilmesi ve sorumlularının bulunması sonucuna endeksli, **denetim sonucunda bir rapor oluşturulması esaslı hizmet alımları**, bu hizmet alımının yapılacağı kişilerin 5018 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen **yetkili kılınmış mercii** konumunda bulunmaması sebebiyle mümkün olmadığı gibi, belediye evraklarını denetim amaçlı bu kişilere sunanlar açısından da ciddi hukuki sıkıntılar doğurabilecek bir durumdur.

Böyle bir hizmet alımı ve bu hizmet alımı kapsamında yetkili kılınmış mercii konumunda olmayan bu kişilere sunulan evraklar sebebiyle; Gizli kalması gereken idari bilgilerin yetkisiz kişilerin eline geçmesine neden olabileceği de unutulmamalıdır.

Sonuç olarak; Belediyelerce, belli bir döneme (özellikle de geçmiş belediye başkanına ait döneme) ait evraklarının (özellikle harcama ve ihale evraklarının) denetlettirilmesi ve sorumlularının bulunması sonucuna endeksli, **denetim sonucunda bir rapor oluşturulması esaslı hizmet alımları**, bu hizmet alımının yapılacağı kişilerin 5018 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen **yetkili kılınmış mercii** konumunda bulunmaması sebebiyle kanaatimce mümkün değildir.

Uygulamada bu kapsamdaki hizmet alımlarının denetim ana ekseninden ziyade, mevcut durumu özetleyen, varsa hata ve eksikliklerin hukuki açıklamalarını idareye sunma, düzeltici önerilerde bulunma şeklinde yapılması, yukarıda ana hatları ve yetkili organları belirtilen denetim kavramına paralel bir hizmeti alma yolundan uzak durulması tavsiye edilmektedir.

KAYNAKLAR

- “Belediyelerde İş ve İşlemlerin Hizmet Alımı Suretiyle Denetlettirilip Denetlettirilemeyeceği” Osman Can YENİCE-İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü, Yerel Yönetim ve Denetim, Mart 2019, Cilt: 24, Sayı: 3

- Sayıştay Temyiz Kurulunun 26.06.2012 tarih ve Dosya No: 34843, Tutanak No:35318 sayılı Kararı

YAYINCININ BİLGİ NOTU:

Kamuya Yararı Statüsündeki Mahalli İdareler Derneği yerel yönetimler alanında kamuya yararlı alanında tek dernek olması ve otuz yıllık mevzuat tecrübesi ile

Salih ÇALAL

Ticaret Bakanlığı Müfettişi

BELEDİYELERİN FAKİR VE MUHTAÇLARA VERİLMEK ÜZERE ALIŞVERİŞ ÇEKİ ALIMINDA KDV UYGULAMASI

1. GİRİŞ

Belediyelerin görev sorumlulukları 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14 üncü, yetki ve imtiyazları 15 inci, belediyelerin giderleri de aynı Kanunun 60 ıncı maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, belediye bütçesinden yapılan harcamanın; öncelikle mahalli müşterek bir ihtiyacı karşılanmasına yönelik olması, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14 üncü maddesinde sayılmış olan belediyelerin görev ve sorumlulukları ile 15 nci maddesinde sayılmış olan belediyenin yetki ve imtiyazları arasında bulunması ve aynı Kanunun 60 ıncı maddesinde sayılan Belediye giderleri arasında yer alması gerekmektedir.

5393 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi belediyelerin görev, sorumluluk ve yetki alanlarını belediye sınırları olarak belirlemiştir. Belediyeler kendi sınırları içerisinde yaşayan vatandaşlara içerisinde harcama limiti yüklenmiş alışveriş kartı verme ve bu şekilde vatandaşlarının ihtiyaçlarını karşılama usulünü tercih etmektedirler. Söz konusu iş, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında genel olarak açık ihale usulü şeklinde yapılmaktadır. Bu kapsamda, ilgili belediye sınırları içerisinde yaşayan fakir ve muhtaç durumdaki vatandaşlara verilmek üzere içerisinde katma değer vergisi (KDV) dahil belirli bir miktar harcama limiti yüklenmiş ilgili sayıda alışveriş çeki (kartı) alımı işi ihalelerinin 4734 sayılı Kamu

İhale Kanununun 19 uncu maddesinde belirtilen “açık ihale usulü” ile yapılması ve yaklaşık maliyetin yasa gereği KDV hariç olarak belirlenmesi halinde, söz konusu işin ihalesini alan yükleniciye yapılacak hakediş ödemelerine yönelik uygulamalar yazımız içerisinde ele alınacaktır.

2. BELEDİYELERİN FAKİR VE MUHTAÇLARA YARDIMI

5393 sayılı Belediye Kanununun 14/a ve b maddeleri hükümleri şu şekildedir;

“Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanunun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000’in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler.

b) Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine aynı ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.”

Türkiye’de belediyelerin görev ve sorumlulukları belirlenirken, bu görev ve sorumluluklar liste şeklinde sıralandığı için liste ilkesi benimsenmiştir. Bu nedenle hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin mali durumu ve hizmetin ivediliği esası dikkate alınarak belirlenmektedir. Belediyelere gerek Belediye Kanunundan gerekse diğer kanunlardan doğan bayındırlık, sağlık, sosyal, eğitim, ve kültürel alanlarla ilgili çeşitli görevler verilmiştir. Belediyeler bu görev ve sorumluluklarını yerine getirirken önemli bir takım yetki ve imtiyazlardan yararlanırlar. Belediye Kanunu’nun 15 inci maddesinde bu yetki ve imtiyazlar düzenlenmiştir.

Belediyenin görev ve sorumluluklarının düzenlendiği 5393 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinde belediyenin görev ve sorumluluklar sayılırken bu görev ve sorumlulukların yerine getirilmesi hususu mahalli ve müşterek nitelikte olması şartına bağlanmıştır. Belediyeler, kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahalli müşterek nitelikteki diğer görev ve hizmetleri de yapar veya yaptırır. Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda özürlü, yaşlı, düşkün ve dar gelirli durumuna uygun yöntemler uygulanır. **Yukarıda yer alan maddeye göre belediyelerin görev ve sorumlulukları aşağıdaki şekilde sıralanabilir;**

- İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı,
- Coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık,
- Zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans, şehir içi trafik,
- Defin ve mezarlıklar,
- Ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar,
- Konut, kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor,
- Sosyal hizmet ve yardım, nikâh,
- Meslek ve beceri kazandırma, ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır.
- Nüfusu 50.000'i geçen belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açar

- Ayrıca okul öncesi eğitim kurumları açabilir.
- Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir,
- Sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihi dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir.
- Gerekliğinde, öğrencilere, amatör spor kulüplerine malzeme verir ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclisi kararıyla ödül verebilir.
- Gıda bankacılığı yapabilir.

3. BELEDİYELERİN FAKİR VE MUHTAÇLARA VERİLMEK ÜZERE ALIŞVERİŞ ÇEKİ ALIMINDA KDV UYGULAMASI

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 229 uncu maddesinde faturanın, satılan mal veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika olduğu belirtilmiş; Kanununun 230, 231 ve 232 nci maddelerinde de faturaya ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun 10 uncu maddesinin (a) bendi hükmüne göre vergiyi doğuran olay, malın teslimi veya hizmetin yapılmasıyla meydana gelmektedir. Aynı maddenin (b) bendinde, malın tesliminden veya hizmetin yapılmasından önce fatura veya benzeri belgeler verilmesi halinde, bu belgelerde gösterilen miktarla sınırlı olmak üzere fatura veya benzeri belgelerin düzenlenmesiyle, (c) bendinde ise, kısım kısım mal teslimi veya hizmet yapılması mutad olan veya bu hususlarda mutabık kalınan hallerde, her bir kısmın teslimi veya bir kısım hizmetin yapılmasıyla vergiyi doğuran olayın meydana geleceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun 20 nci maddesinde, KDV matrahının teslim ve hizmet işlemlerinin karşılığını teşkil eden bedel olduğu; bedel deyiminin, alıcının ödediği veya borçlandığı para, mal ve diğer şekillerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamını ifade ettiği hüküm yer almaktadır.

Buna göre;

- Belediyelerce ilgili belediye sınırları içerisinde yaşayan fakir ve muhtaç durumdaki vatandaşlara verilmek üzere içerisinde KDV dahil harcama limitleri yüklenmiş alışveriş çeki alım ihaleleri kapsamında alınan alışveriş çeklerinin (kartlarının) belediyelere tesliminde, kartlara yüklenen miktarların bir mal teslimi veya hizmet ifasının karşılığı olmadığından, ödenen bedeller KDV ye tabi olmayacaktır. Ancak, karta yüklenen tutarlar dışında kart alım işine yönelik yüklenicilere ayrıca bir bedel

ödenmesi durumunda, ödenen bu hizmet bedeli üzerinden genel oranda KDV hesaplanacağı tabiidir.

- Belediyelerce fakir ve muhtaçlara teslim edilen alışveriş çeklerinin (kartlarının) kullanılması suretiyle mal veya hizmet satın alınmasında, satıcılar tarafından teslim ve hizmetlerin karşılığını teşkil eden bedel üzerinden teslim konu mal ve hizmetin tabi olduğu oranda KDV hesaplanarak tüketiciler adına fatura veya ödeme kaydedici cihaz fişi düzenlenmesi gerekmektedir.

4. SONUÇ

Türkiye’de belediyelerin görev ve sorumlulukları belirlenirken, bu görev ve sorumluluklar liste şeklinde sıralandığı için liste ilkesi benimsenmiştir. Bu nedenle hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin mali durumu ve hizmetin ivediliği esası dikkate alınarak belirlenmektedir. Belediyelere gerek Belediye Kanunundan gerekse diğer kanunlardan doğan bayındırlık, sağlık, sosyal, eğitim ve kültürel alanlarla ilgili çeşitli görevler verilmiştir. Belediyenin görev ve sorumluluklarının düzenlendiği 5393 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde belediyenin görev ve sorumluluklar sayılırken bu görev ve sorumlulukların yerine getirilmesi hususu mahalli ve müşterek nitelikte olması şartına bağlanmıştır. Belediyeler, kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahalli müşterek nitelikteki diğer görev ve hizmetleri de yapar veya yaptırır. Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda özürlü, yaşlı, düşükün

ve dar gelirliilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.

5393 sayılı Kanununun 14 üncü maddesi belediyelerin görev, sorumluluk ve yetki alanlarını belediye sınırları olarak belirlemiştir. Belediyeler kendi sınırları içerisinde yaşayan vatandaşlara içerisinde harcama limiti yüklenmiş alışveriş kartı verme ve bu şekilde vatandaşlarının ihtiyaçlarını karşılama usulünü tercih etmektedirler.

Makalemizin konusu kapsamında belediyelerce ilgili belediye sınırları içerisinde yaşayan fakir ve muhtaç durumdaki vatandaşlara verilmek üzere içerisinde KDV dahil harcama limitleri yüklenmiş alışveriş çeki alım ihaleleri kapsamında alınan alışveriş çeklerinin (kartlarının) belediyelere tesliminde, kartlara yüklenen miktarların bir mal teslimi veya hizmet ifasının karşılığı olmadığından, ödenen bedeller KDV ye tabi olmayacaktır. Ancak, karta yük-

lenilen tutarlar dışında kart alım işine yönelik yüklenicilere ayrıca bir bedel ödenmesi durumunda, ödenen bu hizmet bedeli üzerinden genel oranda KDV hesaplanacağı tabiidir. Belediyelerce fakir ve muhtaçlara teslim edilen alışveriş çeklerinin (kartlarının) kullanılması suretiyle mal veya hizmet satın alınmasında, satıcılar tarafından teslim ve hizmetlerin karşılığını teşkil eden bedel üzerinden teslim konu mal ve hizmetin tabi olduğu oranda KDV hesaplanarak tüketiciler adına fatura veya ödeme kaydedici cihaz fişi düzenlenmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

5393 sayılı Belediye Kanunu (Resmi Gazete:13/7/2005 – 25874)

213 sayılı Vergi Usul Kanunu (Resmi Gazete: 10/01/1961 – 10703)

3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanunu (Resmi Gazete: 02/11/1984 – 18563)

Elif TAGRİVERDİ

Çevre ve Şehircilik Uzmanı

BİSİKLET YOLLARI

1. GİRİŞ

04.06.2020 tarihli habere göre¹ Çevre ve Şehircilik Bakanımız Sayın Murat Kurum hava kalitesini korumak için yeşil yürüyüş ve bisiklet yollarına ağırlık vereceklerini açıkladı.

Bugüne kadar yerel yönetimler tarafından yapılan bin 150 kilometrelik bisiklet yoluna destek olduklarını belirten Bakan Kurum, 81 ilde bisiklet yollarının artırılması için 2018’de başlattıkları çalışmaların devam ettiğini dile getirdi.

Avrupa Bisiklet Ağı (Eurovelo) ile entegre olacak 3 bin 165 kilometrelik güzergah için “Şehirlerarası Ulaşım ve Turizm Amaçlı Bisiklet Yolları Master Planı” hazırladıklarını aktaran Kurum,

¹ <https://rayhaber.com/>,2020

Anadolu ve kıyı koridoru olmak üzere 2 etap halinde planlanan bisiklet yollarının 1650 kilometrelik kısmını bu yıl sonuna kadar tamamlanacağını ve 2023 yılı sonuna kadar ülke genelinde toplamda 4 bin 775 kilometre bisiklet ağının kurulmuş olacağını vurguladı.

Bu açıklamalar ışığında bisiklet yolları konusunun ilerleyen dönemde daha fazla gündeme geleceği ve çalışmaların önem kazanacağı düşüncesiyle bu yazıda; Bakanlığın bisiklet yolları konusunda belediyelere verdiği destekler, bazı belediyelerimizdeki bisiklet yolları çalışmaları, Bisiklet Yolları Yönetmeliğinde yerel yönetimlere verilmiş görevlerin yanı sıra potansiyel sorunlar bunlara çözüm önerileri ve dünya kentlerinin bisiklet yolu deneyimleri incelenecektir.

2. BAKANLIK VE BELEDİYE İŞ-BİRLİĞİ İLE BİSİKLET YOLLARI

Belediyelerin hazırlayacakları bisiklet yolu projeleri için bir kılavuz oluşturması ve mevzuata uygun proje temini sağlanarak bürokrasinin azaltılması için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından Bisiklet Yolu Örnek Projesi hazırlanmıştır. Proje paftaları ve görsellerine Bakanlığın internet adresinden ulaşılabilir.

Ayrıca bisiklet yolu projesi hazırlayacak Belediyelere rehber olması amacıyla “Şehir İçi Bisiklet Yolları Kılavuzu” yine Bakanlıkça hazırlanmıştır.

Belediyelere verilen bu teknik desteklerin yanı sıra maddi destekler de verilmektedir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Müsteşarının 18.06.2018 tarihli bir mülakatında²Bakanlıkça Kocaeli, Ordu, Sakarya, Yozgat, Erzurum, Nevşehir, Tokat, Erzincan, Kilis, Malatya ve Kahramanmaraş belediyeleri ile Atatürk Üniversitesi kampüsü ve diğer üniversitelerin bisiklet yolu projelerine toplam 7 milyon 518 bin lira maddi destek sağlandığını, sağlanan toplam 7,5 milyon liralık destekle 91 kilometrelik bisiklet yolu yapılacağını belirtmiştir.

Belediyelerin konuyla ilgili çalışmalarına kısaca bakılacak olursa;

İstanbul’da bisikletli ulaşım ve bisikletli kent içi ulaşımın bir türü olarak kullanımına yönelik çalışmalar 2004 yılı öncesine dayanmaktadır. Ulaşım Planlama Müdürlüğü tarafından 2006 yılında “İstanbul Genelinde Bisiklet Yolları ve Yaya

Yollarının Etüd, Planlama, Projelendirilmesi Çalışması” hazırlanmıştır. “İstanbul Genelinde Bisiklet Yolları ve Yaya Yollarının Etüd, Planlama, Projelendirilmesi ile Bölgesel Ulaşım ve Trafik Etüdlerinin Yapıtırılması İşi” adı altında 5216 sayılı yasa ile belirlenmiş olan İstanbul Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde “Bisikletli ve Yaya Ulaşım Sistemi” oluşturulmuştur. Bu sistem içerisinde İstanbul geneli toplam mevcut bisiklet yolları 83.3 kilometre, uygulama projeleri tamamlanan bisiklet yolları 82.3 kilometre, **2023 hedefi ise 1050 kilometre olarak planlanmıştır.**

Ankara Büyükşehir Belediyesi, Başkent’in yeni ulaşım projelerinden olan 6 farklı güzergahtaki **53,7 kilometrelik** “Bisiklet Yolu Projesi”ni 2019 yılında kamuoyu ile paylaştı. Projenin bir yıl sonra tamamlanacağı öngörülüyor.

İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından kentin ana arterlerinde hız sınırının 50 kilometrenin altında olduğu yaklaşık 40 kilometrelik güzergahta 25 kilometre bisiklet şeridi, 14 kilometre paylaşımlı bisiklet yolu ve 1.5 kilometre ayrılmış bisiklet yolu yapım çalışmalarına başlandı.

Afyonkarahisar, Amasya, Ankara, Antalya, Aydın, Çankırı, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, Kahramanmaraş, Malatya, Rize, Sakarya, Trabzon, Tunceli’de başlanan **toplam 102 kilometrelik bisiklet yolunun yapımının tamamlandığını**; Batman, Bitlis, Çanakkale, İstanbul, Konya, Kırşehir, Kütahya, Mersin, Muğla, Niğde, Ordu, Rize, Siirt, Trabzon, Tokat, Yozgat, Zonguldak illerindeki **toplam 114 kilometrelik bisiklet yolunun yapımına ise devam edilmektedir.**

² <https://www.hurriyet.com.tr/>

3. BİSİKLET YOLLARI YÖNETMELİĞİ

12 Aralık 2019 tarihinde 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 97 nci maddesi ve 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun ek 6 ncı maddesine dayanılarak hazırlanan ve 30976 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren Çevre ve Şehircilik Bakanlığı **Yönetmeliğinin amacı; bisikletin ulaşım, gezinti ve spor gibi amaçlarla kullanılabilmesini sağlamak üzere bisiklet yollarının ve bisiklet park istasyonlarının planlanması, projelendirilmesi ve yapımına ilişkin usul ve esasları belirlenmesi, yapılacak farklı türlerdeki bisiklet yollarının; birbirleriyle, taşıt yollarıyla, yaya kaldırımlarıyla ve ulaşım sistemleri ile bütünleşme ilkelerini belirlemek, özel kanunlar kapsamında korunan alanlarda ilgili mevzuatı uyarınca planlama ve uygulama yapılması sağlamaktır.** Özel kanunlara dayalı yönetmeliklerde aksine bir hüküm bulunmuyorsa bu Yönetmelik hükümleri uygulanacağı da düzenlenmiştir.

Yönetmelik içeriğine girmeden önce, yönetmeliğin dayanağı olan 3194 sayılı İmar Kanununun ek 6 ncı maddesini inceleyelim.

Maddeye göre; “1/6/2019 tarihinden itibaren, imar uygulaması görmemiş alanlar için hazırlanıp onaylanacak yeni imar planlarında, Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara uygun şekilde ve plan bütününde ulaşım amaçlı bisiklet yolları ve bisiklet park istasyonları bulunması

zorunludur. Topoğrafya ve arazi eğimi nedeni ile bisiklet yolu yapılamayan yerlerde ise yaya yolları düzenlenir.” şeklinde dir.

Özetle; 1/6/2019 tarihinden sonra imar görmemiş alanlarda yapılacak yeni imar planlarında bisiklet yollarının ve park istasyonlarının bulunması zorunludur.

Yapılacak imar planlarında bisiklet yolları ve park istasyonlarına yer verilmemesi ise planların iptal sebebi olacaktır.

Yönetmeliği anlamlandırabilmek için otuza yakın tanımlama yapılmıştır. Bu tanımlarda Bisiklet ve bisiklet yoluna ilişkin, detaylar yer almaktadır.

4. BİSİKLET YOLLARI İLE İLGİLİ YEREL YÖNETİMLERİN GÖREVLERİ

“Tanımlar” başlıklı 3. Maddenin (m) bendine burada yer verilmesi uygun görülmüştür. Bu bentte; **İlgili idare, 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun uygulandığı illerde yapım, bakım ve onarımı büyükşehir belediyesinin sorumluluğunda olan yerlerde büyükşehir belediyesini, büyükşehir ilçe belediyesinin sorumluluğunda olan yerlerde büyükşehir ilçe belediyesini; diğer illerde belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde ilgili belediyesini, dışında ise il özel idaresini olarak tanımlanmıştır.**

Bisiklet yollarıyla ilgili yerel yönetimlerin görevleri; Yönetmeliğin “Genel Esaslar” başlıklı 4. maddesinde sayılmıştır.

Şehir içinde öncelikli olarak ayrılmış bisiklet yolu tesis edilmesi esas olmakla birlikte; bisiklet yolunun yapılacağı bölgenin trafik yoğunluğu, fiziksel şartları ve benzeri özellikler dikkate alınarak uygulanacak bisiklet yolu türüne, İdaresince karar verilir. Uygulama imar planında bu Yönetmelikteki hangi tür bisiklet yolunun uygulanacağı belirtilmişse buna uygun projelendirme ve uygulama yapılması zorunludur.

İmar planlarında bisiklet yoluna taşıt yolu ile yaya kaldırımı arasında yer verilmesi esastır. Bisiklet yolları, taşıt yolunun sağ tarafında taşıt yolu ile aynı yönde veya çift yönlü olarak planlanır. Çift yönlü bisiklet yolları için yaya kaldırımı tarafındaki bisiklet şerit yönü taşıt yolu yönü ile aynı olacak şekilde planlama ve projelendirme yapılır.

Ayrılmış bisiklet yolları, bisiklet otopanları, bisiklet köprü ve tünelleri için bu Yönetmelikte yer verilen asgari bisiklet yolu genişliği ve emniyet mesafelerinin toplamından az olmamak koşuluyla uygulama imar planlarında bisiklet yolu genişliği gösterilir. Uygulama imar planında bisiklet yolu türü veya şerit sayısı belirtilmişse buna göre projelendirme ve uygulama yapılır.

Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde yol emniyetini tehlikeye atmak kaydıyla il emniyet müdürlüğünün uygun görüşü ve büyükşehirlerde ulaşım ve koordinasyon merkezi kararı diğer yerlerde il trafik komisyonu kararı alınarak farklı çözümler geliştirilmesi ilgili idarenin sorumluluğundadır.

Bisiklet yolu projesi ilgili idarece ha-

zırlanır, büyükşehir belediyelerinde ulaşım ve koordinasyon merkezi kararı, diğer yerlerde il trafik komisyonu kararı alınmasını müteakip uygulanır.

Bisiklet şeritleri, ayrılmış bisiklet yolları, bisiklet parkurları, kırsal bisiklet bantları, bisiklet otopanları, bisiklet köprü ve tünelleri için proje hazırlanması zorunludur.

Projelerde bisiklet yolunun yakın çevresi, yaya kaldırımı, taşıt yolları, kavşaklar, zemin işaretlemeleri ve çizgileri ile ayırıcılar gösterilir. Bisiklet yolu projesi plan paftalarında ayrıca arazi eğim çizgileri ve mevcut kotlar, röper noktaları ile bisiklet yolu kotları ve her 100 metrede bir boyuna eğim gösterilir.

Bisiklet şeridi haricindeki bisiklet yollarının projelerinde en çok 250 metrede bir olmak üzere doğal eğimi ve zeminde yapılacak yarma ve dolguyu da gösteren bisiklet yolu enkesitlerine yer verilir. Enkesitler 1/50 ölçeğinde çizilir. Ayrıca her 500 metrede bir, 1/20 ölçeğinde, taşıt yolu, bisiklet yolu ve kaldırım mesafelerini ve ayırıcı ebatlarını da gösteren detaylı enkesitlere yer verilir. Proje müellifinin veya idarenin gerekli görmesi halinde enkesit sayısı arttırılır. Projede yol kazı dolgu miktarını belirlemeye esas olarak gerekli durumlarda 1/100 ölçeğinde boyuna kesitlere yer verilir.

Bisiklet yolunun, taşıt yolu veya yaya kaldırımı yüzeyi ile aynı seviyede ya da ikisinin arasında bulunması esastır. Bisiklet köprüleri ve bisiklet köprülü kavşakları hariç bisiklet yolları yaya kaldırımından üst seviyede yapılamaz. Bisiklet alt geçitleri ve giriş çıkış için gerekli eğim

mesafeleri hariç olmak üzere bisiklet yolları taşıt yolu seviyesinin altında yapılamaz. Bu fıkrada yer alan hükümlere aykırı olmamak kaydıyla uygulama imar planında bisiklet yolunun hangi seviyede yapılacağı belirtilebilir.

Paylaşımlı bisiklet yolu, bisiklet şeridi ve ayrılmış bisiklet yollarının yönleri ile taşıt yolunun hızına ve bisiklet yol kotuna bağlı olarak taşıt yolundan asgari emniyet mesafeleri yönetmeliğin eklerinde yer verildiği gibi uygulanır.

Bisiklet yollarının, taşıt yolu kavşak geçişleri ile örtüşen kesimleri uzun ömürlü ve kaydırmaz özellikte mavi renkli boya ile boyanır ve bu kesimlerde bisiklet yolunun sağında ve solunda 50x50 cm ebatlarında kesikli beyaz çizgi kullanılır. Bunun haricindeki kısımlarda bisiklet yollarının boyanması zorunlu değildir. Ancak ilgili idarenin bisiklet yolunun boyanmasını öngördüğü yerlerde mavi renkli boya kullanılır.

Bisiklet yolu ağları üzerinde kent bütünündeki ulaşım sistemleri ile uyumlu, güvenliği sağlayacak trafik işaret ve işaretlemeleri ile sinyalizasyon sistemleri oluşturulur.

Bisiklet yolu ağları ile bisiklet park istasyonlarının yapımı, bakımı ve onarımı ilgili idarenin sorumluluğundadır.

Bisiklet yollarına kullanımı engelleyici bir öge konulamaz ve bisiklet yolu zemin seviyesinden en az 3 metre irtifa kadar herhangi bir engel bulunamaz. Aynı şekilde bisiklet yollarına taşan ağaç dalları için ilgili idarece gerekli önlemler alınır. Bisiklet yollarının bakım ve onarım

gibi nedenlerle kapatılması halinde bu çalışmanın yapılacağı yerin en az 20 metre önüne uyarıcı levha yerleştirilir ve alternatif yön gösterilir. Bisiklet kullanımını zorlaştıran rüzgarlı, karlı, yağmurlu ve benzeri iklim koşullarından korunmak üzere bisiklet yollarında tüp geçit veya panel yapılması ilgili idarenin sorumluluğundadır.

Otopark, garaj ve site girişi gibi taşıt yolundan bağlantı sağlanan ve kısa süreli kullanılan durumlar hariç olmak üzere bisiklet yolları motorlu taşıtlarla kullanılamaz, ilgili idarece yol güzergahı boyunca kaldırım bordürü üzerinde buna dair levhalara yer verilir.

Bisiklet yollarının bisikletlilerce kullanılmasını ve motorlu taşıt sürücüleri için farkındalık oluşturulmasını teminen ilgili idarece uygun görülen yerlerde afiş ve tanıtım panoları ile gerekli uyarılarda bulunulur.

Bisiklet patikaları hariç, diğer bisiklet yollarının zemin üst tabakası olarak asfalt veya beton malzeme kullanılması esas olup güvenli bir sürüş zemini teşkil etmek kaydıyla benzer özellikte malzeme kullanılması idarenin takdirindedir.

Üniversite kampüslerinde yurt ve eğitim binalarını birbirine ve varsa kampüs dışındaki bisiklet yoluna bağlayacak şekilde bisiklet yolları planlanabilir ve ihtiyacı karşılayacak sayıda bisiklet park istasyonları yapılır.

Bisiklet yollarında ayak üzerinde adale gücüyle kullanılanlar da dahil azami sürekli anma gücü 0,25 kilovattı geçmeyen elektrik motoruyla çalışan en az iki teker-

lekli kızakların (tutamaklı veya elektrikli kayak, elektrikli scooter ve benzeri) ve akülü engelli araçlarının kullanılmasına büyükşehirlerde ulaşım ve koordinasyon merkezi kararı diğer yerlerde il trafik komisyonu kararı alınarak ilgili idarece izin verilebilir. Bisiklet otobanlarının bisiklet harici kullanımına yönelik karar alınmaz.

Mülkiyeti kamu kurumlarına ait olanlar için ilgili kurumun olumlu görüşünün alınması şartıyla imar planlarında açık ve kapalı spor tesisleri, park veya rekreasyon alanı olarak ayrılmış yerlerde kapalı mekan arz etmemek kaydıyla ilgili idarece bisiklet sürüş eğitimi alanları tesis edilebilir.

Karayolları Genel Müdürlüğünün sorumluluk sahasına giren taşıt yollarına bitişik olarak bisiklet yolu projelendirilmeden önce uygun görüş alınması kaydıyla ilgili idare tarafından uygulama yapılabilir.

Yaya kaldırımı için ayrılan yerde bisiklet kullanılamaz. Yayalaştırılmış sokaklarda belirli saatlerde bisiklet kullanımına imkan vermek üzere bisiklet şeritleri yapılabilir.

Bisiklet yollarının yapım sürecinde uygulanacak kamulaştırma işlemleri 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre yapılır.

a) Paylaşımlı bisiklet yolları;

Belediye ve mücavir alan sınırları içinde, otomobil için azami hız sınırı en çok 50 km/saat olan, aynı yönde birden fazla şeride sahip taşıt yollarında; taşıt yolunun gidiş yönünde en sağ şeridi ilgili

idare tarafından paylaşımlı bisiklet yolu olarak belirlenebilir.

Paylaşımlı bisiklet yolları için proje hazırlanmaz. Ancak uygulamaya geçilebilmesi için büyükşehir belediyelerinde ulaşım ve koordinasyon merkezi kararı, diğer yerlerde il trafik komisyonunca paylaşımlı bisiklet yolu yapılmasına dair karar alınması ve ayrıca il emniyet müdürlüğünün de uygun görüşünün alınması zorunludur.

Paylaşımlı bisiklet yolu zemininde her 50 metrede bir buna ilişkin renklendirme ve işaretleme yapılır, sokak başlangıçlarında ve güzergâh boyunca yaya kaldırımında 100 metre aralıklar ile buna dair uyarıcı levha konulur.

Belediye ve mücavir alan sınırları içinde olsa dahi Karayolları Genel Müdürlüğünün sorumluluk alanındaki il ve devlet yollarında hız sınırına bakılmaksızın paylaşımlı bisiklet yolu yapılamaz.

b) Bisiklet şeritleri;

Bisiklet şeritleri; belediye ve mücavir alan sınırları içinde, otomobil için azami hız sınırı en çok 50 km/saat olan taşıt yollarına bitişik olarak, taşıt yolu seviyesinde ve fiziksel ayırım yapılmaksızın, taşıt yolunun sağında ve gidiş istikametinde tek yönlü olarak uygulanır. İlgili idarece uygun görülen yayalaştırılmış sokaklarda da bisiklet şeridi ayrılabilir.

Bisiklet şeritleri yönetmelik eklerine uygun olarak projelendirilir ve yapılır. Bisiklet şeridi projesinde 1/200 ölçekli plana yer verilir.

Belediye ve mücavir alan sınırları içinde olsa dahi Karayolları Genel Mü-

dürlüğünün sorumluluk alanındaki il ve devlet yollarında hız sınırına bakılmaksızın bisiklet şeridi yapılamaz.

c) Bisiklet parkurları;

Bisiklet parkurları; taşıt trafiğinden arındırılmış, millet bahçesi, park, rekreasyon alanı gibi yeşil alanlar ile ilgili mevzuatına aykırı olmamak kaydıyla özel kanunları kapsamında korunacak alanlarda uygulanır.

Bisiklet parkurlarında ilgili idarece gerekli emniyet tedbirleri alınmak kaydıyla parkur şerit genişlikleri tek yönde asgari 90 cm olarak uygulanır. Bisiklet parkuru projesinde 1/200 ölçekli plana yer verilir.

Bisiklet parkurunun yaya yoluna bitişik olmaması halinde bisiklet şerit kenar çizgisi boyanma mecburiyeti yoktur. Ancak parkur zemininde bisiklet ve yön işareti gösterilmesi zorunludur.

d) Bisiklet patikaları;

Bisiklet patikaları için proje hazırlanmaz. Ancak patika hattı, varsa 1/1000 ölçekli kadastro haritası üzerine, yoksa aynı ölçekli halihazır harita üzerine ilgili idaresince işlenir. Bisiklet patikası genişliği 70 cm'den az olamaz.

Bisiklet patikaları sürüş güvenliği-ne engel olmayacak şekilde, sıkıştırılmış toprak zemin veya stabilize yol olarak tesis edilebilir.

Bisiklet patikalarının başlangıç ve bitiş noktalarına ilgili idaresince patika uzunluk bilgisini ve uygun ölçekli kro-kisini de gösteren levha konulur. Ayrıca bisiklet patikasında en çok 1 kilometrede

bir patika hattındaki konumu gösteren levhaya ve en çok beşyüz metrede bir bisiklet yolu levhasına yer verilir.

e) Trafik güvenliği ve hız;

Bisiklet otobanları hariç olmak üzere bisiklet yolunun özelliğine ve bulunduğu yere göre ilgili idarece farklı hız sınırlamaları belirlenebilir.

Yönetmelik hükümleri uyarınca taşıt yolu seviyesi ile diğer seviyelerde yapılacak aynı veya farklı türdeki bisiklet yolları uygun rampa ile birbirine bağlanır.

İlgili idarece bisiklet yollarında yaya güvenliğini tehlikeye sokacağına karar verilen yerlere hız kesici engeller konulur. Su tahliyesi ve benzeri amacıyla boşluk bölümlerine bisiklet tekerleği girmeyecek mazgallar kullanılır.

f) Bisiklet yolu işaretlemeleri;

Yayalaştırılmış sokaklarda ilgili idarece bisiklet şeritleri tesis edilmesi durumunda bisikletli hızının azami 10 km/saat'i aşamayacağına dair sokak girişlerinde işaret ve levha konulur.

g) Bisiklet yollarında geçişler;

Geçişlerde motorlu taşıtlar ve bisikletliler için ayrı trafik ışıklarının birbiriyle uyumlu çalışması suretiyle, sinyalizasyon sistemi yaya, bisiklet ve motorlu araçlar için ayrı ayrı tesis edilir. Sinyalize edilmiş kavşaklarda, bisikletlilerin kırmızı ışık süresince güvenliğinin sağlanması ve diğer yol kullanıcıları tarafından görülebilecek bir şekilde motorlu araç kuyruğunun önüne geçebilmesi için taşıt yolundaki bir veya daha fazla şeritte, motorlu araçların durma çizgisi ile yaya

geçit çizgileri arasındaki 3 metrelik mesafede Ek-1 Şekil-29'daki gibi bisikletli bekleme alanları yapılabilir. Sinyalize edilmiş kavşaklarda bisikletliler için ayak dayama aparatı yapılması ilgili idarenin takdirindedir.

ğ) Bisiklet park istasyonları yapım kuralları;

İlgili idare tarafından yeterli büyüklük ve sayıda bisiklet park istasyonları tesis edilmesi kaydıyla bu istasyonlarda bisiklet kiralama veya paylaşım hizmeti verilebilir.

Bisiklet park istasyonlarında elektrikli bisikletler için şarj noktası tesis edilmesi ilgili idarenin takdirindedir.

İmar planında ayrılan bisiklet park istasyonları haricinde ilgili idarece uygun görülen kamu kurumlarına veya özel mülkiyete ait yerlerde ilgili kurumdan veya yapı sahiplerinden izin alınarak yapı veya parsel bünyesinde kolaylıkla erişilebilir bisiklet park istasyonu tesis edilebilir.

h) Bisikletlilerin ulaşım sistemine entegrasyonu;

Toplu taşımada ilgili idarelerin belirleyeceği güzergâhlarda ve sayılarda bisiklet taşıma aparatlarına sahip otobüsler kullanılır, otobüs sürücülerine gerekli eğitim verilir ve bilgilendirme yapılır. Bisiklet taşıma aparatına sahip otobüsler öncelikle yokuşun fazla, trafiğin yoğun olduğu yollarda kullanılır.

Raylı ulaşım sistemi araçlarına bisikletle erişim için ilgili idarece rampa veya mekanik platform yapılır.

İlgili idarece yolcu yoğunluğunun fazla olduğu saatlerde günlük sayı sınırlaması dâhilinde, diğer saatlerde ise herhangi bir sayı sınırlamasına tabi olmadan şehir içi raylı ulaşım sistemlerine ve vapur, feribot gibi deniz yolu araçlarına bisikletle girişe müsaade edilir. Raylı ulaşım sistemi araçlarında bisiklet sabitleyici aparat bulunan kompartıman ayrılabilir. Yeni temin edilecek raylı sistem araçlarında bisiklet kompartımanı ayrılması zorunludur. Bisiklet kompartımanlarının bulunduğu raylı ulaşım sistemi araçlarında ve bu araçlara biniş yerlerinde, bisiklet ile binilebildiğine dair görsel veya yazılı yönlendirme işaretleri yerleştirilir. Durakların yakın çevresinde açık, kapalı veya katlı bisiklet park istasyonları tesis edilir.

Toplu taşıma araçlarında bisiklet sayısı ve ağırlığı dikkate alınarak ulusal veya uluslararası sertifikaya sahip bisiklet taşıma aparatları ilgili idarenin sorumluluğunda kullanılır.

4. SORUNLAR

En çok karşılaşılan sorunlar şu şekildedir;

- Diğer yol kullanıcılarının bisiklet kullanıcılarına saygı göstermemesi
- Projeler gerçekleştirilirken toplu-mun projelere dahil edilmemesi
- Diğer ulaşım modlarıyla entegrasyon eksikliği
- Altyapı eksiklikleri
- Bisiklet kullanımına ve bisiklet kullanıcılarına yönelik farkındalığın olmamasıdır.

En çok öne çıkan çözüm önerileri ise şu şekilde sıralanmaktadır:

- Bisikletin diğer ulaşım türleri ile entegre bir şekilde çalışması için ulaşım master planı hazırlanması gerektiği
- Bisiklet yollarının toplu ulaşım yolları (metro, metrobüs, tramvay, otobüs) ile entegre olması ve bu alanlarda yeterli, güvenli, ekonomik otoparkların oluşturulması gerektiği
- Büyük kentlerin topografyasına uygun çözümler geliştirilmesi gerektiği
- Yerel yönetimler bisikletli ulaşım konusunda çalışan STK'lar, yerel halk ve diğer ilgili paydaşların katılımını sağlayarak altyapı projeleri gerçekleştirilmesi gerektiği
- Sürücü eğitimine bisikletlilerin de dahil edilerek öfke kontrolü ve trafik eğitimi konusunda çalışmalar yapılması gerektiği

5. DÜNYA'DA BİSİKLET YOLLARI³

New York kentinde, Bisiklet Ağı Geliştirme Programı; ayırıcılı bisiklet yolu, ayırıcısız bisiklet yolu, özel bisiklet işaretleri ve kavşaklarda yer alan bisikletli bekleme alanı ile bisiklet kullanıcılarının güvenliğini yüksek oranda arttırmıştır. Söz konusu güvenlik önlemleriyle bisiklet kullanıcılarının yaşadığı yaralanmalı kaza sayısında düşüş ve bisiklet kullanımında artış sağlamıştır

3 istka.org.tr, 2014

Ayırıcısız bisiklet yolları, tüm bisiklet yollarında olduğu gibi sağlık açısından sağladığı pek çok yararın yanı sıra bölgenin ekonomik canlılığını olumlu yönde etkilemiş ve yeşil alanların artışına katkı sunmuştur. NYC Ulaşım Planlama Departmanı'nın raporlarına göre ayırıcısız bisiklet yolları bulunan bölgelerde işletmelerin satış grafiği yükselmekte ve koruma alanları oluşturulurken yüzlerce ağaç dikilmektedir

2007 yılında **Meksika**'nın Çevre Bakanlığı şehrin bisiklet yol ağını genişleten, sokakları bisikletliler için daha güvenli hale getiren tasarımları kapsayan ve toplu taşıma ile entegrasyonu destekleyen Bisiklet Hareketlilik Stratejisi'ni uygulamaya koymuştur. Program kapsamında, çoğu tek yönlü ve motorlu taşıtlardan ayrılmış 50 kilometrelik ayırıcısız bisiklet yolu uygulanmıştır. Ayırıcısız bisiklet yollarının bulunduğu alanlarda hız limiti saatte 30 km ve altına indirilerek trafiğin yavaşlaması da sağlanmıştır

Çeşitli ulaşım türlerini içeren yolculukları arttırmak amacıyla toplu taşıma istasyonlarında bisiklet park alanları oluşturulmuş ve otobüslere bisiklet aparatları yerleştirilmiştir. Ek olarak, 2010 yılında uygulamaya konulan "Ecobici" isimli bisiklet paylaşım programı ile bisiklet kullanım oranı önemli ölçüde artmıştır. Programın uygulamaya açıldığı 2010 senesinde kişisel bisiklet kullanım oranı %50 oranında artmıştır

Rio de Janeiro; "Rio, Bisikletin Başkenti" kampanyası, bisikletin rekreasyon ya da hobi amaçlı kullanımından çok bir ulaşım aracı olarak kullanımının önemi vurgulamaktadır.

Bununla birlikte, kentin Copacabana gibi yoğun alanlarında kullanılmak üzere en yüksek hız limitini araçlar için saatte 30 km'ye indirecek hız kesiciler uygulamaya konulmuştur. Bu gibi uygulamalarla Rio'da bisiklet altyapısı gelişmeye devam ettikçe bisikletli sayısındaki artışın devam ettirilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, bisikleti toplu taşımayla entegrasyonunu iyileştirmek adına metro ve metrobüs istasyonlarında bisiklet park alanları, otobüslerde de bisiklet için alanlar oluşturulması planlanmaktadır.

6. SONUÇ

Dünya ülkelerindeki ulaşım aracı olma algısından farklı olarak ülkemizde bisiklet konusundaki en geniş algı bisikletin hobi ve spor amaçlı kullanımınıdır. Bu algı nedeniyle ülkemizdeki bisiklet yolları, çoğunlukla sahil ve mesire alanlarında kendine yer bulabilmektedir.

Oysaki çevre kirliliğinin artışı ve petrol ve türevleri gibi kısıtlı enerji kaynaklarıyla sağlanan ulaşımın yerini bisiklet alabilir. En büyük yanılgılardan biri de, bisikletin yakın mesafe ulaşım aracı olarak algılanmasıdır. Bisiklet yollarının toplu taşıma ile entegre edilerek uzun mesafeler için kullanımı da mümkündür. Buradaki kasıt bisiklet sürücüsünün uzun mesafenin tamamını bisiklet ile alması değil, bir çok akıl kent tasarımında da olduğu gibi insanların kamusal kullanıma sunulmuş bisikletlerle metro, metrobüs gibi herhangi bir ulaşım aracına kadar gidip toplu taşımayı kullandıktan sonra da yeniden kamusal bisikletlerle yollarına devam etmesidir.

Bunun için sahil ve mesire alanları

dışında sokak, cadde ve hatta otoyollarda da bisiklet yollarına yer açılması gerekmektedir.

Yapılan mevzuat çalışmaları ile konuyla ilgili somut adımlar atılmış olup düzenleme ile,1/6/2019 tarihinden sonra imar görmemiş alanlarda yapılacak yeni imar planlarında bisiklet yollarının ve park istasyonlarının bulunması zorunluluk haline getirilmiştir. Böylelikle imar planları yapılırken bu durumun gözetenilmesi planların açısından bir iptal sebebi olabilecektir.

Diğer taraftan; Çevre ve Şehircilik Bakanlığının belediyelere bu konuda teknik ve maddi desteklerinin olduğunu detaylıca yazımızda inceledik.

Buradaki önemli husus plan bütünlüklerinin sağlanarak yeni imar planlarında yer alacak bisiklet yollarının genele yayılmasının sağlanarak bisikleti ulaşım aracı haline getirmektir.

Belediyelerimiz Bakanlığın kılavuzundan ve plan proje örneklerinden yararlanarak gerektiği hallerde maddi destek talebinde bulunarak bunu gerçekleştirebilirler.

KAYNAKÇA

www.csb.gov.tr

www.mevzuat.gov.tr

<https://www.istka.org.tr/media> 2014, erişim tarihi:17.07.2020

<https://rayhaber.com/haber> tarihi:04.06.2020 erişim tarihi:18.07.2020

www.csb.gov.tr/gm/meslekihizmetler/index.php?Sayfa=duyurude-tay&Id=137855

Öğr. Gör. Dr. Güven DENİZ

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Devrek Meslek Yüksekokulu
Yerel Yönetimler Programı

KURUMLARARASI GEÇİŞLERDE GEÇ MUVAFAKAT İŞLEMİNE TAZMİNAT KARARI

1. GİRİŞ

Memurlar açısından kurumlararası geçiş herhangi bir devlet kurumunda görev yapmakta iken; başka bir devlet kurumuna geçiş yapabilmek olarak tanımlanmaktadır. Kişiler kişisel tercihleri veya ilgili kurumda daha aktif olarak görevlerini icra edecekleri şeklinde sebepler nedeniyle kurumlararası geçişi tercih etmektedirler. Bilindiği üzere, bir memur başka bir kurumdaki her unvana naklen atama isteyememektedir. Naklen atama istenilecek unvanın, o kurumun görevde yükselme ve unvan değişikliği yönetmeliğine uygun olması gerekmektedir. Bu kapsamda memurların, asaletlerinin onaylanmasından sonra diğer kurumdaki memurluklara ve KİT'lerdeki sözleşmeli personel pozisyonlarına naklen geçiş hakkı vardır. Aday durumunda olan

memurlar ancak KPSS süreci ile başka kurum ve unvanlara naklen atanabilirler.

Bu çalışmada, kurumlararası geçiş, muvafakat işlemleri ve muvafakatın geç verilmesi halinde tazminat ödeme yükümlülüğü hakkında bilgi sunulacak ve güncel yargı kararlarından bahsedilecektir.

2. KURUMLARARASI GEÇİŞ VE MUVAFAKATNAME VERİLMESİ

Kurumlararası geçişle ilgili, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda veya yönetmeliklerde açık bir hüküm bulunmamaktadır. Uygulamada muvafakat verilmesi suretiyle geçişler yapılmaktadır. Muvafakatnameler hukuken, bireylerin bizzat kendi şahsiyetleri dışında kendi hakları için tüzel veya özel kişilere vermiş olduğu bir çeşit izin belgesidir.

Öncelikle memurların, asaletlerinin onaylanmasından sonra diğer kurumlardaki memurluklara ve KİT'lerdeki sözleşmeli personel pozisyonlarına naklen geçiş hakkı vardır. Aday durumunda olan memurlar ancak KPSS süreci ile başka kurum ve unvanlara naklen atanabilirler. KİT'teki sözleşmeli personel hariç olmak üzere sözleşmeli personel olarak çalışmakta olanların naklen geçiş hakkı yoktur. Bir kamu kurumuna memur olarak atanan kişinin ilk statüsü aday memurluktur. Aday memurluk süresi 1 ila 2 yıl arasında değişmektedir. Aday memurluk süresinin ne kadar olacağı 657 sayılı Kanun da düzenlenmiştir. Kanunun 54 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki düzenleme şu şekildedir:

“Aday olarak atanmış devlet memurunun adaylık süresi bir yıldan az iki yıldan çok olamaz ve bu süre içinde aday memurun başka kurumlara nakli yapılamaz.”

Bu hükme göre adaylık süresi 1 ile 2 yıl arasında değişebilmektedir. Kamu kurumlarının hangi süreyi uygulayacağı kendi takdirlerinde olan bir konudur. Ancak, uygulamaya esas görüşler veren mülga Devlet Personel Başkanlığı bu madde hakkında önemli bir mütalaa vermiştir. Başkanlık mütalaaasında, “657 sayılı Kanun un 54 üncü maddesinde geçen “nakil” ibaresinden memurun başka kurumlarda durumuna uygun bir kadroya sınava tâbi tutulmaksızın naklen atanmasının anlaşılması gerektiğinden, sınav sonucuna göre yapılan atamalar gereğince yapılması gereken nakiller 54 üncü maddesinde geçen nakil anlamında değerlendirilmemektedir.”

Bir memur başka bir kurumdaki her unvana naklen atama isteyemekte-

dir. Naklen atama istenilecek unvanın, o kurumun görevde yükselme ve unvan değişikliği yönetmeliğine uygun olması gerekmektedir. Örneğin memur olarak çalışan bir kişi, mühendislik mezunu olsa dahi, başka bir kurumdaki mühendis kadrosuna naklen atanamaz. Sadece şuan bulunduğu unvanla aynı denkteki diğer unvanlara naklen atama isteyebilir. Aynı denkten neyin anlaşılması gerektiği, geçiş yapılmak istenen kurumun atama ve yer değiştirme yönetmeliğinde yer almaktadır. Örneğin belediyeden, TSK'dan veya üniversiteden başka bir belediyeye, üniversiteye veya genel bütçeli kurumlara nakil hakkında da aşağıdaki işlem basamakları uygulanmaktadır;

1- Geçiş yapılmak istenen kurumun personel genel müdürlüğüne, naklen geçiş yapılmak istediğine dair bir dilekçeyle başvurulmalıdır (Kurum bu başvuruya olumlu yanıt vermek zorunda değildir. Takdir hakkı vardır. Bu nedenle, kurumun en üst düzey yöneticisine ulaşılmalıdır)

2- Geçiş yapılmak istenen kurum geçişi kabul ederse, bu halde, çalışılan kuruma muvafakat sorulacaktır.

3-Çalışılan kurumun muvafakat vermesi gerekmektedir. (Muvafakat vermesi zorunlu değildir. Ancak muvafakat verilmeme işleminde hizmet gereklerine uygunluk olmadığı düşünülüyorsa, dava konusu edilebilir)

4- Muvafakat verilirse, yeni kurum atama yapar.

5- Atamayı yapan kurum, çalışılan kuruma ilişik kesme yazısı yazar. (İlişik kes yazısına rağmen, kurumlar bu yazıyı da bekletmektedir. Kanunen, “ilişik en

geç 15 günde kesilir” diye bir kural bulunmamaktadır)

6-Çalışılan kurum, ilişkisi keser. Kişiye tebliğ edilir. Kişi tebliğ ettikten sonra, kurumdan ayrılır ve diğer kuruma başlar.

Muvafakat taleplerinin değerlendirilmesinde genel olarak aşağıdaki ilkelere dikkat edilir:

a) Memurun sağlık mazeretine dayanarak yer değiştirme talebinde bulunabilmesi için: Kendisi, eşi, kanunen bakmakla yükümlü olduğunu belgelendirdiği annesi, babası, bakmakla yükümlü olduğu çocukları ve yargı kararı ile vasi tayin edildiği kişilerin hastalığının çalışılan ilin mücavir alanında tedavisinin mümkün olmadığı veya aynı ilde söz konusu kişilerin sağlık durumunun tehlikeye düşeceğini tam teşekküllü devlet hastanesi, Eğitim ve Araştırma Hastanesi veya Üniversite Hastanelerinden alınacak sağlık kurulu raporu ile belgelendirmeleri gerekir. Naklen gitmek isteyen personel tarafından sağlık mazereti nedeniyle kuruma verilen sağlık kurulu raporunu kurum, gerekli görmesi halinde hakem hastaneye yeniden değerlendirilmek üzere gönderme hakkına haizdir.

b) Aile birliği mazeretine bağlı yer değişikliği talebinde; Kamu personeli olan eşinin, kurumlar arası yer değiştirme suretiyle çalışılan ilde (ilçelerdahil) atanma imkânının olmaması veya mevzuatı uyarınca eşinin zorunlu yer değiştirmeye tabi tutulan bir görevde bulunması ve bunu belgelendirmesi gerekir. Kamu personeli olmayan eşinin son 2 yıl içerisinde kesintisiz SGK ya da Bağ-kur hizmetinin olması ilgili işte halen çalışıyor olması ve bu durumu belgelendirmesi gerekir.

c) Can güvenliğine bağlı yer değişikliği talebinde; Memurun kendisinin, eşinin veya bakmakla yükümlü olduğu çocuklarından birinin çalışılan ilde kalmasının can güvenliğini tehdit altında bırakacağına adli veya mülki idare makamlarından alınacak belgeyle belgelendirilmesi gerekir.

d) Halen görev yaptığı görevden daha üst bir göreve yükselmesi veya kariyer unvanlı bir kadroya atamasının yapılmış olması.

e) KPSS sonuçlarına göre merkezi yerleştirme sonucunda başka kurumdaki daha üst bir göreve atanmış olması.

Taleplerin değerlendirilmesine geçilmeden önce, ilgili yıl için muvafakat verilecek kontenjan sayısı tespit edilir. Muvafakat talepleri başvuru formundaki bilgi ve belgeler dikkate alınarak değerlendirilir. Değerlendirme yapacak birimler gerek görmeleri halinde başvuruda bulunan personelden ek bilgi, belge ve açıklama isteyebilir. **Muvafakat taleplerinin tespit edilen kontenjan sayısından fazla olması halinde:**

a)Varsa askerlik ve diğer nedenlerle alınan aylıksız izinler çıkarıldıktan sonra kalan fiili hizmet süresi fazla olana,

b) Hizmet süresinin eşit olması halinde disiplin cezası almamış olana,

c) Eşitliğin devam etmesi halinde evli olana,

d) Yine eşit olması halinde yaşça büyük olana öncelik verilir. Muvafakati uygun görülen personele İlgili Makama hitaben muvafakat belgesi verilir.

Bu başlık altında belirtilen hususların tüm kurumlarca uygulanması beklen-

mez. Söz konusu kriterler, değerlendirme yapılırken yol gösterici olma konumundadırlar.

Öte yandan, belediyeler açısından 02.07.2020 günlü, 31173 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik”, liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerde görev yapan Devlet memurlarının görevde yükselme ve unvan değişikliklerine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla yürürlük kazanmıştır.

Anılan yönetmelik, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerde, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapan devlet memurlarından, belirtilen kadrolara görevde yükselme veya unvan değişikliği suretiyle atanacakları kapsamakla birlikte, hizmet grupları arasındaki geçişlere ilişkin düzenlemeleri de içermektedir.

3. KURUMLARARASI GEÇİŞLERDE GEÇ MUVAFAKAT İŞLEMİNE TAZMİNAT KARARI

Kurumlararası geçişte geç muvafakat verilmesine ilişkin güncel bir mahkeme kararı yayınlanmıştır. Danıştay 2. Dairesinin 25/03/2019 günlü, E:2018/3215 ve K:2019/1432 sayılı kararındaki kontrol mühendisi olarak görev yapan davacı tarafından, enerji uzman yardımcısı olarak atanmasına muvafakat verilmemesi işlemini “**hizmet kusuru**” saymıştır. Genel

olarak hizmet kusuru bir kamu hizmetinin kuruluş ve işleyişindeki aksaklık ve bozukluktur. İdarenin uygunsuz, iyi olmayan bir etkinliği, kusurlu bir davranışı, hizmetin gereği gibi yapılamaması, idarenin yeterli olanaklara sahip olmaması kullanmak zorunda olduğu yetkiyi kullanmamak ve harekete geçirmemek suretiyle zarara sebebiyet vermesi; kamu hizmetinin işleminde olağan sayılmayacak bir gecikme, işin gerektirdiği çabukluğun gösterilmemesi hallerinde idarenin hizmeti kusurlu işlettiği kabul edilmelidir.

Hizmet kusuru olarak sayılabilecek durumlar şunlardır;

- 1. Hizmetin kötü işlemesi:** Hizmetin gerekli dikkat, özen ve kalitede sunulmaması durumudur. Dolayısıyla bu durumda hizmet, gereği gibi yerine getirilmemiştir. Devlet hastanesinde tedbirsizlik ve meslekte acemilik nedeniyle hatalı enjeksiyon yapılarak davacının kolunun kangren olmasına ve kesilmesine yol açılması veya belediye asfalt çalışmasında vatandaşın mülküne zarar verilmesi hizmetin kötü işlemesine örnek olarak verilebilir.
- 2. Hizmetin geç işlemesi:** Hizmetin olağandışı bir gecikme veya yavaşlıkla yerine getirilmesi durumudur. Ameliyat edilmesi gereken bir hastanın ameliyatının ilgisizlik yüzünden gecikmesi veya bir belediye memurunun terfiinin gecikmesi nedeniyle oluşan zararlar hizmetin geç işlemesi kapsamında değerlendirilebilir.

3. **Hizmetin hiç işlememesi:** İdarenin yükümlü ve görevli sayıldığı bir konudaki hizmetini yerine getirmemesi durumudur. Hizmetin hiç işlememiş olması hali, kolluk kuvvetlerinin veya zabıtalara işe karışmaması biçiminde kendini gösterebilir.

Danıştay 2. Dairesinin anılan kararında X Kurumu Bölge Müdürlüğü Kamulaştırma Başmühendisliğinde kontrol mühendisi olarak görev yapan davacı tarafından, enerji uzman yardımcısı olarak atanmasına muvafakat verilmemesi nedeniyle uğradığını ileri sürdüğü 8.000-TL maddi ve 1.000-TL manevi zararın tazminine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Danıştay Beşinci Dairesinin 14/11/2014 günlü, E:2012/491, K:2014/7985 sayılı kararıyla, ilk derece mahkemesi kararının gerekçesiz olması nedeniyle bozulmasına hükmedilmiştir. İlk derece mahkemesi, "atanmadığı kadrodan para alamayacağı" dolayısıyla ortada «maddi bir zarar» olmadığına karar vermiştir. Danıştay Beşinci Dairesinin 12/05/2016 günlü, E:2015/5846; K:2016/3015 sayılı kararıyla reddedilerek Mahkeme kararı onanmıştır.

Davalı bu kararı temyiz etmiş ve Danıştay Başkanlık Kurulunun kararı ilse dosya Danıştay 2. Daireye sevk etmiştir. Danıştay 2. Dairesi ise manevi tazminata ilişkin kısmı onanmış ancak muvafakat verilmemesi işleminin «hizmet kusuru oluşturduğu» gerekçesi ile kararı bozmuş ve ilk derece mahkemesinden «ortada maaş farkı kaybı gibi unsurların» varlığının araştırılmasını talep etmiştir. İlk derece mahkemesince istenilen bil-

gi ve belgeler neticesinde; kontrol mühendisi olarak aldığı net maaş ile enerji uzman yardımcısı olarak atanmaların aldığı net maaş arasındaki fark ay bazında karşılaştırıldığında, toplamda 5.236,88 TL davacı lehine fark olduğu görülmüş olup, davacının 8.000 TL maddi tazminat isteminin, 5.236,88-TL'lik kısmının davalı idareye başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesi istemi yönünden davanın kabulüne, geriye kalan fazlaya ilişkin maddi tazminat talebi yönünden ise davanın reddine hükmedilmiştir. Danıştay 2. Dairesi bu kararı bozmuştur. Gerekçe olarak emsallerinin göreve başladığı tarihin esas alınması gerektiğini belirtmiştir.

Buna göre yapılan hesaplama üzerine ilk derece mahkemesi 7.256,39-TL'lik kısmının davalı idareye başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesi istemi yönünden kabulüne karar vermiştir. Söz konusu karar aşağıdaki gibidir;

“İdare Mahkemesince Danıştay Beşinci Dairesinin bozma kararına uyularak verilen... günlü, E:... ;K:...sayılı kararlar; “hukuken” personeli olan davacının, atanmadığı bir kadronun, parasal haklarından yararlanması da söz konusu olamayacağından, dava konusu işlem nedeniyle davacının “gerçekleşmiş” bir maddi zararının varlığından da söz edilemeyeceği, bu belirlemeye göre, davacıya maddi tazminat ödenmesine hukuken olanak bulunmadığı, idarenin takdir yetkisi dahilindeki muvafakat vermeme işleminden dolayı davacıya manevi tazminat ödenmesini gerektirecek koşulların da bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine hükmedilmiştir.

Davacının dava konusu işlemin hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek yaptığı

temyiz başvurusu, Danıştay Beşinci Dairesinin 12/05/2016 günlü, E:2015/5846; K:2016/3015 sayılı kararıyla reddedilerek Mahkeme kararı onanmıştır.

Davacının; dava konusu işlemin hukuka aykırı olduğunu öne sürerek kararın düzeltilmesini ve Mahkeme kararının bozulmasını istemesi üzerine, Danıştay dava daireleri arasındaki iş bölümünün yeniden belirlendiği Danıştay Başkanlık Kurulu'nun 01/08/2016 günlü, K:2016/32 sayılı kararına istinaden Danıştay İkinci Dairesi esasına alınan dosyada, Danıştay İkinci Dairesi'nin 11/04/2017 günlü, E:2016/15665, K:2017/2968 sayılı kararıyla, Mahkeme kararının manevi tazminat isteminin reddine ilişkin kısmının onanmasına, maddi tazminat isteminin reddine ilişkin kısmının ise "Muvafakat verilmemesi neticesinde davacının enerji uzman yardımcısı kadrosuna geç atanması'nun hizmet kusurunu oluşturduğu, idarenin yargı kararıyla hukuka aykırılığı saptanan işlemleri nedeniyle davacının var ise yoksun kaldığı maaş farklarını ödemesi gerektiği, İdare Mahkemesince, iki görev arasında maaş farkı bulunup bulunmadığının, bir başka ifadeyle, tazmin edilecek bir zararın oluşup oluşmadığının araştırılmasından sonra maddi tazminat istemi hakkında bir karar verilmesi gerektiği" gerekçesiyle bozulmasına hükmedilmiştir.

Danıştay İkinci Dairesinin 11/04/2017 günlü, E:2016/15665, K:2017/2968 sayılı kararına bozma yönünden uyularak İdare Mahkemesince verilen... günlü, E:, K.: sayılı kararlar; Mahkemelerinin ... günlü ara kararı ile davacıya muvafakat verilmeyen tarih ile EPDK bünyesinde enerji uzman yardımcısı olarak başlayacağı tarih

(emsallerine göre), arasında maaş farkı bulunup bulunmadığının, bir başka ifadeyle, tazmin edilecek bir zararın oluşup oluşmadığının sorulduğu, davalı idarece gönderilen maaş bordrolarında, muvafakat verilmeyen tarihte davacının kontrol mühendisi iken aldığı maaş ile atandığı enerji uzman yardımcısı kadrosunda aldığı maaş arasında fark olduğunun anlaşıldığı, EPDK'nun davacıya muvafakat verilmesini istediği tarih baz alınarak, eğer söz konusu tarihte muvafakat verilseydi, EPDK bünyesinde enerji uzman yardımcısı olarak başlayacağı tarih ile (emsallerine göre), İdare Mahkemesinin... günlü, E: ... ; K:...sayılı kararıyla muvafakat verilmemesi işleminin iptaline karar verildiği tarihten sonra Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunda göreve başladığı tarih arasında, kontrol mühendisi olarak aldığı net maaş ile enerji uzman yardımcısı olarak atanmaların aldığı net maaş arasındaki fark ay bazında karşılaştırıldığında, toplamda 5.236,88 TL davacı lehine fark olduğu görülmüş olup, davacının 8.000 TL maddi tazminat isteminin, 5.236,88-TL'lik kısmının davalı idareye başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesi istemi yönünden davanın kabulüne, geriye kalan fazlaya ilişkin maddi tazminat talebi yönünden ise davanın reddine hükmedilmiştir.

Söz konusu kararın aleyhlerine olan kısımlarının taraflarca temyiz edilmesi üzerine, Danıştay İkinci Dairesinin 25/03/2019 günlü, E:2018/3215, K:2019/1432 sayılı kararıyla; İdare Mahkemesince davacı ile benzer durumda olanların göreve başladığı 07/06/2010 tarihinden itibaren davacının yoksun kaldığı parasal hakların belirlenerek bir hesaplama yapılması gerekirken, 15/07/2010

tarihinden sonrasına ilişkin maaş farkları dikkate alınarak hesaplama yapılmasında hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle Mahkeme kararının bozulmasına hükmedilmiştir.

.... İdare Mahkemesince verilen ... günlü, E:..., K:... sayılı temyize konu kararlar; davalı idare tarafından sunulan maaş bordrolarından, davacının 07/06/2010 tarihinden itibaren yoksun kaldığı parasal haklarının tutarının (kontrol mühendisi olarak aldığı net maaş ile enerji uzman yardımcısı olarak atanmaların aldığı net maaş arasındaki farkın) 7.256,39-TL olarak hesaplandığı ve belirtilen tutarın davalı idarece tazmini gerektiğinden; davanın 7.256,39-TL'lik kısmının davalı idareye başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesi istemi yönünden kabulüne, 7.256,39-TL'yi aşan fazlaya ilişkin maddi tazminat istemi yönünden ise davanın reddine hükmedilmiştir.

İdare ve vergi mahkemelerinin nihai kararlarının temyizen bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı halinde mümkündür. Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenleri kararın kabule ilişkin kısmının bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.”

4. SONUÇ

Kurumlararası geçiş herhangi bir devlet kurumunda görev yapmakta iken; başka bir devlet kurumuna geçiş yapabilmek olarak tanımlanmaktadır. Kişiler kişisel tercihleri veya ilgili kurumda daha aktif olarak görevlerini icra edecekleri şeklinde sebepler nedeniyle kurumlara-

rası geçişi tercih etmektedirler. Memurların, asaletlerinin onaylanmasından sonra diğer kurumlardaki memurluklara ve KİT'lerdeki sözleşmeli personel pozisyonlarına naklen geçiş hakkı vardır. Aday durumunda olan memurlar ancak KPSS süreci ile başka kurum ve unvanlara naklen atanabilirler. **Kurumlararası geçişle ilgili, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda veya yönetmeliklerde açık bir hüküm bulunmamaktadır. Uygulamada muvafakat verilmesi suretiyle geçişler yapılmaktadır.**

Kurumlararası geçişte geç muvafakat verilmesine ilişkin güncel bir mahkeme kararı yayınlanmıştır. Danıştay 2. Dairesi, kontrol mühendisi olarak görev yapan davacı tarafından, enerji uzman yardımcısı olarak atanmasına muvafakat verilmemesi işlemini “hizmet kusuru” saymıştır ve tazminata hükmetmiştir.

Yerel yöneticilerimizde mevafakat verilmesi işlemlerinde siyasi davranmayıp, atamanın önemine binaen işlem yapmaları önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu
23.07.1965 – 12056

Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik, 04/07/2009 - 27278

<https://www.memurlar.net/haber/905729/gec-muvafakat-verme-islemine-tazminat-karari.html> (Erişim: 28.05.2020)

Necati TORUN

Avukat

ELEKTRONİK İHALEDE TİCARET SİCİL GAZETESİNDE TC KİMLİK NOLARININ YER ALMAMASI KONUSU

1. GİRİŞ

Kamu İhale Kurumu'nun ekonomimiz açısından önemli büyüklüğe ulaşan kamu alımları piyasanın düzenlendiği mevzuat 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'dur. Rakamsal olarak büyüklüğü net olarak ortaya konulmasa da kamuya gelir sağlayan kiralama ve satış ihalelerinin usul ve esaslarının düzenlendiği mevzuatta 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'dur.

Söz konusu ihalelere katılım ve rekabet bir hayli yoğun olduğundan ötürü de sıklıkla hak maduriyetine uğranıldığı iddiası ile ihale süreçlerindeki iş ve işlemler aleyhine başvurularda bulunmaktadır.

Son pandemi sürecinde Kamu İhale Kurulu, ihalelerde sosyal mesafeye dik-

kat edilmesinin zor olduğu gerekçesiyle ihalelerin alt yapısı da tamamlanmış bulunan elektronik ihale olarak gerçekleştirilmesini talep etmiştir.

Önümüzdeki süreçte elektronik ihalelerin sayısal olarak artacağı muhakkaktır. Makalemizde şu ana kadar gerçekleştirilen elektronik ihalelerde Ticaret Sicil Gazetelerinde TC Kimlik numaralarının bulunmaması durumunda idarenin yapması gereken işlem Kamu İhale Kurulu kararları ışığında açıklanmaya çalışılacaktır.

2. KISACA ELEKTRONİK İHALE

Ana konuya girmeden önce elektronik ihaleden biraz bahsetmekte fayda bulunmaktadır.

Öz olarak elektronik ihale, isteklilerin tekliflerini elektronik kamu alımları platformu (EKAP) üzerinden gönderdikleri ve idarenin talep ettiği belgelerin yine elektronik ortamda kaydedildiği bir ihale yöntemidir.

İdare, ihaleye çıkmadan önce isteklilerden EKAP'a kaydetmeleri gereken bilgilerin bulunduğu Yeterlilik Bilgileri Tablosunu doldurmalarını talep eder. Ve istekliler bu tablo dışında bir de teklif mektubunu oluşturan teklif cetvelini de hazırlayarak yine elektronik ortamda kaydederler. İhale günü ve saati geldiğinde idare, yine EKAP üzerinden bu teklifleri açar. En düşük teklifi belirler.

İhale üzerinde kalan firmadan da yeterlilik bilgileri tablosunda teyidi mümkün olmayan bilgilere yönelik belgelerin asıllarını talep eder.

Hem zamansal hem de bürokratik yönden bir çok engeli kaldıran elektronik ihalenin önümüzdeki süreçte ülkemizde yayılacağı gün gibi aşıkardır.

3. ELEKTRONİK İHALEDE TİCARET SİCİL GAZETESİNDE TC KİMLİK NUMARASININ BULUNMAMASI HUSUSU

Makalemizin konusunu teşkil eden elektronik ihalede yeterlilik bilgileri tablosuna doldurulan bilgilerdeki Ticaret Sicil Gazetesinde TC Kimlik no'sunun bulunmaması konusunu 2 Kamu İhale Kurulu Kararı ile açıklamaya çalıştık

3.1. Yeterlilik Bilgileri Tablosunda Yer Alan Ticaret Sicil Gazetesinde Ortağa Ait TC Kimlik Numarasının Bulunmaması

Kamu İhale Kurulu'nun 08.07.2020 tarihli ve 2020/UH.II-1194 sayılı kararında bu hususa ışık tutulmuştur.

3.1.1. Mevzuattaki Konu İle İlgili Düzenlemeler ve Açıklaması

Hizmet Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Elektronik ihale" başlıklı 59/A maddesinde "(1) İhaleler, e-teklif alınmak suretiyle bu maddeye uygun olarak yapılabilir.

(2) Bu maddede hüküm bulunmayan hallerde, Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliğinin uygun olan hükümleri, yoksa bu Yönetmelik hükümleri uygulanır. Ancak e-anahtarlar teklif ile birlikte ihale tarih ve saatine kadar gönderilir ve teklifler ihale tarih ve saatinde ihale komisyonu tarafından EKAP üzerinde açılır.

(3) Bu ihalelerde, Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliğinin ekinde bulunan "Yeterlilik Bilgileri Tablosu Sunulan ve Tekliflerin Elektronik Ortamda Alındığı İhalelerde Uygulanacak Tıp İdari Şartname" ve ilgili yönetmelikler ekinde bulunan diğer standart formlar kullanılır ve EKAP üzerinden gönderilmeyen teklifler kabul edilmez.

...

(5) e-teklifler EKAP üzerinden, yalnızca teklif mektubu ve ekleri doldurularak hazırlanır ve e-imza ile imzalanarak ihale tarih ve saatine kadar gönderilir. Ortak girişimlerde e-teklifin ortakların tamamı tarafından e-imza ile imzalanması zorunludur. Kısmi teklife açık ihalelerde teklif mektubu eklerinin her bir kısım için ortak girişimlerin katıldığı

ihalelerde ise yeterlik bilgileri tablosunun her bir ortak tarafından ayrı ayrı doldurulması gerekmektedir.

...

(9) İhale dokümanında belirtilen geçici teminat mektubu, katılım belgeleri ve yeterlik kriterleri ile fiyat dışı unsurlara ilişkin değerlendirme, istekliler tarafından beyan edilen bilgi ve belgelerden; EKAP veya diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının internet sayfası üzerinden sorgulanarak temin veya teyit edilebilenler için sorgulama sonucunda elde edilen bilgiler; belirtilen yöntemle temin veya teyit edilemeyenler için ise yeterlik bilgileri tablosunda beyan edilen bilgiler esas alınarak yapılır. Bu değerlendirme sonucunda ihalede öngörülen şartları sağlamadığı anlaşılan teklifler değerlendirme dışı bırakılır...” hükmü,

Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliği'nin “**e-tekliflerin değerlendirilmesi**” başlıklı 24'üncü maddesinde “...(3) İhale dokümanında belirtilen katılım belgeleri ve yeterlik kriterleri ile ilgili değerlendirme, e-teklif kapsamında yüklü olan belgelerin ve EKAP üzerinden ilgili kurum ve kuruluşların sistemlerinden sorgulama suretiyle elde edilen bilgilerin değerlendirilmesi suretiyle yapılır.

(4) Yeterlik kriterlerinin istekliler tarafından karşılanıp karşılanmadığına ilişkin değerlendirme ihale dokümanında yer alan hükümler çerçevesinde yapılır. Yeterlik kriterlerini karşılamayan isteklilerin teklifleri değerlendirme dışı bırakılır ve bu husus gerekçesi de açıkça belirtilmek suretiyle EKAP'a kaydedilir...” hükmü,

Kamu İhale Genel Tebliği'nin “**Tüzel kişilerin teklif vermeye yetkili olduğunu gösteren belgeler**” başlıklı 10/A maddesinde “10/A.1 İhaleye katılabilmek için başvuru veya teklif dosyasında sunulması gereken, tüzel kişi aday ve isteklilerin teklif vermeye yetkili olduğu hususunda son durumu gösterir belgelere ilişkin mevzuatta geçen “tüzel kişi ortakları” ifadesinden, bu ortakların ilgisine göre ad, soyad/ ticaret unvanı, T.C. kimlik numarası/ vergi kimlik numarası ile ortaklık oranları (halka arz edilen hisseler hariç); “tüzel kişilerin yönetimindeki görevliler” ifadesinden ise, teklif veya başvuru mektubu ya da sözleşmeyi imzalayanlar da dahil olmak üzere tüzel kişilikteki yönetim, temsil ve ilzama yetkili kişiler anlaşılır.” açıklamaları yer almaktadır.

Aktarılan mevzuat hükümleri ve Tebliğ açıklamaları uyarınca, tekliflerin elektronik ortamda alındığı hizmet alımı ihalelerinde, Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliği'nin ekinde bulunan “Yeterlik Bilgileri Tablosu Sunulan ve Tekliflerin Elektronik Ortamda Alındığı İhalelerde Uygulanacak Tip İdari Şartname” ve Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği ekinde bulunan standart formların kullanılması, tekliflerin e-teklif şeklinde gönderilmesi, e-tekliflerin ise Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP) üzerinden, yalnızca teklif mektubu ve eki olan yeterlik bilgileri tablosu doldurularak hazırlanması gerektiği,

İhale dokümanında belirtilen katılım belgeleri ve yeterlik kriterlerine ilişkin değerlendirmelerin, istekliler tarafından beyan edilen bilgi ve belgelerden; EKAP

veya diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının internet sayfası üzerinden sorgulanarak temin veya teyit edilebilenler için, sorgulama sonucunda elde edilen bilgiler; belirtilen yöntemle temin veya teyit edilemeyenler için ise yeterlik bilgileri tablosunda beyan edilen bilgiler esas alınarak yapılması, söz konusu değerlendirme sonucunda ihalede öngörülen şartları taşımadığı anlaşılan tekliflerin ise değerlendirme dışı bırakılması gerektiği,

Diğer yandan istekliler tarafından, gerçek kişi olması halinde, noter tasdikli imza beyannamesinin, tüzel kişi olması halinde, ilgisine göre tüzel kişiliğin ortakları, üyeleri veya kurucuları ile tüzel kişiliğin yönetimindeki görevlileri belirten son durumu gösterir Ticaret Sicil Gazetesi, bu bilgilerin tamamının bir Ticaret Sicil Gazetesinde bulunmaması halinde, bu bilgilerin tümünü göstermek üzere ilgili Ticaret Sicil Gazeteleri veya bu hususları gösteren belgeler ile tüzel kişiliğin noter tasdikli imza sirkülerinin teklifleri kapsamında sunulması gerektiği, söz konusu teklif dosyasında sunulması gereken, tüzel kişi isteklilerin teklif vermeye yetkili olduğu hususunda son durumu gösterir belgelere ilişkin mevzuatta geçen tüzel kişi ortaklarının, bu ortakların ilgisine göre ad, soyad/ticaret unvanı, T.C. kimlik numarası/vergi kimlik numarası ile ortaklık oranlarını (halka arz edilen hisseler hariç); tüzel kişilerin yönetimindeki görevlilerin ise teklif mektubu ya da sözleşmeyi imzalayanlar da dâhil olmak üzere tüzel kişilikteki yönetim, temsil ve ilzama yetkili kişileri ifade ettiği anlaşılmıştır.

3.1.2. Kamu İhale Kurulu'nun Bakış Açısı

İdare tarafından şikayet konusu olayda ihale işlem dosyası kapsamında gönderilen bilgi ve belgeler inceleyerek aşağıdaki doğrultuda kararını vermiştir

Başvuru sahibi isteklinin özel ortamının beyanına istinaden “www.ticaret-sicil.gov.tr” internet sayfası üzerinden 25.09.2019 tarihli ve 9916 sayılı Ticaret Sicili Gazetesine ilişkin yapılan sorgulama sonucunda; ... Anik ile ...Çeken'in 18.09.2022 tarihine kadar şirketi münferiden temsile yetkili olduğu, ancak şirketin ortaklık yapısına ilişkin herhangi bir bilginin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Aktarılan hususlar çerçevesinde, istekliler tarafından, gerçek kişi olmaları halinde, noter tasdikli imza beyannamesinin, tüzel kişi olmaları halinde, ilgisine göre tüzel kişiliğin ortakları, üyeleri veya kurucuları ile tüzel kişiliğin yönetimindeki görevlileri belirten son durumu gösterir Ticaret Sicil Gazetesi veya bu hususları gösteren belgeler ile tüzel kişiliğin noter tasdikli imza sirkülerinin teklifleri kapsamında sunulmasının zorunlu olduğu, söz konusu tüzel kişi isteklilerin teklif vermeye yetkili olduğu hususunda son durumu gösterir belgelere ilişkin mevzuatta geçen tüzel kişi ortakları ifadesinden, bu ortakların ilgisine göre ad, soyad/ticaret unvanı, T.C. kimlik numarası/vergi kimlik numarası ile ortaklık oranlarının; tüzel kişilerin yönetimindeki görevlilerin ifadesinden ise teklif mektubu ya da sözleşmeyi imzalayanlar da dâhil olmak üzere tüzel kişilikteki yönetim, temsil ve ilzama yetkili kişilerin anlaşılması gerektiği,

Bu kapsamda, İdari Şartname'nin 22.2'nci maddesi de göz önünde bulundurulduğunda, isteklere ait hangi belgeler esas alınarak ihaleye katılım sağlanmış ise o belgelere ilişkin tarih, sayı, tutar, yevmiye numarası gibi bilgiler ile istenen kriterlere ve açıklamalara ilişkin belgelerde yer alan gerekli bilgilerin eksiksiz olarak açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilerek ekli standart formlara uygun doldurulması gerektiği, yeterlik bilgileri tablosunun doldurulması ile ilgili sorumluluğun da isteklilerde olduğu, buradan hareketle başvuru sahibi iş ortaklığının özel ortağı olanHizmetler İnşaat Otomotiv Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketine ait yeterlik bilgileri tablosunda şirketin tek pay sahipli (...Anik %100 hisse) bir anonim şirket olduğunun teyidinin yapılabileceği belge ve/veya belgelere ilişkin bir beyanda bulunulmadığı anlaşıldığından, idarece başvuru sahibinin teklifinin değerlendirme dışı bırakılması işlemi mevzuata aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

3.2. Yeterlilik Bilgileri Tablosunda Yer Verilen Ticaret Sicil Gazetesinde Yer Almayan TC Kimlik No'su İmza Sirküsünde Yer Almaktaysa Kabul Edilebilir Mi?

Bu sorumuzun cevabı da Kamu İhale Kurulu'nun 01.07.2020 tarihli ve 2020/UM.II-1142 sayılı kararında ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

3.2.1. İstekli Firmanın İtiraz Ettiği Husus

İtirazen şikâyet dilekçesinde özetle, uyuşmazlığa konu ihalenin 1'inci kısmı uhdesinde bırakılan ... Lojistik İnş. San.

ve Tic. Ltd. Şti.nin teklifinin değerlendirme dışı bırakılması gerektiği, şöyle ki; anılan istekliye ait yeterlik bilgileri tablosunda şirket ortağı olan şirket müdürünün T.C. kimlik numarası bilgilerine açıkça yer verilmediği, idarenin şikâyet cevap yazısında söz konusu istekli tarafından yeterlik bilgileri tablosunun imza sirküleri kısmında Kadıköy 31. Noteri Necati Ekinci tasdikli 11.10.2019 tarih ve 13335 yevmiye numaralı imza sirkülerinin beyan edildiğinin ve bahsi geçen imza sirkülerine istinaden Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP) üzerinden ticaret sicili bilgilerinin açık bir şekilde sorgulanabildiğinin belirtildiği, ancak idarece sorgulamanın anılan istekli tarafından yeterlik bilgileri tablosunda beyan edilen sorgulama kriterine göre yapılması gerektiği, her ne kadar şirket ortağı olan şirket müdürünün kimlik numarası bilgisi belirtilmiş olsa da söz konusu bilgilerin teyidinin yapılabileceği belge olan Ticaret Sicili Gazetesinde bu bilginin mevcut olmadığı, ayrıca ticaret siciline ilişkin "diğer belgeler kullanılarak tevsik ediliyorsa bu belgelerin tarih ve sayısı ile düzenleyen gerçek/tüzel kişi" bölümünde de herhangi bir beyanda bulunulmadığı iddialarına yer verilmiştir.

3.2.2. Kamu İhale Kurulu'nun Bakış Açısı

Gerek ihale uhdesinde bırakılan istekliye ait yeterlik bilgileri tablosu gerek ise anılan istekli tarafından yeterlik bilgileri tablosunda beyan edilen bilgilerin tevsiki için sunulan belgeler incelendiğinde, teklif vermeye yetkili olduğuna ilişkin beyan edilen bilgi ve belgelerden, 33...50 T.C.

kimlik numaralı B... Özdemir'in ihale uhdesinde bırakılan isteklinin temsile yetkili tek ortağı olduğu bilgisinin teyidinin yapılabildiği, her ne kadar yeterli bilgileri tablosunun ticaret sicili bilgileri kısmında beyan edilen 29.05.2019 tarihli ve 9839 sayılı Ticaret Sicili Gazetesinde B...Özdemir'e ait T.C. kimlik numarası bilgisi yer almasa da yeterlik bilgileri tablosunun teklif vermeye yetkili olduğuna ilişkin bilgiler ana başlığının imza sirküleri kısmında beyan edilen T.C. kimlik numarası ve tasdik bilgileri verilen imza sirküleri ve daha sonrasında idarenin 15.04.2020 tarihli yazısına istinaden sunulan anılan imza sirkülerinden B... T.C. kimlik numarası bilgisine ulaşılabildiği anlaşıldığından, idarenin ... Lojistik İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.ne yönelik söz konusu işleminde mevzuata aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

4. SONUÇ

Elektronik ihale yeni bir uygulama olarak kullanıcıların zaman zaman kafasını karıştırmaktadır. Bu ihale yönteminde istekliler EKAP üzerinden yeterlilik bilgileri tablosu ve teklif cetvelini hazırlayarak göndermektedirler.

Elektronik ihalede uygulamalar yeni yeni başladığından uyumsuzluklar da yeni yeni başlamaktadır. Makalemizde yer vermiş olduğumuz 2 adet Kamu İhale Kurulu kararından yola çıkarak aşağıdaki sonuçlara ulaşmamız mümkündür.

Yeterlilik Bilgileri Tablosunda yer alan Ticaret Sicil Gazetesinde eğer ortakların ve görevlilerin TC Kimlik No'ları bulunmamakla birlikte Sunulan evraklardan **İmza Sirküsünde ortağa ait bir TC Kimlik No'su varsa o zaman isteklinin teklifi kabul edilebilecektir.**

Aksi takdirde Ticaret Sicil Gazetesinde eğer ortakların ve görevlilerin T.C Kimlik No'ları yok ve imza Sirküsü de sunulmadıysa isteklilerin değerlendirme dışı bırakılması gerektedir.

KAYNAKÇA

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, www.mevzuat.gov.tr/Kanunlar,

KİK Kararları, www.kik.gov.tr/Kararlar

Kamu Alımları İstatistik Raporu, www.kik.gov.tr/istatistik

Gürkan GÜVEN

Mühendis & Yapım İşi İhaleleri Uzmanı

KAMU İHALELERİNDE HAKEDİŞ ÖDEME ESNASINDA VERGİ BORCU SORGULAMA TUTARI ARTTIRILDI

1. GİRİŞ

Kamu ihaleleri ülkemizde her zaman dikkat çekici bir alan olmuştur. Ancak mevzuat bir hayli geniştir. İhaleyi kazanmak isteyen firmalar 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun getirmiş olduğu usul ve esaslar çerçevesinde yarışmaktadırlar. İhaleyi kazanan firma ise yüklenici sıfatını kazanarak 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu çerçevesinde sözleşme yürütümünü gerçekleştirmektedir.

Sözleşme yürütümü esnasında kamu idaresi yüklenici firmaya gerçekleştirmiş olduğu hizmete karşılık olarak bir ödeme gerçekleştirmektedir.

Bu ödemelerden ödemeyi gerçekleştiren idareler Kanunların çizdiği çer-

çeve ölçüsünde çeşitli vergisel ve sosyal güvenlik kesintileri gerçekleştirmektedir. Zaman zamanda yüklenici ve idare arasında hakediş ödemesi esnasında bu uygulamalar nedeniyle tartışmalar yaşanabilmektedir.

Yükleniciye kamu idaresi tarafından gerçekleştirilecek hakediş ödemesi esnasında vergi borcu sorgulamasının hangi tutara kadar gerçekleştirebileceği, Kanuni gerekçeleri ve bu konuya ilişkin yayımlanan son değişiklik makalemizin konusunu teşkil edecektir.

2. HAKEDİŞ ÖDEMESİ AŞAMASINDA VERGİ BORCU YOKTUR SORGULAMASI

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda

kamu idarelerinin ve ihaleye katılmak isteyen isteklilerin uyacağı kuralları düzenlemektedir. Bu Kanun'a göre ihaleyi kazanan yüklenici firmaların akdedecekleri sözleşmelerin kuralları ise 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda düzenlenmiştir. Her iki kanunda da ödeme esnasında vergi borcu sorgulamasına ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

2.1. Hakediş Ödemesinde Vergi Borcu Sorgulamasının Kanuni Temeli

İhaleyi kazanan firmalara gerçekleştirilen hakediş ödemeleri esnasında vergi borcu sorgulamasına ilişkin kanuni düzenleme 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'a eklenen 22/A maddesinde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir;

Maliye Bakanı, aşağıdaki ödeme ve işlemlerde, Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge aranılması ve yapılacak ödemelerden istihkak sahiplerinin amme borçlarının kesilerek ilgili tahsil dairesine aktarılması zorunluluğu ile kesinlikle asgari tutar ve oran getirmeye, kapsama girecek amme alacaklarını tür, tutar, ödeme ve işlemler itibarıyla topluca veya ayrı ayrı tespit etmeye, zorunluluk getirilen ödeme ve işlemlerde hangi hallerde bu zorunluluğun aranılmayacağını ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

...

2. 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumlar ile kamu tüzel kişiliğini haiz kurum ve

kuruluşların (meslekî kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapacakları ödemelerde

Görülebileceği üzere 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanunda ifade edildiği üzere Hazine ve Maliye Bakanlığı 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki mal veya hizmet ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapılacak ödemelerde vergi borcu sorgulamasına ilişkin esas ve usuller belirleme ile asgari tutarları belirlemeye yetkili kılınmıştır.

2.2. Hakediş Esnasında Vergi Borcu Sorgulamasında Ayrıntılı Düzenlemeler: Tahsilat Genel Tebliği

6183 sayılı Kanun'un yukarıda vermiş olduğumuz Vergi dairelerine vadesi geçmiş borcu bulunmadığına ilişkin belge aranılması zorunluluğu getirmeye ve maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi hususunda Hazine ve Maliye Bakanlığı'na yetki verilmiştir. Bu yetkiye istinaden 29.06.2008 tarihli ve 26921 sayılı Resmi Gazete'de Seri: A Sıra No: 2 Tahsilât Genel Tebliği yayımlanmıştır.

01.08.2008 tarihinden itibaren 4734 sayılı Kanun kapsamına giren kurumların bu kanun kapsamında hak sahiplerine yapacakları ödemelerde hak sahiplerinin ve ilgililerin Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borçlarının bulunmadığına ilişkin belge aranılması zorunluluğu getirilmiştir.

Tür olarak; yıllık gelir, yıllık kurumlar, katma değer, özel tüketim, özel ileti-

şim ve banka ve sigorta muameleleri vergileri, gelir ve kurumlar vergisine ilişkin tevkifatlar ve geçici vergiler ile bu vergi türlerine ait vergi ziyai cezaları, gecikme zam ve faizleri,

Tutar olarak; kapsama giren amme alacaklarının toplam 1.000, lirayı aşan tutarı, şeklinde belirlenmiştir. Vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge arama zorunluluğu getirilen kurum ve kuruluşlarca yapılacak ödeme/işlemler sırasında, tahsil dairelerinin verdiği bilgiye istinaden kapsama giren alacak türlerinin toplam tutarının 1.000, lirayı aşmaması halinde, borcun bulunmadığı kabul edilerek gerekli ödeme/işlemler yapılacağı doğrultusunda düzenlemeler getirilmiştir.

23.12.2017 tarihli ve 30279 sayılı Resmi Gazete’de bu tutar 2.000,00 TL ye kadar arttırılmıştı.

03.03.2020 tarihli ve 31057 sayılı Resmi Gazete’de bu konuya ilişkin yayımlanan son değişiklik sonucunda Seri:A Sıra No:12 Tahsilat Genel Tebliği ile 5.000,00-TL olarak güncellenmiştir.

2.3. Vergi Borcu Olması Durumunda Ödeme Yapılmayacak Mıdır?

Kamu İhale Kanunu kapsamında ödeme yapacak kurum ve kuruluşlar, hak sahiplerine ödeme yapmadan önce vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge arayacaklar, bu Tebliğ ile belirlenen tutarın üzerinde vadesi geçmiş borç bulunması halinde ödeme yapmayacaklardır. Ancak, borçlunun tahsil dairesine olan borçlarını ödemesi veya sair sebeplerle, ihale nedeniyle kendisine yapılması ge-

reken ödemenin yapılmasını engelleyen durumun kalkması üzerine, yeni alacağı belgeye göre ihaleyi yapan kurum ve kuruluşların gerekli ödemeyi hak sahibine yapabilecekleri tabiidir.

2.4. Vergi Borcu Sorgulaması Kim Tarafından Yapılacaktır?

Seri A Sıra No:3 Tahsilat Genel Tebliği ile eklenen cümle ile vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgenin; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamına giren kurumların muhasebe birimlerince, diğer kurumların ödemeyi yapacak birimlerince aranılması gerekmektedir.

2.5. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu Kapsamındaki Hangi Alımlara İlişkin Ödemeleri Vergi Borcu Sorgulaması Yapılması Zorunludur?

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki alımları aşağıdaki gibi sıralamamız mümkündür

a) İhale usulleri: 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 18’nci maddesinde sırasıyla sayılan açık ihale usulü, belli istekliler arasında usulü, pazarlık usulü ile ihale

b) Kanun’un 22’nci maddesinde gerçekleştirilen doğrudan temin

c) Kanun’un 3’üncü maddesinde sayılan istisnalar kapsamındaki kamu alımları

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki ihale usulleri ile gerçekleştirilen alımlar açısından sorun bulunmamakta; aynı Kanun’un 22’nci maddesi doğrultusunda “Doğrudan

Temin” doğrultusundaki alımlarda da sorun bulunmaktadır.

Ancak Kanun’un 3’üncü maddesi İstisna Kapsamındaki alımlar olup ceza ve yasaklılık hükümleri haricinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabi olmadığı Kanun’da açıkça ifade edilmektedir. **Bu nedenle istisna kapsamındaki bu alımlarda vergi borcu sorgulanması açısından tartışmalar yaşanabilmektedir.**

23.12.2017 tarihli ve 30279 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: A Sıra No: 9)’de 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 3’üncü maddesi çerçevesinde gerçekleştirilecek alımlarla da vergi borcu sorgulanması yapılacaktır.

2.6. Vergi Borcu Sorgulaması Yapılmamasının Kamu İdarelerine Bir Yaptırımını Bulunmakta Mıdır?

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun’un 22/A maddesi hükmünde kanun koyucu kamu idarelerine bu vergi borcu sorgulamasının yapılmasını zorlayıcı olması açısından bir mali yaptırım düzenlemiştir.

Kanundaki düzenleme gereğince Takibata selâhiyetli tahsil dairesince, bu madde kapsamında getirilen zorunluluğa rağmen borcun olmadığına dair belgeyi aramaksızın ödeme yapanlara ve işlem tesis eden kurum ve kuruluşlara 4000 Türk lirası idari para cezası verilir. İdari para cezası, ilgisine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. İdari para cezasına karşı tebliğ tarihini takip eden

otuz gün içinde idare mahkemesinde dava açılabilir.

3. KAMU İHALELERİNDE VERGİ BORCU SORGULAMASINDA YENİ LİMİTE İLİŞKİN DÜZENLEME

03.03.2020 tarihli ve 31057 sayılı Resmi Gazete’de bu konuya ilişkin yayımlanan son değişiklik sonucunda Seri:A Sıra No:12 Tahsilat Genel Tebliği ile 30/6/2007 tarihli ve 26568 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Seri:A Sıra No:1 Tahsilat Genel Tebliğinde yer alan ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 22/A maddesinin vermiş olduğu yetki çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanı tarafından, vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge arama zorunluluğu getirilen kurum ve kuruluşlarca yapılacak ödemelerde alt sınır olarak belirlenen 2.000,- liralık ödeme tutarı ile ödeme/işlemler sırasında vadesi geçmiş borç olarak dikkate alınacak alacak türlerinin toplam tutarı için alt sınır olarak belirlenen 2.000,- liralık borç tutarı 5.000,-lira olarak değiştirilmiştir.

4. SONUÇ

Kamu ihaleleri ülkemizde her zaman ilgi çekici bir alan olmuştur. Özellikle özel sektörün küçülmeye gittiği süreçte devletten alacaklar konusunda sorun yaşanmayacağını düşünen özel sektör girişimcileri bu alandan pay almaya çalışmaktadırlar.

İhaleyi kazanmak isteyen firmalar 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun getirmiş olduğu usul ve esaslar çerçevesinde yarışmaktadırlar. İhaleyi kazanan firma ise yüklenici sıfatını kazanarak 4735

sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu çerçevesinde sözleşme yürütümünü gerçekleştirilmektedir.

Kamu idaresi tarafından ihaleyi kazanan ve sözleşme imzalayan firmalar olan yüklenici firmaya sözleşme hükümleri çerçevesinde gerçekleştirmiş olduğu hizmete ilişkin bir ödeme yapılmaktadır. Ancak bu ödemeye ilişkin Kanun koyucunun bir çok kanunda oymuş olduğu sınırlamalar bulunmaktadır.

İhaleyi kazanan firma olma açısından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda nasıl ki vergi borcu olmama şartı getirilmiş ise; hakkeş aşamasında da yüklenicinin vergi borcunun olmaması şartı 6183 sayılı Kanun'un eklenen 22/A maddesinde yer almıştır.

Bu doğrultuda Kamu idarelerine kamu idarelerine yüklenici firmalara ödeme yapılmadan önce Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen tutar üzerinden vergi borcu yoktur belgesi getirmedikleri takdirde ödeme yapma-

maları bu madde kapsamında getirilen zorunluluğa rağmen borcun olmadığına dair belgeyi aramaksızın ödeme yapanlara ve işlem tesis eden kurum ve kuruluşlara 4000 Türk lirası idari para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır.

03.03.2020 tarihli ve 31057 sayılı Resmi Gazete'de bu konuya ilişkin yayımlanan son değişiklik sonucunda vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge arama zorunluluğu getirilen kurum ve kuruluşlarca yapılacak ödemelerde alt sınır ve vadesi geçmiş borç olarak dikkate alınacak alacak türlerinin toplam tutarı için alt sınır 5.000,00 TL olarak güncellenmiştir.

KAYNAKÇA

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun, www.mevzuat.gov.tr

03.03.2020 tarihli ve 31057 sayılı Resmi Gazete'de

MEVZUAT FİHRİSTİ

11/07/2020-19/08/2020 Tarihleri Arasındaki Resmi Gazete'de
Yayımlanan Önemli Mevzuatı Kapsamaktadır

KANUNLAR

- Kanun Adı** : **İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi Ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**
- Kanun Tarih ve No.** : 29/7/2020/ 7253
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 31/07/2020- 31202
- Konusu** : 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunla İnternet ortamında yapılan işlemlere bazı düzenlemeler getirilmiştir. Kanunun çeşitli maddelerinde değişiklik yapılmıştır. Kanuna ek madde 4 eklenmiştir. Bu madde de (Türkiye'den günlük erişimi bir milyondan fazla olan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılar hakkında 8 inci ve 8/A maddeleri kapsamında verilecek olan idari para cezaları bir milyon Türk lirası olarak, 8 inci ve 9 uncu maddeleri kapsamında verilecek olan **adli para cezaları ise elli bin gün olarak verilir. Söz konusu idari para cezasını gerektiren ihlallerin bir yıl içinde her bir tekrarında cezalar bir kat artırılarak uygulanır.** Hukuka aykırılığı hâkim veya mahkeme kararı ile tespit edilen içeriğin sosyal ağ sağlayıcıya bildirilmesi durumunda, bildirimle rağmen yirmi dört saat içinde içeriği çıkarmayan veya erişimi engellemeyen sosyal ağ sağlayıcı, doğan zararların tazmin edilmesinden sorumludur. **Bu hukuki sorumluluğun işletilmesi için içerik sağlayıcının sorumluluğuna gidilmesi veya içerik sağlayıcıya dava açılması şartı aranmaz.**" denilmektedir."

- Kanun Adı** : **Dijital Mecralar Komisyonu Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun**
- Kanun Tarih ve No.** : 23/7/2020/ 7252
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 28/07/2020- 31199
- Konusu** : **Dijital Mecralar Komisyonu Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun ile:** Kanunlara, bireylerin kişilik haklarına, özel hayatın gizliliğine ve diğer temel hak ve özgürlüklere aykırı yahut çocukların fiziksel ve psikolojik gelişimlerine zarar verici şekilde internet kullanımının önlenmesi amacıyla alınan tedbirler ile yapılan iş ve işlemler hakkında inceleme, görüşme, raporlama, tavsiye ve görüş bildirme işlemlerini yürütmek ve bu maddede belirtilen diğer görevleri yerine getirmek üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde Dijital Mecralar Komisyonu kurulmuştur. Bu kapsamda aşağıdaki Kanunlarda da değişiklik yapılmıştır.
- 17/7/1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun,
 - 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu,
 - 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununu
 - 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu,
 - 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun geçici 3 üncü maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “iki yılı” ibaresi “üç yılı” şeklinde değiştirilmiştir.
 - 25/6/2010 tarihli ve 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Hizmetleri Hakkında Kanunun 30 uncu maddesinin yedinci fıkrasına “Ancak, ödemesiz geçiş tarihini izleyen on beş gün içinde geçiş ücretinin ödenmesi halinde idari para cezası tahsil edilmez.” Cümlesi eklenmiş ve paralel geçişlerde ödeme kolaylığı sağlanmıştır.
 - 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “1/7/2020” ibaresi “31/12/2023” şeklinde değiştirilmiştir.

- Kanun Adı** : **Hukuk Muhakemeleri Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun**
- Kanun Tarih ve No.** : 22/7/2020/ 7251
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 28/07/2020- 31199
- Konusu** : **Hukuk Muhakemeleri Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile** 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun çeşitli maddelerinde düzenlemeye gidilmiştir. Yürürlük maddesiyle birlikte 64 maddeden meydana gelen bu Kanun ile; Belirsiz Alacak Davası, Dava Konusunun Devri, Ek Cevap Süresi, Ses ve Görüntü Nakledilmesi Yoluyla ve Başka Yerde Duruşma İcrası, Kaldırma ve Bozma Sonrası İslah, Hükmün Tamamlanması, İhtiyati Tedbirlere İlişkin, Tüketici Uyuşmazlıklarında Dava Şartı Arabuluculuk konularında değişiklik yapılmıştır.
- Kanun Adı** : **Avukatlık Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**
- Kanun Tarih ve No.** : 11/7/2020/ 7249
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 15/07/2020- 31186
- Konusu** : 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununda yapılan değişiklik ile gündemde olan barolarla ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Çoklu baro sistemine geçilmiş ve buna uygun aşağıdaki Kanunlarda da değişikliğe gidilmiştir.
-17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanunun,
-3/7/2005 tarihli ve 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu,
-11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun,
-7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun.

YÖNETMELİKLER

- Yönetmeliğin Adı** : Alışveriş Merkezleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 17.07.2020 – 31188
- Konusu** : 26/2/2016 tarihli ve 29636 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Alışveriş Merkezleri Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve üçüncü fıkrası: “(3) Alışveriş merkezine yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi ve işyeri açma ve çalışma ruhsatını verme, değiştirme ve yenileme yetkisi büyükşehir olan yerlerde büyükşehir belediyesine; diğer yerlerde belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde ilgili belediyelere, belediye sınırları ve mücavir alanlar dışında ise il özel idarelerine aittir. Ancak büyükşehir olan yerlerde ilçe belediyelerinin mülkiyetinde ve sınırları içinde bulunan arsa üzerine inşa edilen ve konut sayısı işyeri sayısından fazla olan karma projelerde yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi ve işyeri açma ve çalışma ruhsatını verme, değiştirme ve yenileme yetkisi ilçe belediyesine aittir.” -20 nci maddesinin dördüncü fıkrası: “(4) Bu Yönetmeliğe aykırı hareket edenler hakkında Kanununun 18 inci maddesinde öngörülen idari para cezalarını uygulama yetkisi Bakanlığa aittir. Bakanlık idari para cezası uygulama yetkisini, il müdürlüklerine devredebilir.” şeklinde değiştirilmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : Mera Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 17.07.2020 – 31188
- Konusu** : 31/7/1998 tarihli ve 23419 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mera Yönetmeliğinin 8 inci maddesinin beşinci fıkrasının (a) bendinin (8) numaralı alt bendinin birinci cümlesi: “Jeotermal kaynaklı teknolojik seralar için ihtiyaç duyulan yerlerin tahsis amacı değişikliği taleplerinde; jeotermal kaynak ruhsat sahası içerisinde kalan mera, yaylak ve kışlaklarda kurulacak jeotermal kaynaklı teknolojik seralar ile mera, yaylak ve kışlak alanları dışında bulunan jeotermal kaynağın teknolojik seralara taşınması veya iletilmesi için ihtiyaç duyulan yerlerin, zorunlu hallerde, ilgili müdürlük veya Genel Müdürlükten gerekçeli rapor,

jeotermal kaynak kullanım izni veya ruhsat, talep edilen alanın 1/5000 ölçekli harita üzerine işlenmiş vaziyet planı, ÇED raporu, koruma alanları etüt raporu, jeotermal akışkanın kullanım sonrası nasıl uzaklaştırılacağına ilişkin belge, fizibilite raporu ile komisyonca istenecek diğer bilgi ve belgeler ile tahsis amacı değişikliği yapılabilir.” şeklinde değişiklik yapılmıştır.

- Yönetmeliğin Adı** : **Tarım Ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunca 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna Göre Kullanılacak Yetkilere İlişkin Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 30.07.2020 – 31201
- Konusu** : 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda belirtilen ve Hazine ve Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilerce kullanılan yetkilerin, süresi içinde ödenmeyen alacakların korunmasında, takip ve tahsilinde Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunca kullanılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.
- Yönetmeliğin Adı** : **İl Özel İdareleri İle İl Özel İdarelerinin Üyesi Oldukları Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme Ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 22.07.2020 – 31193
- Konusu** : Liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak, il özel idareleri ile il özel idarelerinin kurdukları birlik, müessese ve işletmelerde görev yapan Devlet memurlarının görevde yükselme ve unvan değişikliklerine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **İl Özel İdareleri İle İl Özel İdarelerinin Üyesi Oldukları Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme Ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 22.07.2020 – 31193
- Konusu** : 4/7/2009 tarihli ve 27278 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

- Yönetmeliğin Adı** : **Kamu Konutları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 11.07.2020 – 31182
- Konusu** : 16.7.1984 tarihli ve 84/8345 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Konutları Yönetmeliğine ekli “Sıra Tahsisli Konutların Puanlama Cetveli” başlıklı (4) Sayılı Cetvelin (a) bendi yürürlükten kaldırılmış ve aynı cetvele (j) bendinden sonra gelmek üzere “k) Yüzde kırk ve üzerinde engelli olduğunu yetkili sağlık kurullarından alınan rapor ile belgelendiren engelli personeli ile kanunen bakmakla mükellef bulunduğu ve konutta birlikte oturacağı her bir engelli aile ferdi (eş ve çocuk dahil) için (+40) puan,” şeklinde ve Kamu Konutları Tahsis Talep Beyanname başlıklı (5) Sayılı Cetvelde Resmi Gazete aslında olduğu gibi değiştirilmiştir.

TEBLİĞLER

- Tebliğin Adı** : **Proje Ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 06.08.2020 – 31205
- Konusu** : 28/7/1988 tarihli ve 88/13181 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Sektörüne Dahil İdarelerin İhalesi Yapılmış ve Yapılacak İşlerinde İhale Usul ve Şekillerine Göre Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacakları Esasların 4 üncü maddesinin (4.5) numaralı bendi gereği, birinci derecenin son kademesindeki bekâr bir Devlet Memuru olarak Bakanlık Yapı İşleri Genel Müdürlüğü Proje Dairesi Başkanının bütün ek ödentileri dahil net maaşının sözleşmeye esas yıl dönemi (sözleşme birim fiyatlarının ait olduğu yıl dönemi) ile uygulama yılı dönemine ait miktarları arasındaki artış oranları 1/7/2020 tarihinden itibaren, proje ve kontrollük işlerinde uygulanacaktır.
- Tebliğin Adı** : **Proje Ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 30.07.2020 – 31201
- Konusu** : Vergi mükellefiyetine ilişkin yükümlülük ve ödevlerin tam olarak yerine getirilmesi amacıyla ve vergi kanunlarının verdiği yetkiler çerçevesinde vergi idaresi, kamu idare ve müesseselerinden, mükellefler veya mükelleflerle muamelede bulunan diğer gerçek ve tüzel kişilerden çeşitli bilgiler top-

lamakta, yine bu amaç doğrultusunda mükellefler nezdinde inceleme ve denetimler yapılmaktadır.

Yapılan bu inceleme ve denetimler neticesinde vergi ziyai tespit edilmesi halinde, mükellefler cezalı tarhiyata muhatap olabilmektedir. Ancak, ödenmesi gereken vergilerin doğruluğunu sağlamaya yönelik vergi incelemesi başta olmak üzere idarece gerçekleştirilen işlemler, süreci uzatabilmekte, bu da vergiye uyum maliyetlerini artıran bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu çerçevede, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mülga 370 inci maddesi, 9/8/2016 tarihli ve 29796 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6728 sayılı Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile "İzaha davet" başlığı altında yeniden düzenlenerek vergi sistemimizde yeni bir müessese ihdas edilmiştir.

İzaha davet müessesesi, verginin ziyaa uğradığına delalet eden emareler bulunduğu dair yetkili merciler tarafından yapılmış ön tespitlerle ilgili olarak aynı merciler tarafından mükelleflerden açıklama talep edilmesi olup bu müessese, izaha davet edilen mükelleflerle ilgili yapılan değerlendirmeler sonucunda vergi ziyasına sebebiyet vermediği anlaşılan mükelleflerin konuyla ilgili vergi incelemesine veya takdir komisyonuna sevk edilmesini önlemekte veya vergi ziyasına sebebiyet verildiği durumlarda mükellefleri belirli şartlar dahilinde indirimli ceza uygulanmak suretiyle daha ağır müeyyidelerden korumaktadır.

Öte yandan, 7/12/2019 tarihli ve 30971 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 25 inci maddesi ile 213 sayılı Kanunun 370 inci maddesi yeniden düzenlenmiş, mezkur madde kapsamındaki mükelleflerin söz konusu maddede yer alan indirimli ceza uygulamasından yararlanma usul ve esaslarına ilişkin kapsamlı değişiklikler yapılmıştır.

Vergi Usul Kanununun 370 inci maddesinin (c) fıkrasının Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden, bu Tebliğ ile ön tespiti ve/veya izaha daveti yapacak ve yapılan izahı değerlendirecek merci, yapılacak ön tespitin ve izaha davetin şekli ve kapsamı, davet yapılacaklar, yapılan izahın değerlendirme süresi, yapılan izahta kullanılacak bilgi ve belgeler ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar belirlenmektedir.

YARGI KARARLARI

YARGITAY KARARLARI

ZABITA MEMURUNUN RÜŞVET SUÇLAMASINDA KANUNA AYKIRI DELİL ELDE ETMEK¹

İcbar suretiyle irtikap suçunda mağdurun iradesini baskı altında tutmaya elverişli olmak koşuluyla, doğrudan doğruya veya dolaylı biçimde yapılan her türlü zorlayıcı hakaretin icbar kavramına dahil biçimde yapılan her türlü zorlayıcı hareketin icbar kavramına dahil olduğu, manevi cebirin, belli bir şiddete ulaşması, ciddi olması, mağdurun baskının etkisinden kolaylıkla kurtulma olanağının bulunmaması gerektiği, kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulguların delil olarak kabul edilemeyeceği, hukuka uygun bir şekilde elde edilmiş hertürlü delille yüklenen suçun ispat edilemeyeceği, bir kamu grevinin yürütülmesiyle bağlantılı olarak işlendiği iddia edilen bir suç nedeniyle, ilgili kurum ve kuruluş idaresine yapılan ihbar veya şikayetin gecikmeksizin ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi gerektiği, somut olayda Cumhuriyet savcısı olaydan haberdar edilmeksizin kurum tarafından müştekiye verilen kamerayla yapılan kayıtların suçun sübutunda delil olarak değerlendirilemeyeceği gözetilmelidir. (2709.s. Anayasa m. 38/6), (5271 s. CMK m. 158/4, 206/2-a, 230/1-b, 217)

TÜRK MİLLETİ ADINA YARGITAY İLAMI

(...) Uyuşmazlık konusunda isabetli bir hukuki çözüme ulaşılabilmesi bakımından öncelikle ceza muhakemesi hukukunun en önemli ilkelerinden biri olan “*delillerin serbestliği*” ve “*hukuka aykırı yöntemlerle elde edilen delillerin kullanılması*” konuları üzerinde durulması gerektiği,

Uygulamada yerleşmiş içtihatlarda da işaret edildiği üzere, ceza yargılamasının amacı, usul kurallarına öngördüğü ilkeler doğrultusunda maddi gerçeğin her türlü şüpheden uzak biçimde kesin olarak belirlenmiş olup, maddi hakikate ulaşmasında kullanılan tek vasitanın deliller olduğu, anayasa'nın 38/6. Maddesine göre kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulguların delil olarak kabul edilemeyeceği, 5271 sayılı CMK'nın “delileri takdir yetkisi” başlıklı 217. Maddesinin ikinci fıkrasındaki “Yükle-

¹ T.C. Yargıtay Beşinci Ceza Dairesi E:2017/6969, K:2019/11995, T:26/12/2019

nen suç, hukuka uygun bir şekilde elde edilmiş her türlü delille ispat edilebilir.” Biçimindeki düzenleme ile “delillerin serbestliği” ilkesine de vurgu yapıldığı, buna göre; ceza yargılamasında hangi hususun hangi delillerle ispat olunacağı konusunda bir sınırlama bulunmayıp, yargılama yapan hakimin, hukuka uygun şekilde elde edilen tüm delilleri kullanmak suretiyle, sanığın aleyhine olduğu kadar lehine olan delilleri de araştırıp değerlendirerek, her türlü şüpheden arınmış bir neticeye ulaşması gerektiğinden, yargılamaya konu olan olayın açıklığa kavuşturulması ve maddi gerçeğin bulunabilmesi için ispat amacıyla kullanılan her aracın delil olarak kabul edileceği, bahse konu maddenin gerekçesinde; **“Maddenin son fıkrası, usul hukuku yönünden olağanüstü önem taşıyan ve adil yargılama ile bağlantılı ilkeyi belirtmektedir. İlke, delilin doğruluğunu, haklılığını, hakkaniyete uygunluğunu sağlamak amacını gütmektedir. Böylece ister soruşturma ister kovuşturma evrelerinde olsun, hukuka aykırı olarak örneğin, işkence, narko analiz, hataya sürükleyici eylemler, sorgulamalar, baskılar, kişinin fizik ve moral bütünlüğüne saldırılar yolu ile elde edilmiş deliller hükme esas alınamayacaktır.”** denilmek suretiyle bir delilin hükme esas alınmasına engel oluşturan hukuka aykırılığın “sanığın temel haklarını” ihlal eden aykırılıklar olduğunun belirtildiği, keza CMK’nın 206/2-a maddesinde ortaya konulması istenilen bir delil kanuna aykırı olarak elde edilmişse reddolunacağını, 230/1/b maddesinde ise mahkumiyet hükmünün gerekçesinde delillerin tartışılması ve değerlendirilmesi, hükme esas alınan ve reddedilen delillerin belirtilmesi; bu kapsamda dosya içerisinde bulunan ve hukuka aykırı yöntemlerle elde edilen delillerin ayrıca ve açıkça gösterilmesi gerektiğinin ifade edildiği,

Yargıtay Ceza Genel kurulunun 30.03.2010 tarihli ve 2009/5-167-2010/70 sayılı Kararında da açıklandığı üzere; icbar suretiyle irtikap suçunda mağdurun iradesini baskı altında tutmaya elverişli olmak koşuluyla, doğrudan doğruya veya dolaylı biçimde yapılan her türlü zorlayıcı hareketin icbar kavramına dahil olduğu, manevi cebirin, belli bir şeddede ulaşması, ciddi olması, mağdurun baskının etkisinden kolaylıkla kurtulma olanağının bulunmaması gerektiği, dosya kapsamı ve somut olayın oluş şekline göre sanığın öğretisi ve uygulamada kabul edildiği üzere yasanın öngördüğü anlamda icbar ve ikna boyutuna varan davranışlarının bulunmadığı, bu itibarla irtikap suçunun yasal unsurlarının oluşmadığı, suç tarihinde zabıta memuru olarak görev yapan sanıkların 06.11.2012 tarihinde müştekinin iş yerine giderek ruhsat ve vergi levhasını kontrol ettikleri, iş yerinin ruhsatı bulunmadığı için hakkında şikayet olduğunu, ruhsat işlerinin uzun süreceğini, yolacağını, bu işler için 3.000-4.000 TL civarında para harcayacağını” belirtmeleri ve müştekinin ne yapması gerektiğini sorması üzerine “ellerini taşın altına koyabileceklerini ve yardımcı olabileceklerini ancak bunu yaparken bazı birimlerdeki arkadaşlara para vermek zorunda kalacaklarını, bu nedenle kendilerine ödeme yapmasının zorunlu olduğunu” söyledikleri, müştekinin 400-600 TL para yeterli olup olmayacağını sorması üzerine ise bu miktarın uygun olduğunu belirterek Cuma günü yeniden gelmek üzere iş yerinden ayrıldıkları, müştekinin sanıkları rüşvet istediğini düşünerek olaydan rahatsızlık duyduğu için ertesi gün ihbarda bulunmak üzere belediyeye gittiği ve ruhsat başvurusunda bulunarak

zabıta müdürüne olayı anlattığı, zabıta müdürünün sanıkların parayı alırken görüntülemelerini sağlama amacına yönelik müştekinin gömleğinin düğmesine takılacak bir kamera temin ettiği 09.11.2012 günü sanıkların iş yerine yeniden gelmeleri üzerine müştekinin 280 TL ve 10 Euro parayı masanın üzerine koyduğu, sanık ... 'ın parayı alarak iş yerinden ayrıldığı iddia edilen somut olayda; CMK'nın 158/4. Maddesine göre **“Bir kamu görevinin yürütülmesiyle bağlantılı olarak işlendiği iddia edilen bir suç nedeniyle, ilgili kurum ve kuruluşla idaresince yapılan ihbar veya şikayet, gecikmeksizin ilgili Cumhuriyet savcısına gönderilir”** hükmüne aykırı şekilde Cumhuriyet savcısı olaydan haberdar edilmeksizin kurum tarafından müştekiye verilen kamerayla yapılan kayıtların hükme esas alındığı nazara alındığında, hukuka uygun yöntemlerle tespit edilmediği anlaşılan söz konusu kamera kayıtlarının suçun sübutunda delil olarak değerlendirilemeyeceği gözetilerek, hukuka aykırı deliller dışlanmak suretiyle dosya kapsamındaki diğer delillerin nazara alınması ve rüşvet emleye teşebbüs suçunun oluşup oluşmadığının da karar yerinde tartışılması sonrasında sanıkların hukuki durumlarının takdir ve tayin edilmesi gerektiği gösterilmeden yasal olmayan yetersiz gerekçeyle yazılı şekilde hükümler kurulması,

Kabulü göre de;

Yüklenen suçun TCK'nın 53/1-a maddesindeki hak ve yetkileri kötüye kullanmak suretiyle işlediği kabul edilen sanıklar hakkında aynı Yasanın 53/-. Maddesi uyarınca **“cezanın infazından sonra işlemek üzere hükmolunan cezanın yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına”** karar verilmesi gerektiğinin gözetilmemesi,

Kanuna aykırı, katılan vekilinin ve sanıklar müdafii temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülüş olduğundan 5320 sayılı Yasanın 8/1. Maddesi de gözetilerek CMUK'nın 321. Maddesi uyarınca hükümlerin BOZULMASINA 26.12.2019 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

İŞÇİLİK ALACAKLARI²

Kıdem tazminatı, ücret alacağı ve yıllık izin ücreti alacakları bakımından belirsiz alacak davası açılmayacağı, fazla çalışma ve ulusal bayram genel tatil ücreti yönünden ise, davacının belirsiz alacak davası açtığı gözetilerek dava tarihinden itibaren faiz uygulanması gerektiği, iş müfettişi tarafından düzenlenen teftiş raporunun tamamının dosyada bulunması gerektiği, teftiş raporu ile ispatlanan dönem dışındaki dönemlere ilişkin fazla çalışma iddiasının ise tanık anlatımları ile ispat edebilmesinin mümkün olduğu fakat tanık gösteren tarafın, tanık dinletmek istediği vakıyı ve dinlenilmesi istenen tanıkların adı ve soyadı ile tebliğe elverişli adreslerini içeren listeyi mahkemeye sunması ve verilen listede gösterilmemiş olan kimse-lerin tanık olarak dinlenemeyeceği ve ikinci bir liste verilemeyeceği gözetilmelidir. (4857 s. İş K. m. 21,32,41,44,57, 59), (6100 s. HMK m. 240/2)

2 T.C. Yargıtay Yirmiikinci Hukuk Dairesi E:2016/14866, K:2019/15725, T:10/09/2019

DANIŞTAY KARARLARI

MECLİS ÜYELİĞİNİN DÜŞÜRÜLMESİ¹

Belediye Meclis Üyesi olani'nin seçilme yeterliliğini kaybettiğinden bahisle 5393 sayılı Belediye Kanununun 29. maddesinin 3. fıkrası uyarınca Belediye meclis üyeliğinden düşürülmesi istemidir.

(...)

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüşüldü:

İstem; ... İlçesi Belediye Meclis üyesi olan ...nin 5393 sayılı Belediye Kanununun 29. maddesi uyarınca belediye meclis üyeliğinden düşürülmesine ilişkindir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 29. maddesinde, belediye meclis üyeliğine seçilme yeterliğinin yitirilmesi durumunda, valinin bildirmesi üzerine Danıştay tarafından üyeliğin düşmesine karar verileceği kuralı yer almıştır.

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un "Seçilme yeterliliği" başlıklı 9. maddesinde, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 11. maddesinde belirtilen sakıncaları taşımamak şartıyla, onsekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşının belediye başkanlığına, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliğine seçilebileceği hükmü yer almaktadır.

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 11. maddesinin (e) bendinde ise, taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanların milletvekili seçilemeyeceği kurala bağlanmıştır.

Dosyanın incelenmesinden; ... Belediye Meclis Üyesi olan ...nin "Görevi yaptırma için direnme" suçundan Ankara 16. Asliye Ceza Mahkemesinin 26.06.2014 günlü, E:2013/382, K:2014/262 sayılı kararı ile 2 yıl hapis cezası ile cezalandırıldığı ve bu kararın Yargıtay tarafından onanmak suretiyle kesinleştiği, anılan kararın kesinleşmesi nedeniyle seçilme yeterliliğini kaybettiğinden bahisle 5393 sayılı Kanunun 29. maddesi gereği adı geçenin Belediye Meclis Üyeliğinden düşürülmesinin istenildiği anlaşılmaktadır.

Yukarıya aktarılan Kanun hükümleri incelendiğinde, taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis cezasına mahkum olanların, belediye meclisi üyesi olarak seçilmesine imkan bulunmadığı, ...nin ise 2 yıl hapis cezasıyla cezalandırılması nedeniyle Kanunen aranan seçilme yeterliğini kaybettiği anlaşılmaktadır.

1 T.C. DANIŞTAY SEKİZİNCİ DAİRE, Esas No : 2019/9159, Karar No : 2020/44

Bu durumda, hakkında bir yılı aşan ve kesinleşmiş bir mahkumiyet kararı bulunan ...nin seçilme yeterliğini kaybetmesi nedeniyle belediye meclisi üyeliğinden düşürülmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, 5393 sayılı Belediye Kanununun 29. maddesi uyarınca, ... İlçesi Belediye Meclisi Üyesi olan ...nin belediye meclisi üyeliğinden düşürülmesine, kararın tebliğini izleyen 15 (onbeş) gün içerisinde, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na itiraz yolu açık olmak üzere 22/01/2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

BELEDİYE BAŞKANINA SEÇİME KADAR DEVİR VE TAHSİS YETKİSİ VERİLEBİLİR Mİ?²

Büyükşehir belediye meclisinin, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75. maddesinde öngörülen, ortak hizmet projeleri ile belediye taşımazlarının devir ve tahsisi konularında belediye başkanının hizmet süresince başkana yetki verilmesine ilişkin 12.08.2014 gün ve 399 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

.....1. İdare Mahkemesinin 18/06/2015 gün ve E:2014/1358, K:2015/693 sayılı kararının hukuka aykırı olduğu öne sürülerek, 2577 sayılı Kanunun 49. maddesi uyarınca temyizen incelenerek bozulması istemidir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüldü:

Dava,... Büyükşehir Belediye Meclis Üyesi olan davacı tarafından, büyükşehir belediye meclisinin, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75. maddesinde öngörülen, ortak hizmet projeleri ile belediye taşımazlarının devir ve tahsisi konularında belediye başkanının hizmet süresince başkana yetki verilmesine ilişkin 12.08.2014 gün ve 399 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

İdare Mahkemesince; yapılan işbirliği ve imzalanan protokoller hakkında Belediye Meclisine bilgi verilmesi kaydıyla Belediye Kanunu'nun 75. maddesinde belirtilen konularda Belediye Başkanına yetki verilmesine ilişkin Belediye Meclisi Kararında, yetkinin süresinin, kapsam ve sınırlarının belirlenmiş olması karşısında,... Büyükşehir Belediye Meclisinin dava konusu 12.08.2014 tarih ve 399 sayılı kararında hukuka aykırılık görülmediği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18/h maddesinde; belediye taşımazlarını tahsis etmek, meclisin yetki ve imtiyazları arasında; 37. maddesinde, "Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek", "yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak", "Meclis ve encümen kararlarını uygulamak" Belediye Başkanının görev ve yetkileri arasında sayılmış; aynı Kanun'un "Diğer kuruluşlarla ilişkiler" başlığını taşı-

2 DANIŞTAY SEKİZİNCİ DAİRE, Esas No : 2015/13899, Karar No : 2019/12573

yan 75. maddesinde, "Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

a) Mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri

gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tâbi olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

b) Mahallî idareler ile merkezî idareye ait aslı görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli aynı ihtiyaçları karşılayabilir, geçici olarak araç ve personel temin edebilir.

c) (Değişik: 12/11/2012-6360/19 md.) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir. Diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerekir.

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslı görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür." hükümlerine yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davalı belediye meclisi tarafından; 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75. maddesinde yer alan; diğer kamu kurumu, mahalli idareler ve kamuya yararlı derneklerle ortak hizmet projelerini yapıp, bu amaçla kaynak aktarımı, aynı yardım, araç ve personel temini ile taşınmaz devir ve tahsisini yapabilmek, tahsisi iptal edebilmek, bunlara ilişkin protokol yapıp; yapılan protokoller hakkında meclise bilgi vermek üzere, hizmet süresince; belediye başkanına yetki verilmesine ilişkin karar alınması üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; belediye taşınmazlarının devir ve tahsis yetkisinin meclise ait olup; bu yetkinin devrine cevaz veren bir hükmün Yasada yer almadığı; öte yandan 75. maddede; (a) ve (d) bentleri arasında sayma yoluyla belirtilen; ortak hizmet projeleri, aynı yardım, personel - araç temini ve taşınmaz tahsisi - devri gibi hususlar için, maddenin bentlerinden önce yer verilen ve tüm bentler için geçerli olduğu, düzenleniş biçiminden anlaşılan

1. fıkrasında; (a) ve (b) bentleri arasında belirtilen konularda belediye meclisinin karar vereceği ve bu karar üzerine belediye ve diğer ilişki kurulan (proje yürütülen, taşınmaz tahsis edilen) kurum-kuruluş arasında bu karara uygun protokol yapılacağı- nın hükme bağlandığı; başka bir anlatımla; maddenin tanıdığı yetki kapsamında, her proje ve devri öngören iş için meclisten karar alınması ve yapılacak her protokolün esaslı unsurlarının meclisçe karara bağlanması sonrasında yürütme organı tarafından bu karara uygun protokol yapılabilmesi anlaşılmaktadır.

Kaldı ki; başkanın yetkilerini düzenleyen 37. maddesinin (g) bendinde yer verilen, "yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak" şeklinde başkana yetki verilmesi karşısında, her bir protokol öncesi başkana protokolü imzalamak için yetki verilmesi gerektiği de görülmektedir.

Bu itibarla; gerek 75. maddenin lafzı ve düzenleniş biçimi gerekse meclisin görev, yetki ve imtiyazları dikkate alındığında; maddede bahsi geçen ve diğer kuruluşlarla ilişkiler başlığı altında tanımlanan ortak hizmet projeleri ve taşınmaz tahsisi, personel- araç temini, aynı yardım gibi konularda belediye meclisinin karar vereceği; meclisin kararı ile esasları belirlenen anlaşmaya göre, belirtilen yetkilerin kullanılacağı; bu yetkilerin, hem de meclisin görev süresi boyunca ve meclisi işlevsizleştirecek biçimde devrinin mümkün olmaması; madde de yer verilen tüm yetkilerin, öncesinde bir anlaşma olmaksızın genel bir biçimde, sınırları belli olmaksızın devrine cevaz veren yasal bir düzenlemenin bulunmaması karşısında; maddede bahsi geçen ve tümüyle meclise ait olduğunda kuşku bulunmayan yetkilerin genel biçimde, muğlak, hangi proje ve anlaşma için kullanılacağı kararlaştırılmaksızın devrine ilişkin meclis kararında hukuka uyarlık bulunmamakta olup, aksi gerekçe ile davayı reddeden Mahkeme kararında hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle;... 1. İdare Mahkemesinin temyize konu kararının bozulmasına, dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere anılan Mahkemeye gönderilmesine, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere, 24/12/2019 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

SAYIŞTAY KARARLARI

BELEDİYE SINIRLARI İÇERİSİNDEKİ REKLAM PANOLARININ BELEDİYE ŞİRKETİNE DEVRİ¹

Belediye sınırları içinde bulunan muhtelif adreslerde cadde, sokak ve kavşaklarda billboard ve megalit totem reklam panolarının kiralama işinin mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılması ve gelirinin belediye bütçesine aktarılması gerektiği hk.

Sayıştay Savcısının sözlü açıklamalarının dinlenmesinden ve dosyada mevcut belgelerin okunup incelenmesinden sonra,

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ

489 sayılı Ek ilamın 1'inci maddesi ile; Belediyesi sınırları içinde belediyeye ait billboard, megalit ve totem şeklindeki ilan reklam yerlerini kiraya verme yetkisinin belediye şirketi olan İmar ve İnşaat Sanayi Teknik Hizmetler Ltd. Şti.'ne verilmesi nedeniyle Belediyenin uğradığı kira kaybı sonucu kamu zararına neden olduğu gerekçesiyle, 210 sayılı asıl İlamın 2'nci maddesi ile verilen tazmin kararının, Temyiz Kurulunun 15.12.2015 tarih ve 41183 sayılı Kararında, mevzuata aykırı işlemlerin Belediye Başkanının verdiği olurla gerçekleştirildiği anlaşılmakla birlikte ortada bir sözleşmenin olduğu dolayısıyla yetkili bir kiralama işleminin olduğu bu nedenle elde edilen gelirin tamamına kamu zararı denilmesinin mümkün olmadığı fakat Belediyece yapılan kiralama işleminin Belediye Şirketine bırakılması işlemi ve şirketçe belediye mülkünün izinsiz kullanımının usulsüz olduğu ve idari soruşturma konusu yapılması gerektiği gerekçesi ile bozularak Dairesine tevdi edilmesinin akabinde, Belediye tasarrufunda bulunan yerlerin bir başka kişi tarafından mevzuata aykırı olarak kiraya verilmesi durumunda da belediyenin gelir kaybına uğramış olacağına hükmedildiğinden TL için tazmin kararı verilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Kamu Zararı" başlıklı 71. maddesinde;

"Kamu zararının belirlenmesinde;

e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması, Esas alınır."

denilmektedir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 11. maddesinde; " İmar planlarında; meydan, yol, park, yeşil saha, otopark, toplu taşıma istasyonu ve terminal gibi umumi hizmetlere ayrılmış yerlere rastlayan Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait gayrimenkuller ile askeri

¹ Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı Tarih : 22.01.2020 No : 47144

yasak bölgeler, güvenlik bölgeleri ile ülke güvenliği ile doğrudan doğruya ilgili Türk Silahlı Kuvvetlerine ait hareket ve savunma amaçlı yerler hariç Hazine ve özel idareye ait arazi ve arsalar belediye veya valiliğin teklifi, Maliye ve Gümrük Bakanlığının onayı ile belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeye; belediye ve mücavir alan hudutları dışında özel idareye bedelsiz terk edilir ve tapu kaydı terkin edilir...” denilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Meclisin Görev Ve Yetkileri” başlıklı 18. maddesinin (e) bendinde ;

“Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine karar vermek” denilmek suretiyle üç yıldan fazla kiralama belediye meclisinin yetkisinde olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yine aynı Kanun’un; “Encümenin Görev Ve Yetkileri” başlıklı 34. maddesinin (g) bendinde ise;

“Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek” encümenin görevleri arasında sayılmıştır.

2886 sayılı Devlet ihale Kanunu’nun “Kapsam” başlıklı 1. maddesinde belediyelerin de bu Kanuna tabi olduğu ifade edilmiştir. Dolayısı ile belediyeler adı geçen Kanunda bulunan hükümler doğrultusunda kiralama işlemlerini yapacaklardır.

.... Belediyesi sınırları içinde muhtelif adreslerde bulunan, 150 adet 350*150 cm ebatında billboard ve 15 adet megalit totem reklam panosunun, Belediye Şirketi olan İmar ve İnşaat Sanayi Teknik Hizmetler Ltd. Şti. tarafından başka bir şirkete kiralanabilmesi için, Belediye Başkanlığından 30.12.2010 tarihli bir yazı ile devir izini talep edildiği, **Belediye Başkanı tarafından söz konusu talebe “olur” verildiği görülmüştür. Bu olur üzerine İmar ve İnşaat Sanayi Teknik Hizmet Şti. ile Reklam Matbaa Promosyon San. Tic. Ltd. Şti. arasında 01.01.2011 tarihinde yapılan bir sözleşme ile, bahse konu billboard ve totemlerin işletmesi, 1 yılına KDV dahil TL bedelle (KDV hariç TL bedelle) Reklam Matbaa Promosyon San. Tic. Ltd. Şti.’ne devredilmiştir.**

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ile belediyenin mülkü taşınmazların ve belediyenin tasarrufu altındaki kamuya ait alanların kiralanması işleminin yetkisi, üç yıla kadar olanlarda belediye encümeninde ve üç yıldan fazla olanlarda ise belediye meclisinde olmasına rağmen belediye başkanının kendi tasarrufu ile bu yönde işlem tesis etmesi hukuken mümkün değildir.

Sorumlu temyiz dilekçesinde; 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda yer alan

işgal harcı karşılaştırması yapılmaksızın hesaplama yapıldığı konusunda itirazda bulunmuş olsa da burada konu edilen husus, Belediyenin elde edilebileceğinden daha az gelir elde edilmesi hasebiyle kamu zararına uğramış olması değil, yetkisiz bir devir ile elde edeceği gelirden mahrum kalması olduğundan itirazın yersiz olduğu değerlendirilmiştir.

Belediye tasarrufunda olan yerlerin kiraya verilmesi neticesinde belediyenin gelir elde edeceği açıktır. Ancak ilk Temyiz Kurulu Kararı üzerine Denetçisi tarafından yerinde yapılan incelemeler neticesinde; **sözleşme bedelinin ilgili şirketçe belediye şirketinin hesabına yatırıldığı, fakat belediye veznesine ulaşan bir tutar olmadığı-nın görüldüğü**, düzenlenen Ek Raporda kanıtlayıcı belgeleri ile birlikte sunulmuştur. Yapılan sözleşme ile bir gelir elde edilmiş olmakla birlikte, **bu gelirin Belediyenin değil, Belediye Şirketinin hesabında yer aldığı anlaşılmıştır. Bu sebeple burada Belediye açısından bir gelir kaybı söz konusudur.**

5018 sayılı Kanun'un 71'inci maddesinde idare gelirlerinin tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması halinde kamu zararına neden olunacağı ifade edilmiştir. Belediyesi sınırları içinde bulunan muhtelif adreslerde cadde, sokak ve kavşaklarda 150 adet 350*150 cm ebatında billboard ve 15 adet megalit totem reklam panosunun **kiralama işinin mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılması gerekmektedir.** Bu hususa uyulmaması nedeniyle de sözleşme bedeli kadar (..... TL) kamu zararına sebebiyet verilmiştir.

ECRİMİSİL ALACAKLARI²

Belediye taşınmazları üzerinde işgalci olarak faaliyetlerini sürdüren bazı işletmeciler için, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa göre tahakkuk ettirilmesi gereken ecrimisil bedelinin tahakkuk ettirilmemesi.

Belediye taşınmazları üzerinde işgalci olarak faaliyetlerini sürdüren bazı işletmeciler için, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa göre tahakkuk ettirilmesi gereken ecrimisil bedelinin, tahakkuk ettirilmediği görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun "Ecrimisil ve tahliye" başlıklı 75'inci maddesinin birinci fıkrasında;

"Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları, özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz mallar ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, füzuli şağilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı

² Sayıştay 2. Daire 16.12.2020 tarih ve 35612 sayılı Kararı

geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, idarelerin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve füzuli şağilin kusuru aranmaz.”

Denilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanununun “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15’inci maddesinde ise;

“Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır. 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır.”

Hükmü bulunmaktadır.

19.06.2007 tarih ve 26557 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelikte ecrimisil, Hazine taşınmazının, İdarenin izni dışında gerçek veya tüzel kişilerce işgal veya tasarruf edilmesi sebebiyle, İdarenin bir zarara uğrayıp uğramadığına veya işgalcinin kusurlu olup olmadığına bakılmaksızın İdarece talep edilen tazminat olarak tanımlanmış; Yönetmeliğin “Tahsisli ve kiralanan yerlerdeki işlemler” başlıklı 70 inci maddesinin dördüncü bendinde tahsisli veya kiralanan yerlerin yetkili İdarenin bilgisi dışında kullanılması veya kullandırılması halinde ecrimisil alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Yönetmeliğin “Ecrimisilin tespit ve takdir edilmesi” başlıklı 85 inci maddesinde ise aynen;

“Hazine taşınmazlarının kişilerce işgale uğradığının tespit edilmesi hâlinde, tespit tarihinden itibaren onbeş gün içinde "Taşınmaz Tespit Tutanağı" na (Ek-8) dayanılarak, tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere bedel tespit komisyonunca ecrimisil tespit ve takdir edilir.

(2) Ecrimisilin tespit ve takdirinde; İdarenin zarara uğrayıp uğramadığına ve işgalcinin kusurlu olup olmadığına bakılmaksızın, taşınmazın işgalci tarafından kullanım şekli, fiili ve hukuki durumu ile işgalden dolayı varsa elde ettiği gelir, aynı yer ve mahalde bulunan emsal nitelikteki taşınmazlar için oluşmuş kira bedelleri veya ecrimisiller, varsa bunlara ilişkin kesinleşmiş yargı kararları, ilgisine göre belediye, ticaret odası, sanayi odası, ziraat odası, borsa gibi kuruluşlardan veya bilirkişilerden soruşturulmak suretiyle edinilecek bilgiler ile taşınmazın değerini etkileyecek tüm unsurlar göz önünde bulundurulur. İşgalin şekli, Hazine taşınmazının konumu ve taşınmazdan elde edilen gelir gibi unsurlar itibariyle asgari ecrimisil tutarlarını belirlemeye Bakanlık yetkilidir.

(3) Kiraya verilen, irtifak hakkı kurulan veya kullanma izni verilen taşınmazlarda sözleşmenin bitiminden sonra kullanımın devam etmesi hâlinde, varsa sözleşme veya

resmî senetteki hükme göre işlem yapılır. Aksi takdirde işgalciler hakkında ecrimisil tespit, takdir ve tahsilatı yapılır.

...”

denilmektedir.

Yukarıda ifade edilen mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; ecrimisil, Hazine taşınmazının, İdarenin izni dışında gerçek veya tüzel kişilerce işgal veya tasarruf edilmesi sebebiyle, İdarenin bir zarara uğrayıp uğramadığına veya işgalcinin kusurlu olup olmadığına bakılmaksızın İdarece talep edilen tazminat olup 5393 sayılı Belediye Kanununa göre, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75’inci maddesi yer alan ecrimisil ile ilgili hükümler, belediye taşınmazları hakkında da uygulanır. Belediye taşınmazlarının kişilerce işgale uğradığının tespit edilmesi hâlinde, tespit tarihinden itibaren onbeş gün içinde "Taşınmaz Tespit Tutanağı"na dayanılarak, tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere, bedel tespit komisyonunca ecrimisil tespit ve takdir edilir. Ecrimisilin tespit ve takdirinde; İdarenin zarara uğrayıp uğramadığına ve işgalcinin kusurlu olup olmadığına bakılmaksızın, taşınmazın işgalci tarafından kullanım şekli, fiili ve hukuki durumu ile işgalden dolayı varsa elde ettiği gelir, aynı yer ve mahalde bulunan emsal nitelikteki taşınmazlar için oluşmuş kira bedelleri veya ecrimisiller, varsa bunlara ilişkin kesinleşmiş yargı kararları, ilgisine göre belediye, ticaret odası, sanayi odası, ziraat odası, borsa gibi kuruluşlardan veya bilirkişilerden soruşturulmak suretiyle edinilecek bilgiler ile taşınmazın değerini etkileyecek tüm unsurlar göz önünde bulundurulur.

Bununla birlikte; ayrıntısı aşağıdaki tabloda gösterilen parsellerdeki kiracılar için kullanılacak alanın dışında da belediye taşınmazları üzerinde işgalci olarak faaliyetlerini sürdürdükleri tespit edilmiştir.

Kiracı Mahalle Ada/Parsel

... ..

Nitekim bu kiracılar belediye taşınmazlarındaki fazladan kullandıkları alanlar için yapı kayıt belgesi almak için müracaatta bulunmuşlardır.

Her ne kadar daha sonra Belediye tarafından söz konusu ecrimisil bedellerinin tahsiline ilişkin tahakkuk işlemlerinin yapıldığına dair sicil hesap özeti, Encümen kararları ve ihbarname gibi belgeler gönderilmiş olsa da, henüz tahsilat yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, belirtilen kiracıların yapı kayıt belgesi almak için müracaat tarihine kadar belediye taşınmazları üzerinde işgalci olarak faaliyetlerini sürdürmesi sonucu oluşan ... TL ecrimisil bedelinin Diğer Sorumlu (Emlak ve İstimlak Müdürü) ...’a münferiden 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 53 üncü maddesi gereği işleyecek faizle-riyle birlikte ödetirilmesine,

İşbu ilamın tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içerisinde 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 55 inci maddesi uyarınca Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oy çokluğuyla,

Azınlık Görüşü:

Üye Haydar ...'ın karşı oy gerekçesi:

Belediye tarafından sonradan gönderilen belgelerden ecrimisil alacakları için tarh, tahakkuk ve tebliğ işlemlerine başlandığı anlaşılmalı beraber, ... ve ... ait yerlerin 5 yıl öncesinden işgal edildiği, dolayısıyla bu iki taşınmaz için ecrimisil bedelinin tarh ve tahakkuk zamanaşımına uğramış olduğu görüldüğünden bu yerler ile ilgili olarak hesaplanan tutarın sorumlulardan tazminine; zamanaşımına uğramamış diğer yerler için ise tarh, tahakkuk ve tebliğ işlemlerine başlandığından ilişik kalmadığına karar verilmesi gerekir.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ KARARI

KONUT TAHSİSİ İPTALİ HAKKINDA UYUŞMAZLIK KARARI¹

Davalı İdarece 5393 sayılı Kanun'un 69. Maddesi gereğince davacı adına yapılan sosyal konut tahsisinin; konut bedellerinin zamanında ödenmemesi nedeniyle Sosyal Konut Tahsis Sözleşmesinin 5. Maddesi uyarınca iptaline ilişkin Belediye Encümeni kararının iptali istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

İNCELEME VE GEREKÇE

(...) Dava, Davalı İdarece 5393 sayılı Kanunun 69. Maddesi gereğince davacı adına yapılan sosyal konut tahsisinin; konut bedellerinin zamanında ödenmemesi nedeniyle Sosyal Konut Tahsis Sözleşmesi'nin 5. Maddesi uyarınca iptaline ilişkin Belediye Encümeni'nin 20.12.2017 tarih ve 6278 sayılı kararının iptali isteminden ibarettir.

5393 sayılı Belediye Kanununun "Meclisin Görev ve Yetkileri" başlıklı 18. Maddesinin e bendinde, "e) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması halinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine karar vermek"; hükmüne; "Encümenin Görev ve Yetkileri" başlıklı 34. Maddesinin g bendinde, "g) Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararını uygulamak;

¹ Esas No:2020/17, Karar No:2020/310, Karar Tarihi:28/05/2020

suresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.” hükmüne; “Arsa ve konut üretimi” başlıklı 69. Maddesinde, “Belediye; düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla belediye ve mücavir alan sınırları içinde, özel kanunlarına göre korunması gerekli yerler ile tarım arazileri hariç imarlı ve alt yapı arsalar üretmek; konut, toplu konut yapmak, satmak, kiralamak ve bu amaçlarla arazi satın almak, kamulaştırma yapmak, bu arsaları trampa etmek, bu konuda ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ve bankalarla iş birliği yapmak ve gerektiğinde onlarla ortak projeler gerçekleştirmek yetkisine sahiptir.

Belediye, bu amaçla bütçesinden gerekli parayı ayırmak suretiyle işletme tesis edebilir.

Arsalar hariç üretilen konut ve işyerlerinin satışı 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi değildir. O belediye ve mücavir alan sınırları içinde kendisine, eşine veya Onsekiz yaşından küçük çocuklarına ait konutu olmayan dar gelirli kişiler ile afete maruz kalanlara, sanayi bölgelerinden nakledilecekler ve üyelerinin tamamı bu durumda olan kooperatiflere, bedeli 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre oluşturulan takdir komisyonu tarafından belirlenecek tutardan aşağı olmamak üzere arsa tahsisi yapılabilir. Durumları 775 sayılı Gecekondu Kanununun 25 inci maddesine uyan kimselere de bu maddeye göre arsa ve konut sağlanabilir. Bu fıkranın uygulama esasları, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanacak çerçeve yönetmeliğe uygun olarak belediye meclisleri tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.” hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun “İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı” başlıklı 2. Maddesinde, “1. Değişik: 10.6.1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler. (...)” hükmü yer almıştır.

Uygulama ve öğretilerde, kamu idarelerinin, kamu hizmetlerinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı idare açıklamalarıyla yapmış oldukları kesin ve yürütülmesi gerekli işlemler, idari işlem olarak tanımlanmaktadır. Buna göre, bir işlemin idari işlem olarak kabul edilebilmesi için bu işlemi kamu idaresinin yapması, kamu hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla tesis edilmiş bulunması, kamu idaresinin tek taraflı irade açıklaması ürünü olması ve kesin ve icraî nitelikte olması gerekmektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden, davalı idarenin sosyal konut projesi kapsamında yaptırdığı konutun 5393 sayılı Kanununun 69. maddesi uyarınca 06.08.2013 tarih ve 141 sayılı kararla hak sahibi olarak belirlenen davacıya tahsisinin yapılarak 05.12.2014 tarihinde “Mavikent-3” **Sosyal Konutların Tahsis Sözleşmesi imzalanarak konutun davacı tarafından ödemelerini yapmadığı, kendisine yapılan tebligatlara rağmen ödemeleri gerçekleştirmediğinden** bahisle; Sosyal Konut Tahsis Sözleşmesi'nin 5. Maddesinde yer alan

“Sosyal Konut bedeline ilişkin taksit ödemelerinin eksik yapılması veya hiç yapılması durumunda 21.07.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme alacaklarının tahsili usulü hakkında Kanununun 51. maddesi gereğince belirlenen oranda aylık gecikme zammı alınır. Art Arda 3 taksit ödenmemesi veya toplam 3 taksitin ödenmemesi durumunda borcun gecikme faizleriyle birlikte ödenmesiyle ilgili yazıyla bildirilir. Buna rağmen borcun ödenmemesi halinde tahsis iptal edilir.” hükmüne istinaden Belediye Encümeni'nin 20.12.2017 tarih ve 6278 sayılı kararıyla tahsisin iptaline karar verildiği, bu işlemin iptali istemi ile bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Olayda, davalı idare tarafından, 5393 sayılı Kanunda sayılan görevleri kapsamında, aynı Kanununun 69. maddesi gereğince Belediye Meclisinin kararıyla dar gelirli vatandaşlara konut yapılarak tahsisinin gerçekleştirilmesi,; tahsisten sonra tahsis sözleşmesine aykırılık saptanması nedeniyle Belediye Encümeni kararıyla tahsisin iptal edilmesinin birer idari işlem olduğu; davacı tarafından, yükümlülüklerini yerine getirdiği, idarece yapılması gereken ön işlemlerin yapılmadığı ileri sürülerek, işlemin iptalinin istendiği gözetildiğinde; idari işlemin uygulanması nedeniyle ortaya çıkan bu uyuşmazlığın çözümünün, **yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde idari yargının görev alanına girdiği açıktır.**

Her ne kadar davacı ile davalı arasında ortaya çıkan ihtilaf bir yönüyle sözleşmeye dayanmakta ve bu itibarla olaya özel hukuk hükümleri gereğince adli yargı yerine bakılması gerektiği düşünülebilir ise de; söz konusu sözleşmenin davalı belediyenin, yasadan kaynaklanan görevleri kapsamında, idarenin tek taraflı kamu gücüne dayalı irade beyanı ile ortaya konulup düzenlendiği; sözleşmenin bir idari sözleşme, bu sözleşme hükümlerine aykırılık nedeniyle Encümen kararıyla tesis edilen işlemin de bir idari işlem olarak kabule dilmesi ve bu nedenlerle davaya idari yargı yerinde bakılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

TEBLİĞLER GENELGE VE GÖRÜŞLER

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846/250/132070

8/7/2020

Konu : Belediye Borçlanması Hakkında

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : tarihli ve sayılı yazınızı.

İlgi yazı ile Belediye Başkanlığının mevcut borçlarını ödemek ve yeni yatırımlar yapmak üzere sahibi olduğu iki adet taşınmazı teminat göstererek özel bir bankadan ay vade ile TL kredi kullanım talebinde bulunduğu, bu krediye teminat olarak taşınmazlarını sırasıyla TL ve TL bedellerle ipotek ettirmek istediği, öte yandan Belediyenin 2019 yılı kesinleşmiş bütçe gelirinin TL olarak belirtildiği ancak bunu gösterir bir evrak ibraz etmediği, tüm bu işlemlerin yürütülmesi için alınan meclis kararında ise yukarıda açıklanan hususları yürütmek üzere belediye başkanına yetki verildiği, ayrıca borçlanma kararının kesinleşmiş en son bütçe gelirinin %10'una denk gelen TL'lik kısmının onaylanması ile %10'u aşan TL'lik kalan kısmı için Çevre ve Şehircilik Bakanlığından izin alınması yönünde toplantıya katılanların oy çokluğu ile karar verildiği, ancak ipotek başvurusunda Bakanlığımızın bu husustaki iznine yer verilmediği ve ipotek başvurusundaki vade ile meclis kararındaki vadenin farklı olduğu belirtilerek Belediye Mevzuatı açısından uygulamanın ne şekilde yürütülecek ve Tapu Müdürlüğünün gelen taleplerde hangi unsurları esas alacağı noktasında tereddüde düşüldüğünden Genel Müdürlüğümüz görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 17 nci maddesi "*Belediye meclisi, belediyenin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilmiş üyelerden oluşur.*" hükmünü amir olup 18 inci maddesinde belediye meclisinin görev ve yetkileri sayılmıştır. Bu madde uyarınca "*Borçlanmaya karar vermek*", "*Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralınmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine karar vermek*" yetkileri hassaten belediye meclisine verilmiş yetkilidir.

Öte yandan, aynı Kanun'un 37 nci maddesi "*Belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir.*" hükmünü amir olup 38 inci maddesinde belediye başkanının görev ve yetkileri sayılmıştır. Bu madde uyarınca "*Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak*", "*Meclise ve encümenine başkanlık etmek*", "*Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek*", "*Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek*", "*Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak*", "*Meclis ve encümen kararlarını uygulamak*" yetkileri belediye başkanına verilen yetkiler arasındadır.

Diğer taraftan, aynı Kanun'un 68 inci maddesi “Belediye, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir:

...
d) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır.

e) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen iç borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile yapabilir.

...
Belediye, varlık ve yükümlülüklerinin ayrıntılı bir şekilde yer aldığı malî tablolarını üçer aylık dönemler hâlinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığına, Maliye Bakanlığına, Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığına ve Hazine Müsteşarlığına gönderir.” hükmünü amirdir.

Son olarak, belediyeler Anayasa'nın 127 nci maddesi ve kanunlar uyarınca tüzel kişiliği haiz, kendi bütçesi ve karar organı olan, yine yasalarla kendilerine yerel nitelikli birtakım görev, yetki ve sorumluluk tevdi edilen kamu kurumlarıdır ve idarenin bütünlüğü ilkesi çerçevesinde merkezi idarenin idari vesayet denetimi altındadır. Bu bakımdan, belediyeler tüzel kişiliği içinde her ne kadar kanunlar uyarınca verilen görev, yetki ve sorumlulukları kapsamında kendi bütçesini kullanarak kendi kararlarını verip bu kararları uygulama kabiliyetine sahiplerse de bu durum idari vesayet denetimi altında yürütülmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda, belediye meclisinin Kanun'da gösterilen kurallar ve limitler dâhilinde borçlanmaya ve bu borçlanma için de teminat ya da ipotek göstermeye yetkili olduğu ve bu işlemleri yürütmek için Kanun'da gösterilen usuller doğrultusunda karar alarak belediye başkanını görevlendirebileceği; tapu idaresinin belediye başkanının başvurusu ve ilgili meclis kararı ile işlem tesis edebileceği; meclis kararının doğruluğunun ve Kanun'a uygunluğunun mesuliyetinin belediyenin yetkili organlarında ve sorumlu personelinde olduğu değerlendirilmektedir.

Öte yandan, belediye meclisi kararı ile bankanın ipotek talebine esas uygulamalarının farklılık gösteremeyeceği, bu kapsamda meclis kararında belirtilenden farklılık arz eden ipotek talepleri için tapu idaresinin işlem tesis etmemesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Bilgilerinize rica ederim.

Genel Müdür

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 14399437/ 114781

11/06/2020

Konu: İşyeri açma ve çalışma ruhsatları hakkında.

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi: a) Belediye Başkanlığının tarihli ve sayılı yazısı.

b) Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün tarihli ve sayılı yazısı.

.... Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün ilgi (b) yazı ekinde alınan Belediye Başkanlığının ilgi (a) yazısında özetle; hazine veya belediye tasarrufunda olup işgal karşılığında ecrimisil ödenen ve yapı kayıt belgesi bulunan yapıların tapusu veya kira sözleşmesi olmadığı belirtilerek söz konusu yerler için işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilip verilemeyeceği hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmiştir.

Bilindiği üzere, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15 inci maddesi "... Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır. 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır.

..." hükmünü,

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Ecrimisil ve Tahliye" başlıklı 75 inci maddesinin birinci fıkrasında "Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları, özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz mallar ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, idarelerin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şagin kusuru aranmaz.

...

Kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edilir. Aksi halde ecrimisil alınır.

İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir.

..." hükmünü,

Öte yandan; 3194 sayılı İmar Kanunu'nun Geçici 16 ncı maddesi "Afet risklerine hazırlık kapsamında ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınması ve imar barışının sağlanması amacıyla, 31/12/2017 tarihinden önce yapılmış yapılar için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve yetkilendireceği kurum ve kuruluşlara 31/10/2018 tarihine kadar başvurulması, bu maddedeki şartların yerine getirilmesi ve 31/12/2018 tarihine kadar kayıt bedelinin ödenmesi halinde Yapı Kayıt Belgesi verilebilir. Başvuruya konu yapının ve arsasının mülkiyet durumu, yapı sınıf ve grubu ve diğer hususlar Bakanlık tarafından hazırlanan Yapı Kayıt Sistemine yapı sahibinin beyanına göre kaydedilir.

Yapı Kayıt Belgesi yapının kullanım amacına yöneliktir. Yapı Kayıt Belgesi alan yapılara, talep halinde ilgili mevzuatta tanımlanan ait olduğu abone grubu dikkate alınarak geçici olarak su, elektrik ve doğalgaz bağlanabilir.

...

Yapı Kayıt Belgesi alınan yapıların, Hazineye ait taşınmazlar üzerine inşa edilmiş olması halinde, bu taşınmazlar Bakanlığa tahsis edilir. Yapı Kayıt Belgesi sahipleri ile bunların kanuni veya akdi haleflerinin talepleri üzerine taşınmazlar Bakanlıkça rayiç bedel üzerinden doğrudan satılır. Bu durumda elde edilen gelirler bu maddenin ikinci fıkrasına göre genel bütçeye gelir kaydedilir. Ayrıca bu gelirler hakkında 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin beşinci fıkrası hükmü uygulanmaz. Yapı kayıt belgesine konu taşınmaz için 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 Sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre tapu tahsis belgesi alınması ve bu belgeye esas arsa bedellerinin ödenmiş olması hâlinde bu madde uyarınca ayrıca satış bedeli alınmaz. Yapı kayıt belgesi alınan taşınmazların satışa konu edilen kısımlarından yapı kayıt belgesi tarihi ile satış tarihi arasındaki dönem için ecrimisil alınmaz, tahakkuk ettirilen ecrimisilleri terkin edilir, satış tarihi itibarıyla tahsil edilen ecrimisil tutarı satış bedelinden mahsup edilir, bu tutardan fazlası iade edilmez.

Yapı Kayıt Belgesi alınan yapıların belediyelere ait taşınmazlar üzerine inşa edilmiş olması halinde, Yapı Kayıt Belgesi sahipleri ile bunların kanuni veya akdi haleflerinin talepleri üzerine bedeli ilgili belediyesine ödenmek kaydıyla taşınmazlar rayiç bedel üzerinden belediyelerce doğrudan satılır.

Üçüncü kişilere ait özel mülkiyete konu taşınmazlarda bulunan yapılar ile Hazineye ait sosyal donatı için tahsisli araziler üzerinde bulunan yapılar bu madde hükümlerinden yararlandırılmaz.

Yapı Kayıt Belgesi, yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar geçerlidir. Yapı Kayıt Belgesi düzenlenen yapıların yenilenmesi durumunda yürürlükte olan imar mevzuatı hükümleri uygulanır. Yapının depreme dayanıklılığı hususu malikin sorumluluğundadır.

...

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir.” hükmünü,

Yapı Kayıt Belgesi Verilmesine İlişkin Usul ve Esasların 6 ncı maddesi “...

(7) Yapı Kayıt Belgesi verilen yapılarda ruhsat alınmaksızın yapılabilecek basit onarım ve tadilatlar yapılabilir.

(8) Yapı Kayıt Belgesi verilen yapılarda işyeri açma ve çalışma ruhsatı yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın verilir.” hükmünü,

Bu Esasların 9 uncu maddesi “Yapı Kayıt Belgesi, yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar geçerlidir. Yapı Kayıt Belgesi düzenlenen yapıların yenilenmesi durumunda yürürlükte olan imar mevzuatı hükümleri uygulanır. Yapının depreme dayanıklılığı ve yapının fen ve sanat norm ve standartlarına aykırılığı hususu yapı malikinin sorumluluğundadır.” hükmünü,

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun’un 4 üncü maddesi “3 üncü maddede belirtilen merciler, izin verilmesi için yapılacak beyan ve incelemelerde aşağıda öngörülen genel kriterlere göre düzenlenecek yönetmeliği esas alırlar.

a) İnsan sağlığına zarar vermemek,

b) Çevre kirliliğine yol açmamak,

c) Yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemelere aykırı davranmamak.” hükmünü,

İşyeri Açma ve Çalışma Yönetmeliği’nin 1 inci maddesi “Bu Yönetmeliğin amacı, işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının verilmesinde uygulanacak esas ve usulleri düzenlemektir.” hükmünü,

Aynı Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrası, “Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.” ve üçüncü fıkrası “İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2’de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur.” hükmünü

İçermektedir.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesinin 30/03/2011 tarihli ve E.2008/72, K.2011/59 sayılı kararında; kazanılmış bir haktan söz edilebilmesi için bu hakkın yeni yasadın önce yürürlükte olan kurallara göre bütün sonuçlarıyla fiilen elde edilmiş olması gerektiği vurgulanmıştır. Bu bağlamda, hukuka aykırı olduğu belirlenen idari işlemlerin geri alınması durumunda, işlem dolayısıyla elde edilen ve kamuya yönelik etki ve sonuç doğuran statüler hiçbir şekilde kazanılmış hak kapsamında değerlendirilemeyecektir.

Diğer taraftan, Danıştay Onuncu Dairesinin E: 2000/2114; K: 2002/3458 no.lu kararında kazanılmış hakkın devredilemeyeceği ile ilgili “... Kazanılmış hak kavramına gelince; kazanılmış hak, bir hak sağlamaya elverişli nesnel kuralların bireylere uygulanması ile onlar için doğan öznel hakkın korunması anlamında kabul edilebileceğinden, kazanılmış bir haktan söz edilebilmesi için bu hakkın yeni düzenlemeden önce yürürlükte olan kurallara göre bütün sonuçlarıyla fiilen elde edilmiş olması gerekmektedir. ...” şeklinde kararı bulunmaktadır.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri kapsamında;

- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümleri uyarınca yapılacak ruhsatlandırmalarda ruhsatlandırılacak iş yerlerinin ticari amaca yönelik verilen yapı kayıt belgesi ile yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın ruhsatlandırılabilirliği; bununla beraber, yapı kayıt belgesine sahip olan yapılarda açılmak istenen iş yerlerinin faaliyet konusu itibarıyla ruhsatlandırma için gerekli olan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’in ve ilgili diğer mevzuatın amir hükümlerinde belirtilen şartları taşıması gerektiği,

- Ecrimisilin; belediyenin ve Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların, idarenin zarara uğrayıp uğramadığına ve işgalcinin kusurlu olup olmadığına bakılmaksızın gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli işgal karşılığı tahsil edilen bir bedel olduğu, söz konusu ödemenin ise taşınmazdaki kullanım hakkının devamı yönünde kazanılmış bir hak tesis etmeyeceği, ancak hazine veya belediye taşınmazı üzerinde bulunan ve yapı kayıt belgesi alan yapıların bulunduğu taşınmazın 3194 sayılı İmar Kanununun geçici 16 ncı maddesi gereği satışının yapılmasının ardından bu yerler üzerinde ilgili kişilerce tasarrufta bulunulabileceği,

-Netice itibarıyla ecrimisilin tahsil edilmiş olması fuzuli şağil açısından kazanılmış bir hak olmamakla birlikte, işgal edilen taşınmazın yapı kayıt belgesine istinaden hazine veya belediyeden satın alınmış olması ve işyeri açma ve çalışma ruhsatının düzenlenebilmesi için meri mevzuat hükümlerinin karşılanması durumunda yetkili idarelerce ruhsat düzenlenebileceği

mütalaa edilmiştir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

**Bakan a.
Genel Müdür**

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846-045.02-130240
Konu : İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı
(Fırın)

02/07/2020

.... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi : Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün tarihli ve sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde kayıtlı tarihli ve sayılı yazımızda, mahallesi B caddesi no:130 (2100 ada 1 parsel) kapı sayılı yerdeki (3194 sayılı İmar Kanunu'nun 16 ncı maddesi gereği Yapı Kayıt Belgesi alınan ve tapuya ekme fırını olarak tescilli yaptırılan) işyerine Şirketi'nin ekme fırını ruhsatı talep ettiği belirtilmiş olup söz konusu işyerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in 5 inci maddesinin (b) ile (m) bendi ve Geçici 3 üncü maddesinden muaf olup olmadığı hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere 10/08/2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi "*634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamına giren gayrimenkullerin, tapu kütüğünde mesken olarak gösterilen bağımsız bölümlerinde sinema, tiyatro, kahvehane, gazino, pavyon, bar, kulüp, dans salonu ve benzeri eğlence ve toplantı yerleri; fırın, lokanta, pastane, süthane gibi gıda ve beslenme yerleri; imalathane, boyahane, basımevi, dükkan, galeri ve çarşı gibi işyerlerinin açılması hususunda kat maliklerinin oy birliği ile karar alması, Tapuda iş yeri olarak görünen yerlerde, umuma açık istirahat ve eğlence yeri açılması durumunda yönetim planında aksine bir hüküm yoksa kat maliklerinin oy çokluğu ile aldığı kararın bulunması,*" hükmünü,

(c) bendi "*Özel yapı şeklini gerektiren sinema, tiyatro, düşün salonu, otel, hamam, sauna; ekme fırını ile akaryakıt, sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğal gaz istasyonu için yapı kullanma izin belgesinin alınmış olması,*" hükmünü,

(m) bendi "*Ekme fırınlarının bu amaca tahsisli ayırık nizamda müstakil binalarda açılmış olması (Ancak, alışveriş merkezleri içinde bulunan 1000 m² ve üstü alana sahip hipermarket, süpermarket, grossmarket ve megamarket gibi adlarla açılan işyerleri bünyesinde yer alan fırınlarda ayırık nizamda müstakil bina şartı aranmaz.),*" hükmünü,

Aynı Yönetmeliğin Geçici 3 üncü maddesi "*Bu maddenin yayımı tarihinden önce yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi özel yapı şekline uygun olarak düzenlenen ve bu haliyle tapu kütüğüne tescil edilen yapılarda açılacak fırınlarda ayırık nizamda müstakil bina şartı aranmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı bulunan ancak ayırık nizamda müstakil binada bulunmayan ekme fırınları devredilemez.*" hükmünü,

Bu yönetmeliğin Geçici 7 nci maddesi "*Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte ticari amaca yönelik verilen yapı kayıt belgesine sahip yapılarda açılmak istenen iş yerleri, faaliyet konusu itibarıyla ruhsatlandırma için gerekli olan can ve mal güvenliği ile ilgili bu Yönetmeliğin ve ilgili diğer mevzuatın amir hükümlerinde belirtilen şartları taşımaması halinde yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın ruhsatlandırılır.*" hükmünü taşımaktadır.

Öte yandan 03/07/2017 tarih ve 30113 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (rrrr) bendinin 1

inci alt bendinde “*Ayrık nizam: Hiç bir yanından komşu parseldeki binalara bitişik olmayan yapı nizamı,*” şeklinde tanımlanmıştır.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde; ticari amaca yönelik verilen yapı kayıt belgesine sahip yapılarda açılmak istenen iş yerlerinin faaliyet konusu itibarıyla ruhsatlandırma için gerekli olan can ve mal güvenliği ile ilgili bu Yönetmeliğin ve ilgili diğer mevzuatın amir hükümlerinde belirtilen şartları taşıması halinde yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın ruhsatlandırılabilmesi, ancak söz konusu yapı kayıt belgesinin Yönetmeliğin 5 inci maddesinin (b) ve (m) bentlerinde belirtilen hükümlerden muafiyet sağlamayacağı değerlendirilmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

**Bakan a.
Genel Müdür**

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846/250/140153

13/7/2020

Konu : Tahsisi İptal Edilen Parsel Üzerindeki
Yapının Kamulaştırılması

.... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi : tarihli ve sayılı yazınız.

İlgi yazı ile 6360 sayılı Kanun öncesi İlçeniz sınırları içindeki köy tüzel kişiliğine ait bir parselin bazı köyler kapsamında faaliyet gösteren Tarımsal Kalkınma Kooperatifine yılına aylık TL bedelle kiralanarak tahsis edildiği, söz konusu köy tüzel kişiliğinin 6360 sayılı Kanun ile kaldırıldığı ve taşınmazlarının Belediyeniz uhdesine geçtiği, daha sonra bahse konu Kooperatifin, kurucuları tarafından kapatıldığı ve parsel üzerindeki tahsisin kaldırılarak kooperatifin kullanımındaki m² kullanım alanına sahip binanın İdarenizce kamulaştırılması talebinde bulunduğu, ancak tahsise karar veren köy ihtiyar heyeti kararında yalnızca kiralama bedeline ilişkin hüküm bulunduğu, tahsisin bitmesi halinde üzerindeki yapının akıbeti ile ilgili bir karar bulunmaması nedeniyle tereddüde düşüldüğünden bahse konu binanın kamulaştırmasının yapıp yapılamayacağı hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un geçici 1 inci maddesi “...

(3) *1 inci maddeye göre tüzel kişilikleri kaldırılan belediye ve köylerin personeli, her türlü taşınır ve taşınmaz malları, hak, alacak ve borçları, komisyon kararıyla ilgisine göre bakanlıklara, büyükşehir belediyesi, bağlı kuruluşu veya ilçe belediyesine devredilir. Devir işlemi ilk mahalli idareler genel seçimi itibarıyla uygulamaya konulur.*

...” hükmünü,

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 3 üncü maddesi “*İdareler, kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle yapmak yükümlülüğünde buldukları kamu hizmetlerinin veya teşebbüslerinin yürütülmesi için gerekli olan taşınmaz malları, kaynakları ve irtifak haklarını; bedellerini nakden ve peşin olarak veya aşağıda belirtilen hallerde eşit taksitlerle ödemek suretiyle kamulaştırma yapabilirler.*

” hükmünü.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 272 inci maddesi “Normal bakım, tamir ve temizleme giderleri dışında, gayrimenkulü veya elektrik üretim ve dağıtım varlıklarını genişletmek veya iktisadi kıymetini devamlı olarak artırmak maksadıyla yapılan giderler, gayrimenkulün veya elektrik üretim ve dağıtım varlıklarının maliyet bedeline eklenir.

...
Gayrimenkuller kira ile tutulmuş ise veya elektrik üretim ve dağıtım varlıklarının işletme hakkı verilmiş ise, kiracı veya işletme hakkına sahip tüzel kişi tarafından yapılan bir ve ikinci fıkralardaki giderler bunların özel maliyet bedeli olarak ayrıca değerlendirilir. Kiracının veya işletme hakkına sahip tüzel kişinin faaliyetini icra için vücuda getirdiği tesisata ait giderler de bu hükmüdedir.

Gayrimenkuller veya elektrik üretim ve dağıtım varlıkları için yapılan giderler hem tamir, hem de kıymet artırma giderlerinden terekküp ettiği takdirde, mükellef bu giderlerden maliyet bedeline eklenecek kısmı ayrı göstermek mecburiyetindedir.” hükmünü,

327 nci maddesi “Gayrimenkullerin, elektrik üretim ve dağıtım varlıklarının ve gemilerin iktisadi kıymetlerini artıran ve 272 nci maddede yazılı özel maliyet bedelleri, kira veya işletme hakkı süresine göre eşit yüzdelerle itfa edilir. Kira veya işletme hakkı süresi dolmadan, kiralanan veya işletme hakkı alınan şeyin boşaltılması veya işletme hakkının herhangi bir sebepten sona ermesi halinde henüz itfa edilmemiş olan giderler, boşaltma veya hakkın sona erdiği yılda bir defada gider yazılır.” hükmünü,

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 321 inci maddesi “Kiracı, kiraya verenin yazılı rızasıyla kiralananada yenilik ve değişiklikler yapabilir.

Yenilik ve değişikliklere rıza gösteren kiraya veren, yazılı olarak kararlaştırılmış olmadıkça, kiralananın eski durumuyla geri verilmesini isteyemez.

Kiracı, aksine yazılı bir anlaşma yoksa, kiraya verenin rızasıyla yaptığı yenilik ve değişiklikler sebebiyle kiralananada ortaya çıkan değer artışının karşılığını isteyemez.” hükmünü,

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 3 üncü maddesi “Herhangi bir saha, her ölçekteki plan esaslarına, bulunduğu bölgenin şartlarına ve yönetmelik hükümlerine aykırı maksatlar için kullanılamaz.” hükmünü,

20 nci maddesi “Yapı:

a) Kuruluş veya kişilerce kendilerine ait tapusu bulunan arazi, arsa veya parsellerde,

b) Kuruluş veya kişilerce, kendisine ait tapusu bulunmamakla beraber kamu kurum ve kuruluşlarının vermiş oldukları tahsis veya irtifak hakkı tesis belgeleri ile,

İmar planı, yönetmelik, ruhsat ve eklerine uygun olarak yapılabilir.” hükmünü amir olup 27 nci maddesi “köylerde yapılacak yapılar ve uyulacak esasları” düzenlemektedir.

Diğer taraftan, köy tüzel kişileri sahibi oldukları taşınmazların kiraya verilmesi noktasında 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na tabi olmayıp gayrimenkul kiralamalarını 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu genel hükümlerine göre yürütmektedir.

Bu bakımdan, İdareniz tüzel kişiliği kaldırılmış olan köye ait taşınmazlar ile hak, alacak ve borçlara da ehil olmakla devredilen taşınmazlar üzerinde her türlü tasarruf yetkisini haizdir. Elbette bu tasarruf noktasında önceki idarenin girmiş olduğu kiralamalar ve tahsislerin de yeni muhatabı ve uygulayıcısı olmanız şüphesizdir. Öte yandan, söz konusu taşınmaz üzerinde bulunan yapıların, belediye taşınmazı üzerinde olması nedeniyle kamulaştırılmaya konu edilmesi mümkün olmayacaktır.

Yukarıdaki açıklamalar kapsamında, köy tüzel kişiliğince kiralanan taşınmaz üzerinde bir yapının tesis edilebilmesinin, bedelinin ne şekilde tahsil edileceğinin ve sözleşme sonundaki akıbetinin kiralama sözleşmesi içinde veya sözleşmeye ek olarak ayrıca yazılı olarak kurula bağlanması gerektiği, bu şekilde bir karar tesis edilmemiş olması halinde kiracıların inşa ettikleri taşınmaz için bir hak iddia edemeyeceği gibi kiraya verenin (yeni durumda

belediyenin) rızası olmaksızın yapılmış olan binanın yıkılmasının, enkazın taşınmasının ve taşınmazın eski durumuna getirilerek iade edilmesinin esas olduğu değerlendirilmektedir. Bilgilerinize rica ederim.

**Bakan a.
Genel Müdür**

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846/250/117728
Konu : İmar Denetimleri İçin
Yeterli Personel Bulunmaması

11/06/2020

... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi : ... tarihli ve ... sayılı yazınız.

İlgi yazı ile Belediyeniz sınırları içerisinde ruhsat başvurusu bulunan dosyalar için ruhsat eki projelerinin belediye bünyesinde bulunan teknik personelin kendi meslek gruplarına uygun olarak inceleyip proje onayının yapılması gerekmekte olduğu, müdürlüğünüz bünyesinde ruhsat eki projeleri kontrol edip imzalayacak tüm meslek gruplarından teknik personel bulunmadığından ruhsat eki projelerin onaylanıp onaylanmayacağı, yapı denetim onayının yeterli olup olmadığı ve bu şartlar altında inşaat ruhsatı düzenlenip düzenlenmeyeceği hususunda tereddüde düşüldüğünden Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Söz konusu hususla ilgili Bakanlığımız Yapı İşleri Genel Müdürlüğünün 21/02/2020 tarihli ve E.42965 sayılı yazısında “...

... 4708 sayılı Kanun kapsamında kalan yapıların zemin ve temel raporları ile ruhsat eki projelerinin tamamının yapı denetimi kuruluşunun ilgili denetçileri tarafından ilgili mevzuat, standart ve şartnamelere göre kontrol edilerek, bu projelere uygunluk görüşünün verilmesi ve akabinde söz konusu projelerin ilgili idaresince de yapılacak kontrollerce uygun bulunması durumunda onaylanması gerekmektedir. Yapı denetim kuruluşlarının söz konusu uygunluk görüşünün, ilgili idarelerin bu projeleri inceleyerek onaylama sorumluluğunu ortadan kaldırmadığı değerlendirilmektedir.

...” denilmektedir.

Yine konuyla ilgili Bakanlığımız Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğünün 10/03/2020 tarihli ve E.60004 sayılı yazısında “...

... yerleşmelerin fen kurallarına ve ilgili mevzuatına uygun teşekkülünden belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde öncelikle belediyeler sorumlu olduğundan yapı ruhsatının düzenlenmesine esas olmak üzere idarelere sunulması imar mevzuatında hükme bağlanmış tüm etüt ve projelerin, yeterli uzmanlığı haiz ilgili meslek mensuplarınca hazırlanması, kontrol edilmesi ve onaylanması, dolayısıyla Yönetmelikte buna dair şart öngörülmemiş olsa da belediyelerin bu görev ve yetkileri sağlıklı bir şekilde yerine getirmesine yönelik gerekli personel istihdamını sağlaması gerektiği değerlendirilmekte ...” denilmektedir.

Söz konusu hususla ilgili Genel Müdürlüğümüzce eklenecek bir husus bulunmamaktadır.

Bilgilerinize rica ederim.

**Bakan a.
Genel Müdür**

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846/250/125601
Konu : Taşınmaz Devri

23/06/2020

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünün tarihli ve sayılı yazısı.

İlgi yazı ile mülkiyeti Belediyesine ait olan taşınmaz üzerindeki binanın Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından hizmet binası olarak kullanılmasının planlandığı, söz konusu taşınmazın 2942 sayılı Kanun'un 30 uncu maddesi uyarınca ilgili Belediyeden devralınmak istendiği, ancak uygulamanın Başbakanlığın 2007/3 sayılı "Tasarruf Tedbirleri" konulu Genelgesinin "Gayrimenkul Edinilmesi ve Kiralanması" başlığı altındaki düzenlemeye aykırılığı nedeniyle taşınmaz devrinde tereddüde düşüldüğünden Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 30 uncu maddesi "Kamu tüzelkişilerinin ve kurumlarının sahip oldukları taşınmaz mal, kaynak veya irtifak hakları diğer bir kamu tüzelkişisi veya kurumu tarafından kamulaştırılamaz.

Taşınmaz mala; kaynak veya irtifak hakkına ihtiyacı olan idare, 8 inci madde uyarınca bedeli tespit eder. Bu bedel esas alınarak ödeyeceği bedeli de belirterek mal sahibi idareye yazılı olarak başvurur. Mal sahibi idare devire muvafakat etmez veya altmış gün içinde cevap vermez ise anlaşmazlık, alıcı idarenin başvurusu üzerine Danıştay ilgili idari dairesince incelenerek iki ay içinde kesin karara bağlanır.

...
Bu suretle devir alınan taşınmaz mal, kaynak veya irtifak hakkı, sahibinden kamulaştırma yolu ile alınmış sayılır ve devir amacı veya devreden idarenin izni dışında başkaca bir kamusal amaçla kullanılamaz. Aksi takdirde devreden idare, 23 üncü madde uyarınca taşınmaz malı geri alabilir. Bu husus tapu kütüğünün beyanlar hanesine şerh verilir." hükmünü,

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 45 inci maddesi "...

Kamu idareleri, ihtiyaç fazlası taşınırları ile görmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinde kullanılacağına ve amacına uygun kullanılmaması halinde geri alınacağına dair tapu kütüğüne şerh konulması kaydıyla taşınmazlarını diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredebilir. Devredilmeyecek taşınır ve taşınmazlar ile devir ve kayıt işlemlerine ilişkin usul ve esaslar Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenir." hükmünü,

Başbakanlığın 18/1/2007 tarihli ve 26407 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2007/3 sayılı Genelgesi "...

Kamu kurum ve kuruluşları tarafından yurt içinde ve yurt dışında hiçbir surette hizmet binası, lojman, her ne adla olursa olsun memur evi, kamp, kreş, eğitim, dinlenme ve benzeri sosyal tesis ve bunlarla ilgili arsa ve arazi satın alınmayacak, kamulaştırılmayacak, kiralanmayacak ve yeni inşaat yapılmayacaktır.

...
Bu genelgenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi ve genelgede belirtilen hükümler hilaflına ortaya çıkabilecek zorunlu ihtiyaçların karşılanabilmesi için Başbakanlıktan izin alınacaktır.

..." hükmünü amirdir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca, belediyelerin ve bağlı idarelerin Cumhurbaşkanlığından izin almadan hiçbir surette hizmet binası veya bununla ilgili arsa ve arazi satın alamayacağı, kamulaştıramayacağı, kiralayamayacağı veya yeni inşaat yapamayacağı, dolayısıyla mezkûr İdare tarafından 2942 sayılı Kanun'un 30 uncu maddesi uyarınca yapılacak devir işlemleri için Bakanlığımız üzerinden Cumhurbaşkanlığından izin alınması gerektiği;

Diğer taraftan, 5018 sayılı Kanun'un 45 inci maddesi uyarınca kamu kurumlarının ihtiyaç fazlası taşınmazlarını, başka bir kamu kurumuna görmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinde kullanılması için ilgili Kanun'un bu maddesi ve uygulama yönetmeliği hükümlerine uygun olarak bedelsiz devir edebileceği, bununla ilgili ayrıca bir izin alınmasına gerek bulunmadığı değerlendirilmektedir.

Bilgilerinize rica ederim.

**Bakan a.
Genel Müdür**

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846/250/131962
Konu : Toplu Taşıma Hatlarının Kira Süresi

29/06/2020

.... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi : 04/06/2020 tarihli ve E.9140 sayılı yazınız.

İlgi yazı ile Belediyeniz uhdesinde bulunan toplu taşıma hatlarının kira süresinin ne kadar olduğu ve bunların sözleşmesinin ihalesiz yenilenip yenilenemeyeceği hususunda tereddüde düşüldüğünden Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15 inci maddesi "*Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:*

...
f) *Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işletirmek.*

...
p) *Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.*

...
Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştayın görüşü ve İçişleri Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67 nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir." hükmünü,

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 6 üncü maddesi "*Kiraya verilecek taşınır ve taşınmaz malların kira süresi, on yıldan çok olamaz. ...*

... *Özel İdare ve belediyeler için kendi özel kanunları uygulanır.*

..." *hükmünü amirdir.*

Öte yandan, Danıştay 13. Dairesinin Esas No:2015 / 985, Karar No: 2015 / 3164 numaralı kararı ile, "*Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; belediyelerin yürütmekle görevli ve yetkili oldukları toplu taşıma hizmetini bizzat yapmak yerine imtiyaz suretiyle devrine karar verilmesi için Danıştay'ın görüşü ve İçişleri Bakanlığının onayının alınmasının ön koşul olduğu, kiralama yolunu seçmesi hâlinde ise hem taşınır hem taşınmazlar için kira süresinin 10 yıla sınırlı olduğu ve her iki durumunda Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olduğu anlaşılmakta ve toplu taşıma hizmetlerinin ruhsat vermek suretiyle yerine getirilmesi usulünde ise ruhsat verilecek sürenin, tespit edilen muhammen bedelin yıllık mı yoksa ruhsat verilen süre için mi öngörüldüğünün, yıllık olarak tespit edilmiş ise her yıla ilişkin artış oranının nasıl belirleneceğinin vb. hususların açık bir şekilde ortaya konularak söz konusu ihalenin yine Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılması gerektiği, toplu taşıma hizmetlerinin gördürülmesinde ruhsat verme yönteminin seçilmesi hâlinde verilecek olan ruhsatın süresiz bir şekilde verilemeyeceği, belli bir süre dâhilinde ruhsat verilmesi gerektiği görülmektedir. ... Bu durumda, ilgili mevzuat ve dosyadaki*

bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda; toplu taşıma hizmetinin yerine getirilmesinde ruhsat verme yönteminin seçilmesi hâlinde, süresiz olarak ruhsat vermenin söz konusu olmadığı, belli bir süre dâhilinde ruhsatın verilmesi gerektiği, bu süreye göre muhammen bedelin belirlenmesinin şart olduğu, bu hususlar ortaya konulduktan sonra Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygun bir şekilde ihalenin yapılması gerektiği”,

Aynı Dairenin Esas No:2014 / 384, Karar No: 2014 / 1950 kararı ile, “Yukarıda yer verilen hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden; büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde toplu taşıma hizmetlerini yürütmenin ve bu amaçla toplu taşıma vasıtalarının işletilmesi ve işlettilerilmesinin kamu hizmeti olarak münhasıran büyükşehir belediyelerine imtiyaz olarak verilmiş olduğu; toplu taşıma vasıtalarını işletirmenin ise imtiyaz sözleşmesi, ruhsat verme, kiralama veya hizmet satın alma yoluyla gördürülebileceği; anılan usullerden herhangi birinin seçilmesi yoluyla toplu taşıma hizmetinin özel hukuk kişileri eliyle sağlanması hâlinde büyükşehir belediyesinin kanunlarla kendisine verilen ulaşım hizmetlerine ilişkin imtiyazdan vazgeçmiş sayılacağı sonucuna varılmakta olup; söz konusu vazgeçme iradesinin ise, ancak, belediye adına imtiyaz verilmesinde görevli ve yetkili kılınan belediye meclisince ortaya konulması hâlinde geçerli olacağına kabulü gerekmektedir.”

Aynı Dairenin Esas No:2011 / 1134, Karar No: 2012 / 2226 kararı ile, “Belediye Meclisince alınan karara dayanılarak Encümence toplu taşıma hatlarının 10 yılına kiraya verilmesinin hukuka uygun olduğuna”

Aynı Dairenin Esas No:2014 / 1735, Karar No: 2014 / 2859 kararı ile, “İdare Mahkemesi’nce; 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15. maddesinin (f) ve (p) bentlerinde ulaşım gibi kentsel alt yapı ve şehir içi trafik hizmetlerini yapmanın veya yaptırmının belediyenin görev ve sorumlulukları arasında sayıldığı, yine toplu taşıma yapmanın, bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dahil her türlü toplu taşıma sistemleri kurmanın, kurdurmanın, işletmenin ve işlettilerilmenin, kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksit sayılarını, bilet ve ücret tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemenin, kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmenin, belediyenin yetki ve imtiyazları arasında olduğu, dava konusu minibüs hatlarının 10 yılına kiraya verilmesine ilişkin 08.01.2013 günlü 3 sayılı belediye encümen kararı ile bu karara dayanılarak 04.02.2013 tarihinde ihaleye çıkarılmasına ilişkin işlem 5393 sayılı yasanın 15. maddesinin (f) ve (p) bentlerinin belediyelere verdiği yetki ve imtiyaz hakkı sınırları içinde kararlar olduğu ve bu yönüyle hukuka uygun olduğu, davacı kooperatifin il trafik komisyonu kararları ile kazanılmış haklarının bulunduğu iddiasına yönelik olarak, toplu taşıma hatlarını işletme ve işlettilerilme imtiyazına sahip olan belediyelere imtiyaz hakkı bedeli veya kira ücreti ödemededen, il trafik komisyonlarının verdiği kararların kazanılmış hak oluşturacağı iddiasıyla toplu taşıma hatlarının bedelsiz kullanımının söz konusu olamayacağı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, bu karar davacı tarafından temyiz edilmiştir.

Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle reddi yolundaki temyize konu Eskişehir 1. İdare Mahkemesi’nin 28.11.2013 tarih ve E:2013/86, K:2013/1019 sayılı kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 49. maddesinin 1. fıkrasında sayılan bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, temyiz istemi yerinde görülmeyle anılan Mahkeme kararının ONANMASINA” şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

Öte yandan, Sayıştay’ın 2015 yılı muhtelif mahallî idarelerde yaptığı denetimler sonucu yayımladığı denetim raporlarından;

“Toplu taşıma hatları ihalesi şartnamesinde belirli bir süre öngörülmemesi” ile ilgili bulgusunda özetle, “... toplu taşıma hakkı belediyeye aittir. Bu hakkın ihale yoluyla rekabete uygun, saydam bir şekilde süresinin belirli olması gibi hususları da içerecek şekilde verilmesi gerekir. ... Hatlar, ihale ile verilmesine rağmen süre belirtilmemiştir. Halbuki Kanun’larla ihale süreleri; kiralama yöntemi için en fazla 10 yıl, imtiyaz yöntemi için en fazla

49 yıl, ruhsat vermede ise muhammen bedelin belirlenerek imtiyaz ve tekel oluşturmayacak şekilde belirli bir süre olarak belirlenmiştir. ... Her üç yöntem bakımından da bu hizmetin üçüncü kişilere gördürülmesinde mutlak olarak belirli bir sürenin öngörülmüş olması zorunludur. Kanunda öngörülen sürelerden daha uzun bir sürenin öngörülmesi ya da hiçbir şekilde süre öngörülmemesinin hukuka aykırı olacağı şüphesidir. Hukuka aykırı olarak tesis edilen işlemlerin kazanılmış hak oluşması ise mümkün değildir. ... Bu nedenle süresiz olarak yapılan ihale işleminin ortadan kaldırılması zorunludur.” denilerek yapılmış olan ihalelerin iptal edilip Kanun’da belirlenen usullerde ve sürelerde yeniden ihale yapılması gerektiği belirtilmiştir.

“İhalesiz taksit ve servis plakası ile hat verilmesi” ile ilgili olarak Sayıştay bulgusunda özetle, “... hakkın Kanun çerçevesinde ihale yoluyla rekabete uygun, saydam bir şekilde kaç yıllığına olacağı gibi hususları da içerecek şekilde verilmesi gerekir. ... İhalede şeffaflık ve rekabet ilkelerine aykırı olarak başkan onayı veya encümen kararıyla verilebilmesi mümkün değildir. ... İhale yapılmadan fiili bir durum olarak yapılan ancak mevzuatta karşılığı olmayan bu uygulamanın sürdürülebilmesi mümkün değildir. Faaliyette bulunanlar için çalışıyor olmaları kazanılmış hak oluşturmaz. Kazanılmış hakkın varlığından söz edebilmek için, hakkın yürürlükteki hukuk kurallarına uygun olarak tesis edilen bir işlemde elde edilmesi gerekmektedir. Hukuka aykırı olarak tesis edilen işlemlerin kazanılmış hak doğurması mümkün değildir.” denilerek ihalesiz verilen plaka ve hatların iptal edilip Kanun’da belirlenen süre ve şartlarda ihale yoluna gidilmesi gerektiği belirtilmiştir.

“Kanuna aykırı şekilde hatların satışının yapılması” ile ilgili olarak Sayıştay bulgusunda özetle, “ihale şartnamesinde işin adı şehir içi ulaşım hatlarının satışı olarak yer almış ise de gerek 1580 ve gerekse de 5393 sayılı Kanuna göre hatların satışı mümkün değildir. Yukarıda açıklandığı üzere toplu taşıma hizmetlerinin sadece imtiyaz, kiralama ve ruhsat usullerinden biri ile üçüncü kişilere gördürülebilmesi mümkündür. ... Söz konusu hatların verilme kararlarının incelenmesinde bu hatların ruhsat ve imtiyaz şeklinde verilmediği kanaatine varıldığından verilme şeklinin kiralama olarak kabul edilmesi gerekir. ... kiralama 10 yıllı sınırlıdır. Bu nedenle ihale ile verilen hatlardan 10 yıllık süreyi dolduranların ihale ile verilmesi gerekir.” denilerek ihale ile verilen ve 10 yıllık süresi dolan hatların süresi ve şartları belirtilerek Belediye Kanununda öngörülen imtiyaz, kiralama ve ruhsat usullerinde birinin seçilerek ihale yoluyla verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

“Uzun süredir ihalesiz ve fiili şekilde işletilen hatlar” ile ilgili Sayıştay bulgusunda özetle “... adet halk otobüsüne ilişkin kayıtların incelenmesinde bunların çalışma belgesi ile başladıkları taşıma işini yıllardır yaptıkları, bu çalışma belgesinin ilgililer yönünden süresiz bir şekilde kazanılmış hak olarak kabul edildiği ve uygulanmanın bu şekilde süregeldiği anlaşılmaktadır. Çalışma belgelerinde bu belgelerin ne kadar süreyle geçerli olduğuna ilişkin her hangi bir ibare bulunmamaktadır. İhale yapılmadan fiili bir durum olarak gerçekleştirilen ancak mevzuatta karşılığı olmayan bu uygulamanın sürdürülebilmesi mümkün değildir. Faaliyette bulunan bu otobüslerin çalışma durumlarının izin / tahsis suretiyle sürekli uzatılması şeklinde verilen ve yıllardır devam eden bu uygulama kazanılmış hak oluşturmaz. Kazanılmış hakkın varlığından söz edebilmek için, bu hakkın yürürlükteki hukuk kurallarına uygun olarak tesis edilen bir işlemde elde edilmiş olması gerekmektedir. Belediyenin yürütmekle yükümlü olduğu bir hizmeti bizzat yerine getirmeyip, üçüncü kişilere gördürebilmesi mümkün olmakla birlikte bu husus söz konusu hizmetin bir kamu hizmeti olma niteliğini ortadan kaldırmadığı gibi bu konuda belediyenin görevinin sona ermesine yol açmamakta ve bu hizmetin yerine getirilmesi yönünden sorumluluğu devam etmektedir. Bu niteliği gözetildiğinde, belediyenin görevine giren bir hizmetin süresiz olarak üçüncü kişilere bir hak verilmesi suretiyle gördürülebilmesi hukuken mümkün değildir. Mevzuata aykırı olarak tesis edilen ve belirtilen nitelikteki işlemlerin ilgililer yönünden kazanılmış hak doğurması da aynı nedenle mümkün

değildir. Aksi takdirde, mevzuata aykırı tesis edilen bir belediye işleminin, bir kanunun dahi üstüne geçmesi, o kanunun uygulanamaması sonucuna yol açacağı da bir gerçektir. Bu hizmetin belediyeler tarafından yürütülmesi ya da üçüncü kişilere gördürülmesi, söz konusu hizmetin kamu hizmeti olmasına ve bu hizmetin belediyelerce yürütülmesinde kamu yararı bulunduğu düşüncesine dayandığından, kazanılmış hak adıyla bireysel yararların kamu yararına üstün tutulması sonucunu doğuracak bir kazanılmış hak anlayışı kabul edilemez.” denilerek çalışma belgesine istinaden çalışan otobüslerin çalıştıkları hatların süresi ve şartları da belirtilerek Belediye Kanununda öngörülen imtiyaz, kiralama ve ruhsat usullerinden biri seçilerek ihale yoluyla verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri ile Sayıştay ve Danıştay kararları uyarınca, belediyelerin toplu taşıma hizmeti ile ilgili görevli ve yetkili olduğu kadar bu hizmetin kendilerine mahalli müşterek ihtiyaçlar bağlamında bir sorumluluk olarak da tevdi edildiği, ancak bu hizmetin Kanun’da gösterilen usullerden birisi ile belirli bir süre için özel hukuk kişilerine gördürülebileceği; bu kapsamda ihale sürelerinin, kiralama yöntemi için en fazla on yıl, imtiyaz yöntemi için en fazla kırkdokuz yıl, ruhsat vermede ise muhammen bedelin belirlenerek imtiyaz ve tekel oluşturmayacak şekilde belirli bir süre olarak belirlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Öte yandan, ihalesiz şekilde yenilenen sözleşmelerin, kanunlardaki esaslara aykırı olarak yapılan ve uzun yıllar süren fiili kullanımların veya süresiz ya da Kanun’da gösterilen sürelerden daha uzun süre belirlenen usulsüz ihale sözleşmelerinin kazanılmış hak kapsamında değerlendirilemeyeceği, hakkın ancak yürürlükteki hukuk kurallarına uygun olarak tesis edilen bir işlemlerle elde edilebileceği; dolayısıyla belediyesince, açıklanan ilkelere aykırı kullanımdaki hatların 5393 sayılı Kanun’da gösterilen usuller ve 2886 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak yeniden kiralınması gerektiği, hat satışının ise mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

Bilgilerinize rica ederim.

**Bakan a.
Genel Müdür**

SORU - CEVAP

Soru: Belediyelerde 5 ay 29 gün ile sınırlı geçici işçi çalıştırılabilir mi? Çalıştırılan işçilere Kıdem Tazminat Hakkı doğar mı ?

Cevap: Belediyelerde geçici işçi çalıştırılmasına ilişkin esas ve usuller, i düzenlenmiş, 5620 sayılı Kamuda Geçici İş Pozisyonlarında Çalışanların Sürekli İşçi Kadrolarına veya Sözleşmeli Personel Statü-süne Geçirilmeleri, Geçici İşçi Çalıştırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un "Geçici iş pozisyonlarında işçi çalıştırılması" başlıklı 3 üncü maddesinde düzenlenmiştir.

Anılan maddeye göre; *"Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 1 inci madde kapsamındaki idare, kurum ve kuruluşlarda geçici iş pozisyonlarında işçi çalıştırılmaz.*

....

c) Belediyeler ile bunların müessese ve işletmelerinde (Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş olan şirketler hariç) ve mahallî idare birliklerinde, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğin 24 üncü maddesi çerçevesinde yetkili meclislerinden,

geçici iş pozisyon vizesi alınması zorunludur. Söz konusu vize işlemi yapılmaksızın geçici işçi çalıştırılmaz ve herhangi bir ödeme yapılamaz.

....."

Söz konusu madde hükmüne göre; mevsimlik ve kampanya işleri ile orman yangınıyla mücadele hiz-metlerinde bir malî yılda 6 aydan az olmak üzere vize edilecek geçici iş pozisyonlarında işçi çalıştırılmaz.

Bu şekilde çalıştırılacak işçiler için her malî yılda;

....

c) Belediyeler ile bunların müessese ve işletmelerinde (Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş olan şirketler hariç) ve mahallî idare birliklerinde, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğin 24 üncü maddesi çerçevesinde yetkili meclislerinden,

geçici iş pozisyon vizesi alınması zorunludur.

Söz konusu madde hükmünde; belediyelerde vizelerin ne şekilde yapılacağı hususunda Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğin 24 üncü maddesine atıfta bulunulmuştur.

Bahsi geçen 24 üncü maddede; belediyeler ve mahalli idare birliklerinde kullanılacak geçici iş pozisyonları bu kurum ve kuruluşlar için norm kadro standartları cetvellerinde belirlenen

memur norm kadro standardı toplamının %20'sini geçmemek üzere bulunacak sayının yuvarlanması ve tam yıl esasına göre hesaplanması sonucu adam/ay sayısına göre **meclis tarafından** yıllık olarak belirleneceği ve oranların hesaplanmasında sonucun tam sayı çıkmaması durumunda bulunan rakam kendinden büyük en yakın tam sayıya yuvarlanarak geçici iş pozisyonu sayısının tespit edileceği öngörülmüştür.

Örneğin norm kadro standartları cetvelinde memur norm kadro standardı toplamı 68 olan bir belediyede çalıştırılabilir geçici işçi sayısı; $68 \times \%20 = 13,6 = 14 \times 12 = 168$ adam/ay sayısına göre **belediye meclisi tarafından** yıllık olarak belirlenecektir.

Bu şekilde çalıştırılan işçilere Kıdem Tazminat verilip verilemeyeceği hususuna gelince;

Bilindiği üzere, kıdem tazminatı; çalışan işçilerin hizmetleri boyunca emeklerinin karşılığını almasını sağlayan ve bu hakkın yasa ile güvence altına alındığı bir sistemdir.

Bu kapsamda bir işçinin, 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14 üncü maddesine göre, aynı işverene bağlı olarak en az 1 yıl çalışması koşuluyla yasada öngörülen koşullarda, tazminat ödemeyi gerektirecek şekilde ayrılması durumunda kıdem tazminatı ödenmektedir.

Dolayısıyla 6 ayı (5 ay 29 gün) geçmemek bir kez çalışıp ayrılanlara kıdem tazminatı verilmesi mümkün değildir. Ancak Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 23.01.2001 tarihli ve E:2000/16405, K:2001/820 sayılı Kararında:

“İşçinin fiilen çalıştığı ve kanunen çalışmış gibi sayılan günleri tespit edilerek kıdem tazminatının hesaplanması gerekir.”

yönündeki kararında da belirtildiği üzere, 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14 üncü maddesine göre, aynı belediyede bir yıl içinde 6 ayı geçmemek üzere çeşitli yıllarda çalışmak suretiyle 1 yıldan fazla (her yıl 5 ay 29 gün) çalıştırılan mevsimlik işçilerin kıdem tazminatı 2011 yılından bugüne kadar olan dönem için mülga 1475 sayılı İş Kanunu'nun yürürlükte bulunan 14. maddesine göre kıdem tazminatına hak kazanma şartları doğduğunda her yıl için 5 ay 29 gün hesaplanıp kaç yıl kaç ay kaç güne isabet ederse o kıdem süresi kadar kıdem tazminatının ödenebileceği değerlendirilmektedir.

Soru: İlçemizde bulunan amatör spor kulübü 2020-2021 futbol sezonunda Profesyonel 3. Lige çıktığından dolayı 5393 sayılı Belediye Kanununun 14. Maddesi gereğince belediye başkanlığımızca nakdi yardımın yapılıp yapılamayacağı hususunu, ayrıca Amatör Spor Kulübü iken tahsis edilmiş olan tesis ve binanın durumu hakkında ne yapılacağı hususunda bilgi vermenizi rica ederim.

Cevap: Belediyelerimizin neredeyse tamamında ya kendi adları ile anılan veya başka adlarla beldelerinde faaliyette bulunan spor kulüpleri bulunmaktadır. Bu spor kulüpleri genelde Dernek statüsünde teşkilatlanmış, kamu yararına dernek statüsünde bulunmayan, kamu kurum ve kuruluşu niteliğinde bulunmayan tüzel kişiliklerdir.

Bu spor kulüplerinin belediyelerimizden aynı ve nakdi yardım talepleri sürekli varolmakta, Belediyelerimizde 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinin (b) bendinde yer alan;

“Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor

kulüplerine aynı ve nakdi yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir.” hükmü ve 6495 sayılı Kanununun 100. maddesi ile aynı maddeye ilave edilen fıkra ile getirilen “Belediyelerin birincı fıkranın (b) bendi uyarınca, sporu teşvik etmek amacıyla yapacakları nakdi yardım, bir önceki yıl genel bütçe vergi gelirlerinden belediyeleri için tahakkuk eden miktarın; büyükşehir belediyeleri için bindeyedisini, diğer belediyeler için binde on ikisini geçemez.”

hükmünü dayanak alarak, mali güçleri nisbetinde nakdi ve aynı yardımda bulunmaktadırlar.

Söz konusu değişiklikle birlikte, belediyelere amatör spor kulüplerine aynı yardımın yanında nakdi yardım yapma imkanı da verildiği, ilave olarak belediyeler tarafından bu kapsamda yapılacak nakdi yardımlara da Kanunla sınır getirildiği görülmektedir.

Sorunuzda profesyonel spor kulübü olduğu belirtildiği görülmektedir. Bu durumda aynı ve nakdi yardım yapılamayacağı görülmektedir.

Konuya açıklık getirmesi açısından belediyelerin amatör spor kulüplerine gelir getirecek taşınmaz tahsis edilmesi hususudur.

Bu şekilde bir Spor Kulübüne yapılan yardım;

- 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde ihale yoluyla bir kiralama yapılmamış olması nedeniyle kiralama olarak kabul edilemeyeceği,

- 5393 sayılı Kanununun 14. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer alan “amatör spor kulüplerine malzeme verir ve gerekli desteği sağlar” hükmü kapsamında mütalaa edilemeyeceği,

- Belediye Meclisi/Encümeni kararı ile taşınmaz tahsisinin, 5393 sayılı Kanununun 69. maddesindeki özel hükümler hariç olmak üzere, ancak 5018 sayılı Kanununun 47. maddesi ile 5393 sayılı Kanununun 75. maddesi çerçevesinde ve sadece mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına yapılabileceği, bu nedenle kamu kurum ve kuruluşu niteliği taşımayan Spor Kulüplerine yapılan taşınmaz tahsisinin mevzuata aykırı olduğu,

Hususlarından dolayı mümkün bulunmamaktadır.

Uygulamada bu durumla sıklıkla karşılaşılmaktadır. Belediye hesaplarının Sayıştay Denetçileri, Mülkiye Müfettişleri veya Mahalli İdareler Kontrolörlерince yapılan denetimlerinde konu incelemeye alınmakta, belediye açısından gelir azalmasına sebebiyet vermesi ve mevzuata aykırı olması nedenleriyle de kamu zararı olarak mütalaa edilmektedir.

Sayıştay tarafından yapılan nihai değerlendirmelerde;

Bazen bu durum;5393 sayılı Belediye Kanununun 14. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi, 15. maddesinin 1. fıkrasının (h) bendi, 18. maddesinin 1. fıkrasının (e) bendi hükümleri gereğince belediyeler tarafından yapabilecek bir uygulama olarak değerlendirilmekte, bu durumun beldede spor faaliyetlerini yürüterek toplumsal fayda sağlayıcı bir uygulama olduğu varsayılmakta, bu tür bir spor kulübü belediye görev olarak verilen bir hizmeti yerine getiren bir kuruluş olarak kabul edilmekte ve bu nedenlerle de bu tür bir tahsis mevzuata uygun olarak görülmek suretiyle bir **kamu zararı olduğu kabul edilmemektedir.**

Bazen de; durum 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde yapılmaması; 5393 sayılı Kanununun 14. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer alan“amatör spor kulüplerine malzeme verir ve gerekli desteği sağlar”hükmü kapsamında mütalaa edilemeyeceği; Belediye Meclisi/Encümeni kararı ile taşınmaz tahsisinin, 5393 sayılı Kanununun 69. maddesindeki özel hükümler hariç olmak üzere, ancak 5018 sayılı Kanununun 47. maddesi ile 5393 sayılı Kanununun 75. maddesi çerçevesinde ve sadece mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına yapılabileceği, bu nedenle kamu kurum ve kuruluşu niteliği taşımayan Spor Kulüplerine yapılan taşınmaz tahsisinin mevzuata aykırı olduğu kabul edilmekte ve bu nedenlerle de bu tür bir tahsis mevzuata aykırı olarak görülme suretiyle bir **kamu zararı oluştuğu kabul edilmektedir.**

Sayıştay Genel Kurulunun 16.10.2017 tarih ve Esas No: 2017/1, Karar No: 5415/1 tutanak no’lu İçtihadı Birleştirme Kararında;

(...)

Dolayısıyla, Belediye Meclisine 5393 sayılı Kanun’un 18’inci maddesi ile verilen taşınmazların tahsis yetkisi sınırsız bir yetki olmayıp bu yetkinin kullanımında yine 5393 sayılı Kanun’un 75’inci maddesi ile 5018 sayılı Kanun’un 47’nci maddesinde getirilen düzenlemelere riayet edilmesi gerekirken, Belediye Meclisinin mezkur kararında bu düzenlemelere uyulmamış ve **kamu kurum ve kuruluşu niteliği taşımayan** Spor Kulübüne Belediye taşınmazları tahsis edilerek Belediye Meclisine verilen yetki aşılımıştır.

(...)

Bu itibarla;

Belediyenin muhtelif taşınmazlarının doğrudan Belediye Meclisi kararı ile..... Belediyesi Gençlik ve Spor Kulübüne tahsis edilmesi işleminin, 2886 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde ihale yoluyla bir kiralama yapılmamış olması nedeniyle kiralama olarak kabul edilemeyeceği,

Yine söz konusu taşınmaz tahsisinin, 5393 sayılı Kanun’un 14’üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan“amatör spor kulüplerine malzeme verir ve gerekli desteği sağlar” hükmü kapsamında mütalaa edilemeyeceği,

Belediye Meclisi kararı ile taşınmaz tahsisinin, 5393 sayılı Kanun’un 69’uncu maddesindeki özel hükümler hariç olmak üzere, ancak 5018 sayılı Kanun’un 47’nci maddesi ile 5393 sayılı Kanun’un 75’inci maddesi çerçevesinde ve sadece mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına yapılabileceği, bu nedenle kamu kurum ve kuruluşu niteliği taşımayan Belediyesi Gençlik ve Spor Kulübüne yapılan taşınmaz tahsisinin mevzuata aykırı olduğu

değerlendirilmiştir.”

şeklinde karar verilmiştir.

Sonuç olarak belediyeler amatör spor kulüplerine aynı ve nakdi yardım yapabileceği ve gelir getirecek taşınmaz tahsis edilemeyeceği, profesyonel spor kulüplerine ise aynı ve nakdi yardım yapılamayacağı görüş ve kanaatindeyiz.

PRATİK BİLGİLER

DEVLET MEMURLARIYLA İLGİLİ MALİ HAKLAR

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 06.07.2020 tarih ve 27998389-010.06.02-.368870 sayılı Mali ve sosyal haklara ilişkin Sıra No:5)	01/07/2020 31.12.2020 Dönemi
(Maaş) Esas Aylık Katsayısı Kıdem Aylığı Göstergesi	0,154461
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı Maaş Katsayısı) Bir hizmet yılı için 20, 25 yıl ve fazlası için azami 500 gösterge	20
Taban Aylığı Katsayısı	2,417699
Yan Ödeme Katsayısı (İş güclüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı)	0,048985
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.467,38-TL
399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (e) bendi uyarınca sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin ücret tavanı	8.454,34-TL
6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ücret tavanı	7.536,85-TL
Mevzuatı uyarınca istihdam edilen sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesi esaslarında yer alan ve 6/1/2020 tarihli ve 13659 sayılı Bakanlığımız Genelgesinin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	%5,75
Mevzuatı uyarınca vize edilmiş sözleşmeli personel pozisyonlarının, anılan Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	%5,75
18/7/2017 tarihli ve 2017/T-8 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararma ekli (EK-I)'de gösterilen grupların 30.06.2020 tarihi itibarıyla en düşük ve en yüksek temel ücretleri ile bu gruplara göre temel ücreti belirlenen personelin anılan tarih itibarıyla geçerli olan temel ücretleri oranında artırılmıştır.	%5,75

Özelleştirme programında bulunan kuruluşlarda 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesine istinaden istihdam edilen sözleşmeli personelin 30/06/2020 tarihi itibarıyla geçerli olan sözleşme ücretleri %5,75 oranında artırılmıştır. Ancak, bunların sözleşme ücreti tutarları, ilgili dönemde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvele dahil emsali personelin toplam sözleşme ücreti tutarını geçmeyecektir.	%5,75
8/2/2002 tarihli ve 2002/3729 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının, 2 nci maddesinde yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırı	15.384,86-TL
3 üncü maddesi kapsamındaki personelin mali ve sosyal hakları söz konusu maddede yer alan usul ve esaslar dahilinde %5,75 oranında artırılmıştır.	%5,75
2020 yılında asgari geçim indiriminin hesaplanmasında esas alınacak brüt asgari ücret tutarı	2.943-TL
1/7/2020 tarihinden itibaren işçilere ödenecek kıdem tazminatının yıllık tavan tutarı	7.117,17-TL
19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Kanun uyarınca yürürlüğe konulan Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi uyarınca Bakanlığımızca ilan edilmesi gereken genel idare hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki şube müdürüne ödenen her türlü zam ve tazminatlar dahil net aylık tutarı 1/7/2020 tarihi itibarıyla	6.682,36-TL

DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR

657 s.Kanun md. 202, Hazine ve Maliye Bakanlığının T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 06.07.2020 tarih ve 27998389-010.06.02-.368870 sayılı Mali ve sosyal haklara ilişkin Sıra No:5)

Konusu		01.07.2020 31.12.2020 Dönemi TL.
Aile Yardımı (2.273x Maaş Katsayısı)		351,09
Çocuk Yardımı	06 Yaş grubu çocuk için 500 x Maaş Aylık Katsayısı	77,23
	07 Yaş grubu çocuk için 250 x Maaş Aylık Katsayısı	38,62
Doğum Yardımı	1. Çocuk için	300
	2. Çocuk için	400
	3. Çocuk için	600
	3. Çocuk sonrası her çocuk için <small>633 sayılı KHK'ya göre (15.05.2015 tarihinden itibaren geçerlidir)</small>	600
Ölüm Yardımı	Eş ve Çocuğun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.467,38
	Memurun Ölümü (8.000+.1500) x Maaş Aylık Katsayısı x 2	2.934,76

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ

Nüfus	Ödenek Göstergesi	Ödeme Dönemi	Aylık Katsayısı	Bürüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	72.280	01.07.2020 - 31.12.2020	0,154461	11.164,44
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	82.280	01.07.2020 - 31.12.2020	0,154461	12.709,05
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	102.280	01.07.2020 - 31.12.2020	0,154461	15.798,27
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	117.280	01.07.2020 - 31.12.2020	0,154461	18.115,19
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	137.280	01.07.2020 - 31.12.2020	0,154461	21.204,41
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	157.280	01.07.2020 - 31.12.2020	0,154461	24.293,63
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	192.280	01.07.2020 - 31.12.2020	0,154461	29.699,76
2.000.001'den fazla olan beldelerde	232.280	01.07.2020 - 31.12.2020	0,154461	35.878,20

Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplamasında 102.280 gösterge rakamı esas alınır. Yani brüt ödenek 15.798,27-TL'dir.

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI^[1]

Nüfusuna Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	01.07.2020- 31.12.2020 Dönemi TL Aylık Brüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	124,05
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	141,21
50.0001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	175,54
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	201,28
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	235,60
500.0017den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	269,93
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	330,00
2.000.001'den fazla olan beldelerde	398,65

Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir.

[1] 5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesine göre hesaplanmıştır.

BELEDİYENİN NÜFUSUNA GÖRE BELEDİYE ENCÜMEN ÖDENEĞİ

(5393 Sayılı Belediye Kanununun 36 ncı maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 16 ncı maddesine istinaden)

Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	01/07/2020 31/12/2020 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3,500	540,61
Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	695,07
Nüfusu 50.001 den 200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	926,77
Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	1.158,46
Büyükşehir Belediye Encümen Başkanı ve Seçilmiş Üyelerine 12.000	1.853,53

Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI

Görevi	Dönemi 01/07/2020-31/12/2020
İl Genel Meclis Başkanı (Gösterge 6.026 x 0,154461)	930,78
İl Genel Meclis Üyeleri (Gösterge 2.226 x 0,154461)	343,83

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü Maddesine göre verilen bu huzur hakkı il genel meclisi başkan ve üyelerinin, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için verilecektir.

İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ

Görevi	Dönemi 01/07/2020-31/12/2020
Encümen Başkanı (14.000 Gösterge x 0,154461)	2.162,45
Encümen Üyeleri (12.000 Gösterge x 0,154461)	1.853,53

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 28 inci maddesine göre verilen bu ödenek, encümen başkanı hariç memur üyelerine yarısı ödenecektir.

ASGARI ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ¹

	01.01.2019 - 31.12.2019 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)	01.01.2020 - 31.12.2020 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)
Asgari Ücret	2.558,40	2.943,00
SSK Primi (%14)	358,18	412,02
İşsizlik Sig. Fonu (%1)	25,58	29,43
Gelir vergisi (%15)	134,32	154,51
Asgari Geçim İndirimi	191,88	220,73
Damga Vergisi (%07,59)	19,42	22,34
Kesintiler Toplamı	537,50	618,30
Net Asgari Ücret	2.020,90	2.324,70
	İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)	
Asgari Ücret	2.558,40	2.943,00
SSK Primi (%15,5) (İşveren Payı (**))	396,55	456,17
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (%2)	51,17	58,86
İşverene Toplam Maliyet	3.006,12	3.458,03

Not1 : 5083 Sayılı Kanunun 2. maddesi uyarınca; Türk Lirası değerlerin yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmamıştır.

(*) Gelir Vergisi Hesaplamasında; 193 Sayılı G. V. Kanununun 32 maddesi uyarınca işçinin, bekar ve çocuksuz olduğu ve sadece kendisi dikkate alınarak, Asgari Geçim İndirimi uygulanmıştır.

(**) Net ele geçen asgari ücrete (220,73) TL asgari geçim indirimi ilave edilmiştir.

(***) 5510 sayılı Kanunun 81. maddesinin (ı) bendine göre, bentde belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için, SGK primi işveren payı %20,5'dir. 6385 sayılı kanunun 9. maddesiyle yapılan düzenleme ile 01.09.2013 tarihinde itibaren geçerli olmak üzere 5510 sayılı kanunun 81.maddesi "Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %2'sidir.

2020 YILI ASGARI GEÇİM İNDİRİMİ

Medeni Durumu	Aylık (TL)	Medeni Durumu	Aylık (TL)
Bekar	220,73	Evli, eşi çalışan ve çocuksuz	220,73
Evli, eşi çalışmayan ve çocuksuz	264,87	Evli, eşi çalışan ve 1 çocuklu	253,83
Evli, eşi çalışmayan ve 1 çocuklu	297,98	Evli, eşi çalışan ve 2 çocuklu	286,94
Evli, eşi çalışmayan ve 2 çocuklu	331,09	Evli, eşi çalışan ve 3 çocuklu	331,09
Evli, eşi çalışmayan ve 3 çocuklu	375,23	Evli, eşi çalışan ve 4 çocuklu	353,16
Evli, eşi çalışmayan ve 4 çocuklu	375,23	Evli, eşi çalışan ve 5 çocuklu	375,23

1 <http://www.csgeb.gov.tr/csgebPortal/cgm.portal?page=asgari>

GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE

GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO:310)

27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2020 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir.	
22.000 TL'ye kadar	15%
49.000 TL'nin 22.000 TL'si için 3.300 TL, fazlası	20%
120.000 TL'nin 49.000 TL'si için 8.700 TL, (ücret gelirlerinde 180.000 TL'nin 49.000 TL'si için 8.700 TL), fazlası	27%
600.000 TL'nin 120.000 TL'si için 27.870 TL (ücret gelirlerinden 600.000 TL'nin 180.000 TL'si için 44.070 TL), fazlası	35%
600.000 TL'den fazlasının 600.000 TL'si için 195.870 TL, (ücret gelirlerinde 600.000 TL'den fazlasının 600.000 TL'si için 191.070 TL), fazlası	40%

1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE 2020 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

SIRA	K. MAD	KABAHAHATİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN
1	Bel.Kanun 15/m	İzinsiz seyyar satış yapmak	Belediye Encümeni	392 TL
2	Umumi Hıfzısıhha Kanunu 266-283	Belediyece hazırlanan sıhhi zabıta talimatnamesine aykırı davranmak	Belediye Encümeni	392 TL
3	831 sayılı Sular Kanunu Ek md. 7	İçme suları kaynaklarında zarar verecek ve sıhhat şartlarını bozacak şekilde tarla açmak ve hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisi tarafından yasak edilmiş ise bu karara aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	392 TL
4	1608 s.k m.2	Yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymama	Belediye Encümeni	789- 15.947 TL
5	1608 s.k m.1	Belediye emir ve yasaklarına aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	392 TL
6	1608 s.k m.1	Mevzuat tarafından yasaklanmış ancak herhangi bir para cezası öngörülmemiş ise	Belediye Encümeni	392 TL

Belediye zabıtası emre aykırılığı idari yaptırım tutanağı ile tespit ederek, belediye emcümeneine sevk eder, encümen bu tutanağı istinden cezasını uygulayacaktır.

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2020 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

(Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathane; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır.md.7)

KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
m. 6/1-a	Umuma açık istirahat ve eğlence yerinin süreli olarak faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılması	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m. 6/1-b	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açma ve kapanma saatlerine uymaması	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m.6/1-c, 12/1	Eğlence, oyun, içki ve benzeri umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde 18 yaşından küçüklerin çalıştırılması	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kıraathane ve oyun oynatılan yerlere yollarında veli veya vasisi olsa bile 18 yaşından küçüklerin alınması	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m.6/1-d	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilmesi	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m.7/3	İzin almadan umuma açık istirahat ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encümeni	En son uygulanan ceza bir kat artırılır

Bu maddede öngörülen idari para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idari para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdari para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN İDARİ PARA CEZALARI (01.01.2020 - 31.12.2020)

Kanuni Dayanağı	Fiil	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari Para Cezası (TL) (her bir m2 için)
42/2-a ve 42/5	Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapı yapmak, AYRICA 42. MADDENİN 5. FIKRASINA GÖRE (KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLAN tarım ve hayvancılık maksatlı yapılar)	I	A	8,54
			B	14,24
		II.	A	22,78
			B	31,32
		III	A	51,26
			B	56,98
		IV	A	65,52
			B	71,22
			C	88,32
		V	A	108,26
B	131,06			
C	148,15			
			D	179,5
42/2-b	Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan			Birim Fiyat Listesindeki Bedelin %20

42/2-c maddesindeki artırım sebepleri (42/2-a ve b bentlerinde belirtilen ceza miktarına uygulanır)

42/2-c (42/2-a ve b bentlerinde yapılan yapı)	Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise	30%
	Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise	40%
	Uygulama imar planında veya parsellasyon planında "Kamu Tesisi Alanı veya Umumi Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise	60%
	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise	100%
	Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise	20%
	Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise	80%
	Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise	50%
	Ruhsatsız ise	180%
	Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürüyor ise	50%
	Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise	100%
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise	10%
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise	20%
Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise	20%	

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN İDARİ PARA CEZALARI (01.01.2020 - 31.12.2020)

7226 s. Kanun ile eklenen bent	İdari Para Cezası (Emlak Vergi Değeri)	Aykırlığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel (Sadece 42/2-a için uygulanır) 42/2-a uyarınca hesaplanan bedel, 7226 s. Kanun ile eklenen bent gereğince hesaplanan bedel ile toplanarak toplam imar para cezası miktarı tespit edilir.
--------------------------------	--	---

Yasal Dayanak	Fiil	Ceza Miktarı	Fiillerin Çevre Ve Sağlık Şartlarına Aykırı Olması Halinde	Can ve Mal Emniyetini Tehdit Etmesi Halinde
42/3	18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmemek veya bu maddelere aykırı davranmak	5.698,89	11386,00	17.088,00
42/4	Yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, can ve mal emniyetini tehdit ettiği veya edeceği tespit olunan yapıları, ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviyede bulunmamak veya bu yapıları 39 uncu madde uyarınca yıkmamak	28.487,00	Uygulanmaz	Uygulanmaz
42/5	(KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLMAYAN) 27 nci maddeye göre belirlenmiş köy yerleşik alanı ve civarı sınırları içinde köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen muhtarlık izni olmaksızın konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi	1.000,00	Uygulanmaz	Uygulanmaz

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI 01/01/2020-31/12/2020

Kanun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)	
3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek	31.903	İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı.
5	99/1-a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	268	Bu durumdaki her işçi için
7	99/1-b	Madde de öngörülen ilke ve yükümlülükler aykırı olarak geçici işçi çalıştırmak	448	Bu durumdaki her işçi için
7/2 (f) bendi	99/2	7. maddenin 2 fıkrasının f bendine aykırı davranmak	1.794	
8	99/1-c	İş sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek	268	Bu durumdaki her işçi için
14	99/1-c	Çağrı üzerine ve uzaktan çalışma hükümlerine aykırı davranmak	268	Bu durumdaki her işçi için
28	99/1-d	İşten ayrılan işçiye Çalışma Belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	268	Bu durumdaki her işçi için
29	100	Madde hükmüne aykırı olarak işçi çıkartmak (toplu işçi çıkarma)	1.050	Bu durumdaki her işçi için
30	101	Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmamak	3.983	Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için
32	102/a	Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den yada iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	289	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
32	102/a	Ücret, pirim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	289	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	1.050	
38	102/b	Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	1.050	
39	102/a	Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	289	Bu durumdaki her işçi ve her ay için
41	102/c	Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmamak, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamak.	509	Bu durumdaki her işçi için
52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek	1.050	
56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek,	509	Bu durumdaki her işçi için

**4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK
PARA CEZALARI 01/01/2020-31/12/2020**

57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	509	Bu durumdaki her işçi için
59	103	Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	509	Bu durumdaki her işçi için
60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullandırmamak veya eksik kullandırmak	509	Bu durumdaki her işçi için
63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak	2.809	
64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	509	Bu durumdaki her işçi için
68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	2.809	
69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	2.809	
71	104	Çocukları çalıştırma yaşına ve çalıştırma yaşına aykırı davranmak	2.809	
72	104	Yer ve sualtında çalıştırma yaşına uymamak	2.809	
73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	2.809	
74	104	Doğum öncesi - sonrası sürelerde kadın işçiyi çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	2.809	
75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlememek	2.809	
76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	2.809	
92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkra yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	25.523	
96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvurulana işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	25.523	
107/2		İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	25.523	

'Not:5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanunun 2. maddesine 21/04/2005 tarihli 5335 sayılı Kanunun 22. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 YTL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.

23 Aralık 2019 tarih ve 30987 Sayılı resmi Gazete'de yayımlanan yeniden değerlendirme oranıyla yeniden belirlenmiştir.

GECİKME ZAMMI TABLOSU

Uygulama Tarihleri	Genel Tebliğ No / Madde No/B.k.k. No	Oranı	Açıklama
01/01/1981 - 29/02/1984 Tarihleri arasında	359	10%	1.Ay
		3%	Diğer Aylar için Aylık
01/03/1984 - 31/08/1985 Tarihleri arasında	367	10%	1.Ay
		4%	Diğer Aylar için Aylık
01/09/1985 - 31/05/1988 Tarihleri arasında	370	10%	1.Ay
		7%	Takip Eden 5 Ay için Aylık
		5%	Diğer Aylar için Aylık
01/06/1988 - 31/12/1988 Tarihleri arasında	372	10%	İlk 3 Ay
		8%	Takip Eden 3 Ay için Aylık
		6%	Diğer Aylar için Aylık
01/01/1989 - 31/12/1989 Tarihleri arasında	375	10%	İlk 4 Ay için Aylık
01/01/1990 - 29/12/1993 Tarihleri arasında	378	7%	Diğer Aylar için Aylık
30/12/1993 - 07/03/1994 Tarihleri arasında	381	9%	Tüm Aylar için Aylık
08/03/1994 - 30/08/1995 Tarihleri arasında	383	12%	Tüm Aylar için Aylık
31/08/1995 - 31/01/1996 Tarihleri arasında	389	10%	Tüm Aylar için Aylık
01/02/1996 - 08/07/1998 Tarihleri arasında	391	15%	Tüm Aylar için Aylık
09/07/1998 - 19/01/2000 Tarihleri arasında	403	12%	Tüm Aylar için Aylık
20/01/2000 - 01/12/2000 Tarihleri arasında	408	6%	Her Ay için
02/12/2000 - 28/03/2001 Tarihleri arasında	411	5%	Her Ay için
29/03/2001 - 30/01/2002 Tarihleri arasında	415	10%	Her Ay için
31/01/2002 - 11/11/2003 Tarihleri arasında	422	7%	Her Ay için
12/11/2003 - 01/01/2004 Tarihleri arasında	429	4%	Her Ay için
02/01/2004 - 01/03/2005 Tarihleri arasında	5035 Sayılı Kanunun 4. maddesi	4%	Her Ay için
02/03/2005-20/04/2006 Tarihleri arasında	434	3%	Her Ay için
21/04/2006 Tarihinden İtibaren	438	2,5%	Her Ay için
19/11/2009 Tarihinden İtibaren	2009/15565 Sayılı B.K.K.	1,95%	Her Ay için
19/10/2010 Tarihinden İtibaren	2010/965 Sayılı B.K.K.	1,40%	Her Ay için
05/09/2018 Tarihinden İtibaren	62 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	2 %	Her Ay için
01/07/2019 Tarihinden İtibaren	1266 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	2,5 %	Her Ay için
02/10/2019 Tarihinden İtibaren	1592 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	2 %	Her Ay için
30/12/2019 Tarihinden İtibaren	1947 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	1,6 %	Her Ay için

**PROJE VE KONTROLLUK İŞLERİNDE UYGULANACAK
FİYAT ARTIŞ ORANLARI
1/7/2020 TARİHİNDEN İTİBAREN GEÇERLİDİR¹**

2001	1.	dönemi (1 Ocak - 14 Nisan) sözleşmeleri için	19,394
2001	2.	dönemi (15 Nisan - 14 Mayıs) sözleşmeleri için	18,967
2001	3.	dönemi (15 Mayıs - 14 Haziran) sözleşmeleri için	17,052
2001	4.	dönemi (15 Haziran - 30 Haziran) sözleşmeleri için	16,372
2001	5.	dönemi (1 Temmuz - 14 Eylül) sözleşmeleri için	15,701
2001	6.	dönemi (15 Eylül - 14 Ekim) sözleşmeleri için	14,919
2001	7.	dönemi (15 Ekim - 14 Kasım) sözleşmeleri için	14,172
2001	8.	dönemi (15 Kasım - 14 Aralık) sözleşmeleri için	13,355
2001	9.	dönemi (15 Aralık - 31 Aralık) sözleşmeleri için	12,752
2002	1.	dönemi (1 Ocak - 14 Ocak) sözleşmeleri için	11,684
2002	2.	dönemi (15 Ocak - 14 Mayıs) sözleşmeleri için	9,483
2002	3.	dönemi (15 Mayıs - 14 Temmuz) sözleşmeleri için	9,130
2002	4.	dönemi (15 Temmuz - 30 Eylül) sözleşmeleri için	8,599
2002	5.	dönemi (1 Ekim - 31 Aralık) sözleşmeleri için	8,348
2003	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	7,638
2003	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	7,529
2004	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	7,033
2004	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	6,780
2005	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	6,539
2005	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	6,112
2006	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	5,966
2006	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	5,718
2007	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	5,471
2007	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	5,294
2008	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	5,151
2008	2.	dönemi (1 Temmuz - 14 Ağustos) sözleşmeleri için	4,831
2008	3.	dönemi (15 Ağustos - 31 Aralık) sözleşmeleri için	4,581
2009	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	4,442
2009	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	4,226
2010	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	4,087
2010	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	3,940
2011	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	3,699
2011	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	3,548
2012	1.	dönemi (1 Ocak - 14 Ocak) sözleşmeleri için	3,320
2012	2.	dönemi (15 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	2,201
2012	3.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	2,194

1 R.G. Tarih ve Sayısı: 06.08.2020 - 31205

1980 - 2000 yılları fiyat artış oranları

1980 - 2000 yılları arasındaki dönemlerin fiyat artış oranları 7/8/2013 tarihli ve 28731 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Proje ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğ'deki o dönem için yer almış olan oranların 1 inci maddenin birinci fıkrasında yer alan tabloda 2013 yılının 2. dönemine karşılık gelen katsayı (2,045) ile çarpılması suretiyle bulunur.

**PROJE VE KONTROLLUK İŞLERİNDE UYGULANACAK
FİYAT ARTIŞ ORANLARI
1/7/2020 TARİHİNDEN İTİBAREN GEÇERLİDİR**

2013	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	2,053
2013	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	2,045
2014	1.	dönemi (1 Ocak - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,924
2015	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,865
2015	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,834
2016	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,664
2016	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,652
2017	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,538
2017	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,539
2018	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,360
2018	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,341
2019	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,130
2019	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,151
2020	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,010
2020	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,000

**BELEDİYE MECLİS VE ENCÜMEN İÇİN UZLAŞMA LİMİTLERİ
(01.01.2020-31.12.2020 Tarihleri Arası)**

	Yasal Dayanak	Tutarlar
Belediye Meclisi	5393 sayılı Kanun md.18/h	16.517,53 TL'den fazla olan tutarlar için
Belediye Encümeni	5393 sayılı Kanun md.34/f	16.517,53 TL'den az olan tutarlar için

**ÇEŞİTLİ KANUN ve CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİNE
GÖRE BÜTÇE KANUNUNDA GÖSTERİLMESİ GEREKEN
PARASAL SINIRLARA AİT CETVEL (2020 YILI)**

K.MAD.	AÇIKLAMA	TUTAR - TL
35	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için	
1	1-İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	1.900
	2-İlçelerde	990
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	21.900
	e) Mahkeme harç giderleri (Ankara, İstanbul ve İzmir İl merkezleri için)	37.000
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	9.900
	ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	40.300
	i) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin	
	Kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	1.374.000
Merkez dışındaki birim mutemetlerine	552.400	
40	4- Bağış ve yardımlar için	42.400
79	a) Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imtanı kalmayan kamu alacaklarının silinmesinde	20.000
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarının silinmesinde	20
Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Sayısı: 4	1) Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 409 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi gereğince kurum yararının bulunması halinde hak ve alacakların terkinde	680
2942	Kamulaştırma Kanunu 3. md. 12. fıkrası	348.000

DEĞERLİ KAĞITLAR (2020 YILI)

31.12.2019 Tarih ve 30995 (4. Mükerrer) Sayılı

Değerli Kağıdın Cinsi		Bedeli (TL)
	Noter kağıtları	
	a) Noter kağıdı	16,50
	b) Beyanname	16,50
	c) Protesto, vekaletname, re'sen senet	33,00
2	(Mülga: 30.12.2004-5481/14.md.)	-
3	Pasaportlar	160.00
4	İkamet İzni (değişik:28/7/2016- 6735/27 md.)	110.00
5	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
6	(Değişik:14/1/2016-6661/3.md.)	-
	a) Kanuni bildirim süresi dışında doğum nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	25,00
	b) Değişirme nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	25,00
	c) Kayıp nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	50,00
7	Aile cüzdanları	140.00
8	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
9	Sürücü belgeleri	200.00
10	Sürücü çalışma belgeleri (Karneleri)	200.00
11	Motorlu araç tescil belgesi	180.00
12	İş makinesi tescil belgesi	150.00
13	Banka çekleri (Her bir çek yaprağı)	10,00
14	Mavi Kart (Ek: 9/5/2012-6304/9 md.)	14,00
15	Yabancı çalışma izni belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.)	110.00
16	(22.12.2016 tarih ve 29926 sayılı Resmi Gazeteyle düzeltilen ibare) Çalışma izni muafiyeti belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.) (*)	110.00

AMORTİSMAN AYIRMADA ALT SINIR

TUTAR	UYGULAMA DÖNEMİ	DAYANAĞI
1.400-TL	01/01/2020-31/12/2020	513 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.200-TL	01/01/2019-31/12/2019	504 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.000 TL	01/01/2018-31/12/2018	492 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2017-31/12/2017	476 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2016-31/12/2016	460 Sayılı VUK Genel Tebliği
880 TL	01/01/2015-31/12/2015	442 Sayılı VUK Genel Tebliği
800 TL	01/01/2013-31/12/2014	433 Sayılı VUK Genel Tebliği
800 TL	01/01/2013-31/12/2013	422 Sayılı VUK Genel Tebliği

**5957 SAYILI KANUNA GÖRE BELEDİYELERCE VERİLEN
FAALİYETTEN MEN EDİLME CEZALARI**

Cezaya Konu Eylem	5957 Sayılı Kanun'da Cezayı Öngören madde/fıkra-bent	Ceza Miktarı (TL)
Satış yerleri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi veya satılması	14/1-b	116
Satış yerleri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal veya boş kap bulundurulması	14/1-b	116
Çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması	14/1-b	116
Alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulması	14/1-b	116
Atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması	14/1-b	116
Satış yerinin temiz tutulmaması	14/1-b	116
Mal getirilmesine ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Araç bulundurulmasına ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Malların etiketlenmesine ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Satış yeri numarasını gösterir levhaya ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Pazarıcı ve pazar yerinde faaliyet gösteren üreticilerce kullanılacak kimlik kartlarına ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması	14/1-c	468
Ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması	14/1-c	468
Hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması	14/1-c	468
Satış yeri bulunmaksızın satış yapılması	14/1-b	1168
Satış yerinde izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilaveler yapılması	14/1-c	4.688
Mallara ilişkin künye numarası ile Bakanlıkça belirlenen diğer bilgileri içeren barkodlu etiketin ya da bunun yerine kullanılan künye belgesinin malların üzerinde veya kap ya da ambalajlarının herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yerde bulundurulmaması	14/1-e	11735
Mallara ilişkin barkodlu etiket veya bunun yerine kullanılan künye belgesinde, bilerek değişiklik yapılması, bunların tahrif veya taklit edilmesi ya da bunlarda üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelere yer verilmesi	14/1-e	11735

- Toptancı halinde ya da pazar yerindeki işyeri veya satış yeri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi, satılması, mal veya boş kap bulundurulması,
- Toptancı halinde veya pazar yerinde, çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması, alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulması,
- Toptancı halinde veya pazar yerinde, atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması ya da satış yeri veya işyerinin temiz tutulmaması,
- Malların etiketlenmesine, pazar yerine mal getirilmesine, bu yerlerde araç bulundurulmasına, satış yeri numarasını gösterir levhaya, tahsis sahiplerince kullanılacak kimlik kartlarına ve bunlarca giyilecek kıyafetlere ilişkin olarak 5957 sayılı Yasa uyarınca çıkarılan yönetmeliklerdeki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi.

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER (2020 YILI)

	TL
1. Diğer Şehirlerde Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/2) ¹	952.000
2. Resmi Gazete İle Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/3) ²	2.855.000
3. Açık Teklif Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 45) ³	2.855.000
(Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000.- TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Maliye Bakanı yetkilidir.)	
4. Pazarlık Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 51) ⁴	
a- İllerde, Kuruluş Merkezlerinde Askeri Birlik, Kurum ve Kuruluşları da Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçindeki İlçelerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	104.000
b-Diğer İlçelerde	51.600
5. Taşınır ve Taşınmaz Malların Satış, Kira, Trampa Edinmesi ve Mülkiyetin Gayri Ayni Hak Tesisinde Mahalli Komisyonların Yetkilerinin Üst Sınırı (Madde 76) ⁵	
a) Ankara, İstanbul ve İzmir İl Merkezlerinde	628.000
b) Diğer Büyükşehir Belediyesi Olan İl Merkezlerinde	315.000
c) Diğer İl Merkezleri, Büyükşehir Bld. Sınırları İçindeki İlçeler ve Nüfusu 50.00'i Geçen İlçelerde	228.000
ç) Diğer İlçelerde	171.000

Bu madde ile ilgili parasal sınırların herbiri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.

[1] 2886/17 md. 2. fıkrası Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, traji göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa daha ilan edilir.)

[2] 2886/17 md. 3. Fıkrası: Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkraya uyarınca belirlenecek miktarın üç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir.

[3] 2886/45 Açık teklif usulü ile yapılabilecek

[4] 2886/-51. Md Pazarlık usulüyle yapılacak

[5] 2886/76 ncı maddesi : Mahalli komisyonların yetkileri- Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri ayni hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye selahiyetleri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

H - CETVELİ

10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları

YURTIÇİ HARCIRAHLAR	GÜNDELİK MİKTARI (TL)
I. Yurt İçinde Verilecek Gündelikler (Madde : 33)	
A. a) TBMM Başkanı ve Cumhurbaşkan Yardımcıları	73,25
b) Anayasa Mahkemesi Başkanı, Bakanlar, Genelkurmay Başkanı, Milletvekilleri, Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı, Sahil Güvenlik Komutanı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Orgeneraller, Oramiraller, Yargıtay, Danıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Sayıştay Başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Diyanet İşleri ve Yükseköğretim Kurulu Başkanları	66,85
B. Memur ve Hizmetlilerden;	
a) Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar (1)	56,10
b) Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	52,35
c) Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	49,15
d) Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	43,35
e) Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	42,15
1) 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır. * 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirilmenin ilk 10 günü için gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %50 si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40'ı esas alınır.	
II- Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)	
50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel:	
a) Kadro derecesi 1-4 olanlar	17,20
Bu tazminattan yararlananlardan;	
1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.	
2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.	

FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ

		Tutar
Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti	657 sayılı Kanununun 178 inci maddesi uyarınca	2,26 TL
	Özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınmaktadır.	
	Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden	2,39 TL

Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabita ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktu ödeneyeceği (K) işaretli cetvelde düzenlenmiş ve bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti de en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusuna göre yapılmaktadır.

		Tutar
Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti	10.000'e kadar olanlar için	302,00 TL
	10.001'den 50.000'e kadar olanlar için	323,50 TL
	50.001'den 100.000'e kadar olanlar için	358,00 TL
	100.001'den 250.000'e kadar olanlar için	404,00 TL
	250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için	482,00 TL
	1.000.001'den fazla olanlar için	559,00 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindeki için	559,00 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindeki için	744,00 TL

Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılmayacağı ve yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

a) Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yaralanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,

b) Bir yılda toplamı 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,

c) İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,

ç) Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında, ödenmeye devam olunacağı, diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı süreç ve bu süre ile orantılı olarak ödeneceği (K) işaretli cetvelde ifade edilmiştir.

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI 2020 YILI

(27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı	6.600 TL
--	----------

HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLARA İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI (2020 YILI)

(27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde yer alan, işverenlerce işyeri veya işyerinin müştemilatı dışında kalan yerlerde hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlara ilişkin istisna tutarı,	23.00 TL
--	----------

BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR (2020 YILI)

(27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2020 takvim yılında uygulanmak üzere	
-Büyükşehir belediye sınırları içinde	11.000 TL
-Diğer yerlerde	7.000 TL

ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ

(27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

DERECESİ	TUTARI (TL)
I. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 80'ini Kaybedenler)	1.400
II. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 60'ını Kaybedenler)	790
III. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 40'ını Kaybedenler)	350

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

YILLAR		
2019	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (23.12.2019 tarih ve 30987)	%22,58
2018	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)	%23,73
2017	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:484)	%14,47
2016	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:474)	%3,83
2015	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:457)	%5,58
2014	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:441)	%10,11
2013	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:430)	%3,93

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET

Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar İçin

Aylık, taban aylığı ve kıdem aylığı	2/3 oranında verilir.
Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir.
Yan Ödeme	2/3 Oranında Verilir.
Özel Hizmet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Tayin Bedeli	2/3 Oranında Verilir.
Eğitim ve Öğretim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Mülki İdare Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Din Hizmetleri Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Emniyet Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Denetim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Lojman Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Yabancı Dil Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Ek Çalışma Ücreti	2/3 Oranında Verilir.
Yolluk Karşılığı Tazminatı	Hiç Verilmez.
Emekli Keseneği	Tam Aylığın Yarıısı Üzerinden Kesilir.
Damga Vergisi	Tabiidir.

Not: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açığı süresine ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER (İşçiler İçin - 10.06.2003'den itibaren)

a)	1 Yıdan 5 Yıla Kadar Olanlar (5 yıl dahil)	14 İş Günü
b)	5 Yıdan Fazla 15 Yıdan Az Olanlar	20 İş Günü
	15 Yıl Dahil ve Daha Fazla Olanlar	26 İş Günü
c)	18 ve Daha Küçük Yaştaki İşçiler İle 50 ve Daha Yukarı Yaştakiler En Az	20 İş Günü

Not: İzin sürelerine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz

İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminat Tutarı
a) İş 6 Aydan Az Sürmüş İşçi İçin	2 Hafta	2 Haftalık Ücret
b) İş 6 Aydan 1.5 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	4 Hafta	4 Haftalık Ücret
c) İş 1.5 Yıdan 3 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	6 Hafta	6 Haftalık Ücret
d) İş 3 Yıdan Fazla Sürmüş Olan İşçi İçin	8 Hafta	8 Haftalık Ücret

Not: 4857/17 maddesi gereği sözleşme ile süreler yükseltilebilir.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER

MEMUR MAAŞ KALEMİ	KANUNİ DAYANAĞI	GELİR VERGİSİ	DAMGA VERGİSİ	EMEKLİ KESENEĞİ (KURUM/ŞAHİS)
Aylık (gösterge)	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Ek gösterge	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Taban aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Kıdem Aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Yan ödeme (Zamlar)	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	+	+	-
Özel hizmet tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Ek tazminat	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Denetim tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Makam tazminatı	657 sayılı Kanununun ek 26. maddesi	-	+	Kısmen*
Görev tazminatı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (C-4) bendi	-	+	Kısmen*
Temsil tazminatı	4505 sayılı Kanununun 5. maddesi	-	+	Kısmen*
Yabancı Dil Tazminatı	375 sayılı KHK'nın 2. maddesinin son fıkrası	-	+	-
Aile yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 203. maddesi	-	-	-
Doğum yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 207. maddesi	-	-	-
Ölüm yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 208. maddesi	-	-	-
Öğretim yılına hazırlık ödeneği	657 sayılı Kanununun ek 32. maddesi	-	+	-
Nöbet üzeri (sağlık personeli için)	657 sayılı Kanununun ek 33. maddesi	-	+	-
Emekliliğini isteyen personele verilen ödeme	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (D) bendi	-	+	-
Toplu sözleşme ikramiyesi	375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesi	-	+	-
666'ya göre ek ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 9. maddesi	-	+	-
Fazla çalışma ücreti	375 sayılı KHK'nın ek 13. maddesi	-	+	-
Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TBMM başkanının yakın korumalarına yapılan ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 14. maddesi	-	+	-
Harcırah ödemeleri	Gelir Vergisi Kanunu madde 24	-	+	-

Bu ödemeler 2008 yılı Ekim ayı başından önce memuriyete başlayanlar açısından emeklilik keseneği ve kurum karşılığına tabi olmamakla birlikte ilk defa 4/1-c sigortalısı olan memurlar açısından 5510 sayılı Kanununun 80 nci maddesi gereğince Makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar prime esas kazançta dahil edilmektedir.

DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ

		İzin Süresi
DMK 105. Md.	Hastalık İzni	-Uzun süreli hastalıklarda 18 ay -Diğer hastalıklarda 12 ay
	Refakat İzni	Sağlık Kurulu Raporu ile Ana, baba, eş, çocuk, kardeş için; 3 ay(gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.
DEVLET MEMURLARINA AYLIKSIZ İZİN		
Devlet Memurları Kununu 108. Madde	Askerlik	Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince izinli sayılırlar
	Görev ve Öğrenim	Yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya Sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışına geçici olarak görevlendirilen memurlar yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri 77 inci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi kadar aylıksız izin verilir.
	Doğum	Analık izinden sonra 24 ay Eşi doğum yapan memura 24 ay
	Aylıksız İzin	Beş hizmet yılını tamamlamış olanlara; bir yıla kadar (en fazla iki defada kullanılmak üzere)
	Evlat Edinme	24 Ay
	Hayati Tehlike	Refakat izninden sonra 18 Ay
	Göreve Dönme/ Görevden Çekilmiş Sayılma	Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

1) Esas Aylık	Vekalet Ettiği Kadro Derecesinin İlk Kademe Aylığının Ek Göstergesi Dahil 2/3 Oranıdır.
2) Kıdem Aylığı	Hiç Verilmeyecek
3) Taban Aylığı	2/3 Oranında Verilecektir
4) Yan Ödeme	Tam Verilir
5) Özel Hizmet Tazminatı	Tam Verilir
6) Eğitim ve Öğretim Tazminatı	Tam Verilir
7) Din Eğitimi Hizmetleri Tazminatı	Tam Verilir
8) Ek Çalışma ve Ek Ders Ücreti	Tam Verilir
9) Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir
10) Tedavi Giderleri	Tam Verilir
11) Damga Vergisi	Vergiye Tabi Hakedişlerden Kesilir
12) Emekli Keseneği	Taban Aylığı Dahil Aldığı Aylık Üzerinden (2/3 Tutarından) Tam Kesilir a) İşe Başlamada Kısıtlı Aylıktan Kesilemez b) İlk Tam Maaşından Giriş Aidatı Kesilir c) İşten Ayrılmalarda Aylık Kısıtlı Hesaplanırsa bile emekli keseneği tam aylık üzerinden kesilir.
13) Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir

DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin sebebi, kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerinde geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak, kurum dışında (Yani başka kurumlardan) atanan vekil memura işe başladığından bu yana vekalet aylığı, görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 oranında ödenir.
2- Kıdem ve Taban Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Kanuni izin, geçici görev (hizmetçi eğitimine katılma dahil) görevden uzaklaştırma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden daha aşağı dereceli bir göreve vekalet edilmesinde ödenmez.
4- Lojman Tazminatı	Verilmez
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emekli Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin Sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıdır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3 tutarı verilir. İlkokul öğretmenliği ve veznedarlık görevine bağlandığı tarihten itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2- Kıdem Aylığı	Verilmeyecektir
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Mehil müddedi, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmetçi eğitime katılma halleriyle geçi boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı dereceli kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asılde aranan şartlara haiz olması gerekmektedir.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atanabilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir
Boş Kadroya Vekalet	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1- Esas Aylık	Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispetinde verilir.
2- Kıdem Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657 s. K. 175. maddesindeki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine bağlandığı tarihten itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiçbir ödeme yapılmaz.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecek
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka yerlerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İşçilerine öğle tatili vermeyen veya dinlenme devresinde işyerlerini kapatmayan işveren veya vekillerine (İş Kanununa tabi işyerleri hariç)		
6301 Sayılı Kanun	m.7/1		Belediye Encümeni	308.14 TL

23.1954 tarih ve 6301 sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 7 nci maddesine göre, bu Kanun hükümlerine aykırı olarak müstahdem ve işçilere öğle dinlenmesi yaptırılmaması halinde işveren veya işveren vekillerine, belediye encümenince idari para cezası verilmesi hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, bu Kanun'un 5 inci maddesindeki, bu Kanun hükümlerinin uygulanması sebebiyle müstahdem veya işçi kazançlarını veya bu kimselere ait diğer hakları daha aşağı hadlere indiren işveren veya işveren vekiline, belediye encümenince müstahdem veya işçilerin uğradıkları zararın iki katı kadar idari para cezası verilecektir.

1593 SAYILI UMUMİ HIFZISSİHHA KANUNU

AÇIKLAMA	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020
a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabıta nizamnamesinde belirtilen yasaklara (Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabıta talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lazım gelen asgari müştemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şartlarını, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle iştigal edilen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri lazım gelen kaidelere ihtiva eder.) aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlerle yapılması gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilir.	Belediye Encümeni	392 TL
b) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatı olmadan cenaze defneden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasalara aykırı hareket edenlere	Belediye Encümeni	392 TL
c) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabada diğerine ölü nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	392 TL
İdari para cezasına itiraz : 1593 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.		

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:64)

2020 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 27/12/2019 Tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

I. Akitlerle ilgili kağıtlar	
A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:	
1. Mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknameler	(Binde 9,48)
2. Kira mukavelenameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)	(Binde 1,89)
3. Kefalet, teminat ve rehin senetleri	(Binde 9,48)
4. Tahkimnameler ve sulhnameler	(Binde 9,48)
5. Fesihnameler (Belli parayı ihtiva eden bir kağıda taalluk edenler dahil)	(Binde 1,89)
6. Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıt ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin sözleşmeler	(Binde 1,89)
7. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmeleri (yatırım taahhüdü bulunanlar dâhil ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni süresine göre bulunacak bedel üzerinden)	(Binde 9,48)
8. (Ek: 15/7/2016-6728/28 md.) (Yürürlük: 9/8/2016) Resmî şekilde düzenlenen gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri (3/2/2017 tarih ve 29968 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 31/1/2017 tarih ve 2017/9759 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Kararının 1 inci maddesiyle, bu bentlerde yer olan kağıtlar için uygulanan "binde 9,48" oranı "0" (sıfır) olarak uygulanacağı kararlaştırılmıştır.)	(Binde 0)
9. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin yaptıkları ihalelerde, ihaleyi yapan idare ile düzenlenen sözleşmeler	(Binde 9,48)
B. Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar:	
1. Tahkimnameler	(89,10 TL)
2. Sulhnameler	(89,10 TL)
3. Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan sözleşmeleri (Belli parayı ihtiva edenler dahil)	(500,80 TL)
II. Kararlar ve mazbatalar	
1. Meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştaydan verilen mazbata, ilam ve kararlarla hakem kararları:	
a) Belli parayı ihtiva edenler	(Binde 9,48)
b) Belli parayı ihtiva etmeyenler	(89,10 TL)
2. İhale Kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararları (Ek.6728/28. md.-Yürürlük: (9/8/2016), (4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurum ve kuruluşlara şikâyet veya Kamu İhale Kurumuna itirazın şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, bu ihale kararının hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden damga vergisi ret ve iade olunur. Sözleşmenin düzenlenmiş olması durumunda sözleşmeye ilişkin damga vergisi ret ve iade edilmez.)	(Binde 5,69)

488 sayılı Kanunun mükerrer 30 uncu maddesinin birinci fıkrası hükmü gereğince, Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yer alan ve 63 Seri No2lu Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile tespit edilen maktu vergiler, (maktu ve nispi vergilerin asgari ve azami miktarlarını belirleyen hadler dahil), yeniden değerlendirilmiştir ve 1/1/2020 tarihinden itibaren uygulanacak miktarları Tebliğ ekindeki (1) sayılı tabloda gösterilmiştir.

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:64)

2020 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 27/12/2019 Tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

III. Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar	
1. Ticari ve mütedavil senetler:	
a) Emtia senetleri:	
aa) Makbuz senedi (Resepise)	(30,70 TL)
ab) Rehin senedi (Varant)	(18,10 TL)
ac) İyda senedi	(2,90 TL)
ad) Taşıma senedi	(0,80 TL)
b) Konşimentolar	(18,10 TL)
c)Deniz ödöncü senedi	(Binde 9,48)
d) İpotekli borç senedi, irat senedi	(Binde 9,48)
2. Ticari belgeler:	
a) Menşe ve Mahreç şahadetnameleri	(30,70 TL)
b) Resmi dairelere ve bankalara ibraz edilen bilançolar ve işletme hesabı özetleri:	
ba) Bilançolar	(68,70 TL)
bb) Gelir tabloları	(32,90 TL)
bc) İşletme hesabı özetleri	(32,90 TL)
c) Barnameler	(2,90 TL)
d) Tasdikli manifesto nüshaları	(13,40 TL)
e) Ordinolar	(0,80 TL)
f) Gümrük idarelerine verilen özet beyan formları	(13,40 TL)
IV. Makbuzlar ve diğer kağıtlar	
1. Makbuzlar:	
a) Resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle, kişiler tarafından resmi dairelere verilen ve belli parayı ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmi daireler nam ve hesabına, kişiler adına açılmış veya açılacak hesaplara nakledilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar	(Binde 9,48)
b) Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (Ek: 5766/10-ç md.) (Yürürlük: 6/6/2008) (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediyeye olunduğu takdirde nakli veya tediyeyi temin eden kağıtlar	(Binde 7,59)
c) Ödünç alınan paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler	(Binde 7,59)
d) İcra dairelerince resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlar	(Binde 7,59)
2. Beyannameler (Bu beyannamelerin sadece bir nüshası vergiye tabidir):	
a) Yabancı memleketlerden gelen posta gönderilerinin gümrüklenmesi için postanelerce gümrüklere verilen liste beyannamelerinde yazılı her gönderi maddesi için	(0,80 TL)
b) Vergi beyannameleri:	
ba) Yıllık gelir vergisi beyannameleri	(89,10 TL)
bb) Kurumlar vergisi beyannameleri	(119,10 TL)

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:64)

2020 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 27/12/2019 Tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

bc) Katma değer vergisi beyannameleri	(58,80 TL)
bd) Muhtasar beyannameler	(58,80 TL)
be) Diğer vergi beyannameleri (damga vergisi beyannameleri hariç)	(58,80 TL)
c) Gümrük idarelerine verilen beyannameler	(119,00 TL)
d) Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler	(43,70 TL)
e) Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildireleri	(43,70 TL)
f) (Değişik:6728/28. Md. Yürürlük: 9/8/2016) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi ile muhtasar beyannamenin birleştirilerek verilmesiyle oluşturulan beyannameler	(69,70 TL)
3. Tabloda yazılı kağıtlardan aslı 1,00 Yeni Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiye tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümelere.	(0,80 TL)

5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU

5846	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır.		
	23/01/2008 tarih ve 5728 S.K. 81 inci md.	Bu yasağa uymayanlara Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	187 TL

5.12.1951 tarih ve 5846 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 81 inci maddesinin yedinci fıkrasına göre, bu Yasa kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır. Bu yasağa aykırı hareket edenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

İdari para cezasına itiraz : 5846 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.

7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		Tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fillerine suç oluşturmadığı takdirde,		
5728	47	Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	392 TL

9.6.1958 tarih ve 7126 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 47 nci maddesine göre, bu Yasa hükümlerine göre tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, filleri suç oluşturmadığı takdirde, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

7126 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2020 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

(Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Seri No:513,27/12/2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır:)

Madde Konusu	İlanın şekli	Gösterge
MADDE 104-	1- İlanın vergi dairesinde yapılması	3.300
	3- İlanın; - Vergi dairesinin bulunduğu yerde yayımlanan bir veya daha fazla gazetede yapılması	3.300-330.000
	- Türkiye genelinde yayımlanan gazetelerden birinde ayrıca yapılması	330.000 ve üzeri
MADDE 115-	Tahakkuktan vazgeçme	40
MADDE 153/A-	Teminat tutarı	140.000
MADDE 177-	Bilanço hesabı esasına göre defter tutma hadleri	
	1- Yıllık;	
	- Alış tutarı	280.000
	- Satış tutarı	390.000
	2- Yıllık gayrisafi iş hasılatı	140.000
	3- İş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı	280.000
MADDE 232-	Fatura kullanma mecburiyeti	1.400
MADDE 252-	Muhtarların karne tasdikinde aldığı harç	4
MADDE 313-	Doğrudan gider yazılacak demirbaş ve peştemallıklar	1.400
MADDE 343-	En az ceza haddi	
	- Damga vergisinde	18,00
	- Diğer vergilerde	35,00
	Usulsüzlük dereceleri ve cezaları (Kanuna bağlı cetvel)	
	<u>I inci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	220
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	130
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	67
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	30
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	18
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	8,50
	<u>II nci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	120
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	67
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	30
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	18
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	8,50
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	4,70
MADDE 353-	Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması	

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2020 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

MADDE 353-	1- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu verilmemesi, alınmaması bu belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi bu belgelerin elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, bu belgelerin hiç düzenlenmemiş sayılması	350
	- Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	180.000
	2- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin düzenlenmemesi, kullanılmaması veya bulundurulmaması, aşı ile örneğinde farklı meblağlara yer verilmesi, gerçeğe aykırı olarak düzenlenmesi, elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, hiç düzenlenmemiş sayılması	350
	- Her bir belge nev'ine ilişkin olarak her bir tespit için toplam ceza	18.000
	- Her bir belge nev'ine ilişkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	180.000
	4- Hazine ve Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilmemesi, mecburiyeti getirilen defterlerin; bulundurulmaması, günü gününe kayıt yapılmaması, yetkililere ibraz edilmemesi ile levha bulundurma ve asma mecburiyetine uyulmaması	350
	6- Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolarla ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilişkin kural ve standartlara uymayanlara	8.500
	7- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerde kullanıma zorunluluğu getirilen vergi numarasını kullanmaksızın işlem yapanlara	420
	8- Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine	1.300
	- Bu bent uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	260.000
9- 4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getirilen kuruluşlardan yaptıkları işlemlere ilişkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	1.800	
10-127 nci maddenin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretli görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	1.300	
MADDE 355- b) Damga Vergisinde		
- Her bir kağıt için kesilecek özel usulsüzlük cezası	2,90	
MÜKERRER MADDE 355-	Bilgi vermektten çekinenler ile 107a, 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde ve gelir vergisi kanununun 98/a maddesi hükmüne uymayanlar için ceza	
	86,148,149,150,256 ve 257 nci maddelerinde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde ve Gelir Vergisi Kanununun 98/A mad. uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	2.300
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	1.200
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	600
	107/A maddesi uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.400
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	700
3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	360	
Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğuna uymayanlara bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	1.800.000	

SULAR HAKKINDA KANUN

KANUN	MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İçme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclislerince yasak edilebilir		Belediye Encümeni
831 Sayılı Kanun	28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanunun Ek-7 nci Maddesi			

28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek 7 nci maddesine göre; içme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisleri tarafından yasak edilebilir.

Belediye meclisleri, su kaynaklarının, su yollarının ve su depolarının korunması amacıyla çeşitli önlem ve kararlar alabilirler. Bu konuda çeşitli yasaklar koyabilirler. Bu yasaklara uyulmadığı takdirde, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesine göre, ceza uygulaması gerekmektedir.

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinde; "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaiz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idari para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmü yer almaktadır.

Para cezası uygulamasında, belediye mücavir alanı ile sınırlı kalmayıp, su kaynaklarına kadar gidebilecektir. İçme ve kullanma suyu ihtiyacının mahalli idare birlikleri tarafından karşılanması halinde, belediyelere tanınan bütün yetki ve görevler, bu birlikler tarafından yerine getirilecektir

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ (01.01.2020-31.12.2020)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu	Tutarı
Belediye Tahsilat Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde düzenlenmiş ve tahsilat tutarı son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca (1050 sayılı Kanun mülga olduğu için 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası) her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemeteri için belirlenen avans limitinin 2 katını, nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 fülük süre beklemeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunludur.	10.000' e kadar olan belediyeler	3.800
	10.000' den fazla olan belediyeler	7.600

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ (2020 YILI)

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 52) 27 Aralık 2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

1) 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44 üncü maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu; konutlara ait çevre temizlik vergisinin, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehirlerde 15 kuruş, diğer yerlerde 12 kuruş olarak hesaplanacağı; işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin maddede belirtilen tarifeye göre alınacağı ve büyükşehirlerde %25 artırımlı uygulanacağı; bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirilmesinde artırılacağı ve bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirlerin dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

(2) Bakanlığımızca 2019 yılı için yeniden değerlendirilme oranı % 22,58 (yirmiiki virgöl ellisekiz) olarak tespit edilmiş ve 23/12/2019 tarihli ve 30987 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 512) ile ilan edilmiş bulunmaktadır.

(3) Buna göre; 1/1/2020 tarihinden itibaren konutlar ile işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi bu Tebliğde belirlenen tutarlara göre tahsil edilecektir.

KONUTLARA AİT ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

1) Konutlara ait çevre temizlik vergisi; su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehir belediyelerinde 47 kuruş, diğer belediyelerde 35 kuruş olarak hesaplanacaktır.

(2) Diğer taraftan, belediyenin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan ancak, su ihtiyacını belediyece veya büyükşehir belediyelerine bağlı su ve kanalizasyon idarelerince tesis edilmiş su şebekesi haricinden karşılayan konutlara ilişkin çevre temizlik vergisi, aşağıda yer alan ilgili tarifelerin yedinci grubunun belediye meclislerince en son intibak ettirilen derecelere ait tutarlar üzerinden tahakkuk ettirilecektir.

İŞYERLERİ VE DİĞER ŞEKİLDE KULLANILAN BİNALARA AİT ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

(1) İşyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, büyükşehir belediyeleri ve büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde aşağıdaki tarifelere göre uygulanacaktır.

a) Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:

Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak olan çevre temizlik vergisi tarifesi aşağıda yer almaktadır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	4200	3300	2600	2300	2000
2. Grup	2600	2000	1590	1300	1200
3. Grup	2000	1300	1200	850	670
4. Grup	850	670	490	420	330
5. Grup	490	420	290	280	230
6. Grup	280	230	147	130	100
7. Grup	100	79	55	47	35

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ (2020 YILI)

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 52) 27 Aralık 2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

b) Büyükşehir belediyelerinde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:

2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin beşinci fıkrasına göre, büyükşehir belediyelerinde çevre temizlik vergisi, diğer belediyelerde uygulanan çevre temizlik vergisi tutarları %25 artırılarak hesaplanacaktır. Buna göre büyükşehir belediyelerinde uygulanacak olan çevre temizlik vergisi tarifesi aşağıda yer almaktadır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	5250	4125	3250	2875	2500
2. Grup	3250	2500	1987	1625	1500
3. Grup	2500	1625	1500	1062	837
4. Grup	1062	837	612	525	412
5. Grup	612	525	362	350	287
6. Grup	350	287	183	162	125
7. Grup	125	98	68	58	43

İNDİRİMLİ ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ UYGULAMASI

(1) 2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin on ikinci fıkrasında, "Cumhurbaşkanı; beşinci fıkradaki tarifede yer alan bina gruplarını belirlemeye ve bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan tutarları yöreler, belediyelerin nüfusları ve bina grupları itibarıyla ayrı ayrı dörtte birine kadar indirmeye veya yarısına kadar artırmaya yetkilidir." hükmü yer almaktadır.

(2) Bu hükmün verdiği yetkiye dayanılarak yürürlüğe konulan 13/12/2005 tarihli ve 2005/9817 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının ekindeki Kararın 7 nci maddesine göre; konut, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalar için belirlenen tutarlar, büyükşehir belediye sınırları içinde bulunanlar hariç olmak üzere kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde %50 indirimli olarak uygulanacaktır.

(3) Buna göre, kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde bulunan konutlara ait çevre temizlik vergisi su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına 17 kuruş olarak hesaplanacak; işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarları ise aşağıdaki tarife göre hesaplanacaktır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	2100	1650	1300	1150	1000
2. Grup	1300	1000	795	650	600
3. Grup	1000	650	600	425	335
4. Grup	425	335	245	210	165
5. Grup	245	210	145	140	115
6. Grup	140	115	73	65	50
7. Grup	50	39	27	23	17

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

(1.2.2020-31.01.2021 döneminde uygulanacak Eşik Değerler ile Parasal Limitler ve Tutarlar)

	Alımın Türü	Kanuni Dayanağı	KDV Hariç Tutarı (TL)
			2020 Yılı
Eşik Değerler	Mal ve Hizmet Alımları (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/b Md.	2.964.213
	Yapım İşleri (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/c Md.	65.213.187
Açık İhale Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 40 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	2.964.213
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	65.213.187
Belli İstekliler Arasında İhale Usulü Kamu İhale Bülteni Ön Yeterlilik İlan Limiti (Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	2.964.213
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	65.213.187
Pazarlık Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 25 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	2.964.213
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	65.213.187
Yerel Gazete İlan Limiti (İhale tarihinden en az 7 gün önce en az iki yerel gazetede)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	194.033
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	388.086
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	194.033 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	388.086 -
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 21 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	388.086 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	3.234.222 -
			65.213.187

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

(1.2.2020-31.01.2021 döneminde uygulanacak Eşik Değerler ile Parasal Limitler ve Tutarlar)

Doğrudan Temin Usulü ile Yapılacak Alımlar	Büyükşehir Sınır İçindeki İdareler	4734 sayılı Kanununun 22/d Md.	97.008
	Diğer İdareler	4734 sayılı Kanununun 22/d Md.	32.316
Belediye Şirketleri	Mal ve Hizmet alımları	4734 sayılı kanununun 3/g maddesi	14.877.509
Pazarlık Usulü ile Yapılacak Alımlar		4734 sayılı Kanununun 21/f Md.	323.398
İhalelerden Kesilecek Kamu İhale Kurumu Payı (Sözleşme bedelinin onbinde beşi)		4734 sayılı Kanununun 53/j-1 Md.	646.821
Mühendis ve mimarların diplomalarını ihalelerde benzer iş deneyimi olarak değerlendirilmesinde mezuniyet sonrası her yıl için dikkate alınacak tutar.		4734 Sayılı Kanununun 62/h Md.	258.977
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatracakları Bedel	1.023.922-TL'ye kadar		6.139
	1.023.922-TL'den 4.095.700-TL'ye kadar		12.284
	4.095.700--TL'den 30.717.756-TL'ye kadar		18.426
	30.717.756-TL ve üzeri		24.571

YÜRÜRLÜK TARİHLERİNE GÖRE TECİL FAİZİ ORANLARI

Dönemler	Mevzuat	Faiz Oranı (Yıllık)
25.01.2000 - 20.12.2000 tarihleri arasında	<u>409 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği</u>	% 48
21.12.2000 - 30.03.2001 tarihleri arasında	<u>412 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği</u>	% 36
31.03.2001 - 01.02.2002 tarihleri arasında	<u>416 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği</u>	% 72
02.02.2002 - 11.11.2003 tarihleri arasında	<u>421 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği</u>	% 60
12.11.2003 - 03.03.2005 tarihleri arasında	<u>429 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği</u>	%36
04.03.2005 - 27.04.2006 tarihleri arasında	<u>434 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği</u>	%30
28.04.2006 – 20.11.2009 tarihleri arasında	<u>438 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği</u>	%24
21.11.2009 - 20.10.2010 tarihleri arasında	<u>Seri : C Sıra No : 1 Tahsilat Genel Tebliği</u>	%19
21.10.2010 - 05.09.2018 tarihleri arasında	<u>Seri : C Sıra No : 2 Tahsilat Genel Tebliği</u>	%12
06.09.2018 - 24.10.2019 tarihleri arasında	<u>Seri : C Sıra No : 3 Tahsilat Genel Tebliği</u>	%22
25.10.2019 - 29.12.2019 tarihleri arasında	<u>Seri : C Sıra No : 4 Tahsilat Genel Tebliği</u>	%19
30.12.2019 tarihinden itibaren	<u>Seri : C Sıra No : 5 Tahsilat Genel Tebliği</u>	%15

PARASAL SINIRLAR

6 Şubat 2020 Tarih ve 31031 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

1. Kasa işlemleri:	TL
1.1. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 nci maddesi gereğince, muhasebe birimlerince kasadan yapılacak ödeme tutarı;	
1.1.1. Merkez muhasebe birimleri, büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerdeki defterdarlık muhasebe birimleri ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	2.600
1.1.2. Diğer muhasebe birimlerinde,	1.500
1.1.3. Yukarıda belirtilen sınırlar, mahkeme harç ödemeleri ile askeralma bölge-askerlik şube başkanlıklarınca genel sevk ve firarı erlerin sevklerine ilişkin ödemelerde 10 kat olarak uygulanır. Yabancı ülke vatandaşlarına yapılacak ikamet tezkere bedeli, ikamet teskere harcı, vize harcı ve yolcu telefon harçlarının iadesinde 1.1.1'de belirtilen sınırlar geçerlidir. teminet iaderdeleri ile sağlık turizm ve turst sağlığı kapsamında sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin peşin alınan tutarların iadesi ise sınırlamaya tabi değildir.	
1.2. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 ve 27 nci maddeleri gereğince ertesi gün yapılacak ödemeleri karşılamak üzere ve kişi malı emanet dövizlerden kasada bulundurulacak miktarlar ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerde gerekli güvenlik önlemleri alınmak şartıyla vezne de bulundurulacak azami TL tutarı;	
1.2.1. Vergi dairelerinde,	3.900
1.2.2. T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	25.700
1.2.3. Diğer muhasebe birimlerinde (Vergi daireleri hariç),	14.700
2. Kaybedilen alındılar için ilân: İlgilileri tarafından kaybedilen alındılarda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 528 inci maddesine göre ilân gerektirmeyen parasal sınır,	1500
B- MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ, YETKİLERİ, DENETİMİ VE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkilisi mutemedi işlemleri:	
1.1. Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca, muhasebe birimleri dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	4.900
1.2. Mahkeme başkanlıkları, icra ve iflas daireleri ve izale-i şüyu memurluklarında muhasebe yetkilisi mutemetlerince, 492 sayılı Harçlar Kanununun eki (1) ve (3) sayılı tarifelere göre makbuz mukabili tahsil edilip, yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı	15.600

PARASAL SINIRLAR

6 Şubat 2020 Tarih ve 31031 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2. Yetkili memurlarla ilgili işlemler: Pul ve Değerli Kağıtların Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtası ile Sattırılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	6.100
C- MUHASEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHASEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarına devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin limitler (vergi ve sair kesintiler düşülmeden önceki tutar)	
1.1. Yıllık yevmiye sayısı kırk bine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	5.000
1.2. Yıllık yevmiye sayısı kırk bini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	7.000
1.3. Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin, kısmen veya tamamen ilgisine iadesine ilişkin işlemlerde	25.000
2. Yukarıdaki (1.1) ve (1.3) numaralı maddelerde belirtilen tutarlar; Maliye Bakanlığı Merkez Muhasebe Birimi, İstanbul İl Muhasebe Birimi ile Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı muhasebe birimlerinde 4, diğer merkez muhasebe birimleri, Ankara İl Muhasebe Birimi ile İzmir İl Muhasebe Biriminde 3 kat olarak uygulanır.	
4. Merkezi yönetim kapsamı dışındaki idareler limitlerini kendileri belirleyebilirler.	
Ç- MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ	
1. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturaların kaybedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınır.	95.000
D-TAŞINIR MALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI	
1. Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacak taşınırlar için uygulanacak limitler,	
1.1. Taşınırların kamu idareleri arasında bedelsiz devri ve satışında	7.600
1.2. Taşınırların aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde	36.000
2. Yukarıda belirtilen limitler; kuruluş merkezleri ile Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde 3 kat olarak uygulanır.	

PARASAL SINIRLAR

6 Şubat 2020 Tarih ve 31031 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

ÖN ÖDEME İŞLEMLERİ

A- HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	(TL)
1. Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için:	
1.1. İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000'i geçen ilçelerde	1.900
1.2. Diğer ilçelerde	990
2. Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sev kullanılmak üzere	21.900
3. Yabancı konuk ve heyetlerin ağırlanması amacıyla görevlendirilen mihmandarlara	12.700
4. Bakanların katılacağı yurt dışı seyahatlerde kullanılmak üzere	36.800
5. Mahkeme harç ve giderleri	
5.1. İstanbul il merkezi için	150.000
5.2. Ankara ve İzmir İl Merkezlerinde	99.000
5.3. Diğer il ve ilçeler için	38.000
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için	100.600
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için	9.900
8. Yakalanan yasadışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	40.300
9. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği ve Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği	729.400
10. Yargılama Giderleri	20.750
11. Posta ve telgraf giderleri (Yüksek Mahkemeler için)	4.600
12. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ait kadın konukevleri ve bağlı birimlerinden hizmet alan kadınların harçlıkları için	
12.1. Büyükşehir belediye sınırları içinde	10.000
12.2. Diğer il ve ilçelerde	6.000
B - ÖZEL BÜTÇE İDARELER AVANS SINIRLARI	
10. Diğer Özel Bütçeli İdarelerin mutemetleri için	1.900
MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince;	TL
1.1. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10
1.2. Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20

PARASAL SINIRLAR

6 Şubat 2020 Tarih ve 31031 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacakların dışında kalan;	
2.1. Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20.000
2.2. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20,00

ESKİ YILLARA AİT TEMİNAT MEKTUPLARININ TASFİYESİ

1-6728 SAYILI Kanununun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenleme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanamayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birinmince kayıtlarından çıkarılacak ilgili bankalara iade edilecek tutar	899
--	-----

KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAİZ ORANLARI

3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre, yıllar itibarıyla uygulanması gereken kanuni faiz ve temerrüt faizi oranları: (Temerrüt faizi miktarının sözleşme ile kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı aşağıda belirtilen oranların üstünde ise temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.)	Yıllık Oran (%)
1.1/1/2020 tarihinden itibaren :	
1.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
1.2. Temerrüt faiz oranı	
1.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
1.2.2. Ticari işlerde (27/12/2013 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	13,75
2. 1/7/2018-31/12/2019 dönemi için	
2.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
2.2. Temerrüt faiz oranı	
2.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
2.2.2. Ticari işlerde (29/6/2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	19,50
3. 1/1/2017 - 30/06/2018 dönemi için	
3.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
3.2. Temerrüt faiz oranı	
3.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
3.2.2. Ticari işlerde (31/12/2016 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	9,75